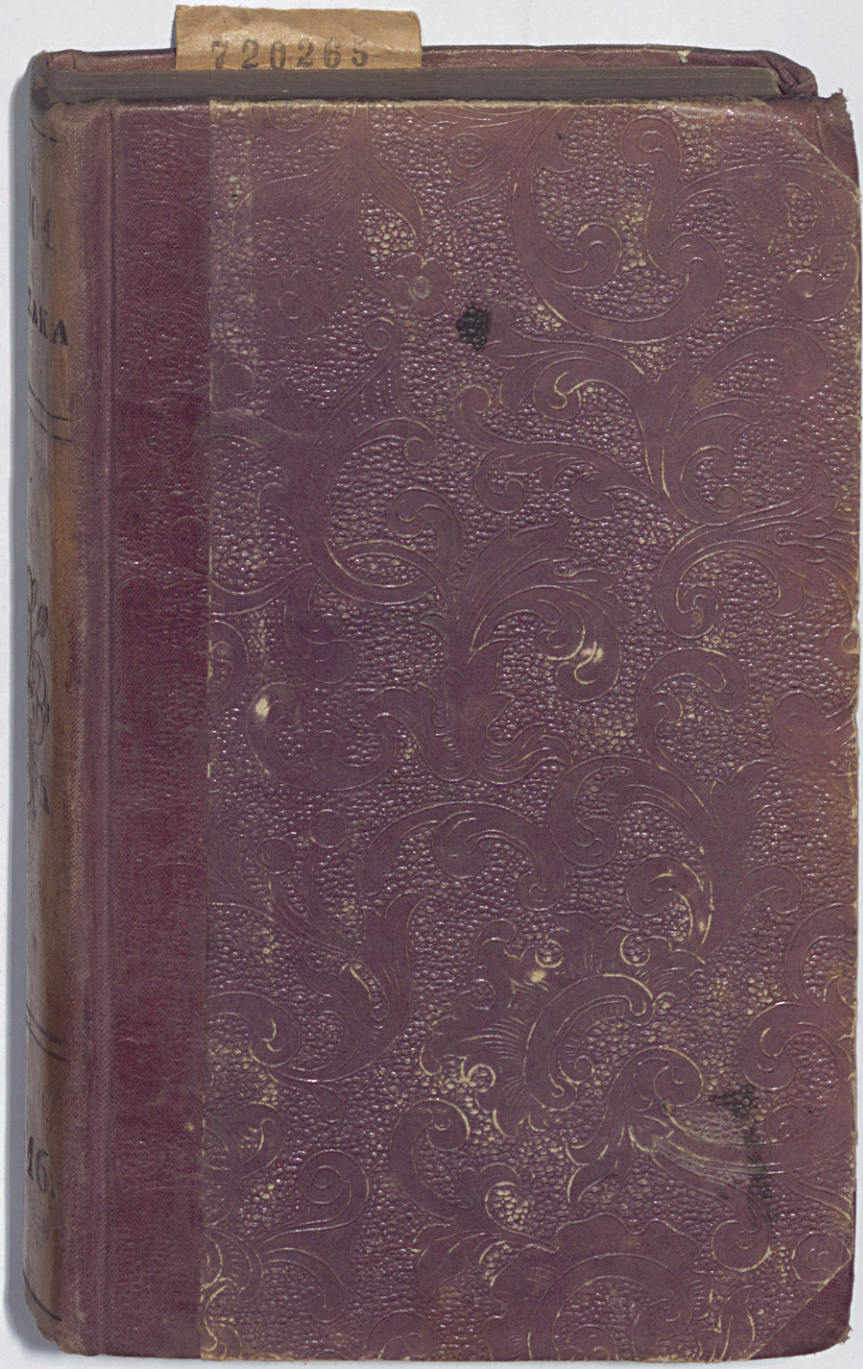
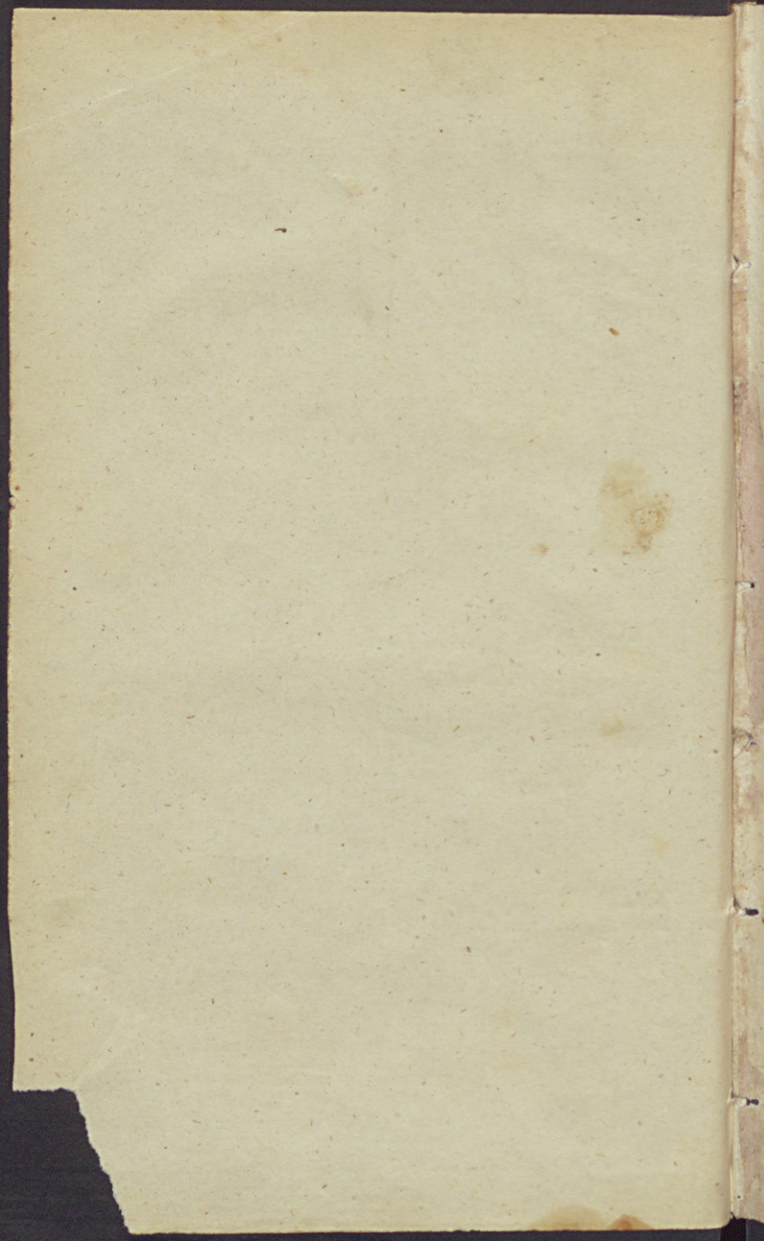

720265

2)

2

EZER EGY ÉJSZAKA.

ARAB REGÉK.

FORDÍTOTTA

L . . . J . . . A . . .

Tizenötödik Füzet.

PESTEN 1834,
PETRÓZAI TRATTNER J. M. ÉS KÁROLYI I. TULAJDONA
ÚRI ÚTSZA 612.

+

ÖTSZÁZ HARMINCZEGYEDIK ÉJ- SZAKA.

A' KÉT KOSINSINAI HERCZEG' ÉS HUGOK' TÖRTÉNETE.

„Uram, egykor uralkodott Kosinsiná-
ban egy király, a' ki birodalmiban legta-
nultabb ember volt. A' mint eljött a' pillan-
nat, mellyben fejét háló vánkosára kellett
hajtania, magához hivatá feleségét, a' ki-
rállyét, leányát és két fiát. Miután szoro-
san megfogadtatta velek, hogy végakarát-
ját pontosan teljesítik, következőképen szó-
la hozzájuk:

„Kénszerítlek benneteket a' nagy Is-
ten nevében, ki a' királyi székekkel pa-
rancsol, és kinek én a' thronust köszönöm,
mellyet most nem sokára elhagyandok, hogy
figyelemmel halgassátok és hiven teljesít-
setek; a' mit most haldokló atyátok nék-
tek ajánl.“

Neje és gyermekei könyözön közt si-
ettek néki megígérni, hogy legpontosabb-
lelkiesmérettel fogják teljesíteni végső szán-
dékát; és ekkor legidősb fiához Chanszad-
hoz fordulván, így folytató beszédét:

„A' te születésed, fijam, just ad néked a' koronához; de ne feledd el, hogy annak leggyönyörűbb fénye az emberiség; ez által fogod biztosítani országod állandságát és saját boldogságodat, kivált ha ezen erkölccsel párosítod anyád eránt való gyermeki szeretetedet és gyengéd hajlandóságodat Murad öcséd eránt, kinek gyermek korában szüksége van még reá, hogy helyettem gyámítsd. A' mi Aischah hugodat illeti, még olly utasításokat kell adnom, mellyek talán különösöknek fognak látszani előtted; de olly nagy bizodalmat helyezek nékem fogadott ígéretedbe, hogy hiszem, nem vonakodol azokat teljesíteni. Akarom, — és a' most számból folyó szavaimat úgy tekintsd, mind a' végzés' kimondásait, — akarom tehát, hogy keze az első idegené legyen, a' ki ajánlkozik, akar honnan, bár milly karbeli és tehetségű vagy birtoku legyen.“

Az agg királynak egész familiája lábaihoz borult, és a' mint mindnyájan megújíták az imént tett fogadást, melyet sóhajtott és elhunyt.

Miután Chanszad herczeg atyjának, a' királynak megadá a' rangjához illő tiszteletet, a' thronusra szállott, és miután a' nagyok' és vezérek' hódolásait kegyesen és nyájas leereszkedéssel elfogadá, az ország-lásnak terbes munkáival foglalatoskodott, és maga viselete által nem sokára megnyeré alattvalóinak áldásait.

Igy országolt egy ideig békében, mig végre egy nap jelentetett néki, hogy egy

idegen állana a' palota' kapuja előtt, és bébocsáttatást kívánna. Parancsolá, vezessék bé őt.

Ezen embernek valamelly vad és visszarezzentő tekintete volt. Az alatt közeledett a' királyhoz a' felelemnek semmi jelét sem mutatván, és a' mint előtte állott, így szóla hozzá:

„Uram, hoszszu élettél áldja meg az en feiségedet, 's távoztassa el mindenek előtt, hogy megbántassál kérésem által, mellyel Aischah hugod' kezéért járulok hozzád.“

Első indulatában megakará büntettetni a' szultán az idegen' szemtelenségét, ki így mert hozzá szólni, de tüstént eszébe jutott atyjának, a' királynak, fogadott ígérete, ennél fogva kénytelenítetett magát türtetni, 's a' nélkül, hogy az idegennek meghatározott feleletet adna, udvarnokainak nagy bámulására lakást készíttete neki a' palotában. Azután anyjának, a' királynénak, szobáiba ment véle tanácskozni, mi tévő legyen.

A' mint Chanszad király anyjával közlé, a' mi csak imént történt, igen elszomorodott e' fejedelem aszszony; és mindketten azon gondolkodtak, mi módot használnának illy bajügyben. De nem lehettek utat szent fogadásuk' kikerülésére, mellyet az utolsó Szultán' halálos ágyánál ígértek, 's abban állapodtak meg, hogy az idegenhez küldöttek, izenvén néki, készüljön a' fejedelem kisaszszony' kezének elfogadására.

Az udvarban legfőbb fokra jutott a' bámulás, midőn hallák, hogy Aischah fejedelem kisaszszony egy szegény esmérellen-

nek hölgye leendőne; és senki sem foghatta meg e' különös kalandot.

A' lakodalom pompa nélkül ünnepeltett a' palota' belső szobáiban, és az egész familiára nézve inkább szomorúság, mintsem öröm' tárgya volt. Minden felett a' herczeg kisaszszony, a' ki őszintén engedelmeskedett atyja akaratjának, nem tűrheté magát a' keserves sirástól, midőn új férje tudára adá, miat olyan, kinek ahhoz jussa volt, hogy a' hölgynek későül-
nie kell familiáját elhagyni és őt követni. Hogy keservét csillapítsa, megígére néki annyit, hogy engedelmével évenként meglátogathatja rokonait, kiktől most olly sajnosan válik meg, és három hétig mulathat nálak.

Férje' ezen ígéretének ellenére is már elmúlt egy év a' herczegnő elutazása óta, és még semmi sem jelenté haza vissza térését. Familiája aggodalmai folyvást nevedtek. Már most a' Szultán mindenfelé embereket küldé ki huga' felkeresésére, és fényes jutalmat ígért annak, a' ki a' nő hollétét felfedezné. Minden éven megújítá tudakozódásait és ígéreteit. De mind ez hasztalan volt, semmikép' sem nyerhete föléle tudósítást.

Három év elenyészett illy módon. Chanszad kétségbe esett, hogy atyja' végakarata' teljesítése által huga' veszteségét okozta, és végre feltette magában, hogy elutazik és nem tér vissza statusaiba mind addig, mig hugát fel nem találandja. E'

szándékát közlé anyjával, a' ki könnyekre fakadott, és imígy szóllott:

„O, fiam, ne hagyj el engemet! Már elvesztettem jó leányomat, és egy szomoru sejdítés azt sugalja, hogy ha te is elhagysz, akkor a' halál' angyala eloltja életem' világát, mi előtt haza térsz. Egyébiránt felhagyhatsz-è országod' kormányával? Vagy talán öcsédre, a' ki még olly fiatal, vagy anyádra, a' kit a' kor és aggodalom már annyira elsanyart, meszsze terjedő statusaid igazgatásának és elleneid való védelmének gondját szállítani? “

Chanszad annya' kétségbe esésének ellenére is megmaradt feltételében: hivatá Nagy-vezérét, megparancsolá néki, hogy a' Királynénak, kinek az ország' kormányát átadá, minden parancsolatit engedelmesen teljesítse; és minthogy nem akart esmertetni, egyedül utazott el egy jó lovon, és majd hamar statusai' határára ért.

A' Szultán illy mód több évig utazott. Már sok országot bejárt, de mindenütt hasztalan keresgélte Aischah hugát, míg egy nap egy pusztába ért, 's feltette magában, hogy azt is kifürkészi. Miután két nap lovagolt a' forró homokon által a' nélkül, hogy egy csep vizet lelne epeztő szomjának csillapítására, melly őt kinozta, itt távúl egy hegyet pillanta meg, melly felé intézé utját. De nem sokára elhagyá a' remény azt elérhetnie, lova e' vesződéséges utazás fáradozásai által annyira eltikkadt, hogy egy lépést sem haladhatott előre; a'

homokba leroskadt, és csak hamar elhunyt utánna.

Chanszad, a' ki már most kénytelenítetett gyalogolni, és közel halálát maga előtt látta, még most sem csüggedt el, és még az nap estve a' hegy közelébe ért, a' hol egy Dervis kalibájára akadt. E' pillanat feléleszté erőit, a' remete' ajtajáig balagott, a' hol eszmélet nélkül lerogyott.

A' Dervis tüstént kilépett, és a' mint egy majd haldokló embert látva, segítségére sietett, melly által nem sokára ismét feléledt. Ez után lakába vezeté őt, és aszalt gyümölcsöt, meg tevé tejet tett elébe. Miután a' szultán evett, nyugalomra hívá őt a' Dervis. Egy pamuk takarót teríte a' földre, mellyen Chanszad egész reggelig aludt.

Miután a' mosdást elvégzé, és a' Koranból néhány verset imádkozék, a' Dervis maga mellé ülteté vendégét és mondá néki:

„Ifju ember, igen rosszul cselekedtél, hogy ezen uthoz fogtál, mellyet tettél: engedned kellett volna anyád' bölcs intéseinek, thronusodon maradnod és a' mi nagy Istenünktől reád bizott népeket el nem hagynod.“

A' Szultán meglepetett általa, hogy olly jól esmértetett, és busongva ült ott. A' Dervis folytatá:

„Tudom utazásod' okát, és már most tudósíthatlak annak kimeneteléről; felfogod találni hugodat, de csak három napra; és egy szellem' gonoszsága által sokáig lehetetlen lesz statusaidba vissza térned. Ha azomban követni akarod azon tanácsot,

mellyet néked adandok, ugy reménylem, elkerülheted azon szerencsétlenséget, mellyről éppen most beszéltem; de akkor le kell mondanod hugod' megszabadíthatása' reményéről: maradj nálom néhány napig; a' Balsorai Karavánnak nem sokára erre kell mennie, 's vele Bagdádba utazhatsz, 's önnét haza térhetsz statusaidba. De mindenek előtt azt ajánlom néked, el ne távozzál lakomtól kétezer lépésre, mig a' Balsorai Karaván ide érkezend."

A' Szultán köszönetét tevé a' Dervisnek, és megígéré néki, hogy tanácsát követi.

ÖTSZÁZ HARMINCZKETTEDIK ÉJSZAKA.

Egy nap, midőn Chanszad a' dervis kunyhójánál járkált, nem kevésbé lepetett meg, hogy magától nem messze a' homokpuszta közepette egy fa ötlött szemeibe, melly igen szép, de előtte esméretlen gyümölcsökkel rakva volt. Élénken ohajván azt közelebből szemlélni és gyümölcsseiből szakasztani, több óráig lépdegelt feléje, és noha éppen nem messze látszott tőle, még sem érhetette el. Végre, miután egész nap szaladt, ezen rendkívüli fa' tövéhez ért.

Egyik ágán egy öreg ült, ez nyájasan köszönté a' Szultánt, és miután a' faról leszalt, melly tüstént eltűnt, kérdé tőle, miért üzte őt olly makacsul, és mi oka volna utazásának.

Chanszad, tartván, hogy nagy hibát követett el, mivel a' jó Dervis' tanácsától edtert, feltette magában, hogy vigyázni fog magára. E' szerént azt felelé az öregnek, hogy ő tevépásztor, ki a' gyümölcsök' szépségétől csabíttatván azon reménnyel, hogy belőlök néhányat nyerend, egy pillanatra oda hagyá csordáját: minthogy pedig hasztalan fáradozott, már most vissza tér az őrizetére bizott állatokhoz.

„Fijam, mondá néki mosolygva az öreg, „ma nem fogsz vissza térni a' helyre, a' honnan ma reggel eljövel. E' vidék meg van varázsolva Abutavil szellemtől, a' ki szüntelen tört hány az utazóknak. A' dervis, kit ma elhagyál, egy ezen gonosz szellem' szolgálai közül, 's csak azért fogadott gondviselésébe, hogy ura' hatalmába keríttsen; de te jó muzelmán vagy, és a' próféta téged ezen fa által szabadított meg. Most légy békével, 's erősítsd meg újra magadat néhány gyümölcsöscsel, mellyet neked adandok.“

Erre az öreg hármat csattantott tenyereivel, és azonnal előttök állott egy legvágatottabb 's kellemesebb étkekkel rakott asztal. A' Szultán kétkedett, ha bizhatik-é új vendéglője' ígéreteiben: de mivel semmi módot sem látott a' dervishez,

kinek köszönte életét, vissza térnie, a sors' végzésére bizta magát.

A' mint ismét megerősíté magát, kérde tőle az öreg, ha akarná-é őt követni, és ígéré neki, hogy néhány nap alatt országa' fővárosába viszi őtet. Chanszad meg-egyezett ajánlásában és mind a' ketten egy keskeny, égető homoklepte utnak indultak. Alig lépet a' fejedelem egyet, azonnal lehetetlen volt tovább haladnia,

Ekkor az öreg meghívá hátára ülni: „A' nagy próféta erősítése soha sem hágy el engem,“ mondá ez neki, „lábaim megszokták a' homokgázolást, 's egy pillanatban utad' céljára szállíthatlak.“

A' Szultán eleinte vonakodott olly öregnek terhére lenni, kinek erőtlensége előtte olly szembetünőnek látszott, de még is végre elhatározá magát hátára ülni. Tüstént a' levegőbe emelkedett vele az öreg, csak hamar egy fényes palotához ért, itt letevé a' fejedelmet a' földre, 's eltűnt.

Chanszad még telve félelemmel utazásának iménti módján, nem kevésbé lepetett meg, midőn maga előtt egy mérhetetlen palotát látott egyetlen egy gyémántból, melly olly fényvel ragyogott, hogy ő kénytelenítettett szemeit lesűtni.

Reménylén, hogy e' palotában némű segítséget lel, többször megkerülé azt a' fejedelem; de sikertelen, fel nem találhatta ezen épület' ajtaját. Végre vesződésében elfáradván, fejét egy falhoz hajtá, és elaludt.

ÖTSZÁZ HARMINCZHARMADIK ÉJSZAKA.

Csak kevés ideig volt a' Szultán ezen állapotban a' mint egy rabszolga, ki az ablakot kinyitá, őt megpillantotta. Bámulyán rajta, hogy a' palotánál egy embert fekve lát, aszszonyához szaladt a' rabszolga, jelenteni néki a' látványt.

A' nő a' szerencsétlen fejedelem látása által olly szánakozásra gerjedt, hogy feltevé magában őt béereszteni és néki segédelmet nyújtani a' rabszolga könyörgésének ellenére, ki elébe terjeszté, hogy magát férje' haragjára kárhóztatja, és talán halálát fogja okozni annak, ki eránt illy részvétellel viseltetik,

Miután a' nő a' féjedelmet néhány gyümölcs által, mellyeket hozzá hajított, felébresztette, a' rabszolga, aszszonya parancsából, egy kötéllepcsőt ereszte le hozzája, mellynek segítségével a' fejedelem csak hamar a' palotába jutott.

Midőn a' szolgának köszöné a' tőle éppen most nyert szolgálatot, nagy sikoltást hallott; erre vissza tekinté és reá esmert Aischah hugára, a' ki ájulva rogyott aszszonyai' karai közé; ő a' nő segítségére sietett, és miután ismét felélesztette 's magához térítette, a' nő megölelte őt, sze-

mei könnyekben uszván, és kérdé tőle, miként lelte fel lakhelyét.

Chanszad ekkor elmondá neki utazása' minden kalandjait. Ezen elbeszélés még inkább nagyobbítani látszott a' herczegnő fájalmát, melly annyira emelkedett, hogy a' bátyjának bajt okozott.

„Miért mulatkozol, monda a' nőnek, látásomon kétségbe esve, holott én örülök, hogy ismét feltaláltalak, és látásod megvigasztal minden bajlódási mért, mellyeket éretted szenvedtem?“

„Fájdalom,“ felelé Aischah, „te vagy az is édes bátyám, ki aggodalmamat okozza. Meg vágyok győződve, hogy férjem az, ki egy öreg képében téged e' palotához hozott, és mindenképp okom van dühétől félnem. Hallgass reám, 's megtanítlak a' szörnyet esmérni, kivel atyánk akarátja szerencsétlen hugodat párosította.

Tudod, hogy férjhez mentem után néhány nap múlva férjem parancsolá, hogy őt kövessem. A' szerencsétlenség sejdítése, melly reám várt, és az őszvekelés, melly kényszerített rokonimat talán örökre elhagynom, kik olly gyengéden szerettek, könyözönt csikartak belőlem. Embertelen férjém érzéketlen vala; elkelle távoznom.

Első napi utunk' estén megállapodtunk egy kis szondál, mirtus és aloe erdőcskében. Abutavil egy pillanatra magamban hagyott, nem sokára vissza tért egy medence vizzel, belőle néhány cseppet cselédeimre hintett, és fákká változtatta őket; azután megölte tevéinket, én is remegtem

életemért; de a' nélkül, hogy legkevesebbé is megbántana, megölelt, és velem a' levegőbe reppent. Egész éjjel így utaztunk.

Más nap e' pusztá' közepére elértünk. Férjem egy nagy kört kerített körülünk, és, miután némű bűbajos esketésekett, e' palotát a' kör közepéből kiemelkedni látánk.

„Ez a' mi lakásunk,“ mondá Abutavil nékem; „holnap aszszonyaid is leendenek szolgálatodra.“

Már ez óta e' helyben lakom, hol szerencsémnek semmi hia sem volna, ha rokonimnál volnék, és távul azon szörnytől, melly itt tartóztat, és kegyetlensége' tanujának tesz. Az a' szokása, hogy negyven napra eltávozik, a' karavanokat meglesni: megöli és kifosztja azoknak vezetőit, 's azután három napra haza tér. Holnap meg kell jönnie, és minthogy minden embernek esküdt ellensége, irtódom azon elfogadás meggondolásától, melly tőle reád várákozik.“

Chanszad nem ijedett meg huga elbeszélésétől; reá emlékezett, hogy már tizenyolcz esztendő's korában India' két királyain diadalmat vett, és bizonyossá teré őt, hogy nem irtózik a' szellemmel megvívni, és minden erejét feláldozni hugának megszabadítására, de nem csillapíthatá a' n^o nyugtalanságát.

Az éjt illy beszélgetéssel töltötték el. Nap' nyiltakor látá is a' herczegnő azon pillanatot közelíteni, mellyben Abutavil megjelenendene; kérve kérte bátyját, semmihez se fogna ellene, hanem állana reá, a' szellem ismét elutazásáig rejtekben marad-

nia. A' Szultán engedett huga' könnyeinek, és alig rejtődött el a' palota' legtávolabb rejtekébe, azonnal megjelent Abutavil.

Minden remegett közelítésekor. A' herczegnő palástolá nyughatatlanságát, elébe repült, és őt gyengéden megölelvén, panaszkodot neki, hogy olly sokáig szükölködni kellett látása' szerencséje nélkül.

A' szellem, melly jól tudta, hogy Chanszad a' palotájában v. a., heves szemrehányást tett a' nőnek, hogy felőle hallgatva titkolódzott.

„Aggodhatsz-é,“ mondá a' nőnek, „azon elfogadáson, mellyet bátyádnak szántam, a' ki, a' nélkül hogy engem esmérne, és engem szegény halandónak tartván, olly nagy lelkü volt, hogy hozzám jegyezésedben meggyezett, midőn őt ezért megkeretem? Ne szinlelkedj tovább, és ne foszsz meg az ő látása' gyönyörétől; tudom hol vagyon elrejtve, de kívánom, hogy te magad vezess hozzája.“

A' herczegnő nem igen bizott férje fogadásaiban; de, mivel jól látá, hogy hasztalan előle rejteni az igazságot, azon szobába vezeté őt, mellybe a' fejedelem félre vonult. Abutavil legszívesebben fogadá őt, gyengéden megölelte, és hölgye' szobájába vezette, a' hol frissüményeket rakatott elébe; ssóval olly jól megvendégelte őt, hogy Chanszad ezen nyájasságoktól érdekelttén, meg nem foghatá, miként tarthatott Aischah az ő kedvetlen bánásától.

Igy töltének három napot ünneplések és vigalmak között, mellyek alatt a' szel-

lem abban látszot kedvet keresni, hogy hajlandóságát megmutassa, mellyel hülgyének bátyja eránt buzgott.

Midőn eljött a' pillanat, mellyhen Abutavilnak ismét negyven napra elkellett utaznia, meghívta a' Szultánt még egy ideig hugánál maradni:

„Egy kis utam vagyon,“ mondá neki, „és reménylem, vissza tértemkor még itt találándlak; maradj itt, 's úgy tekintsd magadat, mint palotám' urát: de mielőtt elutaznék szeretném megmutatni kertemet.

Chanszad kezét nyujtá neki köszönete' jeléül, és együtt kimenének.

A' herczegnő hasztalan várta következő reggelig bátyja vissza tértét; és meggyőződve, hogy ő férje hívtelenségének aldozatja lön, szaggatta ruháit, és fájdalmában vádolta magát, mint familiája' veszedelmének okát.

ÖTSZÁZ HARMINCZNEGYEDIK ÉJSZAKA.

Mig ezek történtek, otthon az anya királyné, egészen kétségbe esve, hogy sem Chanszadról, sem Aischähról semmi tudósítást sem nyert, sebes léptekkel közelített sirjához. Midőn végre érte, hogy még csak

kevés napokig fog élni, magához hívatá ifjabb fiját, Muradot, ki akkor tizenhat esztendő volt, és miután őt könnyes szemekkel megölelte, reája bizta háza' történetét, szívére kötven, hogy azt szorgosan fentartsa, és valódin kövesse eldödei' példáját. Ez után parancsolá a' Nagy-Vezérnek, gyűjtse össze az udvar legjelesebb tisztjeit a' palota' nagy teremében, a' hová azután a' haldokló királyné önmagát is által viteté.

A' mint mind össze gyűltek körülötte, emlékezteté őket azon jótételekre, mellyeket nemzetségétől nyertek, eszmélteté őket, milly hálátlanok lennének, ha annak utolsó csemetéjét elhagynák, és tőlök sérthetetlen hívség' esküjét kíváná.

Erre a' Vezér fogá Murád' kezét, a' thrónusra szállítá és megkoronázá őt. Az után két nap mulva megfizeté az anya királyné a' természet adóját.

Az új Szultán olly megfontoló lélekkel és önmeggondolással volt állítva, mellyek illy gyenge korban ritkán találtnak, és nagy okossággal viselte magát. Jól érezvén, hogy még nincs elég tapasztalása egy ország' igazgatására, a' kormány' ügyét teljesen a' Nagy-Vezérre bizta, a' kire méltán támaszkodhatott és egészen a' tudományoknak és gyakorlatoknak szentelé magát, mellyek a' király képzésére tartoznak.

Első tanító mestere vala egy öreg herélt, kit néki anyja adott, és ki sokat utazott volt. Ez az ifju fejedelmi herceget gyakran mulatá azon különbféle népek' szo-

kásairól, kiknél tartózkodott, és a' mi nevezetést nálók látott.

Észrevételten Muradnak magának is kedve lön az utazásra, és bátyjának 's nénjének sorsa, melly elméjében forgott, majd azon elszánásra határozá őt, hogy a' világot bejárja, és minden erejét arra fordítsa, hogy őket felkeresse. „Ha a' végzés kedvezni fog nékem,“ gondolá magában, „tehát feltalálom azon helyet, a' hol ők vagynak, ha pedig ellenleg vagyom sorsom, akkor elfogok veszni, mint ők.

Ennek következtében minden készüléteket megtett elutazására, egy arannyal tölt zacskót vön magával és sok gyémántot, mellyeket a' legközelebbi tengerparton elcserélni szándékozott, hogy érettek portékát nyerjen, ezzel egy hajót megrakjon, és ugy Indiába hajózzon.

A' nélkül, hogy valakivel közölné feltett szándékát, és csupán egy levelet hagyván Nagy-Vezérének, mellyben neki távul léte alatt az ország' kormányozását által adta, Murad lóháton éjszaka közepén elutazott, és utját egy tengerpartnak (kikötő révnek) vette, melly csak két napjára feködt a' fővárostól.

Mindjárt oda érkezésekor egy hajót talált ott, melly Szerendy b szigetbe utazott, mellyről neki öreg heréltje sokat regélt: mindjárt megalkudott a' hajós kapitánnyal az áthajóztatásban, és hajóra szállott.

A' hajózás szerencsésen folyt tizenhat napig, de a' tizenhetediken, napnyugodtkor

felhőkbe borult az ég, az eddig mindég kedvezett szél ellenkezővé vált és olly dühösen fujt, hogy a' felforgatott tenger mindenütt rémítő örvényeket állíta elő, melyek minden pillanatban elnyeléssel rettenték. E' zajtöbb napokig tartott; végre megállott a' szél, de a' hajó annyira megroggaltatott, hogy nem lehetett rajta tovább evezni, és a' hajós népek már nem volt reménye magát megszabadítani, a' mint egyszerre száraz föld örlött szemökbe.

Ezen látvány újra feléleszté bátorságokat; kirakták a' sajkákat és az evezők segítségével által a' hajó partra vonatott, a' hol hozzá fogtak kiigazításához. A' szigetben, mellybe kiszállottak, és melly előttök egészen esmeretlen volt, találtak gyümölcsökkel megrakott fákat, plántákat, mellyeknek virágai felséges illatot terjesztettek el, sok vadat, és tiszta forrásokat.

Egy nap, a' mint Murad a' szigetben vadászni ment, rendkívül meszsze ment a' rengetegbe, és eltévedett. A' nap már eláldozott, és a' herczeg, ki nem találhatott vissza a' hajóhoz, biztos menhelyet keresett a' vad állatok ellen; felhágott egy sűrű lombu fára, 's reggelig aludt rajta.

Midőn felébredt a' herczeg, néha a' fán két madarat pillanta meg, Tausz nevezetűeket, mellyek előbb a' paradicsomban laktak, honnan kiűzettek, mivel egyikök kígyóvá változott, hogy az embereket elcsábítsa.

Murad megvakítván e' madarak' szépségétől, elfeledkezett bajtársai felkeresésé-

ról, a' kik, mivel kedvező szél keletkezett, vitorlát eresztettek 's utnak indultak, a' nélkül, hogy távul létét észre vennék. Este megbánta a' herczeg vigyáztalanságát, és erősen feltette magában minden kitelhető módon rajta lenni, hogy hajóját elérje. Mint-hogy azomban biztos erányzat nélkül szédelgett, több nap tévelygett. Végre ismét rá akadt a' révre, de a' hajó már eltűnt volt.

Azon aggodalmában, hogy egy puszta és minden hajós előtt esméretlen szigetben hagyva látá magát, még sem bátortalanult el egészen. Egy kunyhót építé magának, és pálmaszilvat, fügét 's egyéb gyümölcsöt tartá benne, mellyet gyűjtött, 's aszalt, és a' melly az általa elejtett vadakkal szint olly kellemes, mint bő táplálmányt szolgáltatott; illy mód élt azon egész idő alatt, mellyben a' szigeten tartózkodott.

Már hat hónapig lakott a' herczeg e' szigetben, a' mint egy nap lakától jókora távulságban egy fekete, 's mintegy sírkőként faragott márványra akadt; e' kő vastag aranylappal volt fődve, mellyen egy gyémánt gyűrű volt megerősítve.

A' fődély' szélén zsidó felírás állott, mellyet Murád nem tudott értelmesen elolvasni. Vágya felette ingereltetett e' találmány által, és már erőlködött azt megnyugtani; de alig nyult a' gyűrűhöz; azonnal magától felemelkedett a' kő. Tüstént erős szél zudult belőle, melly a' herczeget balra taszította. Azután egy pillanat múlva iszonyu tűz szállott fel, melly az egekig látszott lobogni; nem sokára öszve vcsalt

e' tűz, és egy utálatos óriást képezett, ki-
nek tekintete a' legbátrabb lelket is elér-
míthette volna.

„Ne félj,“ mondá a' herczegnek, „te
megszabadítottál engem, és én ebbeli szol-
gálatodat megfogom hálálni. Én egy vagyok
az égből földre taszított szellemek közül,
és én vagyok, a' ki Kaint testvére megö-
lésére kísértettem. Az Isten büntetésünkre
egy más fiat adott, Seth nevezetűt, melly
zsidóul Isten fiát tesz, és megáldá őt
természetfeletti hatalommal, 's mind azon
bölcseességgel, mellyet Ádám első megesté-
vel elvesztett. Sőt hogy néki még különö-
sen megmutassa kegyelmét, hetven csuda
szépségű hurit adott néki. Egyik közülök,
ki Lea-nak neveztetett, forró szerelmet
gerjeszte bennem; és midőn Seth buzgott
tisztületét Istennek bemutatni, közelíték
Lea-hoz, és kiterjesztém karaimat megöle-
lésére.

„Micsoda,“ felele a' nő, engem Seth-
nek tartván, „most Isten imadásának órája
vagyon, és te az ő csekély teremtményé-
vel foglalatoskodol?“

Midőn e' szavakat mondá, Seth visz-
sza tért, és reám esmért. Azonnal paran-
csolá három szellemnek, mellyeket neki az
Isten szolgálakul adott, hogy engem e' gö-
dörbe taszítsanak, és az Isten nagy nevét
a' földélyre irván, így szólt hozzám:

„Itt kell maradnod, mig egy halandó
való szabadításodra jövend.“ —

Te vagy az, ki nekem e' szolgálatot tevéd:
mondjad meg már most mit kívánsz érette.“

A' herczeg ijedségéből ismét magához térvén, kérdé most az óriást, mi lett férfi és nő testvéréből, és a' mint érté, hogy mind a' ketten ugyan azon palotában és Abutavil szellem hatalmában vagynak, jutalomul módot és eszközt kére az óriástól testvéreinek kiszabadítására.

„Elfoglak vinni hozzájok,“ felele az neki, „és mihelyt a' palotában leszel, azon talizmánnal, mellyet néked adok, felnyithatod Abutavil' rejtekszobáját: ott egy kis iskátulát találsz Salamontól készített porral; rejtsd azt kebledbe, és ha a' szellem megjelenik előtted, vess szeme közé egy keveset e' porból, és kiáltsd néki: „Terülj le, nyomoru! Salamon parancsolja azt!“ a' meg rémült szellem tüstént földre boruland: azonnal végy bátorságot hozzá közelíteni, és vedd el kebledből a' madarat, mellyhez sorsa szövetkezve vagyon; mihelyt e' madár hatalmadba kerül, Abutavilt könnyen kényszerítheted mindent megtenni, a' mit néki parancsolsz.“

Muradnak alig vala ideje az óriásnak köszönetét tennie: rettenetes zengést érzett, és igen meglepetett, a' mint hirtelen egy gyémánt palotában látá magát a' nélkül, hogy tudná, mint került oda. De jól gondolta, hogy Abutavilnál legyen, 's felkereste néneje' szobáját. A' hölgy éppen a' kertbe lépdelt le, és nem kevéssé bámult el, látván, hogy egy férfi lakhelyébe tódult.

Murad jól esméré ugyan nénjét, de nem tartá tanácsosnak, magát azonnal megismertetni, hanem feltette magában, hogy

elvárja, míg a' nő őt megszóllítandja. Miután Aischah őt köszöntötte, kijelenté neki bámulását, és kérdé tőle, miként vala képes e' palotába béhatnia.

„Kegyelmes Aszszony,“ felelé Murad, „én Királyfi vagyok, és még igen fiatal valék, midőn atyám egy álnok vezér hűtelensége által megölettetett Magamnak is sok fáradságomba került csapásától megmenekednem, és miután soká tévelyegtem, egy hajóra szállottam, melly törést szenvedett úgy, hogy én egyedül menekedtem a' partra. A' mint távulról látám lakodat, azt gondoltam, hogy néhány óra mulva hozzá jutok; de három nap vándorlottam, még sem leltem bemenetet e' palotába, hol segédet reménylettem találni, mellyre olly nagy szükségem vagyon: ekkor látám Rochodat, melly tőlem közel távulságra szendergett; és mivel tudom, hogy ezen madár örökön a' bűbajos palotákhoz tartozik, tehát neki bátorodtam, 's magamat egyik lábára kötöttem: mihelyt fel ébredt, tüstént ide szállított.“

Aischah csudálkozott fiatal vendégének ügyességén és bátorságán; a' mint azomban meggondolá, hogy nem soká rejtőzködhetik el férje szeme elől, sohajtva mondá neki:

Kegyed menedéket keresni egy szörnyeteg' lakába jött; távozzék kegyed sietve innen, két óra alatt haza érkezik a' szörny, és minden bátorsága mellett se merje reményleni, hogy őt megfogja győzhetni.“

Ezután elmondá a' szellemnek külömbféle vonatait és kegyetlenségeit, rendkívü-

li erejét és hitetlen csalárdságát; megmondá neki, miként fogadta legyen a' nős bátyját, hogy őtet elroncsa, és ezen emlékezet megújítá a' hölgy keservét úgy, hogy beszéde gyakor könyhulatasi által félbe szakasztattak.

„Semmit se félts engem, nemes aszszonyság,“ mondá néki Murad; „távul attól, hogy szaladnék vagy magamat elrejténém, még inkább szembe kívánok szállani a' szellemmel, sőt még azt is merem reményleni, hogy megszabadítlak és őt semmivé teszem; mert a' nagy Proféta velem fog lenni, a' ki előbb vagy utóbb megbünteti a' gonoszt. De az idő sürget; méltóztassál engem férjed lakszobájába vezetni.“

Aischah, nem szólhatván le őt szándékáról, teljesíté kívánságát: ő vesződség nélkül felnyítá az ajtót a' talizmánnal, melyet néki az óriás adott, és némü kutatás után hatalmába keríté az iskátulát.

TÖTSZÁZ HARMINCZÖTÖDIK ÉJSZAKA.

Még Abutavil' szobájában voltak, midőn a' szellem, melly mindjárt palotájába érkeztekor észre vette, hogy Aischah és öccse a' szobájában legyenek, előttök egy irtóztató

tató óriás' alkotában meg jelent: de Murad meg nem rémült, gyorsan a' szeme közé vetett egy keveset a' porból és egyszer-smint kiáltá:

„Terülje, nyomoru! Salamon parancsolja azt!”

A' szellem meglepetvén és elrémülvén, ugy elterült, a' milly hosszú volt.

Murad azonnal reája rohant, szaporán elragadá tőle a' madarat, mellyet keblében rejtve hordozott; azután imigy szólt hozzá:

Tudod, ki vagyok: valljad meg, mit miveltél bátyámmal.“

„Ő meg van halva.“

„Hazudsz; tudom én, hogy elváltoztattad őt, és ha tüstént elő nem állítod, tehát megölöm madaradat.“

A' mint Abutawil látá, hogy hasztalan tovább tagadnia, kiáltá Aischaht, a' ki inkább holt volt mint eleven, és a' kertbe küldé, meghagyván néki, hogy azon kutyát, melly a' szökő kútnál lánczolva volt, vezesse oda. Ezt a' hölgy sietve teljesíté és már most mondá neki a' szellem:

„Végy egy kis üveg darabot, és kenj reája egy kevés kenőcsöt az arany pikszisből (mellyet neki meg mutata), és tartsad ezen üveget a' kutya szeme elébe.“ Miután ez is megtörtént, reája fujt Abutawil, és mondá néki:

„Ha mindenható teremtője minden alkotmányoknak téged ugy teremtett, mint jelenleg vagy; tehát ne változz ell: de ha az én bűvölésem által vagy ezen állapotban, légy ismét emberré!“

Alig mondá ki ezen szavakat, 's Chaszad azonnal felvevé eredeti alkatát, és tüstént megismeré öcscsét és hugát, 's őket nyájasan megölelé.

Murad, már most semmit sem kívánván a' szellemtől és őt megakarván büntetni azon kinszatokért, mellyeket rokonságán elkövetett, a' madár nyakát kitekerde, miután Abutawilnak minden gonosz tetteit szemére hányta.

Hirtelen egy iszonyú zörej hallatszott: a' palota eltűnt, és az óriás' teste sűrű füstté oszlott, mellynek bűze a' levegőt dögletessé tette. De nem sokára egészen elszéljedt ezen füst, egy jó illatot terjesztő felhő jelent meg, és azzal végződött, hogy egy fenszépességű embert formált.

Aischah és testvérei még bámulásba merülve állottak ott, midőn az, ki előttök illy tsudálatos módon jelent meg, így szólt hozzájuk:

„Már nincs félni okotok Abutawil szellemtől; ma reggel még így neveztettem, de a' gonoszra való hajlandóság messzé távozott tőlem, és én megfogom mutatni háladásomat a' nekem tett szolgálatért minden jótétek által, mellyeket veletek tehetek, és valódi hív szeretetem által szerelenure méltó nénétek eránt.“

A' herczegnő remegett örömeben, midőn megtudta, hogy azon ifju ember, kinek bátorságát ő annyira csudálta, az ő öcscse, Murad; légyen; nyakába borult, és öröm könnyek közt ölelte őt.

A' szellem folytatá: „Én H a b i b n a k neveztetem és egyike vagyok a' Salamon hatalma alatti szellemeknek. E' nagy próféta bizodalma méltatott engemet, és mindenek közül, kik körülé valának, én voltam az, kit leginkább megtisztelt kedvezésével.

Egy nap testvéreim egyike, kit én mindenek felett kedveltem, magára vonta Salamon' haragját, a' ki hogy engem próbára venne, a' büntetés végrehajtását reám bizta. Én a' büntetést egy csak csekély vigyáztalanságért igen keménynek tartottam, és nem vehettem szívemre testvéreimet megvernem; engedetlenkedtem a' Prófétának, és megpróbáltam őt csalni, állítván, hogy parancsolatit teljesítettem.

„Hazudsz, háladatlan!“ mondá nékem, „és te visszaéltél urad és jóltévőd bizodalmaival; de ezért meg fogsz lakolni.“

Tüstént szóla néhány szavat, és én különös változást éreztem magamban.

„Menj,“ mondá hozzám Salamon, „én téged a' földre küldelek, hogy mindeneknek ostora légy, kik hozzád közelítnek: szeretni fogsz, és szerelmed tárgyát gyötreni: meg fogod szeretni az emberi nemet, és akaratod ellen is kénytelennek fogod magadat érezni vele gonoszul bánni: belső furdalataid lesznek büntetésed. E' madarat adom neked, mellynek létéhez vagyonsorsod kapcsolva: csak halála után fogsz ismét az lenni, a' mi előbb voltál, és még is minden lehetségest elfogsz követni élete hosszszabbítására.“ E' szavak után meszsze taszított magától.

Ez idő óta igen is teljesítettem rendeltetésemet, és nem hihetitek, milly igen szenvedtem minden gonosztétel után, mellyet elkövettem. Végre néhány év előtt álomban megjelent azon szellem, melly oka volt a' reám mért büntetésnek, és így szóla hozzám:

„Büntetésednek nem sokára vége leend; meg vagyon engedve nékem annak rövidítését elősegítenem: öltözködj által és menj el a' kosinsinai szultán leányát feleségül kérni: ő oda fogja néked adni; mert én előre elkészítettem őt illy eljegyzésre, és ezen szép herczegnő fogja eszközölni megváltásodat.“

Én csak a' szultán holta után mehettem oda; szerencsémre ő halála előtt megparancsolá Chanszad herczegnek, hogy leánykérésemet, mellyet tenni akarék, jól fogadja, és így megültük lakodalmunkat. Már most tudjátok történetemet és minden bajoknak, mellyeket szenvedtetek, okát, de reménylem, meg szolgálom azokat néktek.“

Lehetetlen volna Aischah' és fítestvérei' örömét le írni, köszönetet tettek Habibnak, biztatván őt, hogy szenvedéseik már elválnának felejtve, és hogy bajaik már szinte felesleg meg légyen jutalmazva azon szerencse által, hogy benne oltalmazójokat 's jóakarójakat tisztelhetik.

Ugyan azon pillanatban Habib több alatta való szellemek által egy pompás sá-tort üttetett fel, mellynek közepén egy feleséges étkekkel megrakott asztal állott. Lakozás közben elbeszélék egymásnak kölcsö-

nösen kalandjaikat. Miután Murad tudtokra adá anyjok halálát, keservesen sírtak, 's azon epekedtek, hogy távul létök által halálát szaporították.

Miután első fájdalmuk megszűnt, tudósítást kértek Habibtól, mi történt légyen országukban Murad' elutazása óta.

„Statusaitok,“ mondá ő nekik, „elfoglaltattak egy szomszéd fejedelemnek, kit atyátok a' csatában megölt, fija által. Nagy-vezértek, ki hozzátok hiv maradott, keservesen elvesztetett. De legyetek békével, jobbhágyaitok erősen ragaszkodnak hozzátok, és értetek fegyvert ragadnának, ha a' szükség úgy kívánná. De nem hiszem, hogy segítségökre szorulnánk; ez' éjjel országtokba foglak vinni benneteket, és majd meglátjuk, mitévők legyünk.“

A' nap hátra lévő részét örömmel tölték, és a' mint az éj beköszönt, nyugvásra mentek, mellyre igen is szükségök volt.

Következett reggel a' szellem' ígéréteinek ellenére is nagyon elbámultak, hogy közel lelték magokat fővárosukhoz. Bémenetek egy paraszthoz, és szállást kértek tőle, mellyet ő szívesen adott is nekik. Ezen parasztarczáján olly mély szomorúság mutatkozott, hogy Chanszad nem türtetheté kívánságát, tőle megtudakozni szomorúsága' okát.

„Jó idegen,“ felele ez neki, „igen meszsziről kell jönnöd, hogy előtted esméretlen szomorúságom' oka. Tudjad, hogy ezen ország jelenleg egy zsarnok urtartalékja, a' kit mi utálunk. Egy királyunk volt, kinek nemzetsége nyolczszáz évekig

aralkodott rajtunk; és noha eldődei közül egy sem úáltatta el magát, mindazonáltal mindnyájokat feljül multa bölcseséggel és kegyességgel: ő meghalt, és gyermekei, kik nyomdokait követték, és minden reményünk voltak, egymásután eltűntek, és nem tudjuk, mi lett belőlök; úgy hogy ezen ország, nem lévén oltalmazó feje, egy annál békéltlenebb ellenség' ragadmányává lett, mivel azt királyaink eddig győződelmesen vissza verték.

E' beszéd nagy örömökre szolgált a' hercegeknek, mert láták belőle, milly igen sajnáltattak.

Eszközökről és módokról tanakodtak egymással, a' zsarnokot megtámodni, 's országokat ismét vissza venni, a' mint a' paraszt kalibája elébe négy derék lovat érkezni láttak; egy szellem, melly azokat vezeté, közeledett, és Chanszad hercegnek általadá az egész királyi ékességet. Egyszersmind megszólamlott Habib, 's ezt mondá nekik:

„Ne tsudálkozzatok, e' szellem csak parancsolatimat teljesíti; majd mindjárt egy másik bilincsben fogja ide vezetni ellenségeket, és seregeit elszéljesztik a' lakosok, kiket fellázítottam. KészüljeteK palotátokat ismét elfoglalni.“

A' hercegek és a' hercegné felölték azon pompás öltözetet, melly nekik vittett; tüstént lóra ültek és a' fővárosba száguldottak.

Megérkezésök' híre azonnal elterjedt a' városban, és a' nép seregesen tódult elei-

bek, 's mindnyájan hálálták Istennek és a' Prófétának, hogy fejedelmeik' nemzet-sége megszabadított.

Mivel még nem virradt, Seheraszade nőöcscse Dinarszade, és az Indiai szultán' kérésére imigy kezdé a' dupla férjek' történetét:

A' KETTŐS FÉRJEK' TÖRTÉNETE.

„Uram, egyiptom' hajdani királyai egyi-kének országglása alatt élt egy felette al-nok és ravasz aszszony, mellyet valaha a' világ szült; és könnyen megfoghatod ezen aszszony álnokságát, midőn azt mondom, hogy koránt sem követvén a' szent Prófé-ta' törvényeit, mellyek az igazhitűeknek három törvényes feleséget engednek, még inkább arra vetemedett, hogy két férjét szerze magának, és rendszabásit olly jól intézte, hogy a' férjeknek egyike sem tudott a' másik felől. Valólag olly foglalatossága volt e' két vágytársnak, hogy az egyik nappal mindég otthon, de éjjel folyvást tá-vul volt: holott ellenleg a' másik nappal soha sem volt otthon, hanem csak éjre tért haza. Az első, névszerént H a r a m, hara-mia volt, és minden éjjel kicsapongott mes-terségét üzni; a' másik A k i l-nak nevezte-tett, és zseb-játékos (csalj-játékos) vala.

ÖTSZÁZ HARMINCZHATODIK ÉJSZAKA.

Több hónapok multak el így, és mind a' két férfiak teljes bolondjai voltak ravasz feleségöknek, a' mint egy nap hozzá mene Haram néki megmondani, hogy bizonyos időre elkellene tőle távoznia, és bucsút véve. Szíves fájdalmát jelenté nő a' férj váratlan elutazásán; egyszersmind minden uti szükséglettel és készséggel ellátá őt. A' többek között nő vett egy hideg ürü czombot közepén ketté szegé azt, és egyik felét férjének adá uti élelemül. A' zsivány elbucszott, és a' Nilus partja hosszában utnak indult.

Alig múlt néhány órája eltávozásának, a' mint Akil a' csaljátékos haza tért. Néki is volt oka Kahirót elhagynia, és kéré feleségét, hogy néki utra valót adna. Köszöné a' nő Istennek, hogy nem engedé mindkét férjét nála öszve jönni. Az utolsó-nak kijelenté, milly nagy fájdalmat érez eltávozása miatt: némü élelmet adott neki az utra, 's a' többek között felét is azon ürüczombnak, mellynek más felét már előbbik férjének adta volt.

Akil elutazott, és szinte mint Haram, a' Nilus folytának vette utját. Napi utazása' végén egy utmelléki jó karavan szerelyba szállott, hogy ott töltse éjjeli nyugalmát. Midőn e' tágas épületbe lépett, csak egy

vendéget lelt benne, kivel csak hamar meg-
esmerkedett.

„Bajtárs,“ mondá neki, „a' mint lát-
szik, elvagy fáradva.“

„Én ma Kahiróból utaztam ide,“ fele-
lé amaz,

„Én is szinte azon városból jövök,“
folytatá tovább Akil, „és ha te is tovább
szándékozol utazni, tehát együtt utazhatunk;
mert elfelejtettem a' Prófétának ezen pa-
rancsát: ne indulj utra jó bajtárs nélkül;
ha azonban részt akarsz venni csekély la-
kozásomban, im szolgálhatok néhány pál-
maszilvával és egy darab foghagymás ürü-
hussal.“

„Örömmel fogadom kínálásodat,“ mon-
dá a' másik utazó, „de én is akarok viszon-
szolgálni.“

Egyszerre mind a' ketten elővették éle-
lem készségeiket. A' mint mindegyik a' sző-
nyegre tette, a' mivel egymást kínálni aka-
rá, észre vevék, iszonyu bámulásukra, hogy
az ürühusnak mind a' két darabja tökéle-
tesen öszveillett.

„Bajtárs,“ mondá Akil czimborájához,
„szabad tudakoznom, hol vetted ezen ürü-
husdarabot?“

„Feleségem adta azt utazásom előtt,“
felelé neki az utas; „de hát én kérdezhetem
é részemről, hol vetted te azt, mellyet előm-
be teszel?“

„Én is feleségemnek köszönöm e' kész-
séget,“ felele Akil.

„Mellyik városnegyedben lakol?“
„A' diadalkapu' közelében.“

„Én is.“

És így szóról szóra, 's kérdésről kérdésre hamar meggyőződtek felőle a' két utazók, hogy több hónapok óta mindkettőjöknek ugyanazon egy feleségök volt.

Ezen nyilatkozás csak nem heves veszekedést gerjesztett közöttök; de végre azon gondolatra vetemedtek, hogy jobb volna tüstént vissza térni, és viszonyaikról személyesen meggyőződni, mellyekben volnának.

Akil és Haram tehát együtt vissza tértek Kahiróba, és nem sokára eljutottak közös lakásukba.

A' mint feleségük együtt látá őket, nem kételkedett, hogy fel vagyon fődözve, 's megesmeré, hogy hasztalan volna valamely új szint 's szövevényt keresnie az igazság' elpalástolására; ennél fogva legjobbnak tartá mindent megvallania, lábaikhoz borult, megvallá hibáját, 's mindkettejeknek kegyelemért esedezett.

Mind a' két férfi gyengéden szereté, és hivtelensége ellenére sem csökkent egyiknek hajlandósága is eránta. Megelégedtek vele, hogy hivtelenségét hevesen szemére hányták; és minthogy e' kettős házasságban nem akartak együtt maradni, azt mondták néki, hogy kettőjük közül egyet választania kell, a' ki férje leendene. De hasztalan kénytettek a' választásra; lehetetlen volt reá venni, hogy kifejezné, mellyiket becsülné többre.

„Jól vagyon,“ mondá nő végre nékiek, „ha tehát csakugyan választanom kell, és

nincs okom egyiteket a' másiknál többre becsülnöm, tehát halljátok, a' mit néktek tanácslok: mindketten saját ügyességtek-ből éltek: te, Akil, azt naponként gyakorlod; te pedig, Haram, minden éjjel: már most kinyilatkoztatom, hogy azt fogadom közületek férjemmé, a' ki legnagyobb bizonyosságát fogja mutatni ügyességének."

Mindketten szívesen elfogadák az ajánlatot, és készültek az ügyesség' versenyviadalára.

Akil állott legelsőben elő. Harammal Kahirónak egyik legnagyobb basárára ment; itt egy vén zsidót mutatott neki ujjával, a' ki lassan ballagdogált körül:

„Látod ott azt a' zsidót," mondá Haramnak: „mi előtt a' basár végére érne, kényszeríteni fogom, hogy erszényét nekem adja.

Egyszerre közelített hozzá, 's elvett tőle egy jókora zatskót, mellyet magával hordozott. Haram már szerencsét kívánt nőki ügyességének e' próbájához. „Korán sem akarom e' pénzt csak így tenni sajátomná," mondá Akil; "mert a' törvény kényszeríthetne annak visszaadására: akarom, hogy a' Kádi maga adja által a' zsidó erszényét."

Igy szólván, egy félre volt szegletbe ment, felnyitá az erszényt, megszámlalá a' pénzt, ki vett tiz zechinát, 's helyette gyűrűjét tevé bele. Miután az erszényt újra gondosan bekötötte, ismét meg került a'

zsidót, és színtolly ügyesen vissza dugta erszényét, mint a' mint ellopta volt.

De ezután alig lépett néhányat a' szerencsétlen zsidó, azonnal utánna futott: „Nyomoru!“ kiálta reá, „hát még bátor-kodol illy nyilván helyen jároji, miután engem illy rútul megloptál?“

ÖTSZÁZ HARMINCZHETEDIK ÉJSZAKA.

A' zsidó elbült, midőn magát egy es-méretlen embertől megtámadtatni látá; mer-tegetésekre zavarodott, Ábrahámra, Isák-ra és Jákóbra esküdött néki, hogy ő két-ségkívül hibázik, és hogy soha sem volt eszében is tulajdonához nyulni.

„Micsoda? te becsstelen!“ folytató Akil, „még mered tagadni azon lopást, mellyet elkövettél? de hasztalan hizelkedel magad-nak, hogy alázatosságod által elfogod ke-rülni a' reád várakozó büntetést; indulj, jer velem a' Ká-lihoz, és felelj meg a' kér-désekre, mellyeket neked tenni fog.“

E' szavaknál megragadá őt kaftánjánál, és félholtan a' Kádi elébe hurcolta.

„Biró uram,“ mondá ő, „im itt veze-tem elődbe a' legszemtelenebb tolvajoknak egyikét, a' milly valaha büntetésed tapasztalá. E' zsidó, kit itt látsz, tetemes summa

pénzt lopott el tőlem; alig van néhány órája, hogy a' lopás történt, és már batorkodik e' gyalázatos cselekedet után a' basár közepette félelem nélkül körül vándorolni, mint valamely ártatlan és becsületes ember."

„Esküszöm," felele a' zsidó, hogy soha sem követtem el semmi büntetést érdemlő cselekedetet, és ezen embert soha sem láttam, a' ki engem kétség kívül másnak tart, vagy elment az esze."

„Izraelita kutya," viszonzá Akil, „illik is néked egy igaz muzelmannt így rágalmaznod! — Kádi Uram, ne engedd magadat megcsalattatni ezen hitetlennek esküi által; ő szint olly szemtelenül tagadkozik, mint amaz Indiai kalmár, midőn a' reá bízott jószágot magának akará tulajdonítani; de hasonló ügyességgel fogod mentegetésit elhárítani, mint ott a' Kádi a' kalmár' gazságait felfedezte."

Miként viselte magát ez ügynél tisztársam? "mondá a' Kádi; „soha sem hallottam e' történetet."

Akil erre szót fogadott, 's így szóla:

ABDALLAH' TÖRTÉNETE.

„Uram, élt hajdan Indiának egyik leg-
elevenebb városában egy muzelman az aj-
tatosságnak és becsületességnek nagy híré-
ben. Ezen szentes ember egész napo-
kat eltöltött a' moseában. a' Ramadha-
mi böjtök' töredelmét még ezer megtaga-
dási sanyargatásokkal nevelte, mellyeket

minden nap magára vetett. Soha sem szep-
lősítettek ajkai azon részegítő nedvtől, mel-
lyet D s e m s y d talált fel, a' Proféta pedig
megtiltott.

Ezen életmód, köz tiszteletet és bizodal-
mat szerze néki; szóval szorossága és val-
lási buzgalma által olly híressé tette ma-
gát, hogy, ha valaki valamelly ember' aj-
tatosságát vagy soványságát magasztalva
akarta képzelteni, csak ezt mondá: „ő olly
ajtatos vagy görhes mint Abdallah a' Ra-
madham' idején.“

ÖTSZÁZ HARMINCZNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

Abdallahnak egy szomszédja vala, egyik
a' város' leggazdagabb kalmárai, és egy-
szersmind az ő ajtatosságának csudálói kö-
zül. Történt már most, hogy ezen kalmár-
nak, kereskedési foglalatosságai miatt ha-
jóra kellett szállani és egy esztendőre el-
utazni: nagy somma aranya volt, és hogy
azt távolléte alatt bátorságba helyezze,
már feltette magában, hogy kincsét elássá;
de azt gondolván, hogy történetből valaki
reá találna akadni, és hogy sokkal bizto-

sabb volna azt olly embernél letenni, kinek vagyona nincs kitéve a' kereskedés' viszonytárságinak, és a' ki egész bizodalomára méltó volna. Így tehát szemeit Abdallahra veté, elmene hozzá a' sommával, mellyet bátorságba akart helyezni. A' földön fekve, fejét Mekka felé fordítva találá, hangos szóval egy fejezetet mondva a' Koranból, mellyet ő kívülről tudott.

„Édes szomszédom,“ így szólítá őt, „sajnálom, hogy ájtatos foglalatosságidban háborgatlak; de egy felette fontos dolog vezet hozzád.

„Béke legyen veled!“ felelé Abdallah; „micsoda dolog lehet az?“

„Szomszéd,“ folytatá a' kalmár, „foglalatosságom kénytet engem egy időre elutaznom, és igen szeretőék egy egészen derék sommát, mellyet takarékoságom által gyűjtöttem, bátorságba helyezni. Ennél fogva azt gondoltam, nem fogod megvetni kérésemet, távul létemben annak gondviselését magadra vállalni, és én már előre köszönöm neked azon szolgálatot, mellyet ez által nekem teendesz.“

Abdallah általvevé a' kincsőrséget, és a' kalmár sokkal inkább bizott becsületeségében, hogy sem tőle bizonyítványt kérne az általadott sommáról. Így tehát teljes bátorságban hajóra szállott, miután magát ájtatatos szomszédjának imádságába ajánlotta, a' ki az égnek minden áldásit utazására szállíttá.

E' kívánatok meghallgattattak: a' kalmár' általevezése igen szerencsés volt, fog-

lalatosságát szint olly nagy szerencsével mint gyorsasággal végzé, és hat hónapnál előbb ismét honjában volt.

Első gondja volt szomszédját meglátogatni, a' ki örülni látszott őt egészségesen viszonzlátni, jól végzett utazásán örvendett, de a' reája bizott kincsről említést sem tett.

Jókora hosszas beszélgetés után végre kénytetve látá magát a' kalmár Abdallah-tól vissza kérni az aranyat, mellynek gondviselését ő olly kegyesen magára vállalá.

„Nagy Isten! atyámfia,“ fenszola Abdallah, „miólta képzeled, hogy reám valamit biztál? kétségkívül ábrándozol; soha sem került arany a' szegény Abdallah' házába, 's a' világou mindenért sem vállaltam volna magamra azon kincsel való terheltetést, mellyről beszélsz.“

A' kalmár eleinte azt gondolá, hogy szomszédja dévajkodni akar vele; de a' mint látta, hogy egészen valólag beszél, nem tűrteheté boszorkodását. „Micsoda nyomoru!“ szóla hozzája, „nem emlékezel reá, hogy hat hónap előtt hozzád jövék, és néked egy zatskó aranyat általadtam?“

„Iblis (gonsz lélek) vakít téged, édes szomszédom; ismételve mondom néked, hogy nékem semmit sem adtál által, ugyan térj ismét magadhoz, és ne vádolj olly embert, mint én vagyok, olly cselekedettel, mellyre, mint az egész világ tudja, képtelen vagyok.“

A' kalmár' fenyegetéseinek nem volt nagyobb foganatja, mint kéréseinek; üres kézzel kellett eltávoznia, midőn hirte-

len kincsőrje ellen mindenféle átkot szórt, mellyre haragja fakasztotta.

Sietve a' Kádihoz ment, és hiven elbeszélé néki, a' mi történt. Miután a' Kádi, mint te vagy, uram, mély bölcsességü és nagy ügyességü vala, őt figyelmesen meghallgatta, felelé néki:

„Minthogy nem voltak bizonyoságid, midőn pénzedet a' képmutatóra biztad; tehát hasztalan hivatnám őt birói székem elébe: vakmerőn tagadni fogná vádod' igazságát, és nekem lehetetlen lenne őt törvényesen megítélnem. Ravaszsággal kell ellene szegülni, és nekem vagyon egy tanácsom, melly által szerencsés fogamatot reménylek. Térj haza békével; de az Azr (imádság)' óráján menj el ismét Abdallahhoz, és fenyegeessed őt, hogy nálam bévádolod, hahogy megmarad tagadásában és nem akarja vissza adni vagyonedat, és bizzál bennem, ma este jobb emlékezetete leend, mint ma reggel volt.“
Örülvén a' Kádi' ígéretének, köszöné néki kedvezését, és elbucsuzott tőle.

Az alatt a' Kádi felölté mentéjét, és sietve elment Abdallahhoz, ki őt minden hivatalához illő tisztelettel fogadá.

„Abdallah uram,“ mondá néki a' Kádi, „lehetetlen, hogy olly példás ajtatosságú ember, mint kegyelmed, meg ne nyerje Istentől sok bőjtölése és szorongása' jutalmát, és én azért jövök, hogy kegyednek egy ajánlást tegyek, melly már ez' életben kezdete leendő kegyed' boldogságának, melly már kegyedre ott fent várakozik. Én öreg vagyok, és már érzem azon agságokat, mellyek az

egykort késérik. A' Kádi' foglalatossági illy nagy terjedésü városban, mint a' miénk, igen terhesek, és minthogy e' hivatal nekem most annyira terhemre válik, tehát feltettem magamban, hogy helyembe mást iktassak; má most azt gondoltam, hogy senkihez sem járulhatnék e' tekintetben, mint kegyedhez, ki köz tiszteletben tartatol, és legjobban viselheted azon tisztet, mellyről kedvedért leakarok mondani. Légy tehát olly jó, az imádság' órája után hozzám jönni ma este te, és majd egyet értünk azon rendszabásokról, mellyeknél fogva kegyed kielégíttetik."

„Légyen az Isten' akarátja!“ felelé Abdallah; „minthogy méltóztatott egy kegyelmes pillantatot vetni legalázatosabb szolgáljára, illetlenség volna tőlem végzései-vel ellenkeznem.“

A' Kádi' elhagyá őt, még meghagyván neki, hogy semmi esetre se mullassa el a' viszonzfogadott öszvejövetelt.

Alig ment el, a' mint a' kalmár ismét belépett hozzája. „No hát szomszéd,“ mondá Abdallahnak, „még sem tértél becsületesb gondolatra?“

„Atyafi?“ felelé ez neki, „hogyan gyaníthattál felőlem illy igazságtalan cselekedetet? képesnek tartasz általad reám bizott jószágod' megtartására? itt vagyon, hozzá sem nyultam; és hogy azt még ma reggel vissza nem adtam, az a' végből történt, mivel lelkedet szoktatni akartam azon viszontagságoknak, mellyeket a' gondviselés reád mérhetne, békes türés' re. Ime, itt vagyon aranyod, jer, mennyünk együtt, mert nekem a' Ká-

di urhoz kell mennem, ki engem kegyelmével megtisztelt, 's kért, hogy ma estve hozzája menjek,"

„Együtt mehetünk," mondá a' kalmár, „mert nekem is éppen beszédem van gyon vele."

Mind a' ketten együtt indultak utnak. Mihelyt megpillantá őket a' Kádi, mondá a' kalmárnak: „a' mint látom, meg vagy elégedve Abdallah urral?"

„Jobban sem lehetne," felelé a' kalmár."

„Tehát nekem is ki kell elégítenem őtet, folytatá a' Kádi: „ma reggel bizonyos jutalmat ígértem neki, és a' tisztnek meg kell tartania szavát."

És azonnal kétszáz botot adatot talpára, a' mi tüstént végbe vitetett.

„Illy módon, Kádi uram," hozzá tévé Akil, „fedezze fel egy tisztársod egy gazfinak képmutatását és kétszinűségét; reménylem, te is szinte olly szerencsésen megfogod szégyeníteni ezen hitetlenek vakmerőségét, a' ki tagadni meri tolvajságát, mellyet elkövetett; méltóztassál csak kifürkészteni őt, 's azonnal rajt éred az általa elkövetett vétken."

A' Kádi tüstént parancsolá a' csendszolgáinak, kutassák ki a' zsidó ruháit, és egy erszény találtatott nála zechinnel rakva. A' vádolt bizonygatá, hogy ezen zacskó teljes igazsal sajátja legyen.

Akil a' maga részéről azt erősíté, hogy tökéletesen esmeri a' tőle elorozott erszényt. A' környületeknek e' zavarában parancsolá

a' biró a' két félnek, mondja meg mindegyik, mi légyen a' vitatás alatt lévő erszényben.

„Száz zechina van benne,“ felelő 'a zsidó, „mellyeket ma reggel még jól megolvastam.“

„Házudsz, szemtelen gazfi,“ viszonzá Akil, „ha csak hitsorsosid' szokása ellen, többet nem adsz vissza, mint a' mennyit kölcsön vettél; csak kilenczven darab vagyon benne; de pecsétgyűrűmnek is ott kell lenni, ha ki nem vetted; és az elégséges lehet a' pörnek elítélésére.“

Ezen vádolás egészen megzavará a' szerencsétlen zsidót; de még inkább megrettent, midőn látá, hogy vádlója igazat mondott. Hasztalan igyekezett magát menteni: a' Kádi azonnal megbotoztatá talpait, és Akilnak átadatá a' keresett pénzt. —

Haram meg nem állhatá örvendeni bajtársának az ő ügyességén és mérészségén. Megvallá, hogy nehéz lesz néki vágytársán diadalmaskodni; de még is próbát akart tenni, és még azon estére meghivá a' király' palotájához.

„Akil,“ mondá itt néki, „te egy zsidót és Kádit csaltál meg; de én egy még veszedelmesebb dologhoz akarok fogni, és a' király maga az, a' kin próbát akarok tenni.“

Esmerem a' palotának minden csalmeneteit, és egy kötélaljtorja' segítségével, mellyet magammal hoztam, könnyen beférkezhetünk a' Hárem belszobáiba. Mond-sza elég bátor vagyé engem késérni?“

Akil elrémült ezen vakmerő feltételen; de szégyenlett vissza vonulni, és segített bajtársának a' kötélalatorját a' palotának egyik falára felvetni.

ÖTSZÁZ HARMINCZKILENCZEDIK ÉJSZAKA.

Tágas kerteken által bujkáltak, és minthogy az éjjel már halladott, tebát senkivel sem találkoztak öszve. Miután Haram egy kis ajtót berontott, bajtársát több hoszszu folyosókon által a' királyi lak' tornáczába vezette; végre egy szőnyeghez értek: Haram lassacskán felemelé azt, és megmutatá bajtársának az alvásba merült királyt, a' ki mellett egy inas állott, a' ki maga is álomtól lepve látszott lenni. Egy szomszéd szobában a' tiszték lépteit leheté hallani, kik a' király személyénél őrt állottak.

E' látványnál Akil majd hanyatt vissza rogyott: „Nagy Isten! felszóla, „hová vezetél bennünket? nosza sietve térjünk vissza, mert veszünk bizonyos, ha felfedeztetünk.“

„Te is ugyan könnyen megijedsz ám,“ felelé Haram; „te a' Kádival beszéltél, én nekem oda kell mennem, és a' királlyal beszélnem.“

Egyszerre csudálatra méltó bátorsággal 's ügyességgel közeledett a' fiatal inashoz, a' ki egészen szundikalva a' szultán' talpa-
inak csiklándozásával foglalatoskodott és mastixot rágott, hogy el ne alugyék: tüstént felnyita egy üvegecskét, mellyből bódító szag ütött ki, 's hatása olly szapora volt, hogy az inas tüstént legmélyebb álomba dült: ekkor egy kötelet üvedzett hóna alá és azzal a' mennyezetre akasztá fel őtet; azonnal elfoglalá helyét, csiklándozta a' király' talpait, és ugy tevé ezt, hogy őt felkölténé.

A' fejedelem ásítot, és Haram élt az alkalommal őt megszólítani:

„Uram,“ mondá néki, „minthogy nem alszik felséged, parancsold, hogy néked időtöltésül egy történetet regéljek?“

A' szultánnak tetszett ezen ajánlkozás, és Haram imígy folytatá:

A' KEDVENCZNÉ' TÖRTÉNETE.

„Volt egykor Ispahanban egy fiatal selyem kereskedő, a' ki szint ugy jeleskedett szépsége, mint maga viselete kellemé által; e' fővárosban egyedül ezen ifju ember alkattáról és deliségéről beszéltek. A' királynak, ki akkor Persiában uralkodott, kedvencznéje halla felőle beszélni, és buzgó ohajtásra hevült, őt látni, és miután kíváncsiságát megnyugtató, megesmeré, hogy az ifju emberől szárnyalt beszédek nem voltak nagyítva, hanem, hogy szépsége mind azt jóval feljül multa, a' mit néki felőle mondtak;

sőt olly élénk benyomást okozott nála, hogy rövid idő alatt elveszté álmát és étvágyát.

Dajkája, a' ki őt felette szerette, észre vevé a' vele történt változást, és tudakozá tőle annak okát. A' kedvenczné soká vonakodott szenvedelmét neki megvallani, melly őt elfogta volt; végre azomban megvallá, hogy az ifju kalmár' képe megzavarta békességét, és bizonygatva erősíté dajkájának, hogy boldogságának minden reménye el volna enyészve, ha az ifju embert viszon nem látná. A' dajka soká igyekezett őt e' boldogtalan indulatról lebeszélni; de a' mint látá, hogy minden előterjesztései és tanácsai foganatlan maradtak, és hogy a' kedvenczné, szerelmét meg nem győzhetvén, napról napra tova sorvadott, tehát megígéré néki, hogy mindent, a' mi tőle telhetik, elfog követni kívánsága teljesítésére.

Elment tehát az ifju emberhez, közlőtte vele a' herczegnő érzelmeit, és azon kívánságát, hogy vele őszve jöhessen.

Mind a' két részről megegyeztek benne, hogy több nagy szekrényt megtöltse nek selyem portékával és az utolsóba ötöt rejtsék el; a' mi még azon este végbe vitetett. A' harem őrzetére rendelt heréteknek előmutaták a' portékával megrakott ládákat, és a' mint a' dajka azt mondá nékiek, hogy e' portékák a' kedvenczné számára vagynak rendelve, egyik sem fogott azoknak kifürkészéséhez.

Mihelyt az ifju kalmár illy módon bé volt szállítva, iparkodott őt azon szoros fog-

ságból, mellyben zárva volt, előhuzni: de alig volt ideje a' kedvencznének néhány szót szólni, azonnal belépett a' megrettent dajka a' szultán jövetelét megjelenteni, és a' Fejedelem olly hirtelen belépett, hogy a' kedvencznének alig volt ideje szerelme-sét ismét elzárni azon szekrénybe, melly-ből csak imént huzta elő.

Már elfogá a' félelem a' szerencsétlen kalmárt; melly szinte kétszerült, midőn hallá, hogy a' szultán sürgetve kívánta lát-ni, mi volna a' ládákban; de fő pontra ju-tott ijedsége, midőn a' szultánnét imígy felelni hallá:

„Nem engedhetek Felséged' kívánsá-gának, mert szeretöm azoknak egyikében vagyon rejtve.“

„Boldogtalan!“ felkiálta a' szultán, „tehát így vakmerőkedel palotámat megfer-tőztetni! Tüstént a' halál gyermeke vagy, szinte mint szerelmednek méltatlan tárgya is. — Örök, fogjátok meg őt!“

A' kalmár ezen elhatározó pillanatban közel volt az elájuláshoz; azt gondolta, hogy a' kedvenczné már elvesztette légyen a' fejét, a' mint egyszerre hangos nevetést hallott.

„Uram“ mondá a' hölgy részéről a' fel-ségnek, „kivántam látni, ha vagyoné fel-ségednek erántam valamillyes bizodalma, és már most örülök rajta, hogy tudom, mit kell tartanom erántam való hajlandóságod-ról. Tehát véled, olly érzéssel vagyok, hogy felségedet megcsalhassam, és egyszer-smint olly balgatag, hogy hibás lépéseimet

megvaljam? Már most nyitogassad fel a' szekrényeket, itt vagynak a' kulcsok; de együtt kinyilatkoztatom előtted, hogy örökre lemondok azon lakhelyről, hol a' leggyalázatosabb gyanunak tárgyává tétettem, lemondok olly fejedelem' szerelméről is, ki nek bizodalját elvesztettem.“

Ezen bátor hangon mondott szavak ugy megszeppenték a' szultánt, hogy korántsem gondolkodván gyanuja felől megbizonyodni, csak azzal foglalatoskodott, hogy kedvencznéje' haragját lecsillapítsa, a' ki ezen álnokság által szeretőjét megszabadította.

ÖTSZÁZ NEGYVENEDIK ÉJ- SZAKA.

E' történet igen gyönyörködtette a' szultánt. — „Uram,“ folytatá Haram, „nem rég egy szomszéd fejedelemmel olly kaland történt, melly nem kevésbé mullattató, mint az, mellyet éppen most regéltem.

Egy országabeli zshivány és egy zsebjátékos vetélkedtek egymással mérészségők és ügyességökre nézve; és hallgassad meg, mihez fogott mind egyikök.“

Ezután elbeszélé a' szultánnak Akil' vakmerő tettét, sőt annyira ment mérészségében, hogy a' fejedelemnek még azt is el-

mondotta, a' mi saját palotájában jelenleg történt, egyedül a' történeti neveket és helyet változtatván meg.

A' mint regéjét végzé, folytatá beszédét: „Már most, Uram, mellyiket tartod mind kettejük közül legügyesebbnek?”

„Kétség kívül a' zshiványt, a' ki a' király' palotájába lopódzott,“ felelé a' szultán.

A' mint ezen kifejezést hallá, kinyitá a' Haram az üvegecskéjét, és a' fejedelmet ismét álomba meríté, mellyből őt előbb felébresztette volt.

Erre ismét bajtársához ment, a' ki ezen egész beszélgetés alatt inkább holt, mint sem eleven vala: ugyan azon uton tértek vissza, mellyen jöttenek, és a' palotát szint olly szerencsésen hagyák oda, mint a' mellyel oda jutának.

Következett reggel a' szultán inassát vállainál fogva a' mennyezetre akasztva találá, és már most bizonyos lön benne, hogy ő maga játszá azon történet' fő szerepét (rolláját), mellyet mult éjjel regéltetni hallott. Tavul attól, hogy haragudnék reá; ki őt így megjátszotta, még inkább közelebbről esmerni ohajtá azon embert, a' ki illy nagy bátorságot mutatott; tehát mindenütt kihirdetteté, hogy megbocsát azon embernek, a' ki ez' éjjel palotájába beszökött, sőt jutalmat ígért neki, ha előtte megjelenendene.

Haram azután elment a' szultánhoz, a' ki megdicsérte bátorságát, és őt illy ügyesége' jutalmául csendnagygyá (Politziadahagygyá) nevezte.

Felesleg említeni, hogy már a' palotából haza tértekkor meggyőzöttek esmeré magát Akil, és már eszében sem tartá, hogy illy rettenetlen embertől annak feleségét magáévá perlené."

Mint hogy még nem viradt meg, tehát Seheraszade használá a' még hátra volt időt e' következő történet elkezdésére:

JUSZSZUF' ÉS AZ INDIAI KALMÁR' TÖRTÉNETE.

„Volt hajdan Kahi roban egy kalmár, a' kit jó tulajdonai polgártársaival megszerettettek. E' kalmárnak egy fia vala, kit ő gyengéden szeretett, és a' kinek nevelésére minden gondját feláldozta. Juszsuf (igy neveztetett ezen ifju) mindenkor örömeire szolgált atyjának: telve vallásos tisztelettel, szelíd érzéssel, rendes életmóddal és tántoríthatatlan becsülettel, mindehnytől, kik őt esmérték például tekintetett.

A' mint azon korra jutott, mellyben az ifjakat megszokták házasítani, atyja gondoskodott felőle, hogy néki feleséget válasszon. Szemeit egyik társa' leányára vetette, a' ki nagy szépséggel fel volt ruházva; megkéré a' nőt fijának, és azután rövid idő múlva, mivel mind a' két fél meggyezett, a' lakodalom nagy pompával innepeltetett.

„Miután Juszsuf illy módon házi gazdává lön, csak hamar élénken érzé a' házkormány terheit, mellyekhez kevésbé volt szokva, noha atyja jeles nevelést adott né-

ki. Keveset foglalatoskodott a' kereskedéssel, mellyre nem vala hajlandósága, úgy hogy házasságának első esztendeiben teljes munkátlanságban maradt. Az alatt familiája évenként szaporodott; lassanként feleségétől két fija és két leánya lett. Más részről ezen idő közben azon szerencsétlenség érte, hogy atyját elvesztette, kinek tanácsa igen nagy hasznára lehetett volna, és élénk fájdalmat érzett, midőn atyjától, kit szüntelen gyengéden szeretett, megfosztva látá magát.

Mivel Juszszuf eddigi mód szerint folytatta életét, és semmi kereskedést sem üzött, mellynek nyeresége költségeit megbirta volna, tehát, noha atyjáról szép derék javak szállottak reája, megtörtént, hogy kénytelenítetett vagyonát lassanként eladogatni. Végre familiájával együtt egészen közel látá magát a' nyomorusághoz. Ekkor nem vala képes továbbá felesége' és gyermekei pillanatát eltérni, 's azon szándékra vete-medett, hogy Kahioból tovább áll, és szerencsáját másutt fogja keresni.

Minden segédeszközöktől megfosztatva, egy karavan kíséretében. S z u e s z b a ment. Jemeni, Indiai, és Chinai kalmároknak társaságában utazott, kik ezen méretetlen kereskedéséről híres révbe akartak béveezni.

A' mint Juszszuf e' városba megérkezett, azon nagy gazdagságok' látásánál, mellyek mindenfelől szemeibe ötlöttek, még mélyebben érzé nyomoruságát. A' rév tömve volt portékákkal, és pezsgett a' kalmá-

roktól és hajós néptől, kik mindnyájan foglalatosságaik után láttak: ezen munkásság még fájdalmasabban sajnáltatá vele, hogy idejét úgy elvesztegette.

Majd meghalt éhel, és minden körüle volt dolgoknak nézegetésével foglalatoskodott a' nélkül, hogy valamely módot lelne a' nyomoruságtól kimenekednie, a' mint egyszerre egy kalmár közeledett hozzája, kit ő viseletéből Indusnak esmert. E' kalmár, kinek tekintete tiszteletet gerjeszte, Juszszuf' ábrázatán azonnal észrevette, hogy ezen ifju ember nem volt szerencsés; hozzá menvén, kérdé tőle nevét, állapotját és születése' helyét.

„Uram,“ felelé néki Juszszuf. „én Kahirói születés vagyok; szerencsétlen esetek, mellyeknek elbeszélése reád nézve igen hosszas volna, kénytettek e' várost elhagynom; és Szueszbe azon reménnyel jöttem, hogy itt valakit találándok, a' ki pártomat fogja, és engemet idegen országokba viend' magával, a' hol szerencsémét eszközölnétném.“

„No hát, barátom,“ folytatá a' kereskedő, „korom és foglalatosságaim megkívánják, hogy mindenha legyen velem egy késérőm: én most D s e d d a h b a utazom; ha elakarsz engem oda kíséerni, megfogom fizetni utad' bérét, és még azon kívül naponként egy piaszttert adandok.“

Juszszuf, ezen nyomoru állapotjában, gondolkodás nélkül elfogadá ez' ajánlást, és az alku tüstént meglett.

Az Indus bérakatta portékáit, és azután maga is késérőjével hajóra szállott, 's kedvező hajózás után melly mintegy egy hónapig tartott, mind a' ketten ép egészségben eljutottak rendeltetésök' helyére.

Az Indiai kalmár annyira megvala elégedve Juszsuf' szorgalmával és munkásságával, mellyet Juszsuf eránta egész utazásuk alatt mutatott, hogy nem elégedett meg vele a' neki ígért pénzt megfizetni, hanem még azon kívül midőn tőle elvált, jókora sommát ajándékozott megelégedése' jeléül.

Juszsuf használta ismét megnyert szabadságát, Dsedda városát, mellyet még nem esmért, megnézegetni. Miután kíváncsiságát kielégítette, éhségtől indítatván, belépett egy kávéházba, hol elég silány élelmet vön magához, mellyet igen drágán kellett fizetni. De e' helyen megesmerkedett külömbféle kereskedőkkel, kik őtet idegennek megesmerék, és kérdezik tőle, minő indító okból utazott ezen országba. Ő felelé nekik, hogy ő szinte, mint ők, kalmár legyen, és e' révbe azon szándékkal szállott legyen, hogy némü foglalatosságokat tegyen, és egyszersmind Mekkába való bucsujárását, mellyel még tartozik, bévégezze. Az ifju Egyiptominak finom maga viselete, és illendő deli külseje megkedvelteték őt a' kalmárokkal, és nem sokára barátságos társalkodás keletkezett közöttök.

Juszsuf egy ideig azon pénzből élt, mellyet neki az indiai kalmár adott, a' mint egyszerre egy a' kalmárok közül, kikkel

megesmerkedett, egy nap vele öszve találkozott, és hozzája imígy szólt:

„Uram, reám vagyon bizva, hogy néked egy ajánlást tegyek, melly, a' mint gondolom, nem leend kedved ellen. Egy kalmár társunk nem rég meghalálozott, és tetemes birtokot hagyott hátra özvegyével, a' ki még elég fiatal és szép: ezt jövőknéked feleségül ajánlani; ő minden tekintetben méltó hajlandóságodra, és tetemes gazdagságai biztosítanak hátralévő életed boldogsága felől.“

Ezen ajánlás sokkal inkább kedvezett Juszszufnak, mint sem hogy azt örömmel ne fogadná: köszöné nemes lelkü barátjának szívesen e' lekötelező ajánlást, és felelé néki, hogy teljes szívéből megegyez a' néki ajánlott házasságban.

Ea azután elment az ifju özvegyhez, és tudtára adá Juszszuf' érzelmeit, és miután mindenkép értekeztek, végbe ment a' házassági szerződés, mellyben rendeltetett, hogy Juszszuf feleségétől élelmet 's tartást nyerjen, ugy hogy semmit se kelljen magára költenie: más részről pedig ő kötelezte magát, a' menyaszzonynak bizonyos moringot adni, melly nem vala ugyan tetemes, de vagyonát még is jóval felyül multa. A' gondviselésre bizta magát, hogy még valaha módot talál annak megfizetésére, és azt gondolta, hogy szegénységét annál inkább titkolnia kell, minthogy felesége azt vélte, hogy benne gazdag kalmár férjre tett szert.

Juszszuf a' fiatal özvegy' házába léptekor elbámult készületének gazdagságán. A' Kádi ki jelen vala, teljesíté az özveadási szertartást, és a' két házastars özveadatott.

Juszszuf több napokig örült szerencséjének, de még is békélleníté azon gondolat, hogy az alkudott moringot megkellene fizetnie: holott nem volt képes az arra szükséges pénzt felhajtani. Már sokszor szándékozott hölgyének megvallani ezen aggodalmát, de a' szemérem mindenkor tartóztatá tőle.

Egy nap, midőn nyugtalansága elűzésvégetl a' bazárban szomorgva tévelygett, lábánál megpillanta egy erszényt, és öröme' tetején vala, a' mint látá, hogy benne jóval nagyobb somma volt, mint a' mennyi ígért moringjának kifizetésére kívántatott. Egy szegletbe vonult, és senkitől sem látatva megolvassa az ezer zechinet, melly az erszényben találtatott. Hálálta Istennek a' váratlan segedelmet, mellyet tőle nyert vala, a' mint egyszerre haza tértekor hallá, hogy egy nyilvános kiáltó száz zechine jutalmat ígért annak, a' ki egy elvesztett zatskót kézhez szolgáltatna.

A' kiáltó hirdetése nem hagyá kétkedni Juszszufot, hogy itt az általa talált pénz értetik és azonnal eltökélé magát. Azon nevelés, mellyben részesült, sokkal nemeőbb elveket öntött beléje, mintsem hogy egy pillanatig ingadozhatott volna; közelített tehát a' rikkancshoz, és így szólt hozzája:

„Akarnám tudni, ki legyen az, a' ki az általod kikiáltott pénzt elvesztette.“

„Uram felelé a' rikkancs,“ mi okból kérded te ezt?“

„Mivel azt gondolom, hogy az elvesztett dolgot meglettem, és valódi tulajdonosának vissza akarom adni,“ felele Juszsuf; „légy olly jó, vezess hozzája: ha nekem a' jegyek előszámlálása által megmutatja, hogy az erszény ötlet illeti, tüssént vissza fogom néki adni.“

Az emberek, kik jelen voltak és Juszsufnak a' kiáltóval való beszédét hallották, kijelenték bámulásukat és csudálkozásukat a' fiatal kalmár jámborságán, és mindenféle szerencsét kívántak nékie.

A' rikkancs elvezeté Juszsufot ahhoz, a' ki vele a' zacskót kikiáltatta. Egy tisztos öreget találtak sok könyvek között ülve, a' ki mély gondolkodásba merülve látszott. A' kiáltó elébe vezeté késérőjét e' szavakkal:

„Itt vagyok, uram, a' ki meglette, a' mit elvesztettél, és vissza fogja adni erszényedet, ha jegyeit néki megtudod mondani.“

„Mindjárt teljesítem kívánságodat,“ mondá az öreg Juszsufnak.

„Nem, uram,“ félbe szakasztá őt ez azonnal, „tekinteted sokkal nagyobb bizodalmat önt belém, mintsem hogy e' sértő őrizkedéssel kellene lennem erántod; itt vagyok az ezer zochine, mellyet elvesztettél.“

Az öreg elfogadá erszényét Juszsuf kezéből, és innepélyes hangon mondá néki:

„Ifju ember, Isten jutalmazza meg jámborságodat!“ És ezután szorgalmason tovább olvasott egy könyvből, mellyet kezében tartott.

Az öreg ajtatoskodása alatt Juszzszuf állva maradt előtte, reménylven, hogy az öreg a' kiáltó által ígért sommát néki megadandja. Egy óra mulva ismét felébredt az öreg mély gondolkozásából, mellybe merülve volt, és kérdé tőle, mire várakozik.

„Uram,“ felelé néki Juszzszuf, „nevedben száz zechinét ígérték annak, a' ki erszényedet vissza adandaná: én megtarthattam volna azt, a' nélkül, hogy neked felőle valamit mondanék; de azt gondolám, Isten megjutalmazza jámborságomat, és nem is kételkedtem, hogy örömet nékem áldozandod tized részét annak, a' mit neked vissza adok.“

„Kivánságod igen igazságos,“ mondá az öreg; de nem elégedhetnél e meg kilenczven zechinével?“

„Örömet, uram,“ felelé Juszzszuf, „ha neked úgy tetszik.“

Semmit sem tévén hozzá az öreg, folytatá imádságát, és midőn azt elvégzé, újra kérdé Juszzszuftól, mire várakozik.

„A' kilenczven zechinére, mellyet nékem ígértél,“ felelé Juszzszuf nyugodtan.

Az öreg újra elővévé könyvét, és a' mint elvégzé olvasását, mondá: „Ifju barátom, nyolczvan zechine nem volna e elég jutalmadra?“

A' fiatal megelégedett ezen ajánlattal is, és az öreg negyedszer is elővévé köny-

vét, és őt ismét kéré, legyen olly jó, még e' sommából is engedjen el. Szóval, annyira vitte a' dolgot, hogy Juszszuf egy zechinével megeledett.

Juszszuf már most elakart menni e' csekély jutalommal, a' mint az öreg, hogy megpróbálja, mennyire vihetné türodelmét, e' szavakkal tartóztatá: „E' zechine csekélység; engedd nékem: azzal fogom azt neked kipótolni, hogy Istent imádandom, áraszsa reád és sarjadékkodra áldását.“

„Légyen ugy,“ mondá Juszszuf, „én azzal is megeledszem: buzgó imádságok igen is megérdemlik, hogy holmi muló javaknál többre becsültessenek.“

Ekkor az öreg innepélyes mimeléssel az ifju ember fejére tevé kezeit, és Mekka felé fordultván a' legfelségesebbnek minden nemü áldását reája kíváná.

ÖTSZÁZ NEGYVENEGYEDIK ÉJ- SZAKA.

Juszszuf elbucsuzott az öregtől, és megcsókolá kezét. Nem sokára érzé imádsága jó foganatját. Nemes lelku cselekedetének hire az egész városban elterjedett; dicsérték jámborságát és egyenességét, és feltették, hogy illy gyengéd érzésü önhaszonvágytalan embernek olly vagyonának kell len-

ni, melly vele az ígért jutalmat megvette: úgy hogy a' fiatal Egyiptomi kalmár dicsérete szájról szájra terjedett.

Még a' felesége is tudósíttatott önviseletéről, és a' mint haza tért, örvéndéssel járult elébe békibizonyított mérséklésén és okosságán. Juszszuf szerényen felele néki, hogy csak szent kötelességét teljesítette, midőn az öreget tetemes veszteségén megvigasztalta, mellyet szenvedett volt. Hozzá tevé, hogy, noha semmi jutalmat sem kért is érte, még is olly jótéteményt nyert, melly sokkal drágább, mint a' földnek minden kincsei, tudniillik az öregnek buzgó és tiszta imádságait.

„No jól vagyon,“ mondá felesége, kinek e' felelet által még inkább nevedett öröme, „fogantjok nem marad sokára.“

E' szavak után eltávozott a' nő néhány pillanatra: de nem sokára ismét vissza tért, és Juszszufnak át adott egy nyáláb kulcsot, így szólván:

„Első férjem halála engem derék vagyon birtokában hagyott, és nem tudnék vele jobban bánni, mint annak igazgatását olly jó erkölcsű férőura bizni, mint te vagy. Már most úgy tekíntetted magadat mint zabolátlan urát minden vagyonomnak: jószágimnak, házieszközeimnek, kincseimnek, portékáimnak; mindenemmel tetszésed szerint bántatsz.“

A' nő tüstént hiva egy rabszolgát, és parancsolá néki, vezesse körül Juszszufot, és mutogassa meg neki minden birtokait.

Az ifju Egyiptomi-fi már most mérhetetlen gazdagságok' birásában látá magát, mellyek főképpen drága selyem portékákban, gazdagon hímezett persa szövetekben, felette finom indiai patyolatban, és mindenféle Chinai's Zeyloni készítményekben állottak. Az ifju özvegynő pénztára teli volt tetemes somma arannyal, melly hasonlóképpen Juszsuf kezére bízott. De már most távul tőle, hogy előbbi rényhességében sennyedne, melly őt Egyiptomban romlásba süllyesztette, szorgosan iparkodott lehető legnagyobb hasznot vonni új felesége' vagyonából, és derekasan hozzá fogott a' kereskedéshez. Minden dolga jól folyt; minthogy az öreg eránt mutatott nemes önviselete által a' lakosok legnagyobb részének bizodalját és fentiszteletét megnyerte, áruboltjai igen jó divatban voltak. Kellemes önviselete', szelíd indulatja, nyájas beszélgetése naponként szaporíták vevői' számát ugy, hogy rövid idő alatt egy lön a' Dseddahi leggazdagabb kalmárok közül.

Kereskedésének gyarapodása, és azon hasznok, mellyekkel a' többi kalmárokat feljül multa, társai irigységének tárgyává tették őt, 's ők már a' legelső alkalmon kaptak, melly nekik ajánlkozott, ártalmárra lenni.

A' Mekkaí Scheryfnek szokása volt, midőn pénzre vala szüksége, a' megkívántató sommát a' Dseddahi kalmároktól kölcsön csikarni, de ismét vissza fizette, a' mint a' kereskedő hajók Indiából megérkeztek, azon vámból, mellyet e' hajók terheitől vett vala,

Ekként e' fejedelem egy nap magához hivatá e' város' kalmárait, és kívánta tőlök a' szükséges sommát. A' kalmárok gondolák, hogy jó alkalmat találtak Juszszuf megrontására; és így feleltek a' Seryfnek:

„Urunk, legnagyobb sajnálkozásunkra megkell tőled tagadnunk a' kívánt pénzt: de lehetetlen is volna azt számodra megszerezni azon sajnos állapot miatt, mellyben kereskedésünk sinlik: olly nyomoruságra jutottunk, hogy kénytelenek vagyunk házi bútorainkat eladni megélhetésünk végett. Egyetlen egy kalmártársunk vetett bennünket e' szomorú állapotba; ő vagyontalan volt, a' mint városunk egyik leggazdagabb kalmárának özvegyét elvette, és e' házasság tetemes portéka készség' urává tette őt, mellyet ő olcsón tékozol úgy, hogy mi nem állhatunk vele vásárt. Egyedül tőle kívánhatod a' sommát, mellyet tőlünk kérsz.“

Ezen vádjelentés az annak koholói által reményelt behatást tevé a' fejedelem lelkében. Tüstént katonákat küldé azon parancsolattal, hogy Juszszufot fogják el.

De ez óva volt az ellene koholt ármány ellen, és mindent elkövetett, hogy a' kutatásoktól megmenekedjék.

A' Scheryf által kiküldöttek hosszsashasztalan kutatás után vissza tértek, és jelenték néki, minden még gyülekezve volt kalmár jelenében, nyomozásaik foganatját.

„Ha úgy van, urunk,“ mondák erre a' kalmárok a' Scheryfnek, „ha Juszszuf nincs othon, az nem gátol téged a' kívánt sommának megszerzésében: meszsze terje-

dő rakványai vagynak mindenféle árupartékából; nyittasd ki azokat, és benne sokkal többet fogsz találni, mint a' mennyire szükséged vagyon."

Már most újra elküldöttek Juszszuf háza' kutatására: az erre rendelt embereknek meghagyatott, hogy minden aranyat elfoglaljanak, mellyet találандanak, és a' portéka készséget pontosan jegyezzék fel, és foglalják le.

E' szerént elmentek a' portékarakványokba: de felette elcsudálkoztak, a' mint látták, hogy éppen semmi sem volt benne. Ismét vissza tértek a' Scheryfhez, és újra jelenték néki küldetésök sikertelen foganatját.

A' kalmárok, kik az ő visszajövetekkor még együtt voltak, azt vitatták, hogy a' nyomozások nem vitettek jól véghez, és ha különben semmit sem lehetne lelni, tehát a' földben kellene áskálni, mert mind e' sok gazdaságok illy egyszerre el nem enyészhettek.

Igy tehát az Egyiptomi kalmár árurakvényaiba ment velek a' Scheryf, és a' munkásokkal felforgattatá a' földaljazatot. Alig tettek a' szegletekben néhány kapa vágást, azonnal négy edényre akadtak, mindegyik telve négy ezer arannyal, mellyet a' Seryf a' tanuk jelenlétében megolvastatott; mert igazságosabb fejedelem volt, hogy sem valamely jobbágyát igaztalanul kifosztaná. Kivevé belőle a' szükséges sommát, ismét bécsukatta és pecsételtette az edényeket, Juszszuf házába vissza küldé azon jelen-

téssel, hogy kénytetett tőle a' megkíván-
tatott sommát a' status szükségére kölcsön
venni.

Mihelyt az elillant kalmár a' Scheryf
önviseletének végfoganatját érté, tüstént
haza sietett, a' hol feleségét legnagyobb
örömben találta a' dolog' kimenetelén; el-
beszélé néki, miként haza küldé néki a'
Scheryf az edényeket, miután belölök, a'
mire szüksége volt, kivette, egyszersmint
kijelenté néki csudálkozását a' felett, hogy
illy tetemes sommának birtokosa volna, a'
nélkül, hogy a' nőfelőle valamit tudna.

„Édes feleségem,“ felelé neki Juszsuf,
„én szinte mint te elvagyok bámul-
va ezen kincs' létén, mellyet árurakvá-
nyunkban találtak; az nem enyim, és ugy
kell azt tekintenünk, mint reánk bizott
megszentelt jószágot, mellyel mi nem pa-
rancsolhatunk, hanem igaz tulajdonosának,
mihelyt magát jelenteni fogja, vissza ad-
ni tartozunk.“

E' történet után rövid idő mulva meg-
engedék a' Mekkei Fejedelem' jövedelmei
a' Juszsufból elvett sommának visszatéríté-
sét, és hogy neki háladását megmutas-
sa, egyszer'smind egy felséges ajándékot
mellékelte hozzá. Midőn így a' fiatal kal-
már a' kivett aranydarabokat ismét vissza
kapta, híven vissza rakta az edényekbe,
mellyekben előbb voltak, bépecsételte az
edényeket, és ő maga elásta oda, hol az
előtt találtattak.

Nem sokára megörült e' cselekedeté-
nek. Egy nap, a' mint boltja előtt ült, kö-

szönte őt egy öreg, a' ki nyugtalan látszott bétégin'getni. Juszsuf-észrevevé zavarodását, és tudakozá tőle annak okát; de az öreg nem nyilatkoztatá ki néki azt, hanem megelegedett néki azt felelni, hogy azon este hozzá menend vacsorára, 's akkor megnyugtatja kíváncsiságát.

Juszsuf megköszöné az idegennek azon tiszteletet, mellyet eránta mutatott, és meghatározá néki őszve jövetők óráját. Haza menvén, hogy vendégét illőn fogadja, mindent elkészített; és nyugtalan várta megjelenését.

Miután a' vendég megérkezett, derék vacsorával megvendégelte őt, mellynél érdektelen dolgokról beszélgettek. A' lakozás végével kérdé tőle Juszsuf, miért tekintett légyen boltjába olly esenkédve?

Erre az öreg következőn felelt:

ÖTSZÁZ NEGYVENKETTEDIK ÉJSZAKA.

„Tudjad meg, fiam, hogy én minden éven elhagyom hazámat, Indiát, és kereskedés végett ezen országba jövök; nem válek mindenha mentten a' szerencse viszontagságaitól; a' kereskedés játékanak állhatatlansága, és némü kárvallások, mellyeket

hajótörések és egyéb szerencsétlenségek által szenvedtem, arra határoztak, hogy vagyonomnak nagy részét arannyá váltsam, és azt biztos helyre rejtsem, hol szükség' esetében ismét fellelhessem. Mindenként elég okom van ezen őrizkedésemre meg nem bánni; mivel utolsó utazásomkor azon hajó, mellyen valék, olly irtóztató vihar által szétt törtetett, hogy magam is csak alig menekedhettem meg. Miután már most minden portékámat elvesztettem, azon aranyhoz folyamodom, mellyet az az óta tiédde lett boltban elástam, mióta én belőle kiköltöztem; hízlekedem magamnak, megfogod engedni, azt ismét elővennem.“

„Uram,“ felelé Juszsuf, „aranyod bátorságban vagy; egy különös eset által jutottam annak felfedezéséhez; a' Mekkai Scheryf ezen aranyok egy részét elfoglalá statusa' szükségére, de azt legigazibb pontossággal vissza fizeté. Én ismét visszaraktam mindent ugyan azon edényekbe, mellyek újra vissza tétettek azon helyre, honnan elővétettek, és kész vagyok azokat néked általadni.“

Juszsuf tüstént előhozatá az öreg kincsét, és vissza akará azt néki adni. De ez vonakodott azt elvenni; azt mondá, jobb kézben találja, mint sem hogy továbbá gondviselésére ne bizná, és buzgón kinyilatkoztatá néki háladatosságát és bámulását illy jámbor egyenességén.

Az est' hátra lévő idején együtt maradtak, szorbetet ittak és czukorkészítményt ettek, és késő éjjelig mulattak. A' mint

az alvás órája eljött, Juszszuf' házában mind a' ketten rövid időre nyugalomra ereszkedtek; reggel elváltak egymástól, és mindegyik dolga után látott. De estve felé ismét öszve jöttek, és már most az öreg gazdájának egy ajánlást tett, mellyet ez tüstént elfogadott: az azt mondá neki, hogy már ő igen öreg volna arra, hogy kereskedéssel foglalatoskodjék, 's ennél fogva eltökéllé, hazájába vissza térni 's tőle soha meg nem válni, és otthon ajánlá neki kereskedését, mellynek folytatására azal ígéré őt ellátni, hogy a' boltjában talált kincset neki engedi.

Ezután Juszszuf háremébe tért, hogy feleségével közölje az öreg' barátságos ajánlását. A' nő helyben hagyá szándékát, és azt kívánta, hogy elutazása előtt mind a' ketten kölcsönösen halál esetében minden javaikat egymásnak ajánlják. A' szerződés, mellyel ezen alku megerősítettett, néhány nappal előbb Juszszuf elmenetelénél megiratott, és néki annak egy tanuirása általadatott.

Juszszuf minden egyéb idejét arra fordította, mellyet még Dseddahban töltött, hogy az öreg' kincsének egy részén portékákat vegyen és azokat egy Indiába rendelt hajóra vitesse. A' mint minden előkészületek megtétettek, Juszszuf bucsut vön feleségétől, a' hajó szélnek ereszté vitorláit, és szerencsés hajóutazás után Indosztánnak egy kikötőjébe szállította őt.

Ez vala az öreg lakhelye; házába léptekor elbámult Juszszuf portékarakványai-

nak nagyságán, házieszközeinek gazdagságán, és azon pompán, melly mindenütt uralkodott. Értésére esett, hogy az öreg Indus kalmár legnagyobb tekintetű ember vala a városban, és annál nagyobb bizodalomra méltatott: minthogy a kalmár Sah-Bender (Kalmárbiró) volt.

Juszszuf e' tisztes ember' bizodalma által egyszerre háza' kormányára helyezve látá magát; jótévője' nagylelkűsége azomban még ezzel sem elégedett meg. Az ifju kalmár még alig igazgatá egy hónapig az öreg' házát, a' mint ez egyetlen leányát neki feleségül ajánlá; és hogy ez által a' többi kalmárság' vetélkedését fel ne ingerelje, Juszszufnak azt tanácsolá, hogy egyenesen hozzájok folyamodják velek számára leányát megkéretni. E' folyamodás tökéletesen sikerült. Az öreg éppen nem vonakodott, 's kifogást nem tett az ellen, a' mit önmaga olly szívesen ohajtott. A' Kádi oda hivatott, ki a' házassági szerződést megírta, és a' lakodalom még az nap nagy fénnel meginnepeltetett.

Ezen alkalommal bőven osztogatott az alamizna a' szegények között, és a' lakodalmi költség majd százezer zechinera ment. Ettől fogva Juszszuf ipájának minden javába jutott, a' ki néki tapasztalása által minden kereskedési dolgokban, mellyhez fogott, segített.

Őszvekelése után Juszszuf' felesége egy fiut szült, és e' szerencsés történet teljessé tevé az ifju kalmár boldogságát, látván, hogy mindenki örvend szerencséjén.

Az alatt egy szomorú történet megzavará ezen örömet, az Indus öreg, miután három nap halálos álmában feküdt, meghalózott; elhunyt előtt néhány pillanattal Juszszufhoz, ki folyvást ápolására szentelte magát, így szóla:

„Édes fiam, azon pillanatban, midőn a' nyavalya, melly felgyógyulásomat nem engedni reménylenem, pályámnak véget akar vetni, ideje, hogy néked egy titkot felfedezzek, mellyet eddig előtted rejtve tartottam. Kétség kívül emlékezel azon öregre, ki téged Szueszből Dseddahba magával vön; színté oly kevéssé fogtad elfelejteni azon öregget, kinek a' talált erszényt oly jámborul vissza adtad; becsülni szelídségedet és szeretetre méltóságodat, jámborságodat és egyenességedet is próbára akartam venni: megvoltam elégedve próbáimmal, és az' órától fogva feltettem magamban, téged azzal költöm öszve, a' mi e' világon legbecsesb előttem, és téged fiammá fogadnom. Kivánatim teljesedtek: úgy válok el tőled, mint leányom' férjétől; mutass eránta minden tiszteletet, mellyet megérdemel, mivel szerencsáját rád bízom; tenmagad is élj szerencsésen, és légy rajta, hogy kívánságidnak azon mérséklését és azon haszonkörtalanságot, mellyek szerencséd forrása voltak, szüntelen megőrizzed.

E' szavak után elhunyt az öreg; gyermekei pompás halottas innepel tisztelték meg őt.

Mint hogy Juszszufot; már most semmi sem tartóztatta Indiában; tanácslá feleségé-

nek, kövesse őt hazájába; a' hölgy megegyezett benne, és miután mind a' ketten minden vagyonaikát eladták, Dseddahnak indultak, a' hol Juszsuf második feleségét feltalálni reménylé.

De a' mint e' városba érkezett, érté, hogy a' hölgy az ő távul léte alatt meghalt, és egész tetemes vagyonát nékie hagyta. Ő ezt is portékára fordítá, mellyel még több más hajót megrakott.

Mint ura ezen kis hajócsapatnak, azzal Szueszbe evezett, a' hol tiz napi szerencsés hajózás után partra szállott. E' révbe kiszállítatá minden portékáit és a' Kahiroyi karavan tevéire rakatá, a' hova maga is feleségestől elutazott.

Haza érkezőn Egyiptomnak e' fővárosába, Juszsuf egy pompás lakházba szállott, és így újra jó karban lévén, minden gondját arra fordítá, hogy első feleségét felkeresse, kitől kénytelenített elválni. De hasztalan téteté minden tudakozásait; általok egyedül azt érté meg, hogy távul létében felesége és gyermekei legnagyobb nyomoruságra jutottak.

Ezután e' következő eszközt gondolta ki hölgyének fellelésére. Mérhetetlen vendégséget készített, és kihirdettette a' nyilvános kiáltók által az egész városban, hogy arra minden szűkölködő megvagyon hívá. Nem kételkedett, hogy, ha felesége még Kahiroyban falálna lenni, megfog jelenni a' vendégségre; és a' teremnek egyik szegletében elrejtődzvén, nagy figyelemmel megvigyázott minden bemenőt.

Nem is csalatkozott meg reménységében: majd hamar láta egy aszszonyt megjeleni, kit, bár elváltak is sanyarva a nyomoruság által arczonatai, még is megismert első feleségének lenni. Azonnal parancsolá, vezessék egy külön szobába, a hol minden telhető becsülettel fogadtatott.

Ő maga sem késett hozzája menni: kérdé a nőt, mi által jutott légyen illy nyomoru állapotra, és nem tettethé tovább magát, midőn hallá, hogy férje vesztésén panaszkodék és azon szenvedéseket ábrázolá, mellyekkel távulléte alatt küszködött: „Esmérjed meg,“ felkiálta ő, „a kiért szomorkodol: Juszsuf az személyesen, a ki előtted áll.“

E' szavaknál a két házastárs egymás karai közé rohantak, és könnyeiknek szabad folyamatot engedtek.

Juszsuf már most feleségét és gyermekeit fördőbe vezetteté, és pompás ruhákba öltözteté; az után az Indiai kalmár' leánya elébe vezeté a nőt, ki férje' hajlandóságának egy részét nekie engedé, 's reája szállítá. Az egész familia soká boldogul és békeségben élt.“

Seheraszade látván, hogy még nem viradt meg, következőképpen kezdé Benaszir fejedelmi herczeg történetét:

BENASZIR FEJEDELEMHERCZEG' TÖRTÉNETE.

Volt egykor Persiában egy király, kinek nem volt gyermeke, noha már számos

év óta házasságban élt. Végre terhbe esett a' királyné, és az egész országban öröminnepek dicsőíték ezen szerencsés történetet. De a' mint a' szülés ideje eljött, és a' királyné a' szülés fájdalmát érezte, lehetetlen volt szülését eszközölni; hasztalan hivattak hozzá a' legügyesebb személyek, mindnyájan azt állíták, hogy vagy az anyát vagy a' gyermeket fel kell áldozni.

A' király és az egész udvar bűba voltak merülve, a' mint egy ember megjelenvén, mondá, ő tudna egy módot a' királynénak szerencsés szülést eszközölni; de mindenek előtt azt kíváná, hogy az ujan született gyermek, tizennyolcz esztendőskorra jutván, néki által adassék.

A' király, ki ezen embernek egész jelenetében valami borzasztót vett észre, sokáig vonakodott e' kívánatra állani; de végre reá beszélé, hogy mindenha könnyen megszabadulhatna azon köteleztetéstől, melyet ezen idegennek fogadna, és hogy nejét és gyermekét megmentse, elszánta magát a' tőle kívánt ígéretet megtenni.

ÖTSZÁZ NEGYVENHARMADIK ÉJSZAKA.

Az esméretlen azonnal hozzájok fogott a' módokhoz és eszközökhöz, mellyekkel a' királyné szülése elősegíttetnék, és igyekezeteinek olly jó foganatja lön, hogy a' nő

egy fiat szült, szépet mint a' nap, a' ki Benaszirnak (hasonlíthatatlannak) neveztetett.

Az esméretlen elvonult a' köszönetek és örvendések elől, mellyek néki mindennünnen tétettek, és még csak azt mondá a' királynak, hogy el nem mulasztja tizennyolcz év mulva ismét megjelenni, és a' vele alkudott kötelezés teljesítését kívánni. De már a' király feltette magában az adott ígéretet semmi esetre sem tartania meg.

Az ifju herczegnek legfényesb nevelés adatott minden nemű tanító mesterek által, és semmi sem mulasztatott el tökéletes kiformálására. De már akkor, midőn a' gyermekorból kilépett, nagyon aggódott a' királyné, és együtt tanakodtak módokról az adott ígéret' elkerülésére. E' célból jónak tartották az ifju herczeget az udvarból eltávolztatni, és őt egy szomszéd királyhoz küldeni, hogy holléte titokban tartatnék, midőn az idegen őt kérni jövendene.

A' Persa király tehát ifju fiát, mi előtt heted évre jutna, a' Chinai császár birodalmaiba küldé, a' ki őt az igazi hajlandóságnak minden nyilván jeleivel fogadta. Benaszir az ő palotájában ugy tartatott mint saját gyermekei, és a' császár ugy viselte magát; hogy az egész világgal elhitetné, hogy a' Persa király csak saját fiját küldötte légyen vissza, kit kis gyermekkorában reá bizott volt. Az ifju Benaszir maga is megcsalattatott ezen' regécske által, melly azért költetett fel, hogy ott

léte annál bizonyosban eltitkoltassék azok előtt, a' kik azt felfedezni vágyának.

Ugyan azon palotában és vele testvéri bizodalomban élt egy fiatal herczegnő, a' Chinai császár leánya, kinek szépsége olly fenséges vala, hogy annak tökéleteit még a' Many (igen hires napkeleti képiro) ecsetje sem volt soha képes eltalálni.

Az ifju herczeg vélt huga eránt olly hajlandóságot érzett, melly koronként nevededett; de ő iparkodott ezen indulatot, mellyet kárhuzatosnak tartott, elfojtani. Midőn eszeskorra jutott, uj erőre kapott szerelme, és minthogy érzelmeit nem tudta tovább zabolában tartani, tehát sietve atyjához, a' királyhoz ment, megváltá neki szerelmét, és esedezett neki, távoztassa el őt az udvartól, hogy a' távullét megorvosolná azon veszedelmes indulatot, mellyet esze képtelen meggyőzni.

Benaszir nagyon elbámult, a' mint a' Chinai császárt vallomásán nem látta olly haragban, mint gondolá.

A' Chinai császár örömmel látá olly jeles herczeget, mint a' Persa király fija, leánya kezére vágyni, és feltette magában őket egyesíteni; imígy felelt neki:

„Fijam, azon szerelem, melly benned hugod eránt gerjede, az Isten' sugallása, kinek végzéseit lehetetlen kitudnunk, reményljünk minden jót a' gondviseléstől: megvagyok győzve, hogy ő ezentúl csak olly érzelmeket önt beléd, melyekre érdeemes vagy. A' mi azon engedelmet illeti, hogy téged az udvartól elbocsátsalak, bi-

zonyos okok, mellyeket néked csak tizen-nyolcz esztendő korodban mondhatok meg, gátolnak kívánságodban megegyeznem. Eredj vissza bátyáidhoz, a' hercegekhez, és tégy meg mindent, a' mi hatalmadban áll, érzelmeidet mérsékelni, mellyeket benned hugod gerjesztett."

Benaszir meg nem foghatta azon gondatlanságot, mellyel a' Chinai császár illy fontos felfedezést venni látszott, és teljes erejéből iparkodott indulatját féken tartani. De olly gyakrak voltak a' hercegnővel öszve jövetére az alkalmak, hogy nem sokára tapasztalá erőlködéseinek hasztalanságát.

Egy nap, midőn a' hercegnővel egyedül volt, mondá neki: „Nem tudom, miként fejezzem ki, a' mit érezek; de fájlalom, hogy te hugom vagy; mert az öröm főpontján volnék, ha férjhez vehetnék."

E' szavaknál érzé az ifju hercegnő, hogy homlokát élénk pirulás lepte el, és hallgatása eléggé tudtára adá vélt bátyjának, hogy őt viszon-szereti; de a' nő nem akart megvallani neki illy vétkes indulatot, és elszaladott tőle. Ez' idő óta egy alkalmat sem mulasztott el Benaszir a' hercegnővel együtt lenni, és minél inkább nevededett, annál jobban nevededett szerelme is.

Már elmúlt tizenhét esztendő születése óta; a' Persa király és királyné már kecségtették magokat, hogy az esméretlen ember elfelejtette a' neki tett ígéretet, és már arról gondolkodtak, hogy elküldenek, fíjokat a' Chinai császár udvarából haza vi-

tetni, a' mint a' királyné szülésének tizen-nyolczad évi napján az esméretlennek hirtelen megjelenése a' palotában őket eltölté rettenettel.

„Azért jövök,“ mondá komoly hangon a' királynak, „hogy nékem tett fogadásod' teljesítésére intselek, és fiadat magamévá kérjem; a' tizennyolcz esztendő már elmúlt, és ő már most az enyim.“

Ámbár a' felelet már régen készen volt a' királynál, még is csak hűbögve tudta azt kimondani:

„Mély fájdalmat ujítasz meg bennem,“ felelé néki; „fijam, a' kit tőlem kívánsz, csak néhány napig élt feleségemnek, a' királynénak, szülése után; én elég szerencsétlen vagyok gyermektelen lenni.“

„Uram,“ felele az esméretlen haragosan, „hasztalan igyekezel engem megcsalni, és fogadásod' teljesítésétől menekedni; tudom én, hogy a' herczeg él, és tudom, hol légyen: Ő a' Chinai császár udvarában vagyon.“

A' mint a' Persa király látta, hogy minden gondja, mellyel fíját tizennyolcz évig rejltve tartotta, és a' keserves távollét, mellyet ez által magára vállalt, hasztalan volt, legkeservesb fájdalmat érzett. De még is igyekezett szomorúságán erőt venni, és mondá:

„Uram, nem akarom továbbá titkolni előtted az igazat: való, hogy fíjam Chinában vagyon; de kérlek szívesen, ne foszsz meg egy szerencsétlen atyát egyetlen vigasztalásától, melly néki még maradott,

egyetlen forrón szeretett fijától. Ha más valamelly jutalmat kívánsz nekem tett fontos szolgálatodért, kérjed azt, és ha csak tehetségemben áll, nem fogok késni, kívánságodat teljesíteni. Akarod kincseim' felét, vagy országomnak egyik tartományát?"

„En," felelé az esmeretlen, „fogadásodnak teljesítését és hitszegésednek büntetését kívánom; te engem megakartál csalni; de hazugságod a' helyett, hogy fijadat megmentené, még inkább oka vesztének."

A' király, minden ajánlását foganatlan látván, legalázatosb könyörgésre ereszkedett; de a' mint látta, hogy kérelmei és ígéretei is foganatlan maradnak, végre fenyegetődni kezdett, és mondá:

„No tehát, mivel sem kincsem, sem kéréseim meg nem indíthatnak, kénytelen vagyok erőszakhoz nyulni: parancsolom őrségemnek, ragadjon meg tégedet."

'S egzszersmint jelt adott a' körüle volt cselédeinek, hogy az esmeretlent megfogják: de ez a' jelenlévők nagy bámultára hirtelen sassá változott, és sebes repülve eltűnt.

A' Persa király és királyné már most nem kételkedvén felőle, hogy fijokat gonosz szellem üldözi, mély szomorúságba süllyedtek.

ÖTSZÁZ NEGYVENNEGYEDIK ÉJSZAKA.

Félelmeknek igen is volt oka: a' gonosz szellem a' Persa király' udvarából egyenesen a' Chinai birodalom' fővárosába repült, és nem messze tőle leszált. Ez után elment a' császár palotájába, a' Persa király' követének adta ki magát, és meghalgattatást kért. Azonnal előbocsáttatott, és mondá a' fejedelemnek:

„Uram, azon veszélyek mellyektől a' király, az én uram, fíját féltette, elmúltak; ez már meghaladta tizennyolczad évkorát, és már most nincs mitől tartania, a' mitől eddig félnie kellett: kéri felségedet, bizza reám az ifju herczeget.“

A' császár elébe hivatá Benaszirt és mondá neki: „Fijam, — mert mindég tetszett nékem téged így nevezni, — fontos dolgok, mellyeknek minőségét később fogod megtudni, a' Persa udvarhoz kívánják távollétedet.“

E' szavak elkeseríték a' fiatal herczeget, mert előre látá azon fájdalmas elválast, mellyre már most kénytelenítették. Kéré a' császárt, engedné meg bátyjaitól, de mindenek felett hugától bucsut vennie.

Ez' utolsó meg nem álhatta, hogy ezen őszvejövetelnél könnyekre ne olvadna, a' mi Benaszir' fájdalmát még inkább nevelte.

Azomban engedett a' császár akaratjának, és kíséreléssel utnak indult, a' ki kérdezé tőle mély szomorúsága okát.

„Uram,“ felele ez neki, „képzeleted sem lehet azon fájdalomról, mellyet én jelenleg érzek: egy hugom vagyok, kit jobban szeretek önmagamnál, 's a' kitől most kénytelen vagyok elválni.“

Az öreg nyerítő mosolgással felelé: „Ha kívánod, nem sokára ismét együtt lenedetek; várakozzál reám itt néhány pillanatig, még egyszer elmegyek a' palotába, és a' mi tőlem telik, megteszem, hogy hugod velem elhozzam.“

A' herczeg megígérére neki, hogy őt a' helyen, a' hol voltak, elvárja, és a' szellem tüstént vissza tért China fővárosába. A' mint a' herczeg látásán túl volt, azonnal sassá változott, elrepült, és a' palotának egy sik fedelére leszállott. Észre vevé a' Chinai herczegnőt a' kertben, hol a' nő mély fájdalomba merülve látszott lenni: reája reppent, megragadá körmeivel, és sebes reptében elvivé azt, nem is ügyelvén a' cselédek kiáltozására, kik a' nőnél valának.

Majd hamar ismét a' herczeghez vissza tért, a' ki legnagyobb nyugtalanság martalékja volt. Benaszirnak vélt hugát ájultan tevé lábai elébe, és tüstént vissza változott előbbi alakjába.

A' mint Benaszir e' kaland feletti bámultából felocsult, a' szellemmel együtt iparkodott a' herczegnőt felélesztetni. Elment, vizet vitt egy közel volt patakából, és a'

hölgyet majd ismét hamar életre támasztá: már most kinyilatkoztatá a' nőnek ve-le egyesüléséből eredett nagy örömét, hollott már félt, hogy tőle örökre elszakadt légyen.

A' herczegnő vissza akart térni a' császár palotájába; de Benaszir és a' szellem ellenkeztek szándékával, és már most a' szellem szónak eredt 's így szólt mindkettőjökhez:

Több hónapok kívántatnának, hogy Persia fővárosába jussunk, a' hová bennünket várnak; 's egyébaránt el nem mulasztják mindenfelé tatár lovagokat küldeni a' herczegkisasszony után: én tehát néktek egy sokkal könnyebb és gyorsabb utazásmódot ajánlok.“

Ekkor egyszerre ölébe vette a' herczeget és herczegnőt s' velek a' levegőbe emelkedett; de a' helyett hogy Persia' fővárosának tartana, az Afrikai partnak vette utját.

A' szellem terhével a' Tunis mellett lévő igen magas hegyre ereszkedék le, egy mély szük hegyszorulatba, mellynek borzasztó tekintete volt. Itt a' szellem, melly eddig utitársai eránt igen nyájasan viselte magát, egyszerre mord és komor tekintetet ölte fel:

„Utazásunk' célján vagyunk!“ mondá, és a' herczeget 's herczegnőt letevé a' földre. Erre, midőn Benaszir kérdezé tőle, ha már igen közel volnának-é Persia' fővárosához, néhány titkos szavakat szólt; a' föld tüstént megnyilt, és ő mondá a' herczegnek, őt durván karon fogván:

„Előre!“ majd utóbb fogok kérdéseidre felelni.“ Ekkor mindhárman lementek egy lépcsőn egy elláthatlan folyosóba, és a' föld ismét magától bezáródott felettek.

Már e' helynek pillanata eltölté rémülettel a' herczegnőt, de sokkal inkább elrettent, a' mint a' szellem kezén fogá és néki fen parancsolá, hogy őt kövesse. Ekkor retteneteset kiáltott a' nő, a' szellem' lábaihoz borult, esedezett néki, ne szakassza el bátyjától; de a' hölgy könyörgései és könnyei szinte olly foganatlanok voltak, mint Benaszir fenyegetései. Ez olly hirtelen elválasztva látá magát szerelmesétől, hogy nem volt képes ellent állani.

A' szellem nem sokára vissza tért, és parancsolá, hogy őt kövesse. Benaszir, nem lévén ereje az ellentállásra, sorsára bizá magát és engedelmeskedett, Több földalatti folyosókon által egy tágas szobába vezetett, mellyben egy elaggott utálatos öreget találtak.

„Benaszir!“ szóla a' szellem a' herczeghez; „itt vagyon lakásod, engedelmeskedjél sorsodnak, ha jó akaratomat megakarod nyerui: ez öreg, kit im itt látsz, az én atyám, ettől fogva kötelességed néki szolgálni; teljesítsd dolgaidat, a' mint illik; mert ha valaha panaszt talál tenni ellened, megfogsz engem emlegetni.“

E' szavakkal, a' nélkül, hogy arra figyelne, a' mit neki a' herczeg felelni akart, bé zárta az ajtót, és eltűnt.

A' mint Benaszir látá, hogy a' herczegnőtől örökre elszakasztatott, rabszolga-

ságra aláztatott, és legkedvetlenebb foglatosságokra szorítatott, erőt vön rajta a kétségbeesés, és forró kívánsággal sohajtá a' halált.

Azomban a' Chinai herczegnő, noha nem olly igen kelletlen helyzetben, mint bátyja, még sem csekélyebb fájdalomban gyötrődött; a' szellem pompás szobákba vezeté a' nőt, hol mindene meg volt, a' mit csak kívánhatott, szabadságát kivévén; a' mint azomban a' szellemet a' herczeg' sorsa felől kérdezte, ő így felelt néki:

„Herczegnő, te aszszöny (urné) vagy e' palotában; csak parancsolnod kell, és teljesítetik akaratom; de még is egyet kívánok tőled, hogy tudniillik soha se beszélj a' felől, a' kiért olly szerelmet táplálsz, mellyen pirulnod kellene.“

A' herczegnő jól értette a' szellem' e' szavait, de elég okos volt azon fájdalmat és kedvetlenséget, mellyeket benne ezen beszéd okozott, szívében zárva tartani, és hogy az előtt, a' kit a' hívtelenség urává tett, semmit se nyilatkoztasson ki, színle magát, 's úgy tetteté, mintha sorsával meg volna elégedve, és felelé:

„Igazságtalanul vádolsz engem, uram, ha azt véled, hogy bátyám, Benaszir, más egyéb szeretetet gerjesztett és melenget bennem, mint a' millyennel testvér testvére eránt viseltetni tartozik; én eléggé bizom nagylelkű nemes szívűségemben, hogy nem szeged meg eránta a' vendégszeretet' kötelességét, mellyet néki ígértél; és, mint-hogy nem kívánod nevét hallani, bizonyos

lehetsz benne, hogy az többé ki nem sikamlík ajkaimon. En köszönettel tartozom néked azon kéméllésért, mellyel velem bánasz, és igyekezni fogok, mindent elkövetni, a' mi kedvedre lehet."

E' szavak legkedvezőbb bényomást tettek a' szellemre; olly nyájasan mosolygott, a' mint csak felhetett tőle, és bucsut vett a' herczegnőtől.

ÖTSZÁZ NEGYVENÖTÖDIK ÉJ- ISZAKA.

Több napok elmultak a' nélkül, hogy ő ismét megjelenék, 's ez idő alatt a' herczegnőnek csak egy öreg aszszony volt társaságában; de szíve sokkal nyugtalanabb volt vélt bátyja elenyésztén, mintsem hogy valamelly vigasság juthatna eszébe. A' szellem szemében észre vette, hogy benne szerelmét gerjesztett, és feltette magában, hogy, annak gyengeségét használni fogja maga' megszabadítására, és Benaszir' megmentésére.

A' mint az, ki a' nőt fogva tartotta, ismét megjelent előtte, igen nyájasan fogadá őt:

„Uram," mondá néki a' herczegnő, igen sokáig távol maradtál, én téged korábban reménylettelek viszonlítani; mivel ezen

magány helyen senkim sincs, csak te egyedül, reménylem, ezen túl nem fosztasz meg olly sokáig jelenlétedről.“

E' szavak rendkívül hizelkedtek a' szellemnek, és ő érdekelve tudakozta, vajjon nem láttattak-é vele valamelly rövidséget vagy szükségét, és vajjon a' nő kívánna-é még egyebet.

„Csak egy kívánságom vagyok,“ felelé a' herczegnő, „tudniillik, okát érteni, miért hoztál ide, és mi indít arra, hogy itt tartóztass.“

„Herczegnő,“ felelé a' szellem, „miként kérdezheted ezt tőlem? Midőn Benaszir nékem bájkecseidet magasztalta, igen élénk ohajtást gerjesztett bennem azoknak szemlélésére; a' mint tőled elváltán volt, gyötrelmét láttam, kíváncsi valék, illy heves indulat' tárgyát szemlélni, és feltettem magamban, hogy elragadlak. Ugy leltem, hogy hajlandóságára méltó valál, 's te egyszersmint olly indulatot gyujtál bennem, mellyet semmi sem olthat el.“

A' Chinai herczegnő e' szavakból átlátá egész foglalatját és körét azon veszedelmeknek, melly fenyegette, és azon gondolatra szánta magát, e' veszélyt tulajdon szabadulására fordítnia.

„Uram,“ mondá a' nő, hogy erántami hajlandóságod viszonzását megérdemeljed, reménylem, minden születésemet illető tekinteteket megfogsz tartani; és engem fogva tartani éppen nem alkalmas eszköz, kedvemet megnyerned.“

„Te aszszony vagy e' helyen,“ felelé a' szellem, „mindenüvé mehatsz, 's itt vannak minden szobák kulcsai; csak két ajtót veszek ki, mellyeket nem szabad kinyitnod.“ (Egyik azon lak' ajtaja volt, mellybe Benaszir a' szellem' atyjánál zárva vala).

A' herczegnő igen háládatosnak látszott ezen eránta mutatott bizodalomért, és azt, ki a' nőt fogva tartá, reménnyel kecsegtette.

Mihelyt a' szellem eltávozott, tüstént rajta esett minden ajtót kinyitogatni, mellyeknek kulcsai hatalmában voltak. Egy elláthatlan folyosó' végén könyvgyűjteményt talált, rakva mindenféle nyelvi kéziratokkal.

Minthogy a' herczegnő jeles nevelést nyert, tehát szerencséje volt köztök néhányat feltalálni, mellyek a' bűvölésről szóltak: naponként sok órát fordított azoknak szorgalmas tanulására. Több hónapi munka után egy helyen reá akadt magának a' szellemnek történetére, mellynek hatalmában fogva tartatott, és csak legmélyebb rettenettel fedezé fel azon sorsot, melly Benaszir herczegre várakozott. A' nő azt olvasá, hogy a' szellem ném hoszszabbíthatja egyébként atyja' életét, hanem csak ember áldozattal, és nem kételkedett, hogy vélt bátyja egy illy áldozatra vagyon rendeltetve, ha talán már fel nem áldoztatott.

Leg élénkebb aggodástól indíttatván, egymás után befutkozta mind azon téreket, mellyeket már kifürkészett, de minden kutatásai foganatlan maradtak.

Azomban nem hagyott fel a' reménnyel; mert a' könyv, mellyet olvasott, egy tit-

ket fedezett fel előtte, melly a' szellem' életét hatalmába kerítette: megtudta, hogy a' palotának bizonyos legtávulabb szegletében egy kard vagyon rejtve, mellyre a' szellem' halálos ítélete írva volt, és a' nő eltökéllé, hogy mindent elkövet annak felkeresésére. Nem kételkedett, hogy a' kard azon szobába vagyon rejtve, mellynek kulcsát tőle a' szellem megtagadta; és a' mint a' szellem ismét hozzá ment, kétszerezte eránta nyájaskodását és mondá néki:

„Uram, tudod, milly meszsze halad néha az aszszonyok makrancza: hogy szobaid' egyikének a' kulcsát megtagadtad tőlem, annyira ingerli kíváncsiságomat, hogy meg nem nyughatom, míg kegyes nem leendesz azt kielégíteni.“

A' szellem igen haragosnak látszott e' kérésre, és felelé a' hölgynek:

„Herczegnő, ugy hiszem, azon kedveskedésekkel, mellyeket eddig erántad mutattam, megkellene elégedned; de szinte olly boszusággal és bámulással látom, hogy, minél többet engedek kedvednek, annál többet kívánsz: megengedj, nem tartom magamat kötelesnek, kedvelgésedet megnyugtadni.“

„Ha ugy vagyon,“ felelé a' herczegnő, „hagy fel további reményeddel, hogy nekem tetszeni fogsz, minthogy semmit sem cselekszel, a' mi arra vezethetne.“

A' szellem már olly indulatosan belé volt szeretve a' herczegnőbe, hogy nem bátorzkodott sürgető kéréseinek ellent állani.

„Jól vagyon, mivel úgy rajta vagy.“
felelé a' szellem néki, „tehát teljen be kíváncsiságod: a' kívánt kulcsot ugyan nem fogom kezébe adni, hanem azt megmutatni, a' mit az zár alatt tart, és látni fogod, hogy e' tárgy nem méltó kíváncsiságodra.“

Már most együtt által ballagtak minden szobákon, és egy homályos szegletbe jutottak; itt a' szellem előhuzott egy kulcsot, mellyet gondosan keblébe rej'Ve hordozott, és kinyitott vele egy vas szekrényt, mellynek fenekén egy kard állott.

„Látod,“ mondá neki a' szellem, „hogy mind ez alig méltó megtekintésedre.“

„Ezen kardnak,“ felelé a' hölgy, „igen pompás mívnek kell lenni, és drágának, minthogy azt olly gondosan elrejtéd; igen szeretném látni.“

„Semmi különös sincs rajta,“ mondá a' szellem, „és nem érdemi meg, hogy azt néked mutassam.“

„Vonakodásod még inkább ingerel engemet; talán csak nem tagadod meg tőlem ezen utolsó kérésemet.“

És a' nő addig sürgette kérését, hogy a' szellem kénytelen volt kíváncságot teljesíteni: de a' nő alig látá saját kezében a' kardot, tüstént a' szellem feje felé emelé, és felkiálta: „Nyomoru! készülj a' halálra!“

A' kard' látására, mellyen halálos ítélete írva volt, megrettent a' szellem: a' herczegnő' lábaihoz borult, és kegyelmet kért tőle; és a' nő azt felelé néki, hogy elhalasztaná boszuját, ha neki bátyja, Bena-szir', sorsáról tudósítást adna.

A' szellem, hogy saját életét megmentse, megmutatá neki a' helyet, hol ő zárva volt: a' herczegnő tüstént oda sietett, gondosan vigyázzván a' kardra, melly őt az egész föld-alatti épület' aszszonyává tette.

A' nő legmarczongóbb kétségbe esve találá a' Persa herczeget; mert tudtára adott, hogy holnapután felfog áldoztatni.

Mint a' herczegnő e' dolgot megérté, nem türtetheté tovább haragját, és agyon vágta a' szellemet.

Tüstént eltűntek irtóztató zörgéssel a' szobák, mellyekben valának, és mind-a' ketten azon bérz szorulatba szállítva láták magokat, mellybe az Afrikai partra érkez-
tökkor ereszkedtek.

Ezerféle bajok és vészek után a' tenger' partjára értek, a' honnan Persiába eveztek.

Itt érté Benaszir születése' titkát. Követek küldettek a' Chiqai császárhoz, meg-
egyezését kérni leányának Benaszirral való
össze kelésére, és az nem sokára egyesült
azon hölgygyel, ki életét megmentette.

Miután Seheraszade ezen regét elvég-
zó, következett éjszaka, Dinarszade nőttest-
vére', és az Indiai szultán unszolására, el-
kezdé a' Damaszkzi Attaf' történetét.

ÖTSZÁZ NEGYVENHATODIK ÉJSZAKA.

DAMASZKI ATTAFA' TÖRTÉNETE.

„Uram, egy nap, midőn a' Chalyf Harun Arrésid. a' kormány terhei alatt elfáradván, gondjait üzni akarta, nagy-vezérével, Giafarral, és hív Meszrurjával elment ritkaság tárába, mellyben számos nevezetes találtatott jó illatu fából készült pompás szekrényekben vagy almáriumokban.

A' Chalyf parancsolá Mezrurnak, nyisson fel egyet ezen almáriumok közül, mellyben számos könyv foglaltatott, mellyekbe a' bölcsek és tudósok virrasztásaik' gyümölcseit lerakták: mindenféle fontos tárgyakat és titkos jóslásokat lehete benne olvasni.

A' nagy-vezér igen elesudálkozott, midőn a' Chalyfot, ki egyet e' kéziratokból kezébe vett, annak olvasásánál három külön izben szomoruságból vigalomra fordulni látá. „Uram,“ mondá neki, „ugyan szabad-é nekem Felségedtől tudakoznom, miként teheted azt a' bolondok módja szerént, hogy majd ugyan egy időben sírsz és neyetsz?“

Nem csekélyé lepetett meg, a' mint Harunt ezt felelni hallá:

„Nem illik egy vezérhez, urát, kinek engedelmességgel tartozik, bolondhoz hasonlítani; te tudni ohajtod e' könyv' foglalatját, és én értem kíváncsiságodat: már most tehát tüstént utazzál el, és vissza ne merj térni, míg meg nem tudod mondani, mi foglaltatik benne: akkor megfogod érteni okát viselményimnek, és megesmerened, hogy nem vagyok tébolyodott. Kijelentem néked, hogy, ha ismét látlak, mi előtt viselményem okait megtudnád fejteni, halállal büntettetlek meg.“

Igy szólván, félre tette a' könyvet, bezárta az almáriomot, és vezérét legmélyebb aggodalomban oda hagyta.

Lassu lépésekkel haza ballagtában töprenkedett Giafar, kárhoztatásának okát megfejteni, de nem foghatta meg annak okát. Szerencséjét felfordulva és magát az udvarból számüzve látá, remény nélkül, hogy valaha vissza térhessen; mert nem reménylhetette, hogy kitalálja, a' mi a' Chalyfot nevetésre vagy sirásra fakasztotta.

Ekkor találkozott atyjával Yahiával a' Barmekida-val, a' ki őt vigasztalni igyekezett, türedelemre intette, néki azt tanácslá, menjen Damaszkba, és még azt sem engedte meg, hogy feleségétől búcsút vegyen: „mert,“ hozzá veté, „ez a' végzés akaratja.“

A' megvettetésbe esett nagy-vezér engedelmeskedett az atyjának, öszvérre ült, és utnak indult Damaszkba. Elég vesződéses utazás mulva eljutott azon pompás völgybe, mellyben e' város fekszik. Csodál-

ta bájos vidékeit, ősatyánk' lakhelyét, termékeny mezeit, számos folyóit, mellyek ezer csatornákra osztva, egy nagy tóba ömlenek, miután frissítést és nevededést terjesztettek el a' virányokon, mellyeket ezernyi virágok, és örök tavasz, ékesítnek. E' bájos virány' közepette feküdt D a m a s z k szent városa. Ott lakott akkor egy éppen olly gazdag, mint nagylelkű férfin, kinek bőkezősége legalább is olly nagy volt, mint ama' híres H a t e m T h a y - é

Ezen ember éppen kedvtöltve sétált a' violák völgyében, a' mint a' nagy-vezér Damaszkba érkezett. Kedveskedett néki házat ajánlani, és egy palotába vezeté, közel ahhoz, mellyben maga lakott.

Giafar csudálkozott ékességén és pompáján ezen épületnek, melly márványból volt építve, és belől drága szőnyegekkel és minden nemű eszközökkel fel volt készülve; egy szökőkút, melly szinte e' fedélig emelkedett, frissítő hivesseget tartott a' teremben, a' hol a' nagy-vezérnek nem sokára lakozat tétetett fel, melly legválogatottabb étkekből állott; míg ő evett, a' rabszolgák helyes zengetű muzsikát csináltak. Miután Giafar a' kávé elkölte, kérdé tőle vendéglője, mi ok indítá őt ezen utazásra, és a' vezér mindent elbeszélé néki, a' mi ő és Chalyf közöt történt volt.

Attaf (igy neveztetett ezen nagylelkű lakosa Damaszkknak) iparkodott őt mindenféle módon vigasztalni, és a' többek közt mondá néki, hogy e' palotát teljesen úgy tekinthetné, mint sajátját, és addig

lakhatnék benne, míg néki kedve tartaná; nem tartván tőle, hogy néki terhére esnék.

A' mint az éjjeli nyugalom' órája meglett, Attaf vendégének egy pompaágyat készítettett, és melléje egy kisebb ágyat maga számára. A' vezér felette elcsudálkozott gazdájának e' viseletén, és kérdé tőle, nem volna-ë háremje és nem volna-ë házasa.

„Én ugyan házas vagyok,“ felelé Attaf; „de az nem tartóztat, hogy nálad ne maradjak: nem akarok olly embertelen lenni, 's téged egyedül hagyni, hogy feleségemhez hálni menjek; míg házamat jelenlétteddel megtisztelod, nem foglak téged elhagyni.“

A' vezér nem győzte csudálni gazdája udvariságát, és köszönte néki azon becses jó akaratot, mellyel eránta viseltetett.

Következett reggel együtt a' fürdőbe mentek, és a' mint a' vezér ruháit ismét felakarta ölteni, már más sokkal pompásbakat talált ott, mellyeket neki Attaf ajánlott. Azután lóra ültek, és kilovagoltak, Damaszk városának nevezetességeit megnézni; és minden következett napon folytatták e' lovonsétálást.

Az alatt elmúlt négy hónap, és Giafar vigasztalhatatlan volt, száműzetését hosszabbodni látván, a' nélkül, hogy valamelly rendkívüli kaland neki módot 's eszközt mutatna annak kitalálására, a' mit néki a' Chalyf feladott. E' szerencsétlenség könnyekre fakasztotta: gazdája kérdezte tőle szomorúsága okát. A' vezér azt felelé, hogy naponként sajnosabban érzi nevekedni gyöt-

relmét, az ő nyájas vigasztalásainak ellenére is; szüksége volna a' magán lételre, és hogy feltette légyen magában az Om-mia-dák' híres mecsetét meglátogatni. At-taf bizonnyal mondá néki, hogy igen sajnálná, ha valamiben terhére lenne, és ha kedve tartja, egyedül menni ki, nem fog alkalmatlanságára lenni. Egyszersmint neki nyujtá erszényét, ha ne talán pénzre le-endene szüksége. Giasfar köszöné gazdája kedveskedését, felkelt, és kiment.

A' mint a' mecsethez ért, fellépett a' harmincz grádicson a' D s i r u n-hoz vagy fő-ajtóhoz, és bámulva vizsgálatta azon arany ékességeket, drágaköveket és márványi-veket, mellyek ezen ajtót mindenünnen éke-sítették; által ment, ismét elhagyá a' me-csetet, és a' városnak több utszáit bójárta.

E' sétálásban elfáradván, leült egy kő-padra: átellenében volt egy ablak, egészen megrakva virágokkal, bazsalikommal, és szegfűvel; ezen ablak kinyilt, és a' vezér egy fiatal hölgyet láta megjelenni, a' ki sokáig foglalatoskodott a' virágok megön-tözésével; de mihely észrevette a' vezért, sietve vissza vonult. Hasztalan várakozott ő még sokáig; egész nap nem jelent meg újra a' hölgy.

ÖTSZÁZ NEGYVENHETEDIK ÉJSZAKA.

A' mint már béestéledett, tovább ott maradni vágyása ellenre is kénytelenítve látta magát, eltávozni, és szomorun tért vissza Attaf palotájába.

Attaf elébe ment; mert Giafar' hosszas távul léte nyughatatlanítá őt; ő tudtára adta aggodalmát, melyet miatta szenvedett. Giafar mondá elmaradása mentségül, hogy azon gyönyörűség, melyet neki a' sétálás szerez, tántorította annak hosszabbítására.

A' mint a' vacsora feladatott, észre vette Attaf, hogy vendégének nincs étvágya, és ezt kijelenté.

Giafar azt felelé néki, hogy ebédkor sokat evett, és kétség kívül ez legyen oka, hogy a' vacsorában nem vehet tisztesen részt.

Azon képzeletek, melyek a' vezért a' vacsoránál nyugtalaníták, éjjel is sarczolták őt; hasztalan kereste az álmot, szüntelen szeme előtt lebegett azon hölgynek képe, kit az ablaknál látott, és nem tűrhette fobázkodását, mondván magában: „O, mint irigylem annak boldogságát, a' kié te vagy! o, te, kinek szépsége olly tündöklő, mint a' nap, mellynek sugárjai a' holdat elhomályosítják!“ A' szerelem-láznak e' folyvást tartó háborgásában, melly őt epesztette, tölté el Giafar az éjszakát.

Más nap reggel nem kelhetett fel, és gazdája kérdé tőle, miért nem hagyja el ágyát. Giafar azt felelé neki, hogy egész éjjel nem hunyta bé szemét.

Erre Attaf egy orvosért küldött, a' ki a' beteg első látására mindjárt észre vette, hogy baja nem veszedelmes; kérdé tőle, mint érzi magát; megtapogató érületését, és könnyen kitalálta nyavalyája okát.

Már most irt valamelly orvosi rendelést, és az irást vánkosa alá dugta. A' mint ezzel foglalatoskodott, Attafhoz jövének ebédrendelési parancsolatot kérni, és ezért Attaf kiment. Midőn ismét bément, megmondá neki az orvos, hogy a' mit a' beteg számára rendelt, annak vánkosa alá tette, 's Attaf megköszönvén fáradságát, egy aranyat adott neki.

A' mint már most a' rendelést olvasta, igen elcsudálkozott annak értésén, hogy Giafar szerelmessé lön; az orvos tudniillik Attafnak tudtára adá az orvosi rendelésben, hogy sietni kell Giafar' indulatját megnyugtani, a' ki különben, mint ő magát kifejezte, legnagyobb veszedelemben lebegne.

Miután Attaf ezen utmutatást olvasta, szemrehányásokat tett Giafarnak azon hallgatásért, mellyel baját előtte titkolta, és megmutatta neki az orvos rendelését.

Giafar igen csudálkozott az orvos mély bélátásán, és kénytelennek látá magát az igazságot megvallani: elbeszélé már most gazdájának, mint látott átmentében egy távul utszán az ablaknál egy bájoló alkatu fiatal szép hölgyet, kinek vonatait neki ábrázolta.

Mindazon esmertető jegyekből, melyeket elébe terjesztett, kétségen tul észre vette Attaf, hogy saját feleségét látta légyen, a' ki egy a' palotától elválasztott nyári házban lakott: de ő áthatva lévén nemeslelkű önmegadásától, nem késett a' vezért vigasztalni, és mondá neki, hogy esmeri azon aszszonyt, kibe Giafar belé szeretett, és hogy ezen aszszonyt éppen most taszítá el magától a' férje: hozzá vette, azonnal minden lehetségest meg fog ő tenni, hogy atyja a' nőt másához ne adja férjhez, és Giafart azon ígérettel hagyá el, hogy nem sokára vissza tér, és választ hoz néki a' megkérés foganatja felől.

Tüstént elment felesége lakására; ez őt annál szívesebben fogadá, mivel ő Giafar' megérkezése óta töle elválva élt. Attaf azt mondá neki, tudtára adni jöve, hogy anyja igen beteg légyen és a' nőt minél előbb magánál látni kívánja.

Ezen ujság nagyon megrettenté az ifju aszszonyt, a' ki sietve sietett anyjához, de igen elcsudálkozott, midőn látá, hogy ez vala az első, ki az atyai házban elébe ment. Kérdezé tőle, ha beteg volt-é, és ez azt felelé, hogy legkisebb baja sem volt; azután atyját is meg kérdé, ki a' nőt hasonlóképpen biztosítá, hogy férjét még ma nem látta.

Ezen értekezés alatt koczogás hallatott az ajton; batyusok (terbhordók) léptek be, azt mondván, hogy Attaftól jönnek és felesége ruháit hozzák.

E' jelenet legnagyobb aggodalomba ejtette a' familiát, és már az atya gyanuper-

be vette leányát, mellyet tőle az anya igyekezett elhárítani, a' mint egyszerre Attaf személyesen bélépett több barátival 's rokonival együtt.

Az ipa kérdé tőle e' maga viseletének okát; és ő felelé, hogy éppen semmi oka sincs, hogy leányával meg ne volna elégedve, de egy vigyáztalanságot követett el és fogadást esküdött, hogy tőle el fog válni. Erre nem tarthatta vissza könnyeit, midőn szerelmes nejétől elvált, és neki a' moringot 's elválás levelet kezébe adta.

Ez meglévén, vissza tért palotájába Giafarhoz, és mondá neki: „Már most egészen békével lehetsz: légy bizonyos benne, hogy a' nő, kit szeretsz, nem fog előled elsikamlani; mindent legjobban elrendeltem: csak iparkodj magadat felvidítani és tőled minden gondot elűzni, míg eljön az ideje, hogy őt férjhez vehessed.“

Ezen biztatás tüstént meggyógyítá a' vezért; köszöné gazdájának a' neki tett szolgálatot, és még csak arról gondolkodott, hogy vigadjon. Attaf naponként kétszerezte eránta figyelmét, hogy vele türelemmel elvárassa azon pillanatot, mellyben kedvelt nejével öszve kelhetne.

A' mint ezen idő elérkezett, tanácslá Giafarnak, menjen egy szomszéd városba, vesse le ott átöltözését, és azután Damaszkba minden rangjához illő fénnel tartsa bemenetelét.

„Helytartónknak,“ mondá neki, „azt kell izenned, hogy a' Chalif parancsolatából Syriát bé fogod utazni, és ő erántad

illő tiszteletet fog mutatni, a' város előtt sátozt üttetvén, és elődbe menvén. Erre megkérheted azt, a' kit megszeretted, és bizonyos lehetsz benne, hogy megnyerend, Öszvekelésed után, kívánatid' tárgyának birtokában térj haza Bagdádba.“

A' nagy-vezér követé e' tanácsot: miután Damaszkból eltávozott, husz gyorskövetet küldé a' városba, a' helytartónak tudtára adni, hogy Syria' fővárosának látogatására jövend.

A b d e l - M a l e h - E b n - M e r v a n, ki akkor helytartó volt, Damaszknak minden törvényhatóságaival félnapi járásra elébe ment a' miniszternek, és az arra felütött sátorokkal, hol pompás lakozás készítettett, elfogadá őt. Damaszknak egész népe elébe ment a' vezérnek, és bémenete napját megülték a' lakosok.

Már most első gondja volt szeretőnek atyjáért küldeni, azt mondá neki, hogy az ő leánya' szépségét és értelmét annyira hallá magasztaltatni, hogy őt feleségül kívánna venni. Az atya, kedvelvén, hogy a' nagy vezér vele rokonulni igyekszik, felelé, hogy ő egészen hajlandó legven ezen öszveköttetésben megegyezni. A' Damaszkki helytartó tisztelkedni akart a' nagy-vezérnek, és ajánlkozott az új házasok' jegyajándékának altalvételésére, és az atya azt felelé, hogy már kezéhez vette azt. Giafar kinyilatkoztatta ipának, hogy más nap ismét elfog utazni, és új nejét vele kívánja vinni, készen lenne tehát, őt követni.

Az atya már most haza sietett, és tudósítá leányát a' pompás öszvekötötetésről, mellybe ő reája nézve szövetkezett. De az elhagyott aszszony, noha atyja' parancsolatinak engedelmeskedett, korán sem vett részt örömeiben.

Más nap, miután az éjszaka lakozások és vigadalmak között fényes világításoknál, mi által Damaszk' lakosi a' nagy-vezér' megérkezését innepelték, elmúlt, ez Bagdadba utnak vissza indult. A' menyaszszony egy pompás gyalog hintóba szállt, mellyet neki atyja készítettett. Az Aszr (imádság) óráján az egész menet trombita harsogása közt megindult. A' helytartó, és a' legelőkelőbb lakosok a' vezért K a b b a l - a l A s s z a r f i r i g kísérték.

Viszsa tértekkor öszve találkoztak Ataffal, ki a' menet után nyargalt, hogy a' vezértől bucsut vegyen. Abdal-Malek kijelenté neki csudálkozását, hogy nem ment együtt Damaszk városinak lakosival. Ő azt felelé, gondolta légyen, hogy még elég korán 's jókor érkezik, és késéretével gyorsan lóra ült; és e' kifejezés után elbucsuzott, és gyorsan tovább ugratott.

A' mint a' vezért elérte, leszállott lováról. és mondá néki: „Boldogságot kívánok Uram! hála Istennek, kívánságod beteljesedett!“

„Igen is kedves gazdám,“ felelé Giafar; „és én soha sem fogom elfelejteni, hogy barátságos igyekezetednek kell köszönnöm boldogságomat. Térj haza, és tarts számot Giafar' hála latosságára.“

Az alatt Damaszkznak ezen nemes lakosa ellen árulás szövetekezett, melly majd közel veszéllyel fenyegette őtet. A' helytartónál ellenei voltak, kik ezen alkalmat használták megbuktatására.

„Gondoljad csak,“ mondák Abdel-Maleknek, „hogy Attaf, külön valva a' többi lakosoktól, bucsuzik el a' vezértől, talán a' nélkül, hogy ennél valamely czélja volna? Talán nem tudod, hogy ezen miniszter több hónapokig nála lakott, a' nélkül, hogy magát megesmertetné? Kétségkívül csak azért bucsuzik titkon, hogy vele fontos dolgokról értekezzen; nem talán, hogy feleségét még egyszer lássa; mert tudnod kell, uram, hogy Attaf nőjét vendégének feláldozta, hogy neki vele kedveskedjék, és kegyelmébe ferközzék! és a' Damaszkzi helytartóság azon jutalom, melly után ő illy nagy kedveskedésért sovárogo.“

Ezen hitszegő sugallatok mély benyomást tettek Abdel-Malekra, és e' pillanat óta megvetetett Attaf' romlása.

Éjszaka kertjébe tétettek egy megöletett holt testét, és más nap reggel a' helytartó emberei közül egy Attafhoz ment, ki ez által elfogattatván, Abdel-Malek' elébe vitetett.

„Micsoda!“ mondá ez néki, „te vagy valóban, Attaf ur, a' kit gyilkossággal vádolnak? lehetséges-é, hogy illy cselekedetre vetemedhetél volna?“

„Igen is uram,“ felelé Attaf, a' ki elakarta mellőzni, hogy szomszédai az öldökles birságát fizessék; „én magam ölkem

meg őt; és így egyedül tartozom a' vérbűnhődéssel, mellybe estem."

De Attaf nemeslelkü czélja a' helytartó' gonoszsága által az ő vesztére fordított, a' ki nem akart megelégedni a' pénzbüntetéssel, hanem a' korán' rendszabásit a' vissza fizetés' törvényéről egész szorossággal reája alkalmazni.

A' kinzatas formáinak megtartása végett, tanukkal megbizonyította, hogy Attaf a' vádolt öldöklés vétkét magára esmérte; egyszersmint megerősította, hogy a' ki e' vallást tette, teljesen eszén volt légyen. Már most felszólítja a' helytartó a' birákat kötelességök teljesítésére; ezek kénytelenítették a' halálos büntetést kimondani, és Abdel-Malek az ő ítéletök kimondása után tüstént előhivatá a' hóhért.

De a' midőn Attaf halálra ítéltetésének ujraága Damaszk városában elterjedt, morgolódtak a' birói ítélet ellen, melly ezen nemeslelkü és a' néptől kedvelt férfit fejeére elannyira, hogy a' helytartó tanácsosnak tartotta elvesztését továbbra halasztani. A' tömlöczbe küldé tehát őtet, és a' tömlöcztartónak tudtára adta azon szándékát, hogy a' foglyot éjjel titkon fojtatja meg.

ÖTSZÁZ NEGYVENNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

Szerencsére ezen ember igen becsülte Attaffot, és Abdel - Malek igazságtalanságán háborgott. Ez annyira ment nagylelkűségével, hogy a' foglyot saját élete' veszedelmével megakartta menteni. Tudósítá Attaffot, hogy őt a' helytartó az éjjel elakarja vesztetni, 's egyszersmint közlé vele azon tervet, mellyet kigondolt, hogy üldözője' szándékát semmivé tegye.

Attaf azt felelé, hogy inkább elszenveddi önhalálát, mintsem hogy a' tömlöcztartónak, a' ki magát néki felakarta áldozni, életét veszedelembé ejtse; hozzá tévé, hogy ártatlan légyen azon vétekben, mellyről vádoltatik; de zugolódás nélkül alája rendelkezik azon sorsnak, mellyet az Isten számára rendelt. De a' lelkes porkoláb annyira rajta esett hogy kénytelenítettett ajánlását elfogadni: ez levette Attafról a' bilineset, és eltávoztatá őt, miután száját egy csomóval bedugta. Attaf illy nagylelkűség által könnyekre indíttatván, megtette, a' mit amaz kívánt, elhagyta a' tömlöczöt és Bagdádnak vette utját.

Az alatt a' tömlöcztartó öszveszaggatta saját orcáját, megtépte szakállát, öszvehasogatta ruháit, és felnyitotta a' tömlöcz ajtaját. A' mint már most éjféلكor a'

helytartó a' hóhér' késéretében a' tömlöczbe ment utálatos szándékának végbe vitelére, felette elcsudálkozott, a' mint a' tömlöcztartót illy állapotban találta. Ez azt mondá önmentésére, hogy egy banda álorczás nép az éjjel feltörte az őrizetére bizott ajtót, a' száját befojtotta, megtépte, szag-gatta, és a' foglyot elszabadította.

Abdel-Malek e' szerint megcsalattott; de annyira elkeseredett Attaf' elszökésén, hogy a' tömlöcztartót megfosztotta hivatalától. A' mint vissza ért palotájába, mindenfelé lovaglókat küld ki azon parancsolattal, hogy az elszökött foglyot felkeressék; de hasztalan; nem találhatták fel menhelyét.

A' szerencsétlen Attaf Bagdádba szökésében minden járt utat gondosan kikerült; már közel volt e' városhoz, a' mint egy ziványbandától megtámadtatott és egészen kirabolgatott, elannyira, hogy a' városba legnyomorubb állapotban ment be. Tudakozá a' nagy-vezér' palotáját; de a' mint olly rongyosan jelent meg az ajtónál, nem eresztették be. Már most tebát egy öregnek a' szívességéhez folyamodott, a' ki neki egy pennát és író szert kölcsönözött, mellyet Attaf arra használt, hogy a' nagy-vezérnek tudtára adja sajnos állapotját. Ezután által adá e' levelet egyik őrnök azon kérelemmel, hogy azt minél előbb Giafar' kezéhez szolgáltatná. De ugyan azon pillanatban hirdettetett, hogy a' Chalyfnak éppen egy gyermeke született; és a' zajban, mellyet

ezen ujság okozott, elvesztette a' katona a' levelet, mellyet Attaf reája bizott volt.

A' mint az őrség a' nagy-vezér ajtajánál felváltatott, az uj vigyázó elfogta Attafot; de ismét hamar elbocsáttatott, azon parancsolat' következesében, mellyet a' nagy vezér mindenütt kihirdettetett, és a' mellyben a' Chalyf minden foglyot elbocsáttatott az uj szerencsés történet közörömére. Azon kívül a' nép fényesen megvendégeltetett; és Attaf imigy több napokat élt, a' közlakozásban részt vévén.

Egy este bizonyos mecsetbe akarta magát megvonni, hogy ott magát kipihenné; de a' felvigyázó kényszeríté őt onnan eltávozni, mert egy nappal előbb egy szőnyegget elloptak. Attaf tehát kénytelen volt az utszán maradni; itt egy nagy csapat kutyától üldöztetett, és a' városfertály éjjeli őreitől, kik neki kiáltoztak, takarodjék el. Már most egy setét szegletbe akarta magát megvonni, de a' hol egy holt testben megbotlott; egészen ellepve vérrel ismét felkelt: e' pillanatban mendelt egy csendtiszt embereivel az utszán által; nem kételkedett, hogy Attaf légyen a' gyilkos, és szegény a' tömlöczbe hurczoltatott: a' hol őtet egy ideig hagyni fogjuk, hogy Giasarhoz vissza térjünk, kit az Attaf által nagylelkűn neki engedett ifju aszszonnyal Damaszkból Bagdadra utaztában szemünk elől elvesztettünk.

A' napi utazás végén mindketten megállapodtak számos késéretökkel, hogy északára letelepednének. A' mint sátorot ütöttek, sietett a' szerelmes vezér azon sátor-

ba, melly menyaszszonya' számára rendeltetett. A' nő zavarodva látszott, a' mint őt megpillantotta, és arczát elfedte kezeivel.

„Ej, hogy vagyon az,“ mondá neki Giafar, hogy képedet elrejtéd előttem! hát nem vagyunk-é egyesülve, és te nem vagy-é törvényes feleségem?“

„Igen is, Uram,“ felelé neki a' hölgy, „ha az igazhitűek uralkodójának nagy-vezére elég nagylektelen egy ollý férfiu' áldozatját elfogadni, a' ki, miután érte minden gazdagságait oda adta, nagylelkűségét annyira terjesztette, hogy még feleségét is neki engedte.“

Ezután kinyilatkozás tétetett, és Giafar legnagyobb csudálkozással értette vendéglőjének önmegtagadását. Ő bizonnal mondá, hogy korán sem használja Giafar' kedveskedését, hanem inkább vissza adja neki feleségét; de illetlennek tartja őt Damaszkba vissza küldeni, hanem inkább magával Bagdádba vinni, a' hol mint törvényes neje fogadtatik, és mint ilyen hozzá illő ajándékokkal megajándékoztatik.

Megigéré neki, hogy e' városba érvén, ott számára egy palotát és jövedelmet rendel, hogy könnyeden elvárhassa azon időt, mellyben baj nélkül vissza térhet férjéhez.

A' nagy-vezér hiven megtartá fogadását: a' mint a' fővárosba érkeztek, miután azon városokban, mellyeken által keltek, minden tisztelettel fogadtattak, Attaf' feleségének közel saját palotája mellett pompás lakást rendelt, 's ékességeket és gazdag öltözeteket adott néki, hogy őt, a' mennyiben raj-

ta állott, férjétől való elválásán vigasztal-
ná. Ezután a' Chalyfhoz sietett, reményl-
vén, hogy csudálatos kalandjának hite ezen
fejedelem' haragját lecsillapította.

A' mint Giafar az igazhitűek' uralko-
dója előtt megjelent, kérdé ez tőle, mi
történt légyen vele távul léte alatt: és erre
elbeszélé a' vezér uralkodójának azon ka-
landot, melly vele Damaszkban történt volt.

„Én mind azt előre tudtam,“ felelé
Harun; „tüstént ide hozatom ritkaságtárom-
ból azon kéziratot, mellyet olvasnom lát-
tál: — Meszrur, nésze e' kulcs, hozzád
ide azt.“

Miután a' heréltek' feje a' Chalyf pa-
rancsolatját teljesítette, olvasá a' nagy-ve-
zér a' kéziratot, és felette elbámult, a'
mint mind azok' jövendölését megtalálta
bénne, a' mik Damaszkba történtek. Azon
helyig olvasa, melly e' városbóli elutazását
jelentette: ekkor betétette vele a' Chalyf
a' könyvet, és nem engedé meg neki, hogy
azt tovább olvassa. Parancsolá Meszrurnak,
vigye vissza oda, a' honnan elhozta, és
mondá nagy-vezérének:

„Látod, Giafar, a' mi viseletemben
neked olly különösnek látszott, egészen
természetes dolog volt: azon történetek
olvasásánál, mellyeknek tenmagad tanuja
valál, váltogatva az örömről fájdalomra kel-
lett által térnem, és volt okom neked azt
mondani, ne jöjj előmbe, mig meg nem
tudod nékem fejteni, mi foglaltatik azon
könyvben, melly kezemben volt: haragom
csak színlett volt. Térj vissza palotádba,

foglald el újra hivatalodat, mellyet reád biztam, és tarts számot mindenkor urad' kegyelmére."

Giafar köszönetét tevén a' Chalyfnak, és teljesítette parancsolatit.

ÖTSZÁZ NEGYVENKILENCZEDIK ÉJSZAKA.

Az alatt a' szerencsétlen Attaf a' tömlőczben sinlődött, mellybe őt a' csendtiszt vetette. A' mint a' Kádi elébe vezetettet megítéltetés végett, annyira elutálta volt és megunta életét, hogy a' reája fogott öldöklést magára vállalta.

A' Kádi elvégezte és rendbe szedte a' vallatást, és tudósítá felőle a' Muftit, a' ki kimondá a' halálos ítéletet. Az ítélet megerősítetett a' nagy-vezér által, és minden rendelés megtétt a' vádolt szapora elvesztésére.

Attaf már most az akasztófa alá hurczoltatott, és a' vesztő már nyakába vetette a' kötelet, a' mint a' nagy-vezér történetből a' vidéken járván, a' vesztést észrevette, és a' halál' fiának nevét tudakozta. A' mint hallá, hogy Attaf légyen Damaszkból, nagyot sikoltott és parancsolá, hogy őt tüstént ereszsék szabadon.

A' szerencsétlen elítélte a' nagyvezérhez ment és karai közé vetette magát, és mind a' ketten magokon kívül voltak egy ideig, olly nagyon megindultak ekként viszont látni egymást.

A' mint ismét magokhoz tértek, a' nagyvezér Attafot ferdőbe küldötte, diszes ruhát vitetett oda néki, azután kérte, menjen vissza hozzája a' palotába.

Midőn itt ismét együtt voltak a' jó barátok, és Attaf a' neki szükséges eledelet magához vette, kérte őt a' nagyvezér, beszélje el kalandjait elválások óta. Miután ő ezeket megértette, elbeszélé maga részéről, a' mi vele történt feleségével első beszélgetés óta, kihez is őt azonnal elvezette.

Attaf öröme' főpontján volt, hogy azt ismét látá, a' kit soha sem szünt meg szeretni, és a' ki eránta viszontag hiv szeretettel viseltetett. Kijelenté neki viszonzlásán való nagy örömét, és elbeszélé azon nemes lelküségét, mellyel a' nagyvezér eránta viseltetett.

Mig a' két házastárs szenvedett bajait felejté, Giafar a' Chalyfhoz mene tudtára adni a' mi csak mostan történt volt. Harun megmutatá néki, hogy ama' kéziratban e' viszontagság' folyamata is hasonlólag meg volt írva, és parancsolá néki, vezesse elébe Attafot.

Giafar gazdáját a' Chalyf elébe vezette, ki őt igen nyájosan fogadta, sőt még azt is kérdezte tőle, mi jót cselekedhetne vele.

„Uram,“ felelé Attaf, „azon egyetlen kegyelem, mellyért Felségednek esedezem, a' bocsánat Abdél - Malek - Ebn - Merván a' te Damaszkzi helytartó' számára, a' ki nagy vétket követett el, engem igazságtalanul üldöztetvén; méltóztassál hibáját megbocsátani, valamint én magam is megbocsátom azt; mert meg vagyok győződve felőle, hogy csak azért bánt velem így, mivel hivtelen tanácsosai által megcsalattatott; de hogy jövődében ne essék hasonló zavarodásba, tanácsolnám Felségednek, adna melléje tanácsosul a' derék és emberséges tömlöcz-tartót, kinek én szabadulásomat köszönöm, és bizná reá a' helytartó cselekedeteinek felvigyázását és végrehajtását.“

A' Chalyf kifejezé Attafnak teljes csudálkozását ezen nemeslelkü önviseletén, és örömet helyben hagyta kérését. Attaf még azért is könyörgött néki, erősítse meg minden javainak a' tömlöczmesterre, mint szabadítójára ingyen szállítását.

Ezután egy gyorsposta küldetett a' Chalyf' parancsolatival Damaszkba. A' mint a' városban megértették, hogy Attaf, miután fogságából kimenekedett, panaszait az igazhitűek uralkodójának lába elébe terjesztette, tartottak tőle, hogy a' Chalyf haragjában Szyria' fővárosán vásárolja ki annak helytartója vétkét, és teljesen azt gondolták, hogy ez halállal fog büntettetni, elannyira, hogy az egész város nagy nyughatatlansággal kívánta érteni a' statuskövet által vitt parancsolatokat. A' helytartó tudósítá a' porkolábot a' Chalyfnak eránta

rendelt kegyelméről, és Attaf minden vagyonának néki ajándékozásáról.

Giafar nagy-vezér még magára vállalta Attaf kármentését, és ezt olly bőkezűséggel cselekedte, hogy Attaf véghetetlenül gazdagabbá lön, mint midőn Damaszkbot elköltözött. “

Dinarszade látta, hogy testvére, a' szultánné, e' történetet elvégezte, legszívesebb köszönetét tevő neki a' világon azon gyönyörűségért, mellyet neki ezen kellemetes elbeszélés által szerzett. Seheraszade erre megígéré, hogy következő éjszaka egy más történetet fog elbeszélni, melly a' szultánnak még jobban fogna tetszeni: és híven megtartván ígérését, következő éjszaka imígy kezdé beszédét:

ÖTSZÁZ ÖTVENEDIK ÉJSZAKA.

SZOLEIMAN KIRÁLY ÉS FIJA' TÖRTÉNETE.

Hajdan Arabia thronuson Asiának egyik leggazdagabb és leghatalmasabb királya ült kinek boldogságát még csak egy fiu hja szűkítette. Éj-nap imádta az Istent, hogy neki e' fenséges kegyelmet megadja. Végre meghallgattattak könyörgései: egyik a' hereme' hölgyei közül terhbe esett, és hasonlíthatatlan volt a' király öröme, a' mint értesítetett, hogy nem sokára atya leend.

De a' mint felette nagy örömben azon hölgyet kegyelmeivel tetézte, a' ki néki egy örökös sarjat ígért, nyugtalanságba ejté lelkét bizonyos jövendő történet.

Egy éjjel, midőn Szoleiman (igy neveztetett ezen fejedelem) mély alomban hevert, egy fénytűgárzó szellem jelent meg előtte álmában.

„Szoleiman,“ mondá néki, „sok idő óta vitarad kéréseddel az eget, hogy egy fiatadna: meghallgattatól és az Isten egy gyermeket ad néked; de hetedik évében e' fiu mintegy csuda által menekedik meg egy orosz lány dühe előtt a' halaltól, és csak azért, hogy néked szerezzé halálotat, miután husz esztendőskort ér. Ez a' sors végzése.“

E' szavak után hirtelen eltűnt a' szellem, és az Arab királyt legmélyebb aggodalomban magára hagyta.

Szaporán felébredt a' király, magához hivata vezéreit, és tanácskozott velek ezen rendkívüli álomról, melly őt eltölté félelemmel.

E' miniszterek között volt egy férfiu, a' ki nagyon jártas volt az ármányos tudományokban, és a' csillagvizsgálással különösen foglalatoskodott. Ez tanácslá a' királynak, állítsa fel csillagvizsgáló csövét és vegye szemre a' csillagok forgását; és a' fejedelem örömmel fogadá ezen ajánlást. Egyesült tehát több más csillagvizsgálókkal, és a' mint a' csillagzatok' állását szorgosan megvizsgálta, olvasá benne a' megjövendölt szerencsétlen történetek bizonyosságát.

Ismét elment a' királyhoz, hogy vele közölje vizsgálatainak kimenetelét.

„Uram,“ mondá néki, „kivánságod szerint megkérdeztem a' csillagzatokat a' te és fiad rendeltetése felől, és megbizonyították a' néked jelentett rettenetes jövendelést. Haszontalanság volna igyekezni az ég' végzéseitől menekedni; a' sors végzéseit lehetetlen elkerülni.“

„Micsoda?“ kérdé az Arab király, „tebát semmi mód sincs azon boldogtalan történetektől megmenekednünk, mellyek nékünk jövendeltettek?“

„Semmi mód sincs,“ felelé a' minister.

„No hát vezér!“ folytatá a' király, „vigyázz magadra, ha nekem szerencsém leend boldogtalan jövendelésedat meghazudtolnom; mert fejeddel kell jot állanod állításod' igazságaért.“

„Legyen úgy, uram,“ felelé a' csillagból jövendelő, és eltávozott.

A' király tüstént egy földalatti lakást építtetett a' legjárhatatlanabb hegyek között, abban fija és dajkája számára egy alkalmas szobát készíttetett, és gondoskodott felőle, hogy semmi se mulasztatnék el e' magányos földalatti lakást lehető kellemetessé tenni. Mihelyt meggyermekezett a' királyné, tüstént oda viteté a' fiját.

A' szellemnek és csillagból jövendőlőnek szerencsétlenséggel terhes jövendölése sem gátlá őt fija eránt legforróbb gyengéd szeretettel viseltetnie, és ritkán mult el egy hét a' nélkül, hogy őt meg ne látogatná.

Ezen állapotban maradott a' dolog hét esztendeig, és a' szellemtől megjövendőit elhatározó időknek egyike közelgetett.

A' dajka ezen szakadatlan tartott magányt megunván, mondá egy nap a' királynak: „Uram, már közel hét esztendeig vagyunk e' földalatti lakásban megfosztva a' nap világotól: nem fog megengedtetni nem sokára ismét látnunk a' napfényt? „

„Igen is, nem sokára,“ felelé a' király; „mihelyt a' hetedik esztendő eltelik, megfognok szabadulni és ismét nálunk lakni.“

Alig mult el néhány nap ezen utolsó látogatás óta, a' mint egy orosz lány egy rókat üzven, martalékja kivánságától nógatván, egyenesen az ifjú herczeg' földalatti lakásába zuhant. Mihelyt megpillantá őt, tüstént szájába ragadá és erőszakosan kivetette őt a' lak' bemenete elébe; és a' mint a' megrettent dajka segedelemért sikoltott, reája rohant, és szét tépte őt. Egy ember, ki azon vidéken vadászott, meghallá a' kiáltást és sietett azon helyre, honnan a' lármá hallatott. Itt találá a' sebesítetett gyermeket, mindenként gyámítá őt, magával vivé a' városba, és mivel megszereté őt, magára vállalá nevelését, 's mindenre megtaníttatá, a' mi egy tökéletes [férfi]hoz illik.

Az alatt, a' mint az Arab király szokása szerint ismét meglátogató fia' földalatti lakását, szívének legnagyobb fájdalomára elhagyva 's üresen találá azt. Mint-hogy a' dajka néhány nap előtt kijelenté neki unatkozását, azt vélte, hogy ezen asz-

szony elszökött onnan gyermekével, és minden utakra, mellyek országából kivezettek, lovaglókát küldött elfogására. Felesleg említeni, hogy minden nyomozások fogatlanok valának, és hogy senki sem vihett néki hirt sem a' dajkáról sem pedig fijáról.

A' vadász, ki a' fiut felfogadta, együtt az ő atyjának, a' kiralynak, udvaraba tartozott. Mihelyt olly állapotban látá gyámfiját, hogy segítségére lehetne, elszokta vinni magával. Egy nap Szoleiman a' vadászon észrevevé az ifju herceget, és különös hajlandóságot érzett eránta, mellynek okát korán sem tudta: kinyilatkoztatá kívánságát, hogy őt magához akarja venni, és lovászmesterévé nevezé.

Az után néhány esztendő múlva háború támadott Arabia és egy szomszéd státus között; mind a' két részről erős készülétek tétettek; mind a' két hatalmasság nagy számu sereget állított lábra, és táborba szállott. A' két ellenség szemközt állott egymással, a' mint az elhatározó ütközet' napja felvillant; annál nagyobb tüzzel estek egymásra, minthogy mind a' két király szemlélője volt a' csatának. A' mint az Arab király ingadozni látá a' győzedelmet, eltökélé magát minden erejének feláldozására, hogy ellenségét meggyőzze, és késéretétől követve a' viadalba rohant, a' hol az legnagyobb forrásban volt. Itt legfőbb pontjára emelkedett a' zürzavar; a' mindenünnen felszállangó forgó por miatt lehetetlen volt a' barátot és ellenséget megkülömböztetni.

A' zavarodásnak e' pillanatában történt, hogy az ifju herczeg a' viadal hevőtől elragadtatván és a' nélkül, hogy ellenét megesmerné, a' királyt és atyját egy kardvágással a' földre terítette.

„Szentelen kutya,“ fenszóla a' király, „hát te mérészled...“

De lovászmestere e' kiáltásra nem is ügyelvén, tovább folytatá viaskodását, és cauda vitézséget követé t el.

De a' szerencse még sem koronázta meg erőlködéseit, mert azon hadnép, mellyhez tartozott, tökéletesen megverettetett és szalasztatott.

Szoleiman királynak sebe mellett is volt még annyi ereje, hogy a' győzedelmesek elől elfuthatott; egész éjjel vaktában tévelygett, és más nap reggel szerencsés vala seregének maradékát elérni, melly sebes robajjal sietett a' fővárosba. Megtették neki azon segedelmet, mellyet állapotja kívánt, és majd haldokolva egy gyalog hintóban haza vitték.

ÖTSZÁZ ÖTVENEGYEDIK ÉJ- SZAKA.

Az Arab király' állapotja, és hadseregének elszélyesztése nem engedék neki a' háborut tovább folytatnia. Ellenétől békét kért, a' ki is azt az elfoglalt földtől felvett nagy pénz somma vétele után megadta.

A' mint az ellenséges sereg Arabiából ismét kitakarodott, Szoleiman lovászmesterének megbüntetéséről gondolkodott, a' kit ártatlanságának bizonygatása mellett is fogságba vette, és kezeit 's lábait megbilincselte, egy sötét lyukba tászítatott.

Egyszersmint a' család vezért is megakarta büntettetni, a' ki néki hamisan jövendelt volt. A' mint azután halálát közelíteni érezte, magához hivatá a' vezért és mondá néki:

„Jövendöléseid hazugságok voltak: én meghalok, a' mint látod, a' nélkül hogy csillagjövendóm bételyesednék. Fiam nem sebesített meg orosz lány által, és nem ő az, a' ki engem halálosan megsebesített. Tudod, milly veszélynek tevéd ki magadat királyod' megcsalása által, készülj tehát azon igazságos büntetésre, mellyet megérdemlettél.“

„Uram,“ felelé a' vádolt miniszter, a' csillagzatok soha sem hazudnak: méltóztassál azt, a' ki téged megsebesített, megvaltatni és kihallgatni, mi előtt engem halállal büntettetnél.“

Ekkor a' herczeg a' király elébe vezetett, és megkérdeztetett szülő helye és eredete felől.

„Én e' kérdésekre nem tudok bizonyosat felelni,“ mondá a' fiatal lovászmester: „gyermekkoromnak csak legnyomósabb környületeire emlékezem. Tudom, hogy dajkával bizonyos földalatti hajlékban laktam, és hogy atyám gyakran meglátogatott bennünket. Egy nap egy orosz lány lakásunk

közepére esett, kivetett engem a' földalatti lakásból, és sokaig ott feküdtem megsebesítve és ájultan. Egy irgalmas ember reám akadott ezen állapotban, és megszánta gyermekségemet 's magáévá fogadott,“ E' szavak legcsudálatosabb sejdítést gerjesztettek az Arab király lelkében: magához szólíttatá a' vadászt, a' ki az ifju hercegeget felnevelte; és ez mindent bizonyított, a' mit gyámija mondott volt, és hogy elbeszélése' igazságát megmutassa, lefedte a' sebhelyeket, mellyek még láthatók valának.

Mindezen egyesült bizonyságok nem engedék továbbá a' királyt kételkedni az igazság felől. Nem késett az általa olly igazságtalan vádolt vezért megjutalmazni: Chilatba (diszruhába) öltöztette őt, és legelső miniszteri hivatalba helyezé. Egyszersmint fíjának fejére tevé a' koronát, és mint törvényes örökösét az ország' minden nagyjaival elfogadtatá, kik is az uj királynak hívséget esküdtenek.

Néhány nap mulva ezután meghalt a' szerencsétlen király, kit saját fíja sebesített meg, ezen sebében, és példája ismét megigazolta azt, hogy hasztalan törekedik az ember a' sors végzését elkerülni.“

A' nap még nem mutatkozott, a' mint Seheraszade e' történetet elvégezte. Azután elmondá Dinarszade, testvére kérésére, a' híres hangász (muzsikus) Ibrahim el Muszely történetét im ugy:

ALMAMUN CHALIF' HÁZASSÁGÁNAK BURÁNNAL TÖRTÉNETE.

„Uram, ama' hires hangász Ibrahim Abu Iszhak, Musszuli születés, elbeszélé egy Chalyf' házasságának igen különös kalandját, mellyet közölni fogok felségeddel.

Egy nap,“ mondá ő, „Almamun Chalyf udvarában valék; ittunk és muzsikáltunk; szóval igen vigan töltöttük a' napot. Már éjjeledni kezdett, a' mint nékem Almamun mondá:

„Abu Iszhak, én ma igen nagyon vidadtam, 's kívánom, hogy holnap együtt reggelizzünk: én háremembe megyek, te meg maradj itt, hogy bizonyosan nálam találjalak.“

A' Chalyf eltávozott és én egyedül maradtam.

Ekkor eszembe jutott, hogy otthon egy fiatal rabszolgálóm vagyok, és feltettem magamban, hogy ezen éjszaka haza megyek hozzá. E' gondolat feltűzelte érzékemet, és kívánva kívántam őt ismét látni. Eltökélém tehát magamban, hogy haza menjek; az ajtón álló és az inasok megállítottak, de én ezt mondtam nekik: „A' Chalif asszonyai szobájába ment, ennél fogva igen szükségtelen itt maradnom.“

Már meghaladtam utamnak egy részét, a' mint a' szükség kényszerített lovamról leszállanom; történetből körül néztem, és egy nagy kosár ötlött szemembe, melly kívül 's belül bé volt borítva pompás persa

szövettel, és selyem köteleken függött. Töprönködtem rajta, micsoda hasznalatra volna az rendelve, és minthogy részeg voltam arra a' gondolatra vetemedtem, hogy belé üljek.

Alig éreztetett benne testem nehézsége, már is a' levegőbe felvonva és egy sik fedélre emelve látám magamat. Tüstént körül vettek szép rabnók és szolgák, kik engem fáklyákkal fogadtak és mondák: „Itt vagyon egy társ!” Így haladtak előttem és engem tovább vezettek. Én egy királyi fényű palotába szállottam le, melly úgy volt butorozva, mint a' Chalyf szobái szoktak lenni. Továbbá egy szőnyegekkel ékesített terembe vezettek, mint a' királyi palotában szokott lenni. Ezen terem' hátulján két felsőges szofa állott, olly szép, mint a' mellyen az igazhitűek uralkodója ül. Leültem egyikre, és gondolkodtam felőle, mi fogna történni.

Az éjszaka még nem meszsze haladott, a' mint szemeim számos fáklyák' fényétől kápráztak, mellyeket rabnók vittek, kiknek közepette egy fiatal szép hölgy jelent meg olly drága ékességekkel rakva, millyeket csak a' Chalyf nején látni; körül volt véve bájos rabnóktól, kik rubája' selejtyét vitték. Szépsége olly igéző volt, hogy én őt nem tartottam halandónak.

Mihelyt megjelent, felkeltem, és mély tisztelettel állva maradtam, mig nem parancsolá, hogy üljek le. Maga a' másik szofán foglalt helyet és nyájasan szólított meg; mert észre vette, hogy megjelenése által zavarba estem. Erre egy királyi ékességű

asztalt hozatott, megmostuk kezeinket, 's olly étkeket raktak elénkbe, millyekkel csak az igaz hitűek' uralkodója él. Étél után ismét megmostuk kezeinket jó illatu vizekkel; azután egy asztalt hoztak ezüst készületekkel, mellyekben mindenféle virág, illatozó fű, fris és aszalt gyümölcs foglaltatott, 's közöttök krisztály palackok állottak teli drága borokkal. Egyszer-smint ének és lant zengedés hallatott, mi által magamon kívül lettem örömben. Az után enyelegtünk egymással, ujságokat 's történeteket beszéltünk és énekeket énekeltünk. Ekkor így szóla hozzám:

„Te igen kellemes vagy, 's én még soha sem láttam kedvesebb és miveltebb embert.“

„A' mit tudok, szép hölgy,“ feleltem néki, „egy rokonbátyámnak köszönöm, a' ki sokkal miveltebb és kellemesebb, mint én vagyok.“

Nala életemnek egyik leggyönyörűbb éjjelét töltöttem.

Mibeiyt hajnal hasadt, ellucsuztam a' szép leányoktól: ismét elkésértek a' sik fedélre, a' honnan ugyan azon kosárban vissza szállottam az utszára. Innen baza mentem, otthou néhány pillanatig mulattam, azután sietve vissza tértem Almamunhoz, a' kit reám igen boszongodva találtam.

„Abu Iszhak,“ mondá ő nékem, „megparancsoltam néked, el ne hagyd a' palotát; ugyan mi sürgető baj történt, melly téged eltávozni kényszerített?“

„Igazhitűek fejedelme,“ felelém néki, midőn elhagytal, és egyedül maradtam itt,

eszembe jutott, hogy egy fiatal rabnő várakozik reám, és feltettem magamban, hogy őt meglátogatom: nem türtethettem magamat nála felejtennem.“

Ezután leültünk, és ismét egész nap iddogáltunk.

A' mint éjjel lön, a' Chalyfaszszonyai' szobájába ment, és kimentekor ezt monda ismét hozzám: „Ne menj el innen, hogy együtt reggelizünk.“

Mihelyt eltávozott, nem türtethettem magamat tovább, és ugyan azon kivánságot éreztem magamban, melly előbbi este kiuzott; elakartam tehát menni; de a' Chalyf cselédei ellenem állattok, ezt mondván: „Te vagy az oka, hogy a' fejedelem megdorgált bennünket.“ De a' pénz, mellyet közöttök felosztottam, engedékenyekké tévé őket, és szabadon bocsátottak.

Utamat ismét azon helynek vettem, a' hol a' kedvelt kosarat ujolag meghíva függeni láttam. Belé ültem; mihelyt érezték benne testem' terhét, azonnal felvontak; és a' mint a' rabszolgák megpillantottak, ezt mondák: „Ez a' mi tegnapi társunk.“

„Igen is,“ felelém nekik.

„Várakozzál,“ folytaták ők, „mig a' nőt megkérdezzük; mert nem szokása valakit egyszernél többször elfogadni, a' kit már egyszer elfogadott volt.“

Ennélfogva elmentek, tudósíták a' hölgyet, és csak hamar vissza jöttek azon engedelemmel, hogy kis állíthatnak. Ismét a' két párnaszékes szalába vezettek. Azonnal megjelent az urnő ugyan azon késéret-

tel; leült, kérdezősködött mintlétemről, és mit miveltem légyen, mióta őt elhagytam, és olly örömet mutatott ismétlátásomon, hogy egészen megzavarodtam; erre az étkek és borok következtek, szinte mint tegnap. Jóllaktig ettünk és ittunk, és még vigabban mulattunk, mint előbbi éjszakan.

A' mint azon történetekben, melyeket néki beszéltem, és dévajságomban gyönyörködött, felsóhajtott:

„Igen is, esküszöm a' legfelségesebbre, te derék ember vagy, 's ki nem fogysz a' mulatságos és csudás történetekből.“

„Ugyan mit fognál mondani, ha még rokonbátyámat látnád?“

„Hozzád,“ felelé, „senkit sem hasonlíthatni.“

„Én is hasonlólag esküszöm néked, én csak egy csepp vagyok az ő világ tengeréhez képest: ha megengednéd, hogy őt hozzád vezessem, megfognál győződni igaz mondásomról.“

„A' mit tőlem kívánsz, nem egyez meg az itt divatban lévő rendtartással;“ felelé a' hölgy; „mert még senki sem tért vissza e' házba kivüled, a' ki már egyszer itt volt; neked is csak azért engedtetett ez meg, mivel jó nevelést és díszes erkölcsöket vettem észre benned.“ —

De aszszonyom, ha rokonomat látnád, kevesebbre becsülnél engem, és díszeim szemeidben jóval alább száll.ának.“ — „Ha ugy vagyon, tehát vezessed hozzám őt jövő éjszakan.“

ÖTSZÁZ ÖTVENKETTÓDIK ÉJSZAKA.

Folytatánk beszélgetésünket más egyéb dolgokról egész viradtig; ekkor elbucszván tőle, eltávoztam ugyan azon módon, a' mint oda mentem volt.

Haza mentem, otthon néhány pillanattig késtem, azután sietve vissza tértem Almamunhoz, a' ki nagy haragra zúdulva volt erántam. Én köszöntöttem őtet, 's ő nekem felelé:

„Én nem viszonzom köszöntésedet, olly ember köszöntését, a' ki parancsolatimat és társaságomat megveti.“

Egyszersmint kiáltá az ajtón állokat, és keményen megdorgálta őket.

„Igazhitűek' fejedelme,“ mondám én néki, „csillapodjál; mert én néked egy felette vidám történetet mondandok.“

„Hadd halljam,“ felelé ő. Erre mindent elbeszéltem, a' mi velem történt, és még ezt vetém hozzá:

„Még számodra is meghívást nyertem tőle.“

Ekkor ő főpontjára jutott az örömnök, és egész nap nem volt egyéb dolga, mint beszédemet magának ismételtetni, és tőlem a' szép hölgy felől kérdezősködni, míg a' nap véget ért.

Alig éjjeledett bé, azonnal mondá nekem: „Már most ideje vagyon.“

Felkeltünk, és együtt elmentünk, miután össze beszéltünk, hogy én nem fogom őt szokott módon szólítani, hanem a' tisztelkedést félre teszem, és hogy ő is viszont úgy bánjék velem, mint rokonával. Ennél fogva elmentünk a' tudva volt helyre, a' hol két kosarat függve találtunk. Én beléültem az egyikbe, ő meg a' másikba, és tüstént felemelttünk a' sük fedélre; innen leszállottunk a' palotába, és a' terembe léptünk, a' hol ez' nap három szofa volt. Én egyikre leültem, Almamun pedig a' másikra úgy, hogy a' középső üresen maradt.

Mindjárt megjelentek a' szép rabnók aszszonyukkal, ki delin lépdelt közepetek. Szokás szerént ételeket és italokat hoztak. Almamun e' gyönyörű jeleneten egészen elbámulva nézett reám.

Étel után történeteket kezdék beszélni és énekeket énekelni. Ekkor Almamun illendő nevelése és csinos maga viselete által győzdelmeskedett a' szép hölgnél. A' nő mondá nékem:

„Én rokonodat sokkal feljebb találom azon dicséreteknél, mellyeket róla nekem mondottál, és ő még több szép tulajdonokkal ékeskedik, mint mondád: igen meszsze hátra maradtál a' valóságól.“

Egy bájos éjszakát töltöttünk el: Almamun tartózkodás nélkül élt az evés, ivás, éneklés és játék örömeivel.

Ez után egyik a' fiatal rabnók közül verseket kezdett énekelni az én szerzeményemből, de gyakran elvétette a' helyes mértéket. Almamun, ki azokat bétévejtud-

ta, mindjárt észre vette, hol a' nő hi-
bát ejtett. Es most, erőt vévén rajta a' pa-
rancsolás szokása, felvevé a' Chalyfnak pa-
rancsoló hangját, és mondá nékem:

„Abu Iszhak, énekeld te ezen éneket.“

Felkeltem e' parancsolatra, mondván:
„Engedelmeskedem, fejedelme az igaz hi-
tűeknek.“

Ez után leültetett; én leülvén eléne-
keltem ugyanazon éneket.

Énekemet végezvén, kérdezém gazda-
aszszonyunktól, kié és minő karból légyen.
Felelé, hogy Buran a' neve, 's leánya Hasz-
szannak, Szebel' fijának.

Ez után csak hamar vissza tértünk a'
palotába, és következett reggel Almamun
megbájoztatva lévén a' nő szépségétől, meg-
kérte őt feleségének, és férjhez vette őt
a' történetirók bizonyosága szerint.

A' lakodalom iszonyu nagy pompával
innepeltetett a' Hedsra 210-ik esztendejé-
ben, Ramadhan havában (Kr. sz. u. 826
eszt. Boldog Aszszony havában).

Almamun egészsége miatt Bagdadból
Komba ment; Al-Haszszan Szehel' fija há-
zába vala. A' lakodalom megtartatott; a'
mint az után eljőve, hogy Buránt nagy pom-
pával a' palotába haza vigye, körülvéve ta-
lálá őt Hamdonnehtől, Harun' leányától,
Szobeidetől, Gi afar' anyjától, El-
Eryn' leányától; atyai nagyanyjától, és
az ő bátyjától El-fadhltól, Szehel
fijától. A' mint a' menyaszszonyi szobába
ment, Buran' nagy anyja lakodalmi aján-
dékot adott nőonokájának, melly ezer leg-

gyönyörűbb és legtökéletesebb gyöngyből füzött gyöngysorból állott, millyen csak található volt. Almamun Burannal szemközt ült; egy aranyfonalból szövött szőnyeg terítettet el, és ekkor a' nagyanya az ő számára ezer háromszáz öreg és apró gyöngyöt szórt arany tálakba; Almamun, szőnyegén ülve szemlélte e' gyöngyöket.

Kat el-Allasz azt mondja, hogy Abu-Nevasz jelen volt e' lakodalmi innepen, mellyről e' következő verseket készítette:

„A' bor' nagyobb és apróbb buborékjai
Szinte mindannyi gyöngyök,
Mellyek arany aljazatra hintetnek.“

Almamun felszedeté e' gyöngyöket, Burannak ajándékozá azokat, imigy szólván hozzá: „Kérj tőlem, a' mit akarsz.“

Erre a' menyaszszony legnagyobb szerénységben maradott; de nagy anyja így szóla hozzá: „Jelenstd ki uradnak kívánatidat, minthogy téged arra felszólít.“

Ekkor a' nő kérte őt, kegyelmezzen meg Ibrahimnak, Mehdy' fíjának. „Már meg van a' kegyelem,“ felele ő.

Azután Szobeidenek, Giafar' anyjának, kért engedelmet, hogy Mekkába bucsujárásra mehessen; és ő engedett kérelmének. Giafar anyja Burant olly felső ruhával öltözteté fel, millyent az Omm yadak viseltek, és melly drága kövekkel és gyöngyökkel ki volt rakva.

Almamun tizenbét-nap maradott Haszszannál, Szehel fíjánál, és minden nap el-

látta Al-Haszszan a' Chalyfot és késéretét minden megkivántatott szükségletekkel. Idn Sehel is megajándékoza minden tisztviselőt diszruhával, mindegyiket rangjához és vele volt öszveköttetéséhez képest; Azt állítják, hogy nem kevesbet fordított erre tizenöt millio darab ezüstnél. Azt vetik hozzá, hogy Al-Haszszan házi butorainak és minden vagyonainak egyes darabjait czédulákra írta, ezeket az eljegyzés pillanatában az udvari tisztok és cselédek közé szórta, és mindegyik megnyerte azon házi eszközt vagy jószágot, melly a' néki jutott czédulára volt írva. Végre azt bizongatják, hogy mindazon fa, melly ezen egész inneplés alatt égettetett szandalfa, melly Kakely néven neveztetik, volt légyen."

Szeheraszade észre vevé, hogy ezen elbeszélés a' szultánnak nem igen tetszett, és minthogy viradni kezdett, megigéré néki következő éjszaka sokkal kellemesebb történetet fog mondani, mellyet akkor következőképpen kezdett.

ÖTSZÁZ ÖTVENHARMADIK ÉJ- 'SZAKA.

SZELIM' EGYIPTOMI SZULTÁN' TÖRTÉNETE.

„Uram, a' miat beszélük, volt egykor Egyiptomban egy hatalmas király, kinek

két fija vala. Egy nap e' világ' forgásáról gondolkodott, és mivel látta, hogy benne semmi sem állandó, feltette magában, hogy második fíját, Szelimet, valamely mesterségre tanítatja. Ennél fogva fővárosának legbiresebb szabójához adta mesterség tanulásra.

„Édes fíjam,“ mondá az ifju herczegnek, „ne tartsd azon mesterséget, mellyet sajátoddá kívánok tenni rangodhoz illetlennek; senki sem bizonyos a' sors' csapásai ellen, és talán még valaha lesz alkalomd ezen Persa közmondás' igazságát tapasztalnod: „Egy kölesszeninyi tanulmány felér száz nyomaték arannyal.“

Az ifju herczeg engedelmeskedett atyja kívánságának, és rövid idő alatt igen ügyessé lön az általa tanult mesterségben.

A' következő történetek felesleg bebizonyították, és jóvá hagyták a' király' bölcs gondoskodását. Ezen fejedelem vizsgálta a' mindenek felett irgalmas Isten' kebelébe; idősbik fíja elfoglalta a' királyi polczot, és az ifjabbik, jól tudván, n'illy nagyon keljen tartania bátyja rossz indulatától, kénytelennek látta magát élete' megmentése végett titkon elillanni, és Hedsaszbamenni. Egy bucsujáró karavánhoz kapcsolta magát, és vele együtt tartá bemenetelét Mekka szent városába.

Csendesen ballagot e' nagy város utzáin, a' mint lába valami keménybe megbötölt, melly hangosan megcserdült; utánna kapott, és örömmel látta, hogy egy erszényt talált légyen. De ebb'li öröme rövid ideig

tartott, mert alig lépett néhányat, a' mint egy öreg Chodsahval találkozott, a' ki melyjét verte, és a' mellett legmélyebb kétségbeesés' hangjával kiáltá:

„O ti muzelmannok! a' ki közületek megtalálta erszényemet, adja vissza nekem, az Istenre és a' Mekкаи szentegyházra kérem: a' fele olly igazságosan az övé leend, mint az anyja teje.“

Ezen ember kétségbeeste nem soká engedé az ifju herczeget ingadozni, mi tévő leendene; hozzá ment tehát, és mondá néki: „vigasztalodj, Chodsah, én találtam meg, a' mit te elvesztettél.“ És ezzel kezébe nyujtá az erszényt.

Szelim ez alkalommal olly haszonletelelenséget mutatott, melly néki megszerzé a' Chodsah jó akaratját.

„Édes atyám,“ mondá, „mind az, a' mit tőled a' néked tett szolgálatért kérek, abban áll, légy azon kegyességgel, szerezz nekem munkát.“

„Szívesen, édes fiam,“ felelé az öreg, „nemes lelkűséged nem fog jutalom nélkül maradni; én Bagdában lakom, és ha kedved tartja, elviszlek magammal e' városba, a' hol néked igen nagy hasznodra lehetek.“

A' herczeg elfogadta ezen ajánlást, és meghatározták elutazásuk napját.

Hosszu utazás után mind a' ketten ép egészségben eljutottak Irak Arabi fővárosába. A' Chodsah, a' ki ifju utitársra eránt nagy részvéttel viseltfezt, azonnal elvezette őt egy esmerős szabójához. Ez, hogy ügyességét próbára vegye, egy kaftánt ké-

szítetett vele; és a' mint új munkása néhány nap mulva haza vitte neki a' reá bízott munkát, egészen elcsudálkozott e' dolg' tökéletességén, és megvallá neki, hogy soha sem látott illy ügyes szabót.

Az ifju herczeg' ügyessége az ő mesterének szinte mint magának is ezerféle dicséretet szerzett, és a' munka annyira megsaporodott műhelyében, hogy a' hálás szabó neki egy napon mondá:

„Barátom, én néked minden nap legalább is tizenkét kiszillel tartozom minden szolgálattidért. Nesze, vegyed azokat.“

Illy derék somma mellett legnagyobb könnyedséggel és kedve szerént élhetett a' herczeg Bagdában.

Történt egykor, hogy Chodsab a' feleségével, ki igen szép hölgy vala, öszve veszett, mivel nagy okot adott a' bosszúságra, és ő mérgében háromszor kimondá az elválás' szentséges szavait. Alig követé el e' hirtelenkedését, tüstént megbánta azt szívéből. A' kádihoz sietett, és kéré őt, ujtá meg házasságukat; de ezen tiszt makacsul vonakodott ezt cselekedni, mi előtt az eltaszított aszszony a' törvény' következtében egy Hüllahval házasságban volna. A' Chodsab soká nem tudta magát elhatározni egy férfiú választásában, ki bizodalma méltó volna, és végre az Egyiptomi herczegre szállá a' szerepet.

E' célból elébe vezeté feleségét, és mondá neki: „Im itt ez az, a' kire téged ez éjjel bizlak.“ És miután e' szavakat ki-

mondot'a, bezárta az ajtót, és magokra hagyá őket, a' mint azt a' törvény kívánta volt.

A' mint Chodsah felesége a' férjét eltávozva látta, megvilágítá a' fiatal herceget méccsel, és meg nem állhatta, hogy eránta szerelmet ne érezne; mert nemes lelkiség és kellem sugárzott egész valóján, és elárulta felséges eredetét. A' herceg sem maradtott érzéketlen a' Chodsah felesége eránt, és csak hamar nagy bizodalom támadott közöttök. A' nő temérdek gazdagságokat mutatott néki, mellyeket jegyül vitt férjéhez, és mind e' javakat neki ajánlotta, ha kedve leendene más nap reggel kinyilatkoztatni, hogy azon aszszonyt megakarná tartani. kinek Hüllája volt, és hogy lehetetlen volna e' hölgyet elhagynia vagy tőle megválnia.

E' szavak eltölték örömmel Szelim' szívét, és szívesen meg igéré, hogy a' kádi előtt állhatatosan vonakodni fog uj hölgyétől elválni.

ÖTSZÁZ ÖTVENNEGYEDIK ÉJSZAKA.

Más nap korán reggel oda sietett a' Chodsah és kinyitá az ajtót; az ifju ember elébe ment, és kezét csókola néki: „Kel-

„Jetek fel,“ mondá a' Chodsah, „és menjünk szaporán a' Kádihoz!“

„Mit keresnék én a' Kádinál?“ felelé a' herczeg.

„No bizony! le fogsz mondani felesé-
gemről.“

„Feleségedről lemondani, 's őt tőlem eltaszítani? de már ezt nem fogom tenni; ez nincsen szokásban az én születésem földjén; a' ki Egyiptomban valamely hölgyet férjhez vesz, azt meg szokta tartani.“

„Vallyon mit jelent ez?“ felkiálta a' Chodsah, „hát így eltévedtem volna, 's megcsalatkoznék benned?“

De minden beszédei haszontalanok voltak; Szelim tántoríthatatlan maradott feltételében.

Erre a' Kádihoz futott a' férj, és elébe terjeszté azon bajos állapotot, mellyben eviczelt. Ezen tiszt azt felelé neki, hogy, ha a' Hülla állhatatosan meg marad feltételében, tehát nincs semmi törvényes mód, melly által őt kényszeríteni lehetne, hogy új hölgyétől elváljon és őtet magától elűzze.

A' szegény Chodsah elannyira elkeseredett felesége veszteségén, hogy valólag megbetegedett; ekkor betegágyához hivatá az ifju herczeget, és mondá neki:

„Mind az, a' mit én most szenvedek, nem néked tulajdonítandó, és én igazságtalanságot követnék el, ha azon hibát szemre vetném, mellyet magam követtem el. Midőn elveszett erszényemet olly jámborul vissza adtad nékem, vigyázatlanul

„ezen felkiáltást tévém Istenemhez: „O,
 „uram, vallyon mindenem, a' mivel bírok,
 „elegendő é illy jámborságnak megjutalma-
 „zására?“ „Látod, hogy az irgalmas Isten
 „igen is meghallgatta imádságomat, mivel
 „te egy pillanatban urává lettél vagyonom
 „legnagyobb részének, és ő még felesége-
 „met is néked ajándékozta. Így kívánja a'
 „végzés; mind ezen jelenlévőket bizonyosá-
 „gul hívom, hogy minden hagyományomat
 „néked ajánlom.“

Harmad nap mulva a' Chodsah vissza
 adá lelkét az Istennek, és a' fiatal herczeg
 felette meggazdagodott. Feleségével több
 évekig legjobb egyességben élt; és semmi
 sem háborította meg ezen különös módon
 szövetekezett házasságot, a' mint egyszerre
 bizonyos váratlan történet Szelim' lelkét
 szomorúságba ejtette.

Mihelyt házassága megerősített, azon-
 nal felhagyott szabóságával; számos házi
 cselédeket fogadott szolgálatjába, a' legkel-
 lemesebb Bagdadi ifjakat vendégelgette há-
 zánál, melly e' városban a' legjobb társaság
 gyűlő helyévé lett.

De a' herczeg nem vette észre, hogy
 azok között, a' kik házát látogatták, egy
 ifju ember volt, a' ki felette esenkedett a'
 felesége után. Egy nap, midőn multsági
 kocsizásából több barátaival együtt haza
 tért, hasztalan koczogató ajtaját, senki sem
 jelent meg azt néki kinyitni. Csudálkozván
 e' néma hallgatáson, kétszerezi koczogató-
 sáit, és kiáltja cselédeit: senki sem mutat-
 ja magát. Nem türhetvén ezen henyeséget,

arra tökéllí magát, hogy az ajtót béfeszíti; felesége' szobájába szalad, de őt sem találja ottan. Hasztalan csattogatja tenyereit, 's kiáltozza cselédeit: a' ház egészen üres. Szóval, házának minden részeit át 's befutkozza, és látja, hogy minden, a' minek valamelly becse vala, ki volt belőle takarítva.

Már most nem kételkedett tovább a' herczeg, hogy felesége' hivatalsága által megcsalattatott, és boszut esküdött ellene. E' czélből minden utasításokat, mellyeket csak szerezhettek, meggyűjtött azon utról, mellyet felesége és vágytársa választottak; és miután mindent, mit a' nő még hátra hagyott, eladna, utnak indult hölgye nyomozására, 's az Ispahani utat követte.

A' mint mindenütt tudakozódván, hogy feleségének nyomába érhessen, már szinte két nap utazott a' nélkül, hogy kérdezősködésének foganatja lenne, erőt vön rajta a' fáradság, és egy varga' háza előtt pihe-
nésre ereszkedett.

„Atyafi,“ mondá ez néki, „a' mint látszik, elfáradtál; az éjszaka közelít: ha kedved tartja, hogy részt végy nyughelyemben, szívesen ajánlom azt néked.“

Szelim köszönettel fogadá ezen ajánlást, és min' hogy a' nyugvás' szükségét érezte, tehát egy szegletben elnyujtódzott és mély álomba merült. De nem sokára ismét felébredett, hogy egy különös ritka jelenetnek látó tanuja lenne.

Azon vargának, kinél Szelim szállva volt, a' felesége rég óta titkos szerelmet tartott egy ifju kalmárral, 's bizonyos köz-

barátnéjok, egy borbély' felesége a' szomszédságban, elősegíté e' buja szövetséget. Történt, hogy a' vargát bizonyos foglalatosságok kénytették lakát egy időre elhagyni. Az aszszony férjének e' távullétét használván, minden némü készületeket megtett szeretéjével való öszvejövetelére, és éppen ki akart menni, a' mint férje foglalatosságát szaporán végezvén, előbb haza tért, mint neje vélte volna. Kérdé tőle, miért akarna kimenni, és minthogy szinlett mentségeivel nem elégedett meg, haragra lobbant, rosszul bánt vele könnyezése és könnyörgése ellenére is, és hogy még jobban megfenyítettse, házának egyik istápjához (támaszához) kötözte.

Szelimet a' lárma felverte álmából, és a' varga' durva önviselte kedvetlenségre gerjeszté őt; de nem sokára látta, hogy az igaztalanság nem volt egészen a' gazdája részén. Ez, miután feleségével illy kegyetlenül bánt, elaludt.

Nem sokára látá a' herczeg a' borbély' feleségét bélépni: „Mit művelsz, szomszéd „aszszony?”“ mondá lassu hangon, „nem „tudod, hogy már régóta várnak? és nem „szégyenled magadat, olly sokáig epesztelni utánnad olly valakit, a' ki téged forrón szeret?”“

„Ah!”“ felelé a' fogoly aszszony, „könyyen vádolhatsz engem: de megszűnnél „igazságtalan lenni, ha tudnád mind azon „szenvetések, mellyek engem sanyarnak. „Olly szerencsétlen valék, hogy férjem' gyanuját magamra vonnám, és ezen durva em-

„ber, miután olly rosszul bánt velem, a'
 „mint látod, ezen támaszhoz kötözött, a'
 „hol kénytelen vagyok az éjszakát tölteni,
 „ha nem leszel olly kegyes, köteleimtől,
 „mellyek fogva tartanak, megszabadítani.
 „Ha megszánád szerencsétlen állapotomat,
 „mellyben sanyargok, könnyű volna néked
 „erántam egy nagy szolgálatot tenned: ha
 „egy ideig helyemet foglalnád, segítenél
 „férjemet megboszulnom és őt annál inkább
 „megcsalnom.“

„Azt örömezt megteszem, szomszéd-
 „ném,“ felelé a' borbélyné: „mindjárt fel-
 „oldozlak, és te kötözz ide magad helyé-
 „be: örülök rajta, hogy alkalmat találok,
 „neked e' szolgálattal kedveskedni. Csak
 „ne maradj el sokáig.“

E' szavak után feloldozta a' megkötözött vargánét a' támasztól, és elfoglala helyét. Az ekként megszabadított vargáné már most sietve elment szeretejéhez.

ÖTSZÁZ ÖTVENÖTÖDIK ÉJSZAKA.

Az alatt, mig ezek történtek, felébredt a' ház' ura; többször kiáltott feleségének; mert az, a' ki helyét elfoglalta, tartott tőle, hogy szózatának hangja elárulná, és semmiképpen sem akart felelni. A' var-

ga, nem tűrhetvén ezen makacs hallgatást, felköl, fogja bicskáját, a' támaszhoz ugrik, mellyhez feleségét kötözte, és elmetszi a' borbélyné orrának a' hegyét.

„Nesze,“ mondá neki, a' mint orra' hegyét a' kezébe adá, „megtanítlak nékem, nem engedelmeskedned; már most elme-
„hetsz, és bujafiadnak vele uj ajándékot
„tehetsz.“

Az alatt a' kedveskedésnek szerencsétlen véráldozatja, a' hirtelen — mérges ember' boszujától tartván, neig sem mert moczczanni; de magában aggódott sajnos sorsán, holott amaz, kit a' büntetés illetende, kényének engedett.

A' varga vélt feleségének e' kinzása után, ismét nyughelyére feküdt. Azután nem sokára haza tért valóságos felesége, és midőn azon kínos állapotot megtudta, mellybe férje az ő szomszédaszszonyát helyezte, magában igen örült ugyan, hogy ezen durva embertelenségtől megmenekedett, de ugy tetteté magát, mintha könnyeket hullatva siránkoznék, és a' borbélynének legsajnosabb kifejezéseken jelenté e' szerencsétlen eseten való fájdalmát. Miután ekként megmutatá szánakozását, ismét elfoglalá elhagyott helyét, és ismét a' támaszhoz kötteté magát.

Már most azon módról gondolkodott, hogy férjével elhitesse, hogy orra' hegyét ismét vissza nyerte legyen, és e' módot gondolta ki férjének uj megcsalására.

Miután a' nő egy ideig hallgatván állott a' faoszlophoz kötve, egyszerre megszóllalt, és felkiálta:

„Kegyelmes és irgalmas Isten! te, ki
 „a' szívekben olvasol, és a' jókat a' gon-
 „szoktól meg tudod különböztetni! te, ki
 „előtt semmi sincs rejtve! megengedheted é,
 „hogy én a' leggyalázatosb gyanunak, és
 „a' legembertelenebb 's igazságtalanabb
 „gyötrelmeknek áldozatja legyek? Ha mél-
 „tótatol meghallgatni könyörgésemet, o,
 „uram, tehát add vissza ábrázatomnak el-
 „rablott ékességét, és azon jó alakját,
 „melly tulajdonképpen a' nemes és tiszta
 „lelkek öröksége! Hadd bizonyítsa és hir-
 „desse ezen csodatétel az én ártatlanságo-
 „mat, és törülje el azon mocskot, mellyel
 „becsületem' ruhája bepiszkoltatott!“

A' varga, miután feleségének emez imád-
 ságát meghallgatta volna, nem türtőztet-
 hette haragját: „Semmire való!“ kiáltá
 neki, „hát nem tudod, hogy az Isten nem
 hallgatja meg a' házasságtörő aszszony ké-
 relmeit? és te reménylheted, hogy imádsá-
 god az ő thrónusáig fog hatni?“

„Nagy Isten!“ kiáltá az aszszony,
 „imádságom meghallgattatott; jer ide em-
 bertelen férj, és győzdmeg magadat azon
 segedelem felől, mellyet az ég az üldözött
 erkölcsnek díszére szolgáltat. Allah eltávoz-
 tatta azon gyalázatos rutitást, mellyel te
 engem megrontottál.“

E' szavak sokkal bátrabban mondattak,
 mintsem hogy a' vargát meg ne illetnék;
 oda futott, újra meggyújtotta a' mécset,

kíváncsin közelített felesége arczához, és látta, hogy az orra legkevesebet sem vesz-tett előbbi alkatjától. Már most semmit sem kérdezősködött tovább, hanem felesége' láb-aihoz borult, és fenszóla:

„O, én szerencsétlen! igen is, meg-vallom már most néked nagy igazságtalan-ságomat, és fogadom néked, hogy azt is-mét helyre pótolom. Légy bizonyos benne, hogy én alázatosságom, engedelmességem és kedveskedésem által elfelejtetem veled eddigi magamviseletét: parancsolj már most határtalanul, ettől fogva egyedül te vagy aszszonya minden cselekedetimnek, és úgy bánhatsz velem, mint legalázatosabb rab-szolgáddal.“

Szelim, a' ki szegletében hevert, mind ezen történeteknek tanuja volt, meg nem állhatta, hogy a' szegény varga jószívűségén ne nevetne. A' mint már most látta, milly igen megesalattatott ez felesége ármánya által, valamennyire vigasztalódott saját sze-rencsétlenségén, és annál békesebben el-aludt ismét a' nélkül, hogy a' megbékélés' következéseire hallgatott volna.

Más nap reggel virradtkor felkelt, meg-köszönte gazdájának nemesszívü vendégsze-retetét, mellyet eránta mutatott, és a' nél-kül, hogy békeségét vigyázatlan felfede-zések által zavarná, tovább folytatta utját Ispahánnak.

Szelim szomorun ment a' legközelebbi város felé, és egy kalandorral találkozott, a' ki szinte azon utat követte: „Te na-gyon szomorunak látszol,“ mondá az uta-

zó a' herczegnek, a' mint hozzája közele-
dett; „mi az oka aggodalmadnak?“

„Ah, uram,“ felelé Szelim, „felesé-
gemet keresem, ki tőlem elszökött.“

„Micsoda! ez szomoruságod' tárgya?“
mondá a' kalandor; „vigasztalódj, uram,
nem vagy első áldozatja egy illy nemü sze-
rencsétlenségnek, és szerencsésnek tartha-
tod magadat, hogy nem vont maga után
még más következéseket is; én egy szeren-
csétlen kalmárról hallottam beszélni, a' ki
még rosszszabbul járt.“

„Ugyan mi történt azon kalmárral?“
kérdé az egyiptomi herczeg.

Erre elkezde a' kalandor, a' mint együtt
mentek, imigy:

AZ ADILEH' TÖRTÉNETE.

„Volt egykor arabiában egy fiatal se-
lyemkereskedő, kinek Ásia egyik legszebb
hölgye volt felesége; ő leggyengédebb sze-
retettel viseltetett a' nő eránt, és A d i l e h
(ugy neveztetett ezen ifju aszszony), viszo-
nozni látszott szerelmét.

Egy nap, midőn viszon szerelmeskedé-
sök ömledezésében mind a' ketten kifejez-
ték azon való fájdalmokat, hogy egykor a'
halál által el kell egymástól válniok, így
szóla az ifju kalmár a' feleségéhez: „Ha
azon szerencsétlenség érne, hogy téged el-
veszejtselek, egész éjjel siránkozni fognék
sirod felett; im ezt esküszöm én néked.“

„Én pedig,“ felelé néki Adileh, „ha
olly szerencsétlen leendenék, hogy téged

feljülnék, sirod felett éhel ölném meg magamat, ha azon fájdalom, melly rajtam hatalmat veendene, nem birna bennünket ismét egyesíteni.“

E' beszélgetés után rövid idő mulva, nagy nyavalyába esett Adihle, melly általsirba döntetett. A' kalmár felette nagy fájdalmat érzett hölgye vesztésén, és a' mint neki ígérte volt, az éjszakát sirás és fohászkozás között virrasztotta az ő sirjánál. Már több órákig sinlett e' szomorú állapotban, a' mint egyszerre virradtkor egy szellem, melly e' sirboltban lakozott, zokogását meghallotta; megszánta mély szomorúságát, és kérdé őt:

„Ugyan min siránkozol?“

„Ah!“ felelé neki a' kalmár, „legdrágább kincsemet e' világon elvesztettem: olly feleségem volt, a' kit imádtam, és a' kitől gyengéden szerettettem; ettől most megfosztott az irgalmatlan halál.“

„Hát ha most őt életre támasztanám?“ kérdezé a' szellem.

„Akkor bételjesítenének legforróbb kívánságim,“ mondá a' kalmár.

„Ha ugy vagyon, ki fogsz elégíttetni,“ felelé a' szellem. Egyszersmint közelített Adileh' holt testéhez, néhány titokteli szavakat monda ki, és alig emelé a' hölgy fejét, tüstént elenyészett a' szellem.

Az ifju aszszony kérdé férjétől, mint történt legyen, hogy ő ismét feltámadott, és ez mindent elbeszél, a' mi előbb történt volt. Adileh legforróbb kifejezésekkel tejezé ki néki háladasát és gyengédségét, és

megfogadá néki, hogy engedelmessége és szerelme által befogja bizonyítani eránta örök háladatosságát.

„O igen szeretett nőm,“ felelé az ifju kalmár, „hát nem legédesebb jutalmam már az, hogy éltednek és szerelmemnek ismét vissza adattal? Jer, siessünk ismét haza lakásunkba, azon szerencsét csendesen éldegelnünk, mellyet a' halál olly kegyetlennül félben szakasztott.“

E' szavaknál észre vette, hogy feleségén nem volt egyéb ruha, mint a' halotti lepel, mellybe takarva volt, és hogy neki szükségképpen vinnie kellene némü ruhákat, hogy képessé tegye őt a' városon által járni: ennél fogva sietve haza szaladott, hogy, a' mi szükséges vala, oda szállítsa, és kérte feleségét, hogy néhány pillanatig várakozzék reája. Midőn már most az ifju kalmár haza ment, hogy feleségének öltözetet vigyen, a' király' fija több udvarnokok késéretében a' temető előtt eltért. Az Adileh' különös jelenete már megszűnne magára vonta pillantatit; a' mint közelébe ért, látta, hogy egy bájos szép aszszony volt, és a' mint őt még közelebből szemre vette, el nem háríthata egy mély bényomást. Egy az udvariak közül, a' ki zavarodását észre vette, azt gondolá, hogy a' herczegnek jó szolgálatot tesz, midőn neki azt tanácslá, hogy e' szép nőt palotájába vitesse, kinek tanácsa örömmel el is fogadtatott.

„Azonban,“ mondá a' herczeg, „el ne mulassad, utánna tudakozódni, vallyon nincsen e' a' hölgy házassági kötelezésbe

szorítva: mert nem akarnám a' férjtől elvenni feleségét. Különben ellenmondhatatlan legszebb lenne hárememben."

Ezután közelített az udvarfi Adilehhez, és kérde őt, ha férjnél volna e, és ajánlá neki, hogy őt a' herczeg palotájába vezetendi.

„Uram," felelé a' kalmár' felesége, „én örömmel fogadom azon tiszteletet, melyet a' herczeg erántam mutatni kegyes: cselekedeteimnek aszszonya lévén és senkihez sem tartozván, néki nyujthatom kezemet."

Erre bétakartatott az udvari emberek egyikének prémes ruhájával, és a' hárembe vezetett, a' hol legdrágább ruhákba öltöztetett.

ÖTSZÁZ ÖTVENHATODIK ÉJSZAKA.

Mig mind ezek történtek, a' kalmár egy inggel és kaftánnal a' sirhoz sietett, mellynél feleségét hagyta volt; keresgélődik, szólítgat, — senki sem felel. Ekkor nem tartóztathatá vissza könnyeit, és szabad folyást engedett fohászainak.

„Nagy Isten," felkiálta, „tehát olly szerencsétlen vagyok, hogy fájdalomról csak azért térjek örömmre, hogy attól újra meg-

fosztassam, a' ki boldogságomat tette? Talán másnak a' hatalmába került? Ah, ha az, a' mitől félek, igaz, ugy még boldogtalanabb vagyok, mint ez előtt voltam. Nem kétlem, hogy valamelly átmenő, bajaitól szerelemre lobbanván, akaratja ellen csábította legyen el.

Már szinte látom, miként viaskodik elragadójával, segedelemért esdekliek és gyanúsításomat kérve kívánja.“

Telve e' szomorú gondolatokkal, minden lehető módokat elkövetett a' szerencsétlen kalmár, hogy Adilehjének elragadóját felfedezze, és végre értésére esett, hogy a' herczeg háremében legyen.

Egy pillanatot sem vesztegetvén, a' palotába szalad, a' herczeg lábaihoz borul, és esedezik neki, adja vissza szerelmes feleségét, a' kit fogva tart vala.

„Mit jelent e' beszéd? “ kérdé tőle a' herczeg; soha sem ragadtam el életemben egy aszszonyt akaratja ellen, soha sem fogadtam háremembe férjes aszszonyt.“

És, a' mint a' kalmár állhatatosan vitatta, hogy az ő szeretett Adilehjének a' palotában kell lennie, ezt veté hozzá a' herczeg:

„Halljad, én ugyan meggyőztetésem végett minden hölgyet megszemléltetek veled, kik hárememben vagynak; de jaj neked, ha meg nem találod közöttök azon aszszonyt, a' kit keresel; mert akkor éretlen makacs kíváncsiságodat fejeddel fizeted.“

Az ifju kalmár szívesen elfogadá ezen feltételt, és felelé: „Igen is! herczeg, ha

mindjárt ezer életet kellene is feláldoznom, hogy őt megtaláljam, még is tartózkodás nélkül oda szánnám leggyengédebb, legszerelmesebb és leghivebb feleségemért! Ah, nem esmered te azon kineset, mellyet palotád rejt.“

Már most tehát a' háremnek minden aszszonyai elvezettettek a' kalmár előtt, és a' herczeg kérdéseire nemmel felelt mind addig, míg közöttök saját hölgységét meglátá; de mihelyt szerelmes Adilehjét távulról megpillantá, tüstént felszólala:

„Itt vagyon ő, a' kit elvesztettem! köszönöm néked, uram, kegyességedet.“

„Esméred ezen férjfiut?“ kérdé a' herczeg az ifju aszszonyt.

„Igen is jól esmerem őt,“ felelé a' hölgy szégyentelen homlokkal: „méltóztassál őt előlem eltávoztatni, ő egy becsstelen zsvány; ez az, a' ki miután kirabolt, a' temetőben, a' hol találtatok, elevenen elakart temetni, midőn éppen szerencsém volt reátok akadni. Büntessed meg ezen gonosztévőt a' törvény' szigora szerént, megérdemli, hogy felakasztassék.“

A' fájdalom, zavarodás és csudálkozás gátolták az ifju kalmárt még csak száját is felnyitni saját védelmére.

„Ugy-é tehát, becsstelen haramia,“ mondá néki a' herczeg, „még palotámba mersz nyomulni azon aszszony megnyerése végett, kit elevenen elakartál temetni? megérdemelnéd, hogy legkegyetlenebb kínzások között végeztetnél ki, de köszönjed

kegyességemnek, hogy megelégszem felakasztatásoddal.“

És, a' mint a' kalmár mentegeetni akarta magát, folytatá a' herczeg: „Ne nagyobbitsd még hazugsággal is vétkeket, mind az, a' mit mondhatnál, haszontalanság leendene. — Rajta! fogjátok meg tüstént, és akaszszátok fel irgalom nélkül: ti feleltetek nekem a' fejéért.“

E' szavak után jelt adott köre' embe-reinek, és a' szerencsétlen az akasztófához hurczoltaték, miután kezei hátra köttettek.

Már csak nem felakasztották, a' mint hirtelen megjelent azon szellem, az egész bámuló jelen közönség előtt, mellyet a' temetőben látott volt:

„Megállj!“ kiáltá az akasztónak, „te egy ártatlant akarsz elveszteni!“

„Annak nyomozása nem a' mi dolgunk,“ felelé a' herczeg' tisztjei, „fejeinkkel tartozunk felelni elvesztetéséről, és urunk akaratjának teljesíteni kell.“

„És én,“ felelé a' szellem, „az egész felelet terhét magamra veszem, 's ha a' herczeg előtt kifejtem az igazságot, nem kétlem, követni fogja azt.“

A' szellem szavai által megindult tiszték elhalasztatták az ifju kalmár elvesztetését, és ez megmentőjével együtt a' herczeghez ment.

„Uram,“ mondá neki a' szellem, „te egy aszszony hivtelensége által megcsalattál: Adileh valóságos felesége ezen előtted álló kalmárnak, és az ő kérésére támasztottam őt ismét életre; de egy illy

aszszony nem méltó többé azon jó tétre, mellyet eránta cselekedtem: tüstént haljon meg tehát! A' mi férjét illeti, reménylem, uram, hogy ítéleted vissza vétele által neki igazságot szolgáltatasz.“ E' szavakkal eltűnt a' szellem.

A' mint a' kalandor elbeszélését végzé, Szelim felelé néki:

„Nem tudod szerencsétlenségem egész foglalatját; úgy látszik, hogy engem a' szerencsétlenség üldözőbe vett: a' magas születés legfelségesb hivatalra rendelt, és én hirtelen legnyomorultabb állapotra jutva látám magamat. Ugyan azon pillanatban, mellyben sorsomra hagyván magamat, szerencsémét ismét fellelve gondoltam, egy váratlan eset újra a' nyomoruság örvényébe buktatott.“

„Uram.“ felelé a' kalandor, „bár milly keményen bánt légyen is veled a' végzés, még is nehezen bánhatott veled kegyetlenebben, mint velem, és még most is ábrázatomon viselem emlékét egy legfájdalmasabb szerencsétlen történetnek.“

E' szavaknál figyelteté Szelimet egy mély seb forradására arczája jobbján.

„Ezen seb,“ folytatá, „mindenha eszembe juttatja életemnek legsajnosabb pillanatát; és mivel történetem arra szolgálhat, hogy fájdalmadat enyhítse, szívesen elfogom azt néked beszélni.“

És ekkor a' kalandor a' herczeg' kérésére következőképpen kezdé beszédét:

A' KALANDORNAK SMARREVAL VALÓ TÖRTÉNETE.

Tudnod kell, uram, hogy én, mielőtt kalandor állapothoz fogtam, tiszt valék a' hadseregnél. Egy nap több társaimmal vadászatot tartottunk; lóra ültünk, és alig értünk az erdőbe, a' mint egy hatalmas szarvas, mellynek csendessége bátorságát jelentette, hirtelen megjelent szemünk előtt. Azonnal mindegyik reája rohant, és a' szarvas futásnak eredt előttünk.

A' vadászat' hevében elváltam bajtársaimtól, és minthogy az erdőnek, mellyben vadásztunk, utai esmeretlenek voltak előttem; csak hamar eltévedtem. A' forróság' tűrhetetlen vala; heves és a' bátorságtól tűzelt lovam nem tartóztathatta magát, csuda sebességgel igetett tovább, és lábai alatt ezernyi szikrákat hányt az aljazat, hasonlólag az ég' csillagaihoz; de végre megbottlott egy laza kavicskövön és lerogyott. Én olly erősen a' földre estem, 's esésemtől annyira elkábultam, hogy több órák elfolytak, mi előtt ismét feleszmélnék.

Végre megenyhültem, és a' mint felgyenedni igyekeztem, egy elaggott öregasszonyt láttam közeledni, kinek orczái úgy meg voltak barázdálva, mint az éjszakiszél által lengetett viz; ingadozó menetét egy kis pálczával gyámította, és lassu lépésekkel jöve felém.

■ Az éjszaka közeledése, a' vadon' rémléte, bizonyos tompa zörej, melly távulról

hallatszott, az esésemről származott kábultság, és ezen aszszonynak különös ritka tekintete annyira megreszkedtettek, mint a' nyárlevelet a' gyenge szél.

Én őt gonosz szellemnek tartottam, melly engem elakarna ragadni; ezen ábrándozásba merülve, könnyörgő szavakkal szólítám őt, és mindent mondottam neki, a' mi kellemet és hízlelékenyt csak kigondolhattam.

Az öreg aszszony észre vette azon zavartat, mellybe jelenléte engemet helyezett, és igyekezett erántam mutatott nyájas maga viselete által félelmemet elszélesíteni. Kérdé tőlem, miként történt legyen, hogy ezen pusztá magányos helyre jutottam. Röviden elbeszéltem neki, a' mi velem történt, és tudtára adtam állapotomat. Ajanlá nekem segédét, és én legnagyobb bajomban, mellybe lovam szaladta helyezett, elfogadam eme' gyenge gyamolt.

Erre kézen fogott az öreg aszszony, rögtön vezetett a' sűrű erdőn által, és ezer meg ezer kerülvényekén kivitt e' vadonból.

Azután egyszerre megpillanték nagy bálványomra egy kies mezei lakást tiszta partja mellett. E' házat bájoló kertek környezék, mellyekben számtalan madarak tanyáztak, és mellyek apró csermelyek által frissítették, 's általok örök virulatban tartattak.

Bészállottunk e' házba, a' hol legnagyobb vendég szeretettel fogadtattam. Semmit sem kéméltek, a' mi izletemet és ér-

zekeimet kecsegtethette; e' helyen minden bővséget és gazdagságot mutatott.

„Engedelmet kérek tőled, uram,“ mondta az öreg aszszöny, „hogy téged illy reád méltatlan kunyhóban fogadlak el; de jelenléted díszesíti azt, és én hízlek magamnak, hogy tégedet szívesen fogadásunk néhány napig e' magányban fog tartóztatni.“

Én hálát adtam Istennek, hogy egy puszta vadonból olly hirtelen illy varásló helyre szállított, hol tárgya levék egy aszszöny' nyájas gondviselésének és leggyénebbébb ápolásának, ki előttem nemes szívvel és kegyességgel lelkesülve látszott lenni. Feltettem magamban, hogy egy ideig e' mosolygó virányban fogok mulatni, a' hol minden egyesülve látszott lenni bájosomra.

ÖTSZÁZ ÖTVENHETEDIK ÉJSZAKA.

Nap' áldoztakor látám az öreg aszszonyt egy szőnyeget elteríteni, hogy imádságát végezze, és az ő lelkiismeretessége vallási kötelességeinek teljesítésében még inkább megerősített azon jó véleményben, mellyet bennem támasztott,

Alig foglalta el a' hold a' nap világának helyét, a' mint a' lakunkat egy kellemekekkel és bájokkal ékes fiatal leány még szebbé tette; szemei úgy sugárzottak, mint a' csillagok; a' fris rózsza irigylette volna arczája pirosságát; szemérmes és tiszta homlokán ékesen képződtek két ivei szemöldökének. Jötte eltölté a' levagót drága jó illatokkal. Egy szellem kis-aszszonyt hozott magával, kinek szépsége a' legkarcsubb és gyönyörűbb őzikejével vetekedett. Az öreg elébe ment elfogadására, megcsokolá homlokát, és kéré, rakna előnkbe némü falusi vagy mezei gyümölcsöket,

A' leány tüstént elment, és megfejte a' tehenet; azután vissza tért, tejet és gyümölcsöket hozott számunkra, mellyeket velünk együtt eddegelt.

Nem valék képes illy gyönyörü teremést látni a' nélkül, hogy mély bényomást és viszon részvételi kivánságot ne éreznék. Már most kétszerte nagyobb tisztelettel viseltettem az öreg aszszony eránt, és szerelmesem' távul létét használván, más nap reggel elvártam azon pillanatot, mellyben az öreg aszszony imádságát végezte, hogy vele tartózkodás nélkül beszéljek.

„Milly nagy köszönettel tartozom néked, édes jó anyám,“ mondám néki, „azon szíves vendég szeretetért, mellyet erántam mutattál; elveszve lévén ama' rémítő vadon közepette, hirtelen váratlan segedelmet leltem benned: már most lehetséges volna, hogy a' vendég barátsággal vissza élnek, ha tőled kérdezni mérészleném, ki lé

gyen azon fiatal leány, a' kit tegnap itt láttam volt?"

„Fiam,“ felelé nékem az öreg asszony, „ne köszönjed azt, hogy kötelességemet teljesítettem: midőn a' világtól elvonultam, hogy Isten szolgálatának éljek, kötelességemmé fogadtam, szolgálatimat a' szerencsétleneknek áldoznom, és feltettem magamban, hogy a' szerencsétlenségnek mindenha és mindenütt segítségére siessek. Az alatt gondosan foglalatostkodtam nőonokám' nevelésével, kit itt nálom látsz; atyja és anyja meghaltak még igen kiseded korában, és én arra szántam őt, hogy a' muló világot kerülje, 's örök idvességére törekedjék.“

„Édes jó anyám,“ felelé néki, „példád annyira meghatja szívemet, hogy én is követni akarlak, kerülöm a' romlott világot, elválok rokonim 's barátimtól, hogy veled e' magányban magamat egészen Isten' szolgálatának szenteljem; de egyszersmint jutalmat kérek érte tőled. Onokád még fiatal, bizzad reám és egyesíts' bennünket, mindketten nálad maradandunk, hogy agg korodban gyámolyításodra lehessünk és minden tőlünk telhető szolgálatot tehessünk, 's legcsekélyebb kívánatidat is teljesíthessük. Reménylem, kérelmemnek engedvén, új bizonyosságát adandod azon jó akaratnak, mellyet már erántam mutattál, 's egyszersmint teljesítended az ég' akaratját, melly, a' mint látszik, nyilván azért vezetett engem e' házba.“

Az öreg engedett esenkedő kéréseimnek, 's én legboldogabb halandónak tartot-

tam magamat. Nehány nap múlva megülők lakodalmunkat, és én szeretett nőm birtokába jutottam. Házosságom első napjaiban minden magasztalni látszott reménylett boldogságomat. Hölgyem, olly gyönyörű, mint a' Hurik, példánya volt az erkölcsösségnek és szemérmességnek; még a' holdvilágtól is megijedett, és reám sem mert pillantani: olly szorosak voltak azon alapszabások, mellyek szerént nagy anyja nevelte volt. Én szerencsém legfőbb pontján valék, és hölgyemmel együtt létemnek egy pillanatát sem adtam volna oda, ha érette az egész világgal kínáltanának is.

Elgondolhatod, uram, milly nagy volt légyen boldogságom, midőn egy bájoló hölgygyel egyesülve láttam magamat, ki szinte olly szerény volt, mint kellemetes. Gyakran eszembe is jutottak e' következő igaz mondások:

„Azon szegény, kinek szép, erkölcsös és szeretetre méltó felesége vagyon, szinte olly boldog, mint egy király.

Ha illy hölgyet találsz, túl vagy az élet' minden bajain; mert a' nő képes téged minden felett megvigasztalni.

Pillanata elég arra, hogy szíved szomorúságát elűzze, és néked a' paradicsom' képével ajánlkozzék.“

De ah! milly gyorsan megkellett reám nézve mindennek változnia! öreg anyánk meghalt, és én megadtam porainak végtiszteletemet. Ez óta hirtelen változás keletkezett hölgyem szíve' járásában: a' nő, ki buvat elszéljesztette, és kinek pillanata szí-

vemet megvigasztalta, egyszerre elkomorodott és szomorodott; a' mezei lakás türhetetlennek látszott előtte; a' levegőt egészségtelennek találta, szóval, annyira csikarta a' dolgot, hogy tetszésére kénytelenítettem a' városba vissza térni, és ott régi esmerősimmal újra barátságba szerközni, kiktől elébb elváltam, hogy magányban élnek.

A' városnak egy távul negyedében házat bérlettem, hölgyemnek egy öreg szolgálót adtam a' házi foglalatosság teljesítésére, és miután így házi dolgaimat elrendeltem, a' mezei jószágok kormányzásával foglalatoskodtam, mellyet a' város miatt oda hagytunk; e' végre gyakran kirándultam honról.

Egy nap, a' mint illy utazásra készültem, hozzám jöni látám az öreg asszonyt, kit szolgálatunkba fogadtam: „uram,“ monda nékem, „korom már nem engedi, hogy mindent pontosan megtegyek, a' mit házi foglalatosságod reám biz, azért jövök tebát hozzád, hogy engedelmet kérjek tőled, szolgálatodból kilépnem. — A' nélkül is „hozzá veté,“ igen járatlan vagyok a' városi élet kelepceiben és ármányaiban, és egészen ügyetlen 's kedvetlen némü munkálatokra.“

Nem értettem meg, a' mire az öreg asszony eszméltetni akart, és minthogy szavait betüként vettem; elbocsátám őt a' nélkül, hogy csak gyanítanám is, milly gyalázatot ejtett rajtam feleségem: annyira távul valem a' nőt illy vétetekre képesnek tartani.

Az öreg aszszony látván, hogy nem figyeltem szavaira, kötelességének tartá magát világosobban kifejezni; 's egy nap, midőn ismét falusi utamra készültem, hozzám jöve és monda:

„Ah uram, te egészen az örültségig üződ bizodalmodat: miként lehetne, hogy ne tudnád, a' mi nálad történik, és miért nem őrizkedel jobban az aszszonyi ravaszág ellen? “

Az öregnek e' szavai majd megfosztottak értelmemtől, és legiszonyubb haragra lobbantottak: „Fejezzed ki magadát,“ mondám néki, „világosan, és ne hagy tovább azon kegyetlen kétségben, mellybe szavaid ejtettek. “

„Te még fiatal vagy, uram,“ folytató az öreg aszszony, „'s vigyázva kell a' dolghoz fognod; én szavaim által csak arra akartalak inteni, hogy vigyázz magadra, de nem engedém magamnak, valakit bevádolnom: bár azon intés és utmutatás, mellyre korom just ad, reá birjon tégedet, hogy jövődében nagyobb vigyázattal légy.“

E' szavak után magamra hagyott inkább holtan mint elevenen.

ÖTSZÁZ ÖTVENNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

Soká tépelődtem rajta, mitévő legyek: nem tudtam unak induljak-é vagy otthon

maradjak; végre hogy a' gyanut felvillant-
sam, mellyet az öreg aszszony' szavai ben-
nem támasztottak, halljad uram, miként
intéztem a' dolgot.

Szinlelve folytattam feleségem előtt uti
készületeimet, és miután neki jó egészsé-
get kívántam, lóra szállottam, 's elhagy-
tam a' várost; de a' helyett, hogy utamat
folytatnám, egy keribe mentem, mellyet
vidékünkben birtunk, és egy egész nap ott
maradtam, melly nekem sokkal hosszabb-
nak tetszett mint a' legsetébb éjszaka. A'
mint az éjszaka békőszöntött, átöltöztem
koldus ruhába, 's ezen öltözetben gyalog
viszsa ballagtam a' városba. Lopva közelí-
tettem házom hátulso épületeihez, és figyel-
mesen hallgatództam. A' lárma, mellyet
hallottam, nem hagyott kételkednem, hogy
ottben valami különös történik; minden ta-
gaim remegve is átkapaszkodhattam a' kert
falán, észre vétetlen felhágтам kertemnek
egyik nagy fájára, melly feleségem szobá-
jának ellenében állott. Ezen álló helyből
mindent könnyen megleshettem, a' mi történt
volt: gondoljad már most magadnak, uram,
fájdalmamat, midőn a' hirtelen hölgyet,
kit eddig a' tisztaság és erkölcs előképé-
nek tartottam, egy férfura láttam veszte-
getni szerelmeskedéseit, kinek éppen italt
töltött.

Etvártam, mig feleségem eltávoznék,
és mihelyt őt egy szolgálóval kimenni lá-
tám, gyorsan leszállottam fámról, és bé-
léptem a' szobába, hol a' nő kedveltje volt;
ő részeg volt, és én megsértett becsületem

Loszolására melyjébe döftem kardomat; az után ismét sietve felhág'tam a' fára, mellyet elhagytam volt.

A' mint feleségem ismét vissza tért a' szobába, és kedvesét kard döfés által földre terítve 's vérében fürödve látta, nem tudta mérsékelni dühét és kétségbe esését; ragadván a' kardot, mellyel kedvese megöltetett, magán kívül elő rohant, befutotta az egész kertet, hogy a' gyilkost felkutassa: de minden hajszásai fogatlan maradtak.

E' hasztalan keresgélés után gondoskodott a' holt testet elrejtteni; szolgálója' segítségével maga temette el őt a' kertnek egyik szegletében. Ez után szeretnének halálán jajgatva és siránkozva töl é el az éjszakát. En pedig azonnal, a' mint tölem telhetett, siettem a' helyet elhagyni, és a' setétség oltalma alatt ismét kiszabadultam a' kertből szinte olly mód, mint oda jutottam volt.

Következett reggel ismét haza tértem, és látám, hogy feleségem hasztalan iparkodott fájdalmát eltitkolni: kérdeztem tőle, miért légyen olly szomorú, 's a' hitszegő aszszony azt felelte, hogy távul létem okozta szomorúságát. Eltitkoltam azon boszúságot, mellyet ravaszsága bennem gerjesztett, és eléggé tudtam erőt venni magamon, hogy semmit se vetetnék észre.

De a' mint következett napokon fájdalmát a' helyett, hogy enyhülne, még nevekedeni láttam, újra sügetve kértem, nyilatkoztatassa ki előttem siránkozása okát. „Már

most ismét együtt vagyunk,“ mondám néki, „s így úgy gondolom már eléggé meglehetsz vigasztalva.“

Erre könnyezésének új színlelését gondolván ki, felelé: „Ah, meg nem szünhetnek fohászaim, ha eszembe ötlik azon rettenetes álom, melly ez’ éjjel kinzott. Együtt jártunk egy felháborodott tenger’ partján: hirtelen egy szörnyet láttam belőle előbukkni, te elakartál futni, ’s a’ tengerbe rohantál, de a’ szörny a’ habok közé is utánad rontott.“

Nem valék képes illy iszonyu ravaszsgot tovább türni: „Csendesedjél,“ felelém néki; „ezen álom, bár milly iszonyatos is, még is csak jót jelent számunkra. Azon szörny, mellyet láttál, ellenségeimnek egyike; midőn a’ tengerbe rohantam, oltalmat esdekeltém az égtől, — és én megöltem őt: a’ hullamok közé rohanása eltemettetését jelenti kertem’ egyik szegletében.“

Igen jól érté szavaimat, és nem mérsékelhetvén dühét, kést ragadott, és reám rohant, ’s akkor ejtette ábrázatomon azon sebet, mellynek forradt helyét még most is itt látod. Soká iparkodtam kikerülni csapásait, de a’ mint láttam, hogy életem ellen törekedik, kénytelen voltam, tőle elvenni a’ kést és azt ellene fordítani. Halva terült el csapásaimra, ’s haragomban zinkos szolgálóját is megöltem.

E’ történet óta, uram, feltettem magamban, hogy a’ vilagtól egészen búcsút veszek, és vándor életben keresem bajüzésemet. Miután minden vagyonomat eladtam,

kalandor ruhába öltöttem, és városról városra vándoroltam a' czélból, hogy Egyiptomot meglátogassam, és most oda utazok.

SZELIM TÖRTÉNETÉNEK FOLYTATÁSA.

A' kalandor elbeszélése egyetemben a' vargánál történt kalanddal, mellyek tanuja volt, vigasztalák Szelimet szerencsétlenségében, és arra szánta magát, hogy továbbá nem futkoz felesége után, hanem uj uti társával, kivel itt öszve találkozott, Egyiptomba haza tér.

A' két utitárs már ezen ország határára értt, és egy nagy karavanszerályba szállottak, mellyben több külömbféle országi kalmárok és utasok találkoztak. Egyik közülök az Egyiptomi herczeg megpillantásakor, különös figyelemmel látszott őtet tekinteni és vizsgálni. Miután soká nézte őt, így szólt hozzája:

„Szabad-é kérdeznem tőled uram, hová való születés vagy.“

„En Kahioban születtem,“ felelé neki Szelim.

E' szavaknál lábaihoz borult az utazó, ki az Egyiptomi Herczegre reá esmert, és felszólalt:

„Ah, Herczeg, engedjed meg, hogy térdeidet öleljem, és legelőször is én esmerjelek meg uramnak 's királyomnak: a' szerencsétlenség végre elfáradott üldözésemben, és sorsod egészen megváltozott. Bennem azon szabót látod, kire atyád, a' ki-

rály bizta, hogy mesterségre tanítsalak; batyád meghalt, és halála Egyiptomot zavarba döntötte. Helyébe egyik rokonodat akarták felmagasztalni, kit az udvarfiak gyámítottak; de én jussaidat védve védtem a' nép előtt, a' koronát számodra lefoglaltam, pártolóiđ egyesültek és diadalmaskodtak. Kinyilatkoztattam azon okokat, mellyek téged Egyiptomot elhagynod kényszerítettek, 's két évet kértem felkeresésedre. Megegyeztek benne, hogy ezen idő alatt vezéreid viseljék a' kormányt, 's igazgassák országodat; de én már most reménylem, hogy majd hamar tenmagad veszed által az ország kormányát. A' nép nyugtalan várja azon pillanatot, mellyben elfoglalod őseid kiralyi székét."

Szelim köszöné régi tanító-mesterének e' buzgalmát, és megígéré neki, hogy soha sem fogja elfelejteni eránta való kötelezetéseit; kéré őt, kérésje el a' fővárosba, 's hasonló ajánlást tett a' kalandornak, és ő is elfogadá azt.

Kevés nap mulva Kahirola értek, a' hol Szelim köz örömjaj között fogadtatott. Azok a' nagyok közül, kik kezdetben más fejére szánták a' koronát, elsők valának pártjára állani, és néki hiveséget esküdni.

A' mint már most Szelim a' thronuson volt, azonnal megakarta jutalmazni régi tanító-mesterét, a' szabót, kinek olly sok kötelezetetéssel tartozott.

„Atyám," mondá néki, „mert azon szolgálatok, mellyeket nekem tettél, nem engedik, hogy más neven nevezzelek, légy

bizonyos felőle, hogy soha sem felejttem el, a' mivel neked tartozom: te vagy az, ki olly állapotba helyeztél, hogy magamat táplálhattam, és néked tartozom életem fenntartásáért; végre a' thronust is neked köszönöm: fogadjad tehát jutalmaztatásadul országom nagy-vezéri hivatalát.“

„Uram,“ felelé alázatosan a' szabó, „Felséged kegyelemmel tetéz engem, de méltóztassál megbocsátani, hogy én azt el nem fogadom: a' miniszteri hivatal igen nehéz terh; én jó szabó vagyok, de rossz vezér lehetnék; népeid talán szemedre vethetnék, hogy engemet olly hivatalra emeltél, mellyet nem teljesíthetnék. Nem, az én vágyaim mérsékletesebbek: jó ruhát készítek, méltóztassál tehát udvari szabóvá nevezni, és én fogadom néked, hogy a' melly munkát reám fogsz bizni hiven elkészítem.“

A' fejedelem egészen érzé a' szabó észrevételeinek igazságát, és engedet kívánságának. Ez után a' nagy-vezér' hivatalát uti társára, a' kalandorra ruházta, ki ben naponként nagyobb és nagyobb ügyességet fedezett fel.

Mind a' ketten szorgosan igyekeztek Egyiptomot jól kormányozni, és azon bajokat helyre pótolni, mellyeket az utolsó kiraly erőszakos rendelkezései az országnak okozták. Szelim minden felett azzal foglalatoskodott, hogy az igazságtételt helyre állítsa, melly rég óta elhenyéltetett, és megparancsolá, hogy neki az ország minden fontos ügyeiről szám adassék.

ÖTSZÁZ ÖTVENKILENCZEDIK ÉJSZAKA.

Egy nap megjelent divánjában a' Kahi-roi Kádi, és mondá néki:

„Uram azért jövök, hogy Felségedet egy igen szövevényes törvényes dologról tudósítsam, és eránta parancsolatidat halljam. Három ember gyilkossággal vádoltatva vezetettetett előmbé: ketteje megvállá vétkét, és már el is vette érdemlett büntetését; de a' harmadik makacsul azt állítja, hogy a' reája fogott vétségben ártatlan, de még is méltó halálra íteltetnie. Megvallom néked, hogy illy ellenmondás engem nem csekély zavarba ejtett, 's azért jöttem, hogy a' dolgot Felséged elébe terjeszszem tulajdon elítélés végett.

A' király maga elébe vezeteté a' foglyot. Mihelyt Szelim megpillantá, kit a' Kádi elébe vezetett, rá esmért azon fiatal emberre, a' kit Bagdádban gyakran látott tulajdon házában; de elpalástolván meglepetését, kikérdezé őt és mondá néki:

„Téged ember öléssel vádolnak.“

„Ezen vád igazságtalan,“ felelé az ifju ember; „de azért még is szinte ugy megérdemlem a' halált.“

„Hogyan érdemelheted meg a' halált, ha semmi vétket sem követtél el?“ folytató Szelim.

„Uram,“ felelé a' vádoltatott, „méltóztassál meghallgatni történetemet:

Őszve köttetésbe voltam egy fiatal emberrel, ki tetemes vagyonban öröködött; és ha nem tudnám, hogy ő jelenleg Bagdában vagyon; megvallom, uram, itt vélném őt lenni: igen szembetűnő hasonlatosság vagyon az ő és te arczvonásaid között. Ezen ifju ember egy igen szép özvegyet vett férjhez, a' kit gyengéden szeretett. Egy nap igen meglepettem, a' mint ezen aszszony nekem azt az ajánlást tevė, hogy őt elragadjam, és vele Bagdától távul éljek; azt mondá nekem, hogy tenger drága köve legyen, mellyeket magával vihetne. Soká ellent állottam vétkes csalogatásainak, és elébe terjesztettem a' hálátlanságot, barátját elárulni és bizodalmaival vissza élni: de minden intéseim hasztalanok voltak, elkellett határoznom magamat, hogy vele elszököm, és őt férje elől Bagdától, a' hol laktunk, messze elviszem. Használtuk azon időt, mellyben férje némelly jó barátit látogatni volt; felesége mindenféle szín és megbizás alatt eltávoztatá minden házi cseledeit. Mihelyt szabadon volt a' ház, minden drágaságot őszve szedtünk, és sebesietve elköltöztünk Bagdából.

Allapodat nélkül utaztunk egy nap és egy éjszaka, de végre erőt vevén rajtunk a' fáradság, leültünk egy tó partján egy pompás palota' közelében. Ezen fényes lak' vizsgálásával mulatoztunk, a' mint egy fiatal embert több szolgák' késéretében, kik hálókat vittek vállaikon, kijönni látánk.

Ezen ifju ember közelíte hozzánk, és nő társném magára vonta figyelmét:

„Szép hölgy,“ mondá neki, a' mint látszik el vagy fáradva: ha kellemes lehetne előtted palotámban a' szállás, szívesen meghívnalak, hogy ott magad kipihenjed.“

Szívesen elfogadá ezen ajánlast, 's az alatt el nem mulasztá arczpatyolatját megbenteni, hogy megpillantatná, milly szép legyen. A' herczeg (mert ezen fiatal ember onokája volt a' Balsorai királynak) maga vezetett palotájába, és nem gondolkodott többé a' halászlati multság felől, mellyre kiment volt. Pompás szobákba vezettek bennünket, a' hol nem késtek számunkra gazdag vacsorát felrakni. — A' herczeg minden lehető figyelmet mutatott bajtársném eránt. Az alatt rajta voltak, hogy számomra szorgosan töltsék az italt és itassanak; én olly vigyázatlan valék, hogy azt tartózkodás nélkül elfogadnám, és csak hamar legmélyebb álomba estem.

A' mint más nap reggel felébredtem, nagyon elbámúltam, hogy magamat ugyan azon tó parton leltem, hol előtte való nap pihentem; azt gondoltam, hogy ezt csak dévajsból cselekedték velem, és ismét közelítettem a' palotához.

Koczogatok, megjelenik egy ember, 's kérdi, mit akarok. „Egy aszszonyt keresek,“ felelém, „a' ki tegnap este e' palotába szállott.“

„Csalotkozol, barátom,“ felelé amaz, a' mint orrom előtt bevágta az ajtot, „e' helyen semmi nemü aszszony sincse.“

En még erősebben koczogattam, és ő újra kinyitá az ajtó.

„De hát ugyan nem esmersz reám?“
mondám neki; „hiszem én vagyok az, a’
ki tegnap egy aszszonyt ide béhoztam.“

„Eredj, te bizonynal komázol,“ felelé
ő; „ismét mondom neked, hogy ide sem-
miféle aszszony sem jött bé, ’s tanácslom
neked, jobb lesz, folytassad okosan uta-
dat, ne hogy valami bajt szerezz magadnak.“

Mind ez olly rendkívül valónak tetszett
előttem, hogy egy ideig azt véltem, talán
álmodtam légyen, de a’ mint azon környül-
állások ismét eszembe jutottak, mellyek a’
palotába tértünket megelőzték, bizonyos
valék benne, hogy ébren légyek, és erős
ütésekkel harmadszor is koczogattam.

Ugyan azon ember újra kinyitotta az
ajtót; az után más négy vagy öt cseléd kö-
vetkezett utánna bottal felkészülve, kik olly
irgatlanul reám vertek, hogy csak nem hal-
va maradtam helyemen.

A’ mint ismét magamhoz tértem, gon-
dolkodni kezdettem, mi történt velem előb-
bi nap, és mint bánnak velem most, és
ebből azt következtettem, hogy mivel töl-
lem megakarnak menekedni, igen meg kell
elégednem vele, hogy csak illy türhetön
történt is menekésem. De lehetetlen volt
keserves sorsomon nem siránkoznom.

Nem akartam vissza térni azon város-
ba, mellyből eljöttem, ’s utamat Egyiptom-
nak vettem. Tegnap este érkeztem ide Ka-
hiroba; éjjel volt, és én távul utszában
jártam, a’ mint egy ember sikoltását hal-
lám, a’ ki megölettetett. Az orozva gyil-
kolók a’ csendtisztektől ’s öröktől üzettet-

vén, azon részre futottak, mellyen én balagtam, és így velek együtt én is elfogattam. Minthogy a' városban esmeretlen valék, azt következteték ezen esetből, hogy én is egyike volnék a' vétkeseknek, és tömlöczbe vetettek.

Már most látod, uram, hogy ha abban büntelen vagyok is, a' miben vádoltatom, még is szinte megérdemlem a' halált, mivel egy embert megfosztottam feleségétől, és az által nem tartom magamat eléggé megbüntettetinek, hogy e' hivtelen aszszony engemet is kegyetlenül megcsalt."

Megilletődvén azon bánattól, mellyet a' Bagdádi fiatal ember mutatott, Szelim szabadsággal ajándékozta meg őt, 's tanácslá neki, ne ismétlje többé azt, a' mi neki illy szomorú következéseket okozott.

Az ifju Szultán nem mély boszorkodás nélkül értette feleségének gonosz önviselét; de már most semmi aggság sem tartóztathatta vissza, és könnyü lélekkel más feleséget vett, a' ki kilencz hónap mulva őt szerencsés atyává tette.

Kahiroban mindenféle öröm-inneplésekkel dicsőítették az ujan született' jövetét. E' fiú' születése még kedvesebbé látszott tenni a' Szultánt népe előtt; és Szelim a' maga részéről semmit sem mulasztott el, hogy népe békét és boldogságát bátorságba helyezze. Számos csendtisztre bizatott a' jó rend fentartása, és ő maga is gyakran bejárta a' várost és a' környéket, bizonyossá lenni felőle, hogy minden jó rendben legyen-é.

Egy nap, midőn vezére és őrsége kíséretében a' város közelében volt kertek körül járt, sikoltást hallott: közelébb ment, hogy felfedezze, honnan jött légyen a' kiáltás, a' mint egy szép aszszony, kire tüstént reá esmért, lábaihoz borult, 's tettezett szerénységgel és szeméremmel így szóla hozzá:

„Uram, igazságtétedet esdekelni jövök!”

Szelim parancsolá neki, keljen fel, és kövesse őt: és a' nővel azon házhoz ment, mellyből a' lárma hallatszott. Ott a' Szultán két erős rabszolgát látott, bikacsökkel kezökben, 's az aszszony mondá:

„Ezek azon emberek, kik ellen Felséged oltalmáért esedezem.”

Erre egy fiatal ember, ki a' ház urának lenni látszott, mély tisztelettel a' Szultán elébe állott és mondá neki:

„Uram, ha e' nyomoru aszszornynak minden gonoszságát tudnád, nem fognád gátolni gyalázatos tetteinek igazságos büntetését: könnyen meggyőzhetném felőlek Felségedet, ha egy pillanatra figyelmedre méltatnál.”

A' király, ki ezen aszszonyban arra esmért, kit Bagdádban férjhez vett, megengedé a' fiatal embernek a' beszédet, ki azután imígy kezdé:

ÖTSZÁZ HATVANADIK ÉJSZAKA.

„Uram, én Balszorában születtem, és azon ország' királya nagy-bátyám. A' Bagdádi országot mellett egy palotában laktam, 's itt találtam egy este, midőn halásznai mulatságra kiindultam, ezen aszszonyt egy férfiú késéretében a' tó-parton. Meghívtam őt nyugvásra házamba, 's a' nő elfogadá. Kérdésemre, mi okok indíták illy utazásra, felelé:

„Uram, én egyike vagyok a' legszerencsétlenebb aszszonyoknak Bagdádból; atyám udvari tiszt a' fejedelelemnél, 's engem is, hogy nagyra vágyását kielégítse, egy öreg tanácsnokhoz akart férjhez adni, kitől irtóztam; és hogy ezen öszvesítést elkerüljem, arra határoztam magamat, hogy azon rabszolga késéretében, kit nálom találtál, Balszorába szökjem.“

Mínthogy öltözete' és ékei' gazdagsága, mellyekkel piperézve volt, beszédét igazolni látszottak, elhittem ezen hazugságot, 's ajánlast tettem neki, hogy nálom maradjon, a' hol minden üldözés ellen bátorságos menedéket lelne.

„Szívesen elfogadom a' meghívást,“ felelé a' nő; „de az után meg kell ölettetni rabszolgámnak, ne hogy Bagdádba vissza térjen, és üldözőimnek felfedezze menhelyemet.“

Mindent megigérttem, a' mit tőlem kívánt; de e' gonosz cselekedetre nem bír-

hattam magamat. Csak azt parancsoltam meg, hogy ezen ember borába álomport vegyítsek; és a' mint álomba süljedt, használták azon állapotot, mellybe került, és kivivék a' palotám elébe. Midőn más nap reggel ismét beakart jönni, ugy szinlelénk magunkat, mintha nem is esmernők őt, 's erőszakkal eltávoztatánk. Tartottam tőle, hogy boszujában Bagdádba vissza talál térni, 's tartózkodásunk' helyét felfedezné; és hogy minden nyomozást és üldözést kikerüljek, eltökélém magamat Balszorába menni, de a' hol még is csak rövid ideig maradtam, mivel értésemre esett, hogy a' Bagdádi és Balszorai két fejedelem között, kik egymás ellen halálos gyűlölséget esküdtek, a' háboru kiütnei készül. Ezen ujság arra indított, hogy Kairoba fussak, a' hová mentem, a' mit lehetett, magammal vittem.

E' városban feleségül vevém ezen aszszonyt, kit itt előttem látsz; ajándékokkal tetéztem őt, és leggyengédebb szerelemmel viseltetem eránta; 's halljad csak most, mint akara érette megjutalmazni: egyik házi cselédemnek azt az ajánlást tette, öljön meg engemet, szökjön el ő vele együtt 's vigyék el magokkal gazdagságimat. E' hív szolga azonban felfedezte azt előttem. Elkeseredvén illy setét áruláson és hitszegésen, arra kárhoztattam a' gonosz hölgyet, hogy minden nap megkorbácsoltassék, 's e' fenyítéket ma kezdettem el. Ez az oka, uram, azon sikoltásnak, mellyet hallották; már most megítélheted, ha igazságtalanságot követtem-e el."

Szelim nem hallgathatta borzadás nélkül a' Balszorai herczeg' elbeszélését: „uram,“ mondá néki, „távol attól, hogy igazságos fenyítékedet illy felette vétkes aszszony ellen ócsárlanám, még inkább úgy találom, hogy igen is engedékeny vagy. Csak halála által bünhödhetik azon vétkekért, mellyeket elkövetett.“

E' szavak után megfogatá őreivel a' szerencsétlen aszszonyt, és a' Nilba vetteté.

Erre megkínálá a' herczeget, maradjon udvaránál, 's tudtára adá azon okokat mellyek őt arra indították, hogy a' kegyelméért esedezett aszszonyt még keményebben büntette, mint ő.

Szelim soká boldogul élt ujan vett feleségével és kiirtá emlékéből azt, a' ki őt elhagyta volt.

Eppen viradni kezdett, a' mint Seheraszade Szelim Szultán történetét elvégzé: de az Indiai Szultán és saját nőtestvére Dinarszade' kérésére következett éjszaka a' böles Heykar' történetéhez fogott.

ÖTSZÁZ HATVANEGYEDIK ÉJSZAKA.

A' BÖLCS HEYKAR' TÖRTÉNETE.

A' böles Heykar története egy azon régi hagyományok közül, mellyek a' népek'

emlékezetében fen maradtak, és az előkor' történeteit terjesztik előnkbe.

Mint Szencharibnek, Arabia és Ninive' királyának első minisztere, az egész országot kormányozá Heykar, 's e' nagy hatalommal mély tudományt és rendkívüli bölcseséget egyesített; de minden nagysága mellett is sanyarta őt egy gondolat, és folyvást zavarta csendességét: Heykar gyermektelen volt. Foganatlan vett férjhez hatvan feleséget, és mindegyik számára hasztalan építetett saját lakást palotája körében; már nem reménylő az égtől nevének és magos hivatalának örökösét, mellyre őt bölcsessége és szerencséje meghívta volt.

Végre egy nap, midőn az ország minden részeiből öszve gyűjtette a' bölcseket, jövendelőket és csillag-jóslókat, 's előttök szerencsétlen helyzetéről panaszkodott, ezek azt tanácslákn neki, folyamodjék az Istenekhez, 's nyerje meg kegyelmöket adakozásokkal és áldozatokkal: „talán az Istenek,“ hozzá veték, „kérésedre egy fiat adandanak.“

Heykar hasztalan követte tanácsokat, és foganatlan tétettek az Istenek' oltárra számos áldozatok. Ez után ismét mély bának ereszkedett, és látván, hogy imádsága nem hallgattatott meg, elesküdt a' pogányság tehetetlen bálványit, felemelé gondolatit a' mindenható Istenhez, 's az élő és lángoló hit kifejezésével im így sóhajtott hozzája:

„Mindenható ura az égnek és földnek!
O te minden lények teremtője, esedezem

előtted egy fiúért, a' ki vigasztalásom és hajdan tisztemben követőm legyen, 's halálom óráján szemeimet befogja és számomra egy siremeléket állítson!"

E' szavakra egy szózat hallatott, melly azt kiáltá neki:

„Heykar! Heykar! mivel először a' hamis Istenekhez folyamodtál, és az emberi kezek által készített képeknek tömjényeztél és áldoztál, lakolnod kell tévelygésedért: nem lesz maradékod! de van egy fia hugodnak ezt fiaddá fogathatod, 's ez légyen örökösöd.“

Heykar tüstént magához vette onokáját, a' ki Nadannak neveztetett, 's még szopott, kinek is nyolcz dajkát fogadott, kik zsenge gyermekkorában nevelnék. Ez óta ugy bántak a' gyermekkel, mint a' vezér fogadott fiával, selyem és bársony ruhába öltöztették őt.

A' mint felserdült, elvivék nagy bátyjához, a' ki magára vállalá nevelése végrehajtását, és őt lassanként olvasásra, nyelvtudományra, erkölestudományra és bölcselkedésre megtanította; és kevés év múlva Nadan már minden tudományba be volt avatva.

Szencharib király, ki sajnálva látá minisztere korát hanyatlani, a' közben e' szavakkal szólítá meg őtet.

„O te legdrágábbá és hívebbe minden barátimnak, kinek tapasztalása és bölcsesége teszi országom' boldogságát! te miniszterem és bizodalmas hive minden titkaimnak! már fejedre tartanak az évek, és fájdalommal látom előre az elkerülhetetlen el-

válást. Hol 's ki az az ember, a' ki helyedet foglalhassa bizodalomban, és ki leendő olly biztos tanácsadó és országom támo-sza, mint te? "

„Uram,“ felelé Heykar, „napjaid örök-ké tartsanak! meg kell vallanom Felséged-nek, hogy onoka-öcsémet, Nadant, fiam-má fogadtam, 's őt, mivel még fiatal, a' tudományokban oktattam, mellyekben az erkölcstudományban és bölcselkedésben jár-tas vagyok.“

„Jól vagyontehát,“ mondá Szencharib, „hadd jelenjék meg előttem, és ha képes-nek találandom őt statusaim kormányozá-sára, az' órától fogva reá bizom hivatalo-dat, Legalább a' már korodnak szükségévé vált nyugalmat megfogom néked adni. De te udvaromnál azon méltóságnak, mellyet erkölceid által olly sok ideig díszesítettél, minden elő-igazait megfogod tartani. Bár csak, édes Heykarom, hátra lévő napjaid a' béke és becsület napjai legyenek!“

Nadan nagy-bátyja által az Assyriai király elébe vezetettvén, legmélyebb tisz-telettel leborult előtte, 's néhány mimetlen és egyszersmint nemes és szerény hangon mondott szavai annyira elcsábíták Szencha-rib királyt, hogy tüstént vezéréhez fordult, így szólván hozzá:

„Helyesen teszed; Heykar, hogy ezen ifjat fiaddá fogadod, mert méltónak látszik e' becsületre; és a' mint te nékem, és előttem atyámnak, Szarchadomnak szolgál-tál, fiad is ugy szolgáljon nékem, és én országom boldogságát felügyelésére bizom,

's éretted felmagasztalom, hogy téged az ő személyében tiszteljem.“

Heykar háladatosságtól illetetvén, a' fejedelem' lábaihoz berult, országlásának hoszszu és dicsősséges folyamatot és tartást kívánt, és Nadan részére kikérte minden királyi kegyelmeit azon hibák miatt, melyeket netalán ifju kora elkövetetne vele.

„Esküszöm,“ felkiálta Szencharib, „hogy őt veled együtt legjobb barátommá fogadom.“

Heykar haza ment onoka-öcscsével, 's itt vele egyedül lévén, ismét elébe terjesztette azon jó tanításokat, melyeket neki gyermek kora óta adott. Több nap és éjjel tartottak e' tanulmányos beszélgetések, melyek által életszabályokra és bölcs oktatmányokra tanította őt.

„Fiam,“ mondá neki, „figyelmezz beszédemre, és mindenkor elmédben tartsd tanácsomat!“

Jusson eszedbe, fiam, hogy alázatosnak kell lenni az embernek ifjuságában, hogy agg'korában tiszteltessék.

Szemérmesen hajtsd fejedet a' föld felé, és egyenesen járj az erkölcs utján.

Mérsékeld szavadat, midőn beszélsz, mert ha lármával házakat lehetne építeni, akkor a' szamar' tágos birtokokat épített volna magának.

Fiam, ne beszéljed el se a' mit láttál, se a' mit hallottál: ha valamelly titkos szó mondatott előtted, hagyjad szívedbe temetve, és tartózkodjál azt valakivel közölni, nehogy ízzó szénné váljék, melly nyelve-

det elégeti, és te Isten meg emberek előtt megszégyenítessél.

Hallgass meg kitkit türelemmel, a' ki hozzád szól, és ne szakaszzad őt félben hirtelenkedve: nem szokás semmi beszélgetést kérdésekkel kezdeni.

O fiam! ne törekedjél a' külső szépségekre: ezek mulandók és tündérek, holott az erkölcsös ember' emlékezete soha sem enyészik el, és semmiféle változást sem szenved.

Ne engedd magadat egy ravasz aszszonytól elcsábítatni, ne hogy halójába essél, és nyomorun elveszszél. Mindenek fellett kerüljed az illy jó illatokkal áradó és pompás öltözetekkel ékésített aszszonyokat. Az illy fényes öltözet alatt alacsony és utálatos lélek rejtezik: ilyenre olly mit biznod, melly téged illet, annyi volna, mint Istent megbántanod, és haragját magadra hárítanod.

A' gyermektelen ember hasonló olly gyümölcstelen fatóhoz, mellynek nincsenek ágai levelei és virágai. Inkább ollyan légy, mint egy patak-parti 's ország-ut melléki fa: ez leves gyümölcseivel kínálja az utasokat, és a' vadon' állatai árnyéka' oltalma alá folyamodnak.

Ne légy ollyan, mint a' mandola fa, melly elébb virágzik minden egyéb fánál, de még is legkésőbbben gyümölcsözik. Inkább hasonlíts az eper fához: mert ez az valamennyi fa közül, melly legkésőbbben levedzik bé egészen, miután már gazdagon gyümölcsözött.

Mig lábaid saruzva vagynak, félelem nélkül járj a' tövisek felett, és készítsd el az utat fiaid és onokáid' számára.

Neveljed szorosán gyermekeidet; mert a' nevelésnél a' szorosság az, a' mi a' trágya a' földmivelésnél, a' mi a' zabola a' paripánál.

Hajlítsd fiadat, mig felnevekedik, nehogy tekintetedet csufolván, annyira vigye a' dolgot, hogy köz helyeken és nyilván gyülekezetekben fejedet lesütni kénytelenítéssel: barátid' szemeiben megfogna tégedet szégyeníteni, és magadra szégyülne vissza a' neveletlenség szégyene.

Csendes időn kell kiigazgatnod hajódat; mert ha szélvész támad, és reád rohanik, bizonyos hajótörésed.

Mi előtt utnak indulsz, készülj fel fegyvereiddel; mert nem tudod, hol találkozol ellenségeddel.

Ne hagyd lábodra lépni bajtársaidat: nem sokára melyjodre is hágnának.

Tartózkodjál valamelly hatalmas ember' utálatját magad ellen felgerjeszteni, mert kitudhatná erőtlenségedet, és boszujával semmivé tehetne.

Fiam, én néha ürmöt és myrrhát kóstoltam, de semmit sem találtam keserűbbnek a' szegénységénél.

Ha téged valaha meglep a' szegénység, rejtsd el szükségeidet és fogyatkozásaidat mindenek szemei elől; mert szomszédid először kinevetnének miattok, és panaszaid csak megvetést szülnének.

A' bölcset nevet vesztegetni szokták azon gazdagra, kinek a' keze telve vagyon, még akkor is, ha oktan és tudatlan, holott az, a' ki semmit sem adhat a' bolond nevével mocskoltatik, ha bár legbölcsebb volna is.

Ha a' gazdag egy katylót eszik, azt mondják az emberek, hogy azt bölcsességből teszi. Ha meg valamely szegény eszi azt, úgy vitatják, hogy az szükségből történik.

Ne irigyeljed más' gazdagságát, és ne örülj felebarátod szerencsétlenségén: ugyan e' szerencsétlenség reád is vissza eshetik. Előzzed meg ellenségedet, ki néked ártani akar, jó téttel. Ha meghal, ne örülj rajta: nem sokára te is nála leszel, 's talán ugyanazon sirban!

Nem kell valamely férfiuval hatalma' napjaiban daczolni, szinte mint nem valamely folyónak áradásakor.

Ne mondjad: „Én egyedül vagyok bölcs; uram pedig oktan.

O fiam, azon juh, melly futását igen gyorsítja, és a' pásztortól nagyon eltávolzik, ki őt őrzi, a' farkas prédája lesz.

A' milly igen keresned kell azoknak társaságát, kik Isten' félelmében élnek, szinte olly igen kerülned kell azokat, kik téged veszedelmes ösvényeikre akarnak csábítani.

Visgáljad meg előbb azon barátot, kit számodra választani akarsz, 's azután társalkodjál vele.

Jobb a' bölcset ember' társaságában követ hordani, és legsanyarubb munkákat ten-

ni, mint valamely gonoszszal drága italkat költeni. O, fiam, inkább töltsd a' jók sirjára borodat, mintsem azt a' gonoszakkal meginnád.

Soha se hagyd el első barátodat: a' másodikat sem tartanád meg sokáig.

Segélj a' szegényen szükségében, 's légy szószólója a' király előtt.

Fiam, inkább fenýítessd magadat a' bölcspálczája által, mintsem hintessél valamely tudatlantól jó illatokkal és virágokkal.

A' szív' megvakíttatása ezerszer rosszabb, mint a' szemek elsetétedése; a' világtalan ember lassanként ismét feltalálhatja utját; de az, kinek elméje setétülve legyen, csal-utra téved, és soha sem talál többé igaz utra.

Ha a' viz megáll folytában, ha a' mádar reptében eget ér, ha a' holló megfejeződik, és a' myrrha olly édessé lesz, mint a' méz. — akkor fogják meg a' tudatlanok és esztelenek a' bölcsességet, 's akkor fogadják vezérökké az értelmet.

Az oktalan megbotolván a' kőben, el-esik: a' bölcs megbotlik, de el nem esik; vagy ha hibás lépést ejt, ismét helyre áll. Ha valamely nyavalya meglepi, tud magán segíteni: de a' tudatlanok nyavalyájának nincs orvos szere.

Az igazi bölcs tartózkodik három szerrel: a' nyelvvel, a' szemekkel és kezekkel. Egy szót se bocsáss ki szájadból, mellyet előbb szívedben meg nem fontoltál.

O, fiam, négy dolog vagyon, melly mellett semmi kormány és had sereg meg

nem állhat: valamelly miniszter zsarnoksága, a' kormányzásban ügyetlensége, lelkiismeretlensége a' politikában, és a' nép' nyomorgatása.

Van más négy dolog, mellyet nem lehet titokban tartani: tudomány és tudatlanság; szegénység és gazdagság.“

Ezek valának azon tanítások, mellyeket bölcs Heykar Nadannak adott; ő azt gondolta, hogy onoka-öcsese mélyen szívébe fogadta azokat, és korán sem gyanítá, hogy a' nevelésére fordított annyi szorgalom még valaha legmocskosabb hálátlansággal fogna jutalmaztatni.

Miután Heykar már most letette a' nyilván foglalatosságokat, házába megvonta magát, és jószágai kormányát is Nadanra bizta: határtalan hatalmat adott neki egész házára, minden rabszolgáira, lovai-
ra, házi eszközeire, nyájaira és csordáira, szóval minden vagyonára nézve. Azután bevezette a' királyhoz, és általadá neki Assyria első miniszterségének fenséges hivatalát.

ÖTSZÁZ HATVANKETTEDIK ÉJSZAKA.

A' hatalom kevelységet szül: Nadan, ki már most minden felett ur volt, csak in-

dulatát esmervén törvénynek, és csak önkényét tartván zabolyájának, 's csupán tetzsézeként bánván nagy-bátyja temérdek gazdagságával, nem sokára megvetéssel bánt jótévőével. Sőt a' hálátlansághoz még azon szemtelenséget is párosította, és még arra is vakmerősködött, hogy őt nyilván csufolta, mindenkinek, ki őt hallgatni akará ezt mondván:

„Nagy-bátyám csak nem ismét gyermek korában vagyon, beszédei valamennyire agg korát izlettetik: a' szegényke már csak nem semmit sem tud az élet' foglalatosságai felől.“

Ezen kívül megverte rabszolgáit, eladta birtokait és lovait, és balgatagul elvesztegette a' lassan szerzett javakat.

Heykar megboszonkodván onokájának e' viseletén, elüzte őt házából, és a' királyt tudósítá a' történetről.

Szencharib magához hivatá Nadant, és kijelenté neki, hogy mig Heykar él, senkinek sincs jussa házában magának legkevesb hatalmat is gyakorolni.

Az öreg miniszter mélyen megsomorodott; keservesen megbánta minden iparkodását, mellyet Nadan nevelésére fordított. De Nadannak egy öcscse volt, név szerint E bu a s z a d a m: már most ezt magához hivatá Heykar, tisztelettel tetézte őt, mind azon hatalmat kezeire bizta, mellyet testvér bátyjától vissza vett, házának igazgatójává tette, és minden jószágának kormányozójává nevezte.

A' mint Nadan Heykar' eltökélte't szándékát látta, boszus irigységre gerjedett. Nagy-bátyja tartós tárgya volt panaszainak és csufolódásinak. „Mint hogy engem elűzött házától;“ mondá, „és az engem illető előjussokat 's hasznokat öcsémre ruházta, nem kívánok egyebet az égtől, mint azon hatalmat, hogy rajta boszút állhassak; 's e' hatalmat ravaszság fogja kezemre keríteni.“ Ez órától fogva titkon módokról gondolkodott Heykart megrontani, olly törbe igyekeztén őt keríteni, mellyben bizonyosan megakadna. Következő mód kezdé ármányát:

Akisz Persa királynak egy levelet irt, mellynek ez vala foglalata:

„Idvezlés és tisztelet a' Persa királynak Szencharib Asszur és Ninive' királya részéről!

Mihelyt kezedbe jut e' levél, azonnal indulj el, és siess a' Basrini sikra: ott viadal nélkül általadandom neked fővárosomat és országomat;“

Hasonló levelet irt Faraonak, Egyiptom' királyának. Nadan' írása teljesen hasonlított nagy-bátyjáéhoz; és hogy azt még tévesztőbbé tegye, reája ü:ötte Heykar' peccsétjét; 's miután mind a' két levelet bepeccsételte, a' király palotájába vetette azokat.

Ez meglévén, egy harmadik levelet koholt Szencharib' részéről, a' ki benne ekként szólaltatott:

„Az Asszuri és Ninivei király Heykarhoz az ő első miniszteréhez és minden titkainak megbizottjához.

Öszvesítsd minden hadseregeinket, készítesd fel azokat mint valamelly csatára, 's jövő csötörtökön vezessed a' Basrini sikra. Mihelyt engem oda érni látandasz, parancsoljad a' seregeknek, rohanjanak késéretemre, 's engem mint ellenséget támadj meg. Tudod, hogy jelenleg Faraonak, az Egyiptomi királynak, követei udvaromnál vagynak; akarom, hogy lássák e' hadi gyakorlatot, 's belőle lássák hadseregem ügyességét, és tartsanak tőlünk."

E' levelet Nadan a' palota egyik rabszolgájára bizta, a' ki azt Heykarhoz vitte.

Az alatt megtalálták a' Persa és Egyiptomi királyokhoz intézett két levelet, és Szencharibnak általadták. Tartalmokon elbámulván és hülvén, megmutatá azokat Nadannak, a' ki szinlett zavarodással, és mintha e' vallomás neki sokba kerülne, azokat nagy-bátyja' kéziratának hazuglotta.

„Mit vétettem én Heykarnak,“ felszóla a' király, „mi által megérdemelném, hogy jó téteimet illy hívtelenséggel jutalmazza!“

„Uram,“ felelé reá az álnok Nadan, „ne szomorkodjék el felséged idő előtt: várj, mig a' jelentés megvalódik, és saját szemeivel meggyőződöl Heykar' árulásáról. Csak a' Basrini sikon nyilatkozik fel előtted a' titok.

A' mint a' csötörtök meglett, Szencharib király Nadan' tanácsára udvara' nagyával számos késérettel és a' palota őrseregeivel a' Basrini sikra ment. Oda érvén

Heykart hadrendbe állított sereg előtt vézérkedve találta.

Alig pillantá meg ő a' királyt, azonnal határtalan szolgálat buzgalomból, és, azon véleményből, hogy csak pontosan teljesítendő a' Nadan álnok levelében foglaltott parancsait urának, jelt adott a' seregeknek, hogy a' király' késéretére rohanjanak: nem tudta, milly rettenetes örvényt ásott lábai alatt onoka-öccse.

A' vezér e' cselekedetének tanuja lévén a' király, el nem titkolható aggodalmát és haragját. „Saját szemeiddel látod,“ mondá ekkor Nadan, „mind azt, a' mit az áruló Heykar felséged ellen cselekedni mérszel. De üzzel minden félelmet; palotád bátor menhely, térj vissza oda; az én gondom leend a' vétkezt, kezét 's lábát bilincselve, elődbe vezetnem.“

A' tanács követtetik: Szencharib palotájába vissza tér, és Nadan sietve nagy bátyjához megy, így szolván neki a' király nevében.

„A' király meg vagyon elégedve veled, legnagyobb dicsérettel magasztalja azon pontosságot, mellyel parancsolatit végre hajtottad. Jelenleg azt kívánja, hogy seregedet vissza térítsd, és te magad kezéd 's lábad bilincselve thronusa előtt megjelenjél, hogy az Egyiptomi követek, kik itt hatalmadnak tanui voltak, hódolásoknak is tanui legyenek. Ezen idegenek ebből láthatják az egész fentiszteletet, mellyel az Aszsziriai király fensége eránt viseltet-

nek az ország' nagyai, 's hírét viendik Farao' udvarába."

Heykar ezen álnok beszédre uj bizonyosságával felelt mindenbeni engedelmének, a' mit Szencharib kívánna. Tüstént megközteté kezeit 's lábait, 's magát Nadan által a' király' palotájába vezettette, hol legmélyebb hódoló tisztelettel a' földre hajtá homlokát.

A' mint őt Szencharib imigy lábainál látá, haragosan szemére hánytá hálátlanságát, és megmutatá neki mind a' két levelet, mellyek az ő neve és pecsétje alatt a' Persa és Egyiptomi királyokhoz voltak intézve.

E' látványra elhült Heykar; lelke megháborodott, minden tagjai reszkedtek, nyelve feszesen szájpádlásához ragadott, és hasztalan igyekezett olly rég óta megbizonyodott bölcseségét segítségére hívni: egy szót sem tudott szólni. Így állott lehajtott fővel néma aggodalommal.

A' boszorkodott király e' hallgatást kárára magyarázta, 's őt halállal büntetni parancsolá.

'S most Nadan még gyalázattal is toldotta a' legszemtelenebb alacsonságot, 's nagy-bátyját rágalmakkal 's bectelenítésekkel tetézte:

„Semmire való Heykar,“ mérészlé neki mondani, „mit használ most neked gazságod? minő jutalmat reménylesz most azon árulásért, mellyet jótévőd és urad ellen koholtál?“

ÖTSZÁZ HATVANHARMADIK ÉJ- SZAKA.

Az alatt megjelenik a' hohér, ki Abu-Szomaikának neveztetett. A' király parancsolá neki, ragadja meg Heykart, és saját háza ajtaja előtt csapja el a' fejét.

Heykar, ki csak ekkor tért ismét magához, csak e' szavakkal hallatá magát: „Te halálomat parancsoltad, 's én tisztelem királyom akarátját; adja Isten, hogy enyésztem országod' boldogságára szolgáljon: de én ártatlan vagyok, 's majd felvilan egy nap, mellyen a' gonosztévőknek számot kell adniok cselekedeteikről. Csak azon vég kegyelemért esedezem, adassék által hunyt testem rabszolgáimnak, hogy megmutathassák erántam a' temetési tiszteletet.“

A' Király engede Heykar ez' utó kívánságának; és a' mint ő elvesztetése' pillanatát közelítai látá, elkülde feleségéhez, azt izenvén neki, gyűjtessen össze egy sereg fiatal rabnót, öltöztesse fel őket pompásan, 's menjem velek hozzá halálát siratni. Egyszerű mint meghagyá neki, hogy Abu Szomeyka és késérete katonái számokra fényes vendégséget készítsen, melly mindenféle étellel és borral bőven megrakott asztalokkal ajánlkozzék.

Heykar' felesége, ki átható elmével fel volt ruházva, 's vele nagy értelmet és

okosságot egyeztetett; azonnal megérté e' parancsolat' célját, és híven teljesíté azt. És a' mint a' hóhér cselédeivel megérkezett, felséges vendégséget találtak, melly már reájok készen várakozott: legjobb bort töltögettek nekik feles bővséggel; és mivel a' lakozás gyönyöreibe ereszkedtek, csak hamar megrészegültek.

Heykar, ki e' pillanatot nyugtalan várta, félre hívá Abu-Szomeikát, 's így szóla hozzá:

„Emlékezzél meg, Abu-Szomeika, azon napról, mellyen Szarchadam király, Szancharib' atyja, halálotat parancsolta: tudod, hogy akkor házomba fogadtalak, és egy titkos helyre rejtettelek, elvárván, míg a' király' haragja megenyhülne. A' mit előre láttam, megtörtént: a' boszu csillapa után csak hamar megbánás következett; és a' mint meggyőződtem felőle, hogy Szarchodom veszteden keservesen sajnálkozott, elébe vezettelek, 's látásodon megtelt szíve örömmel. Így tehát elintézésemnek köszönöd életedet. Ne felejtkezzél el e' jótétről, o, Abu-Szomeika! tedd velem ma azt, a' mit én akkor cselekedtem megmentésedre. Rágalom véráldozata vagyok, és a' király csalattatva vagyok: ma halálra ítél engem, és talán már holnap siratni fogja halálotat.

Házamban vagyok egy az egész világ előtt esméretlen földalatti szoba; engedd, hogy ez menhelyem legyen, és egyedül feleségem tudhassa a' titkot. Rabszolgáimnak egyike, kinek vétkei halált érdemelnek, jelenleg tömlöczömben vagyok zárva: ezt tús-

tént elő kell huzni, ruháimba öltöztetni, 's helyettem elveszteni, cselédeid, meglévén részegülve, nem veendik észre a' kicserélést. Erre azután rabszolgám' holt testét által adandod rabszolgáimnak, hogy azt Szencharib rendelése szerint eltemessék. E' módon, o Abu-Szomeika, örökre számot tartatsz hálámra, és egyszersmint a' királynak is, Heykarnak is szolgálatot teendesz."

Abu-Szomeika nem volt hálátlan, és mindent híven megtett, a' mit régi jótévedje elébe szabott, 's a' csal-csere teljesen jól elsült. Azonnal elmentek a' királyhoz, és tudósíták, hogy minisztere megszűnt élni.

Heykar' felesége, ki csak maga tudta tartózkodása helyét, minden héten csak egyszer szállott le a' boltozatba, hogy neki élelmet vinne.

Csak hamar elterjedett Niniveben és a' tartományokban azon hír, hogy a' király első miniszterét elvesztette, és a' köz sajnálkozás, mellyet e' veszteség okozott, az ország minden részeiben nyilván hallatszott:

„Jó erkölcsű Heykar!“ mindenütt így sohajtának, „milly igen szükölködünk tudományod, ügyességed és bölcsességed nélkül! milly nagy leend haláloed után az ország' baja! hol találand Aszszyria' királya embert olly miniszternek, mint te valál, kipótlására?“

Szencharib maga részéről szinte szaporán érzé egész foglalatát veszteségének, a' megbánás könnyeket facsart szemeiből, 's haszontalan jajgatásokra ereszkedett.

Egy nap nyilván jeleit akarta adni somerusakának, 's megparancsolá Nadannak, gyűjtse össze nagy-bátyjának minden barátit 's rokonit, velek együtt öljözzék gyásruhába, hogy Heykar' sirja felett siránkozzanak, 's emlékének halotti innepet szenteljenek. De az irtózatos Nadan, a' helyett, hogy e' parancsot, mellynek előtte szentnek kellett volna lenni, teljesítené, egy csoport magához hasonló semmire kellő romlott ifjút szedett össze, 's őket nagy-bátyja házához lakozásra hívta: itt velek a' féktelen kicsapongás minden vigalmira ereszkedett velek. A' rabszolgákat különös kegyetlenséggel megverte, még nagy-bátyja' özvegyét sem becsülte meg, ki gyermekkorában eránta olly nagy gondviselést és szorgot mutatott, sőt szemtelenségét annyira tűzte, hogy őt még oktalan beszédekkel is bántaná.

A' szerencsétlen Heykar mind e' lármát hallotta menhelye' mélyében. Az egekre feszíté karait, és forró imádságokat küldé Istenhez, mellyek csak fohászhai által szakasztattak félben.

Abu-Szomeika néha az éj' kedvezése alatt a' boltzatba ment, és vigasztalásai enyhíték a' fogoly' szenvedéseit: vegyíték könnyeit az övéivel, és soha sem hagyá el őt szabadulásának forró ohajtása nélkül.

Az alatt Heykar halálának hirtelensége sokára eljutott a' szomszéd országokba. Már régen irigylvén Ninive' hatalmának nevezkedését, minden király örült e' hirnek. Tapasztalásból tudták, milly igen felebbítke-

té Heykar Aszszyria' thronusát szomszédaie felett. Már most illy hatalmas férfit halála által neki bátorodván, legelőször is az Egyiptomi király fogott hadi szándékhoz és színekot keresett az ellenkedésre, hogy Szencharib statusait ellephesse; egy levelet irt neki, mellynek ez vals tartalma:

„Idvezlés és tisztelet Szencharib királynak! Egyiptom anyja a' világnak: minden népek csuda műveknek mondják épületeit; én már most még tovább akarok haladni, mint eldödeim, a' Faraók. Egy palotát kívánok építeni az ég és föld között. Ha statusaidban találkozik illy ügyes építőmester, ki-e' csuda-mívet végre hajtja, és a' ki egyszer smint olly tudós, hogy a' legnehezebb kérdéseket baj nélkül megfejtheti, tehát küldjed hozzám. Ezért Egyiptom három évi jóvedelmit ígérem néked: ellenkező esetben adandod nekem Aszszyrianak három évi jóvedelmeit.

Farao!..

ÖTSZÁZ HATVANEGYEDIK ÉJSZAKA.

E' levél' olvasásánál Szencharib először is haragra indult: de mind a' mellett valamire elkelle magát határozni, 's elkezdődött a' bizonytalanság.

Mintán udvar nagyaival közlötte az Egyiptomi király' különös kívánatát, 's tel-

jesen meggyőződött felőle, hogy egyikök sem vállalandja magára arra felelni, nagy számmal öszve gyűjté a' tudósokat, bölcsöket, természet-buvárokat és csillagbóljós-lókat.

„Ki akar közületek,“ mondá nékik, „Farao' udvarába menni, és feladásait megfejtteni?“

E' felszólításnál mind annyian aggódva állottak előtte.

„Statusaidban,“ mondák, „egyedül egy ember volt, ki e' foglaló kérdéseket megfejtethető, és e' férőiu a' bölcs Heykar volt. Közülünk senki sem pótolhatja ki őt: egyedül onoka öcsöcse. Nadan, kivel bölcsességét közlőtte, vállalhatná magára illy nehézségek megfejtését.

A' mint erre Nadan kérdőre vétetett, meglegedett azt felelni, hogy Farao' kívánata esztelen, és hogy őt saját tetszése szerént képzelt és lehetetlen dolgok ábrándozásában meg kel hagyni, a' nélkül, hogy azt felelettel felvilágítani kellene.

E' szavakra Szencharib ismét mély szomorúságba süllyedt: most érzé már teljes keserűséggel Heykar vesztét 's nem létét. Lelépett thronusáról, hamuba ült, 's könnyzáró özönlött szemeiből:

„Heykar, egyetlen Heykarom!“ kiáltá legmélyebb fájdalommal, „miért nem vagy te most mellettem? te egyetlen egy szóval megfejtetted volna Farao' rejtélyét. Te, ki a' tudománynak minden titkait esmérted, és ki előtt semmi sem volt rejtve, a' mi a' földön történik. Te valál dicsősé-

gem, 's én elvesztettelek. Én serencsétlen! Hogyan ölethettelek meg egy tapasztalatlan ifjú puszta szavára, a' ki talán még erkölcsstelen is? Oh jaj! én téged siratandó hirtelenkedéssel elkárhoztattalak; és ime most aratom annak terményét. Lelki furdaságok fogják szüntelen nyugtalanítani életemet, 's így fog az végződni. Ah! ha valaki téged ismét életre támaszthatna, és nekem újra vissza adhatna, azé leendene országom' fele!“

Abu-Szomeika, ki tanuja volt a' király eme' keservének, nem kételkedett többé töredelme 's megbánása felől; a' könnyek, mellyeket folyini látott, igérék neki Heykár megkegyelmeztetését, és látta, hogy ütött a' szerencsétlen vezér megszabadításának órája.

Mély tisztelettel közelített tehát a' királyhoz, lábaihoz borult, és mondá:

„Uram, parancsoljad halálomat!“

„De hát ugyan mit vétettél?“ kérdé Szencharib elcsudálkozva.

„Mindegyik jobbágy, ki urának nem engedelmeskedik, halált érdemel,“ folytatta Abu-Szomeika, „'s én néked engedetlenkedtem.“

Ezután elbeszélé, miként meglévén győződve Heykár ártatlanságáról, helyette egy vétkes rabszolgát vesztett légyen el. „Heykár,“ hozzá veté, „még életben vagy; és ha megengeded tüstént szemeid elébe mutatom őt. Midőn őt számodra megtartottam, azt gondolám, hogy a' statusnak jó szolgálatot tettem. Ez, uram, a' vét-

kem : parancsoljad már most halálomat, vagy megkegyelmeztetésemet; kezedben áll életem.“

Csudálatos hatása volt e' beszédnek az Aszszyriai király érzelmére. Eleinte nem hiheté a' mit csak most hallott; azután Abu-Szomeika ismételt bizonygatásai által meggyőzöttetvén, olly élénk és mérséketlen örömsre gerjedett, hogy majd elveszté felette értelmét. Első szava is, mellyet szolt, ez vala, hogy Heykart elébe vezessék.

A' nemes lelkü Abu-Szomeika már a' boltozat ajtajánál volt; éppen e' pillanatban imádkozott Heykar az Istenhez, és szüntelen a' gondviselésre bizván magát, ájtatos gondolatoknak ereszkedett.

„Szabadulás!“ kiálta meszsze távulról hozzá Abu-Szomeika, mihelyt őt megpillantotta. „Szabadulás!“ és tüstént elbeszélte neki, a' mi csak imént történt volt, 's együtt mind ketten megjelentek a' király előtt.

Szencharib nem nézhette 's láthatta szánakozás nélkül azon állapotot, mellyben jelenleg Heykar vala. Egészsége romolva volt, arcza halvány, teste egészen porlepleve, haja és körme felette nagyra nőve; már szinte alig volt rajta emberi tekintet.

A' király felkelt, elébe szaladott, és könnyekre fakadva megölelte őt.

„Dicsértessék az örök való,“ mondá neki, „hogy téged a' haláltól megmentett, 's barátságomnak újra vissza adott!“

„Az én kárhozzatom,“ felelé Heykar, „egy hitszegő hálátlan' míve 's ármánya.

volt: ez az, a' mi a' gonosz ravaszság gyermekitől várandó. Én egy pálmafát neveltem, hogy aggkorom gyámolyául szolgáljon, 's e' pálmafa reám zuhant, 's engem felfordított. De minthogy az ég egya' te szolgálatidnak szentelt életet megtartott, üzz el magadtól tüstént minden aggodalmat, és tedd reám az ország gondjait."

„Nem vártam kevesbet buzgalmadtól," mondá Szencharib; „de azt kívánom, hogy szabadulásodnak ezen első napjai nyugalomnak áldoztassanak."

Heykar már most elbucsuzott az Aszszyriai királytól, ki néki ismételte a' gyengéd barátság nyilván jeleit.

A' hív Abu-Szomeika díszmentébe öltöztetett, és azon szolgálat, mellyet a' fejedelemnek tett, gazdag ajándékokkal és fényes jutalmakkal jutalmaztatott.

De Nadan, mint tanuja mind e' történeteknek, annyira sanyartatott a' nyugtalanságtól és félelemtől, hogy szorongásában nem tudta, kihez folyamodjék, és mire szánja magát.

Azomban elfolytak a' napok, mellyeket Heykar a' nyugalomnak szentelendene, 's helyre állott egészsége: már most legpompásabb ruháiba öltözött, és számos késeletben ismét megjelent Szencharib előtt hajdani rangja' minden díszjegyeivel.

Szencharib nagy megkülönböztetéssel fogadá őt, maga mellé ültette, 's megmutatá neki Farao' levelét. Egyszermint tudtára adta, hogy számos Aszszyriaiak Egyiptomba futottak, attól tartván, hogy kénytele-

nítetnek adójokat a' Farao által kívánt zsarlathoz fizetni, ha hogy feladása meg nem fejtetnék.

„Jól vagyon!“ felkiálta Heykar, miután a' levelet elolvasta; „én magam kívánok Egyiptomba menni: minden kérdéseire meg fogok felelni, és minden feladásait megfejtteni. Fogadom néked, hogy nem csak minden futamodottaidat vissza térítem, hanem még magát Faraot is kénytetni fogom azon fogadmány' megfizetésére, mellyet tőled kíván. Tá'oztass el, uram, e' pillanat óta minden félelmet; Isten' segítségével minden ellenségedet meg fogom szégyeníteni. Csak negyven napot kívánok uthoz készülésemre.“

Ezen ígéret örömmel tölté Szencharib szívét; minden aggodalma elenyészett; bizott az ügyes miniszter biztosításában, mellyet neki a' Gondviselés nyújtott, és a' kevély Farao felszólítása még csak mint hiu foglалódás látszott előtte, melly Heykar' bebizonyodott bölcsessége előtt saját semmiségébe enyészendene.

ÖTSZÁZ HATVANÖTÖDIK ÉJSZAKA.

A' mint Heykar haza ment, néhány vadászt hivatott, 's parancsolá nekik, fogjanak két nagy sast. Megvívék neki; ezur-

tán két szekrényt csináltatott igen könnyű fából, és két kétezer rőfös selyem kötelet veretett.

Miután mind ez készen volt, két fiatal gyermeket hivatott magához, és naponként gyakorlotta őket a' két szekrényben, melyeket a' sasok' körmeihez kötött, egyben maradni, úgy hogy e' madarak, midőn repülésre emelkedtek, magokkal vitték őket a' levegőbe, mi alatt Heykar a' kötél végét, mellyhez a' sasok kötve voltak, kezében tartotta. Igen gyakran ismételtetett e' gyakorlás, és lassanként megszokták azt a' sasok, ürühussal tartattak, 's ezen eledeleltől igen megerősödtek. Eleintén csak mérsékelt magasra eresztettek, az után feljebb: szóval, a' negyven nap még nem folyt le, a' mint már olly magasra szállottak, millyre a' kötél hossza engedte. Heykar e' mellett megtanítá a' gyermekeket, hogy midőn a' levegőben lengnek, teli torokkal kiáltozzák:

„Hozzatok nekünk köveket és kőragaszt, hogy itt Farao királynak palotát építsünk. Már csak ezen építményszerre várakozunk. Iparkodjatok azt kezünkbe szolgáltatni!... Hallatlan, hogy bennünket itt olly veszteg hagytok!“

Már most találmánya foganata felől, bizonyos lévén Heykar, ismét elment az Aszzyriai királyhoz, és ajánlkozott jelenében próbát tenni. Szencharib udvara' késéretében egy közel sikra ment, hogy ez' új jelenségnek tanuja lenne. Annyira elcsudálkozott vezérének elmés találmányán, hogy

öt egész udvara előtt megölelte, új tiszteletekkel tetézte, 's néki megengedte, hogy tüstént elutazzék Egyiptomba.

Heykar elbucsuzott a' királytól, és számos őrizet kíséretében még az' nap utnak indult, 's a' két gyermeket a' sasokkal együtt magával vitte.

Csak hamar elterjedett hirt egész Egyiptomban, hogy a' Ninivei király Farao-hoz egy követett küldött, ki rejtélyeit megfejtené. A' mint a' tudósítást Farao érté, megparancsolá udvara' előkelőbb tiszteinek, menjenek az Aszszyriai követ' elébe, és rangjához illőn fogadják el őt.

Mihelyt oda érkezett Heykar, nagy pompával a' király' palotájába vezetettet, és miután itt mély tisztelettel leborult előtte, ekként szólíta őt:

„Uram, Szencharib király, az én uralkodóm, köszönt tégedet! Magad előtt azon rabszolgáját látod, kit tetszett neki hozzád küldeni, hogy kérdéseidre feleljen. Kijelentéd néki azon kívánságot, hogy az ég és föld között egy palotát kívánsz építtetni: én Isten segítségével azért jövök, hogy felséges helyben-hagyásod mellett, Felsőged kívánságát teljesítsem. Ha ezen igyekezetem el nem sül, vagy egyetlen egy kérdésedre meg nem felelek, uram megfizetendő néked statusainak három évi jövedelmét. Ha ellenben, az általad tett feltételeket betöltendem, te ugyan azon adót megküldendéd neki. Egyiptomi király! ez vala a' te ígéreted, 's azt megfogod tartani: a' király

lyok' szavai másolhatatlanok, mint az ég végzései."

E' szavak' nemes együgyü sége, 's azon biztos hang, mellyel azokat kimondotta, annyira meglepték az Egyiptomi királyt, hogy Szencharib' követének nevét tudakozá.

„Az én nevem Abimakam,“ felelé Heykar, nem akarván esmértetni, „és én csak a' legcsekélyebb féreg vagyok Aszszyria statusaiban.“

„Hát nem volt uradnak,“ folytatá Faraó, „más magasb tekintetű és rangu embere, ki azon fontos és terhes küldetésre 's követségre, melly reád bízott, illőbb 's ügyesebb lett volna.“

„Hogy e' követségnek megfeleljek,“ felelé Heykar, „csak arra vagyon szükségem, hogy az ég' kegyelmét kérjem: az ég sokszor a' gyöngét használja arra, hogy a' hatalmast csudálkozásra gerjeszsze.“

Ezzel végződék ezen első öszve jövet. Az Egyiptomi király parancsolá, hogy az Aszszyriai követ és késéretebeli cselédei a' számokra rendelt lakásra vezettessenek, hol az életnek minden kényeit készen lelnék.

Harmad nap Heykar a' Faraóhoz hivattott, a' ki thronusán ült országa nagyainak körében, bársonyban öltözve. Mihelyt Szencharib minisztere bévezettetett, a' király nyersen e' szavakkal szólítá meg őt:

„Tekintsd körül e' gyülekezetet, o, Abimakam, és mőndjad meg nekünk gondolkodás nélkül, kihez hasonlítok én, és k'hez hasonlók udvarom' nagyjai?“

„Te uram,“ felelé Heykar, „hasonlí-
tasz egy bálványhoz, 's a' téged környező
nagyok hasonlítanak a' bálvány imádókhoz.“

Megelégedvén e' felelettel, elereszté
a' király az Aszszyriai követet, megparan-
csolván neki, hogy következő reggel ismét
jelenjék meg.

Farao ez nap veres ruhában volt, az
ország' nagyjai pedig fejéren voltak öltöz-
ködve.

„Kihez hasonlítok most,“ kérdé ujra
Heykartól, „és kihez hasonlítanak udvar-
nagyaim?“

„Te hasonló vagy a' naphoz,“ felelé
Heykar, „és országod nagyai hasonlítanak
ezen csillagzat' sugáraihoz.“

Erre ismét elbocsátá őt Farao, és más
reggel hasonlóképpen, mint udvar nagyai
fejéren öltözött; és a' mint Heykar megje-
lent, ismételte ugyan azon kérdést:

„Kihez hasonlítok most, o, Abima-
kam, és kihez hasonlítanak udvarnagyaim?“

„Te hasonló vagy a' holdhoz,“ felelé
Heykar, „és udvar nagyaid hasonlítanak a'
csillagokhoz, mellyek neki udvarnokok gya-
nánt szolgálnak.“

Heykar megint elbocsáttatott, és más
nap, a' mint az Egyiptomi király előtt meg-
jelent, ismét veres öltözetben találta őt,
udvar nagyai pedig különféle színbe vol-
tak öltözve.

„Mihez hasonlítasz most engemet?“
kérdé tőle Farao: „és kihez hasonlítod or-
szágom nagyait?“

„Tégedet,“ felele Heykar, tégedet hasonlítalak Niszán (Aprilis) hónaphoz, és udvar nagyaidat azon virágokhoz, melyeket az szül.“

„Jól vagyon,“ folytatá Farao, ki mind e' feleletekkel igen meg volt elégedve, „mivel te bennünket, engem és udvar nagyaimat először bálványhoz és papjaihoz hasonlítottál, az után a' naphoz és sugáraihoz, továbbá a' holdhoz és csillagzatokhoz, végre Niszán hónaphoz és virágaihoz, tehát mondjad meg nekünk már most azt is, mihez hasonlítod uradat, Szencharibot és udvar nagyait?“

E' kérdésre nagyot sikoltott Heykar: „Isten őrizzen tőle,“ mondá ő, „itt kirebegnem uram nevét, holott te thronusodon ülsz! csak ha téged állva látlak, beszélhetek veled Aszszyria' királyáról.“

Egészen elbámulván e' különös megszólításon, és a' szónok bátorságán, Farao le szállott thronusáról, 's a' mint így Szencharib' követe előtt állott, ismételte kérdését:

„Mondjad meg nekem most, o, Abimakkam, mihez hasonlítod uradat és udvar nagyait?“

„Az én uram,“ felkiálta Heykar, „hasonlít az ég és föld' urához, szolgálói pedig körüle olyanok mint a' villámok és menykövek: ő parancsolja, 's a' zivar szétt zudul, a' nap nem terjeszti el továbbá világot, a' hold és csillagzatok megakadnak forgásokban; egyet int, és a' menykő megdördül, az eső özönben száll le, és a' felszabadult viharok a' földre rohannak, el-

rontják a' Niszan havát, 's elszéljesztik virágait!"

Ezen illy váratlan 's nyers felelete a' szinlett Abimakamnak egy pillanatra megszorítá Faraot. Nem hiheté, hogy illy beszéd 's felelet közönséges ember' szájából származhassék.

„Aszszyria követe,“ mondá neki, „ne titkold előttem az igazat: mi a' te igazi neved? ki vagy te?“ Heykar nem akarta magát tovább titokban tartani, 's azonnal ezt felelte:

„En Heykar vagyok, Szencharib király minisztere és minden titkainak biztosa, tanácsosa és igazgatója országának.“

„Igen is,“ felelé felszólalva Faraó, „te kétség kívül a' bölcs Heykar vagy! most megvallottad nekem az igazat. De honnét vágyon, hogy holt híradat terjesztették?“

„Szencharib király,“ felelé Heykar, „ravasz rágalmaktól elcsábítván, valóban parancsolá halálomat; de Isten, ki a' legtitkosabb dolgokat is tudja, megmentette életemet. Boldog azon halandó, ki benne alapítja reményét!“

Faraó ekkor megengedé, hogy Heykar eltávozzék, 's azt kívánta tőle, hogy jövő reggel ismét megjelenjék, neki valamiről tudósítást adni, a' mit soha sem maga, sem valamely jobbágya még nem hallott volt.

A' mint Heykar egyedül volt, levelet irt, mellyet következő reggel Faraónak által adott; e' volt tartalma:

ÖTSZÁZ HATVANHATODIK ÉJSZAKA.

„A' Ninivei és Aszszyriai király küszön i az Egyiptomi királyt!

Az atyafinak néha szüksége van atyafiára, és te vagy, kihez folyamodom: hatszáz talentom aranyra vagyon szükségem seregem egy részének felkészítésére. Reménylem, méltóztatol nekem e' sommát kölcsön adni.“

„Igen igaz,“ felelé mosolygva az Egyiptomi király, „hogy soha sem tétetett hozzám illy kívánat, és soha életemben hasonlót nem hallottam.“

„Mindegy,“ felelé Heykar, „ez olly adósság, mellyre nézve urammal megalkudtál, 's mellyet nem sokára meg kell fizetned.“

Farao megértette Heykar' szándékát, és felszóla:

„Hozzád hasonlók legyenek, Heykar, minden királyok' szolgái! Tisztelet az örök valónak, melly téged bölcsességgel megajándékozott, és lelkedet olly sok értelemmel és tudománnyal ékesítette; — de még egy nehéz feltétel van hátra számodra: azt ígérted nekem, hogy számomra egy az ég és föld között lebegő palotát építesz.“

„Én arra jól emlékezem,“ felelé Heykar, „és te készen látsz annak véghezvitelére, a' mit ígértem volt: elhoztam velem

az építő-mestereket. Parancsoljad csak, hogy nekik köveket, kőragaszt és meszet készen tartsanak, 's készen legyenek a' kézhez szolgáltató munkások, hogy nekik a' szükséges építmény-szereket kezökhez szállítsák."

E' parancs tüstént megtéetett, és következett reggel Farao egész udvarával egy távul sikra ment, a' hová már számos népcsoport ösve tódult, kíváncsian látni, a' mi történendő, mint teljesíti Heykar fogadását.

Ez megjelent az általa megtanított két gyermek' késéretében. A' szekrények, melyekbe a' két sast zárta volt, késéretebeli cselédei utánna vitték.

A' mint Heykar a' zsbaj között a' felállított korlát közepébe jutott, elő huzá a' két sast rejthelyökből, mind a' két gyermeket egy egy szekrénybe szállítá, és miután azokat szorosán a' sasok körmeihez kötötte, megeresztette a' kötelet, — és egy pillanatban irtóztató magasra emelkedtek. Így lebegvén az ég és föld között, már most a' gyermekek teljes erejeből kiáltozák:

„No hozzatok már köveket, meszet és kőragaszt, hogy Farao palotáját építsük! még csak ez' épület-szerekre várakozunk. Rajta, rajta, kézre adó urak! mi már egy óra óta veszteg kezekkel vagyunk itt; halatlan, bennünket illy soká munkátlan tartani!"

Midőn a' gyermekek a' levegőből ezt ismételve kiáltozták, Heykar késéretéből

némellyek a' bámuló sokaság láttára verdes-
ték Faraó míveseit, mondván :

„Ugyan tegyétek kötelességteket, ti
kézre adók, és adjátok kezökhez ott fent
a' kőműves-mestereknek a' szükséges épít-
mény-szert: ne vesztegeltessétek őket!“ —
's e' mellett folytatók a' verést, holott Fa-
raó és udvar nagyai kaczagtak.

Mind e' mellett nem tűrtetheté magát
az Egyiptomi király némű megszegyeníte-
téstől, és hogy e' jelenetnek véget vessen,
mondá Heykarnak :

„Elment-é az eszed? hogyan kívánha-
tod, hogy embereim olly nehéz építmény-
szert olly magosra a' levegőbe vigyenek?“

„Nyilván,“ felelé Heykar, „uramnak
Szencharibnak sokkal ügyesebb munkásai
vagnak; mivel, ha akarná, egy nap egy-
szerre két palotát építhetne.“

Faraó érezte e' tréfa beszéd' tövisét,
és mondá :

„No hát jól vagyon; én lemondok pa-
lotám építéséről: hanem készülj holnap
különbféle kérdésekre megfelelni, mellye-
ket néked teendek.“

Heykar eltávozott, és más nap jókor
megjelent Faraónál, ki neki ezt mondá :

„Micsoda ló az, melly urad' istállójá-
ban vagyon, és a' melly mindenkor, ha
Ninivében nyerít, annyira megijeszti kan-
czáimat, hogy elvetélnek?“

Heykar erre azt felelé az Egyiptomi
királynak, hogy tüstént feleletet hozna e'
kérdésre, és kiméne.

ÖTSZÁZ HATVANHETEDIK ÉJSZAKA.

Lokására érvén, előfogott egy macskát, és erősen megszijjazta azt. A' szomszédok meghallák ez' állat sikoltását, 's megjelentek a' királynak, ki azonnal hivatá Heykart, 's így kérdé:

„Miért kinzol te egy illy tehetetlen állatot, melly neked semmit sem vétett?“

„Vétkeesebb mint gondolnád,“ felelé Heykar, „uram, Szencharib, egy szép karkast ajándékozott nékem, mellynek hangos szava volt, és éjjel nappal minden órát megkiáltott: és e' macska, mellyet itt fenyttek; mult éjjel Ninivebe futott, 's megfojtotta azt.“

„E' szavak,“ felelé a' király, „hitetlennék, hogy öreg korod értelmedet gyengíteni kezdi: ugyan hogyan futhatott légyen, o, böles Heykar, a' macska egyetlen egy éjszaka Ninivebe, és hogyan jöbetett még vissza is; holott jól tudod, hogy Ninive és az én fővárosom között háromszázhatvan mértföldnyi köz vagyon?“

„De, ha magad is tudod,“ felelé Heykar, „hogyan olly nagy köz vagyon fővárosod és Ninive között, miként mondhatod nekem, hogy kanczáid egy az uram is álójában lévő lónak nyerítését meghallják?“

Farao ebben rá esmert kérdése megfeleltetésére, és már most Heykart más módon igyekezett zavarba ejteni.

„Mit gondolsz,“ kérdé őt, „azon építőmesterről, a' ki egy palotát épített nyolczezer hétszáz hatvan kőből, 's abba tizenkét fát ültetett, mindegyiknek harmincz ága van, 's mindegyik ágán egy fehér és egy fekete bogyfűrt terem?“

„Illy rejtvényt,“ felelé Heykar, „Niniveben a' legtudatlanabb paraszt is értene 's megfejtene. Az építő-mester az Isten, a' palota az esztendő, és a' nyolczezer hétszáz hatvan kő az órákat jelenti, mellyekből az év áll. Nem szükség hozzá tennem, hogy a' tizenkét fa ágaival és két különbszinű gyümölcs fűrtjeivel a' hónapokat, napokat és éjjeket jelentik számukkal.“

„Jól vagy,“ folytató Farao, „mivel rejtélyemet olly helyesen megfejtetted, még egy vég szolgálatot kívánok tőled. Itt egy gabona malomban egy elrepedt malom-kövedem van; lennél olly jó, varnád őszve!“

„Semmi sincs, a' mihez ne fognék tetzésédre,“ felelé Heykar; és azonnal vitéte egyik rabszolgája által egy kavicsot, a' király elébe tartá és ezt mondá:

„Jól tudod, fejedelmem, hogy én itt idegen országban vagyok, és nincs nálam a' szükséges szerszám, mellyel a' dologhoz fognék. Méltóztassál tehát valamellyik mívesednek megparancsolni, hogy nekem e' kavicsból egy árt, ollót és rásplyt csináljon, hogy malom-kövedet őszve férczeljem.“

Heykarnak e' feleleténél nem türtethette nevetését az Egyiptomi király. Mindég

inkább és inkább csudálta elmésségét és helyes feleletét.

Minthogy már látta, hogy Szencharib' minisztere illy elmés és elegendő módon megfejté mindazon nehéz feladásokat, melyeket néki tett, tehát mindjárt 's önként meggyőződttnek esméré magát, és nemes módon teljesíteni akará a' felhívás feltéteit. Heykart pompás diszruhába öltöztette, ajándékokkal tetézte, leolvasta neki Egyiptom' három évi jövedelmét, és miután néki legfőbb tiszteleteket mutatott, parancsolá, készítsenek elő tevéket, a' Ninivei királynak rendelt ajándékok elvitelére.

„Térj haza békével,“ mondá Heykarnak, „és vegye Szencharib barátságom jeléül ezen ajándékokat; ez' ajándékok nem méltók ugyan ő reá, de egy csekélység is örömet szerez a' királyoknak. És te, uradnak disze és dicsősége, o bölcs Heykar, mondjad meg néki különösen, én örvendek rajta, hogy illy minisztere vagyon, mint te.“

Szencharib' követe Farao elébe borult, kijelenté neki háláját, és kérte őt, parancsolja meg, hogy minden Aszszyriai jobbágy, ki Egyiptomba kiköltözött, hazájába vissza térjen.

E' parancs tüstént megtétezt, és Heykar, örülvén, hogy követségét teljesítette, végre bucsut vett az Egyiptomi királyától.

Alig érte Szencharib haza térte' hírét, tüstént elhagyá Ninivet 's elébe ment. Megpillantván őt örömköny csordult szeméből. Egészen a' barátság és hála' ömledésére erezskedett; atyjának, gyámolyának, ural-

kodása' dicsőségének, országa' szabadító-
jának nevezé. Unszolá őt, maga' határozna
meg érdeme' jutalmát, és megígéré neki,
hogy mindent meg ad, még ha koronáját
kivánná is.

„Uram,“ felelé Heykar, „egyedül
büszkeségem volt, néked szolgálatot ten-
nem, 's ez ki van elégítve. Tehát nem fo-
gadam el magamra jótéteidet; hanem, hogy
még élek, mint tudod, egyedül Istennek
és nemes lelkü Abu-Szomeikának köszö-
nöm. Vállald magadra ezen hála' adóját,
és én szüntelen áldani fogom nevedet.“

„Ezen adósság,“ felszóla Szencharib,
„enyim is;“ és a' mint palotájába vissza
tért, nem esmért határt királyi adakozása:
ámbar Abu-Szomeika már halmozva volt
ajándékival, még is azt vélte a' király,
hogy még nem tett eleget; új kedvezések-
kel kegyelte őt, és tetemes jövedelmeket
rendelt neki.

A' mint a' király Heykarral egyedül
volt, tudósítást kívánt utazásáról, és kör-
nyületes ábrázolást mind arról, a' mi kö-
zötte, és Farao között történt. Heykar tüs-
tént kielégíté vágyát, és elébe viteté az
Egyiptomi király' ajándékait és adóját.

„Hálát adok a' legfőbb valónak,“ mon-
dá Szencharib, „ki téged Farao' kezéből
diadallal haza vezetett, miután ő téged egy
áruló orozkodásától megmentett.

Az Egyiptomi király meggyőzetett böl-
csességed által, o, Heykar, már most kö-
telességem onoka öcséd hivatelségét és há-
látlanságát megboszulni helyetted.“

Egyszersmint parancsolá az Aszszyriai király, hogy Nadant megragadják és elve-
szítsék. Ekkor lábaihoz borult Heykar, és
mondá:

„Királyom, bizzad reám boszu-álláso-
mat; add által Nadant hatalmamba, hogy
magam büntessem meg azon fenyítettékkal,
mellyet vétke érdemlett. Én erre just tar-
tok: vére engemet illet, miután elvégez-
ted, azt érettem ontatni.“

Heykar titkos szándéka az vala, hogy
azon hálátlannak életét megmentse, a' ki
az övé után sovárgot. Boszuja helyett csak
olly állapotba kívánta őt helyezni, hogy
továbbá ne árthasson, 's így lelkiismerete
furdalására hagyni, bizonyos lévén benne,
hogy ez nem leend csekély bűnhődése a'
vétkesnek.

ÖTSZÁZ HATVANNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

Nadan vasra verettetett, Szencharib'
thronusa elébe vezettetett, és nagy-bátyja'
kezeibe szolgáltatott, ki őt egy setét üregbe
vetette és ott gondosan őriztette. Napon-
ként csak egy kenyérkét és vizet kapott
élelemül, és mindenha, midőn Heykar őt
meglátogatá, szemére hányta hálátlan-
ságát és szíve romlottságát.

„Fiam,” mondá neki, „én tégedet gyermekemnek fogadtalak; felneveltelek, szerettelek, tekintettel és diszkekkel halmoztalak; át engedtem neked rangomat, ’s reád biztam gazdagságimat; jó idején beavattalak a’ tudományokba, mivel bölcseségem’ örökösévé kívántalak tenni, a’ mint valaha vagyonom is reád szállandana: szóval többet tettem veled, mint atyád tehetett volna. És mint jutalmaztad jótétimet? elárultál, gyalázattal halmoztál, életem után orozkodtál! sőt veszttem kerülhetetlen vala, ha Isten, ki a’ szív mélyébe lát, az elnyomottakat vigasztalja, ’s a’ felfuvalkodottakat megalázza, ártatlanságomat megesmervén, leseidtől meg nem szabadítand.

Egykor valaki egy követ akart az ég felé hajtani, ’s a’ kő reá esett és szét zúzta őt: ez, fiam a’ te eseted is.

Ugy bántál velem, mint azon kutya, melly egy gerencsér-házba ment melegedni, ’s ott a’ háznépre ugatott úgy, hogy kénytelenítettek azt kiüzni, nehogy őket megmarja.

Azt véltem, fiam, te menhelyet építesz agg korom számára, és te örvényt álltal lábaim alatt!

Az országnak első méltóságára emeltelek, és te nem elégedtél meg jótéved eránt hálatlan lenni, hanem még azon hatalmat is jótéved ellen fordítottad, mellyet neked adott!

A’ favágók leakartak sujtani egy fát; a’ fa kiáltá nekik: Ne adtam volna csak nyelet fejszétekbe, nem volnátok képesek levágni.

Hát így kellett jutalmaznod azon gondviselést, melyet gyermek korod óta reád fordítottam? Nem tudod-é, hogy a' nevelés sokkal nagyobb jótétel mint az élet?

Igy szól a' bölcseknek egy mondása:

„Nevezed azon gyermeket, kit nemzel, fiadnak; de azon gyermeket, kit felneveltél, helyesen rabszolgádnak nevezheted, mert többet tartozik neked köszönni mint pusztá létét.

Ambár megmutattad nekem, hogy a' nevelés semmit sem hathat az önszületett gonoszság ellen, én erkölcsre tanítottalak, és te a' roszaság ösvényén jártál. — Mondák egykor egy macskának: türtesd magad' a' lopástól, és akkor arany nyakkötőt fogsz kapni, 's czukorral 's mandolával tápláltatni. — „Lopni,“ felelé a' macska, atyám és nagy atyám szakmánya volt; hogyan kívánjátok most, hogy róla lemondjak? —“

Egy farkast oskolába küldének olvasást tanulni; az oskola - mester elébe mondá A. B. C.; „a' farkas felelé: bárány, kos, kecske.“ ... mert szüntelen ezek forogtak eszében.

Egy szamarat tisztaságra akartak szoktatni, 's jobb életmódra segíteni. Megmosák testét, és egy pompás szobában gazdag szőnyegre szállították. Mi történt? Mihelyt ura egy pillanatig szabadon bocsátá, kiment az utra, hol port lelven, belé fetrengett. „Hagyjátok fetrengeni,“ mondá erre egy átmenő, „mert ez természetében áll, és nem változtathatók el azt.“ —

„Bocsáss meg nékem,“ mondá néha Nadan nagy-bátyjához, „bocsáss meg, fogadom, jövendőben feddhetetlen életet élek. Vétkeim nagyok, de semmi sem mulja fel nagy lelküsedet; én vétkes vagyok; de te nemes érzésű. Ha én hibázhatom, olly férfiaknak, mint te vagy, tulajdonok a' bocsánat. Légy kegyelmes, bocsássad meg vétkeimet, 's én úgy kívánok élni házadnál, mint rabszolgáid legkisebbike. Ez után egész életemet szolgálatodra szentelendem, hogy háládatlanságomat helyre pótoljam, 's jóvá tegyem. Bizzad reám a' legalacsonyabb foglalatosságokat: előre alájok vetem magamat minden megaláztatásoknak.“

Heykar nem hagyá magát megcsalattatni ezen hamis fogadások által: „Egy fa,“ mondá ő, „bizonyos viz-parton állott termékeny földben, 's még sem termett gyümölcsöt; ura kiakarta vágni 's ekkor mondá a' fa: „Ültess által más helyre, 's ha akkor sem fogok gyümölcsözni, akkor vágj ki.“ — „Te itt a' viz-parton állasz,“ felelé ura, „és semmit sem teremtel: hogyan leendesz termékeny, ha máshová ültetlek?“

Ne mondjad nekem, hogy még ifju vagy, Nadan; mert a' sas vénsége ifju korát a' hollónak megelőzi; és soha sem mond le az ember megrögzött szokásairól. — Mondák egy farkasnak: „Ne közelíts egy juhnyájhoz; porfellege elronthatja látásodat.“ — „Porfellege,“ felelé ez, „még inkább szemeim' erősítésére szolgál.“

„Mi szükség, fiam, még többet mondanom hibáidról? ki ki cselekvése szerint

jutalmaztatik. Isten mindennek szívébe lát, Isten elítéli mindkettőnk ügyét.“

Igy beszélt Heykar, és minden szemre-
vetés nyilként repült Nadan' szívébe. A'
Ielki furdalások emészték őt: nem sokára
komoly kétségbeesés vön hatalmat egész
valóján; erei felduzzadtak, mi előtt hat-
hatós hányása történt, pillanata mereszke-
dett, szemei dermedeztek, és fuldokolván
fájdalmában 's dühében, rettenetes vonag-
lások és hörgések között kiadá lelkét: saj-
nos és rémítő vég, melly minden istente-
lennek rettentő példájául szolgálendő légyen.

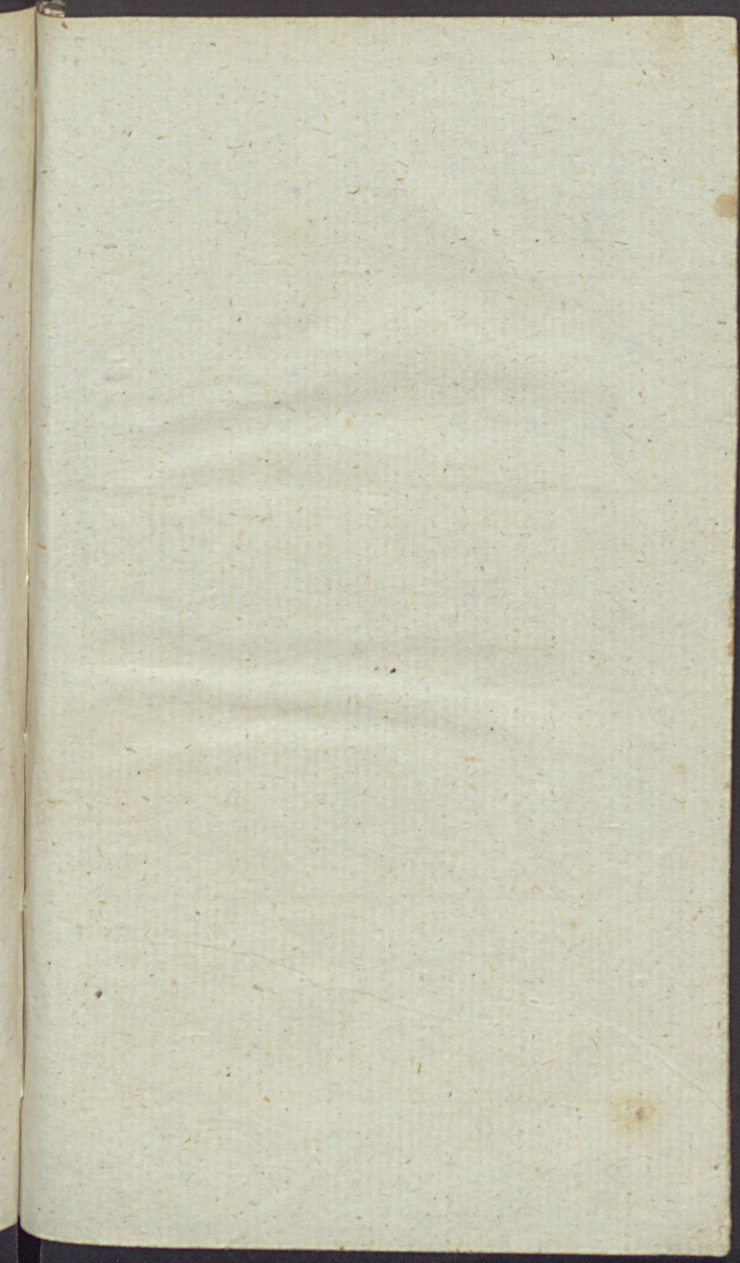
A' vétkekkel terhelt Nadan sorsa meg-
igazolta ezen örök igazságot:

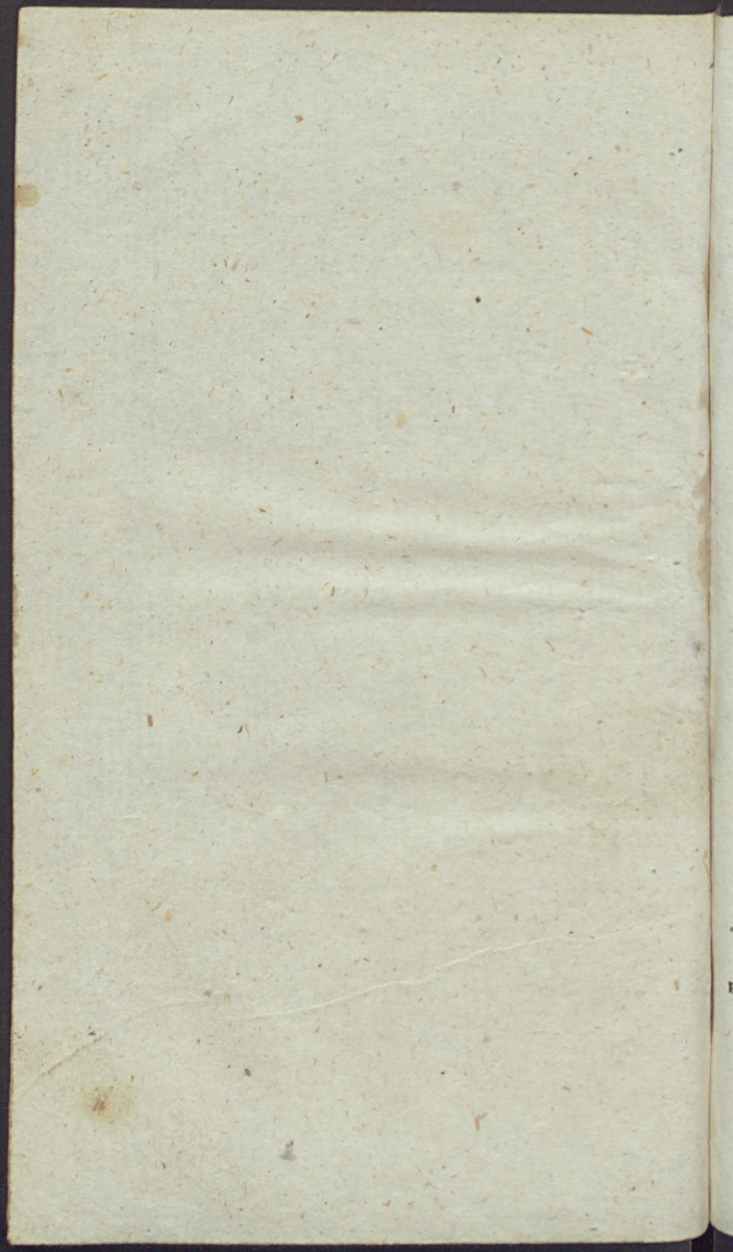
„A' vétket mindenkor követi a' bünte-
tés: és a' ki felebarátjának vermet ás,
maga esik belé.“

T A R T A L O M.

	Lap.
531. Éjszaka: a' két Kosinsinai Herceg' és hugok története	3
A' kettős férjek' története	31
535—537. éjszaka.	
Abdallah' története	37
537—539. éjszaka.	
A' Kedvenczné története	46
539—540. éjszaka	
Juszuf' és az indiai kalmár története	51
540—542. éjszaka.	
Benaszir Fejedelemherceg' története	71
542—545. éjszaka.	
516. éjszaka: Damaszkzi Attaf' története	89
550. éjszaka: Szoleiman király és fia története	110
Almamun Chalyf' házasságának Buránnal története	118
551—552. éjszaka.	

	Lap.
553. éjszaka: Szelim Egyiptomi Szultán' története . . .	127
Az Adileh' története . . .	140
555—556 éjszaka.	
A' kalandornak Smarreval való története	148
556—558. éjszaka.	
Szelim történetének folytatása . . .	159
558—560. éjszaka.	
461. éjszaka: a' bölcs Heykar' története	170

EZER EGY ÉJSZAKA.

A R A B R E G É K.

FORDÍTOTTA

L . . . J . . . A . . .

Tizenhatodik Füzet.

P E S T E N 1 8 3 4,
PETRÓZAI TRATTNER J. M. ÉS KÁROLYI I. TULAJDONA
ÚRI ÚTSZA 612.

AZ ORVOS ÉS A' FIATAL VEN- DÉGFOGADÓ BAGDÁDBAN.

Regélik, hogy egy helyről helyre vándorló persa orvos Bagdad városába érkezett. Egy csanakban, mellyek ott számosan láthatnak, szállott meg, 's ott tölté éjjelét.

Következett reggel megjárta az utcákat, megnézegette a' piatzokat és vásárhelyeket. Csudálta a' város nagyságát, az épületek pompáját, és gyakran gondolá 's mondta magában, hogy élteben soha sem látott illy szép várost.

Különösen magára vonta figyelmét a' Tigris, melly az Eufrattal egy csatorna által egyesítve a' v' város közepén foly, azt két részre osztván: dél és nyugatszakra. E' két osztály, vagy inkább e' két város, hét hiddal vagy öszve foglalva, mellyek hajókból szerkeztettek, részént a' folyónak szokott szélessége, részént annak vízontagos áradása miatt. E' hidak mindenkor lepeve vagynak emberekkel, kik rajta szüntelen ide-oda űzik foglalatosságaikat. A' városnak némelly helyein palma és mindenféle más fák között vándorol az ember, és számos madarat hall maga körül, mellyeknek sok hangzatu karéneke teremőjüket díesőitni és az örök mindenhatónak hatalát zengeni látszik.

A' mint a' persa orvos így körül vándorolt, egy ételáros vagy vendég - fogadó boltjába jutott, melly rakva volt minden nemü étkekkel. E' bolt' ura egy huszonöt év korbéli ifju ember vala, kinek képe olly gyönyörűséggel tündöklött, mint a' teli hold. Öltözete egyszerű volt ugyan, de delin választott. Ekés függőt viselt, ruhái olly tisztán és csinosan voltak reája illetve, mintha csak akkor került volna ki a' szabó kezéből.

De a' mint az orvos őt figyelvebb megtekinté, elbámult, arczszínét halványnak, szemeit homályosoknak, abrázatát sárgának 's idomtalanannak és azon az epedés és bú' nyomát látván: megállván, köszönté őt.

Az ifju ember legillendőbbben viszonzá köszöntését, és meghivá őt nála ebédelni. Midőn a' Persa orvos az ifju vendéglő boltjába lépett, ez azonnal két-három tálat vőn, 's mind egyikben külön étket készített, az orvos elébe rakván azokat.

„Ülj mellém egy pillanatig,“ mondá az orvos: „nekem úgy látszik, egészségtelen vagy, 's olly halvány színed vagyon: mi bajod? szenvedsz-é fájdalmat tested' valamelly részében és már régóta vagy-é ezen állapotban?“

Az ifju ember e' kérdezőskedésre nagyot sohajtott, és zokogva így felelt:

„Ne kérdezd, uram, mi bajban sinlődöm!“

„Miért ne?“ viszonzá vendége: „én orvos vagyok, és hálá Istennek, elég ügyes; bizonyos vagyok benne, hogy meg foglak

gyógyítani, ha bizol bennem, és nyavalyád' eredetét annak esmertető jegyeivel együtt velem közlended."

Miután az ifju ember újra sohajtott és fohászzkodott, így felelt:

„Igazán, uram, én semmi fájdalmat sem érzek, és semmi nyavalyát sem veszek észre maga uon: hanem szerelembé estem."

„Tehát szerelembé estél?" —

„Igen is, uram, szerelmes vagyok, még pedig úgy, hogy nincs reményem valaha szerelmem' tárgyát megnyernem." —

„S kiért ég szerelmed? mond meg te nékem azt." —

„Eddigelé eleget mondtam néked; engedd meg, hadd lássam el foglalatosságaimat, 's hadd tegyek eleget vendégeimnek. Ha ma délután meglátogatsz, állapotomat körülményesen előlbe terjesztem 's kalandomat elbeszélém."

„Jól vagyon; láss tehát dolgozhoz, hogy reád nyugtalan ne várákozzanak: ma estve ismét meglátogatlak."

E' beszélgetés után a' Persa orvos asztalhoz ült. Azután ismét megjárta a' várost, szépségeit nézegetve gyönyörködtetvén magát, és estve újra meglátogató a' fiatal vendéglőt.

Ez örült viszónláltán, reménylvén, hogy ő legalább enyhítendheti kinját 's aggodalmát. Bezárván boltját, 's az orvost lakházába vezette. Ez gyönyörű 's csinosan burtorozva volt; mert az ifjura szüléitől jókora vagyon szállott örökségül.

A' mint béléptek, jó ízű és válogatott vacsora adatott fel. Vacsora után kéré az orvos a' fiatal embert, beszélje el neki kalandját; és ez így teljesíté kívánságát:

„Motaded-billah Chalysnak van egy leánya. kinek szépségét csudának lehet tartani. Bájoló alakjával, nyájas és együttüzes szemével egyesülve van nemes öntartása, finom és deli termete. Szóval nő minden tökélyek' egysége; és nem csak soha hozzá hasonlót nem látott ember, de még soha szót sem lehetett hallani illy rendkívüli szépségről. Számos fejedelmi hercegek, számos királyok kérték atyjától: de eddig mindnyájokat eligazította; és hihető, hogy ő senkit sem tartand méltónak illy szép öszveköttetésre.

Minden pénteken, midőn a' nép a' moseába gyül, 's midőn minden kalmár és mesterember elhadja boltját, gyakran bézárni is elmulasztván, e' szépség kilép a' palotából, a' város' bójárásában lelven gyönyörét; ezután a' fürdőbe megy, 's onnan vissza tér a' harembe.

Egy nap kedvem jött nem menni a' többiekkel a' moseába, hanem, ha lehetséges volna a' fejedelem kisasszonyt, megnéznem. A' mint az imádság' órája eljött, 's az egész világ a' moseában volt, boltomban elrejtöztem. Majd hamar látám a' hercegnőt megjeleneni: negyven szolganő késérte, egyik szebb a' másiknál, kik között úgy tündöklött, mint a' nap fényes délben. A' rabnők, kik urnéjok körül foglalatoskodtak, 's arany és ezüst sallang szegélyü ruhája pártázatát

emelve tartották, gátolták kíváncsi pillantásimat, 's nem láthattam tőlök kedvem szerint a' szép hölgyet. Végre egy pillanattal megláttam őt, 's tüstént legforróbb indulatra lobbanva érzém szívemet, és néhány könygördült szemeimből. — Ezóta olly vágyat érzék, melly elsorvaszt, 's bajom napról napra nevekedik.“

E' szavaknál az ifju ember olly nagyot sohajtott, hogy az orvos őt elhunyni gondola.

„Mit adsz nekem,“ mondá neki az orvos, „ha a' szeretted nővel egyesílek?“

Miután az ifju fogadta, hogy minden vagyonával, sőt még életével is kész leendő néki érette adózni, az orvos így folytatá beszédét.

„Eredj, hozz egy kis palaczkot, hét varrótút, egy darab aloefát, Judeai gyan-tát és pecsétagyagot, két ürülapoczkacsontot, egy darab gyapott-szövetet és hét különszínű selyem czérnát.“

Miután az ifju ember mindezeket össze hordotta, fogá az orvos a' két ürücsontot, bűvös vonatokat és mondásokat irt reájok, a' gyapotszövetbe takará azokat, 's bétekeré a' hét színű selyemczérnával. Ez után vevé a' kis palaczkot, a' hét varrótút az aloefadarabba tűzte, ezt a' zsidósurokkal együtt a' palaczkba tette, mellyet a' pecsétagyaggal betapasztott, 's azután e' következő varázsbeszédet mondá:

„A' föld' legkülsőbb végének ajtaját megkocogattam: a' szellemek a' szellemeket és a' szellemek' fejedelmét hívák. Tüstént

láttam Amrám' fiját (Mosest) megjelenni, egy kigyót tartva kezében, és egy sárkány lévén nyakára tekeredve nyakkendőként.

„Kicsoda azon vakmerő,“ felszóla, „ki a' földre üt, és bennünket ezen este megjelenni kénytet?“

Én ezt felelém néki:

„Egy leányt megszerettem, bűbájosaitokhoz folyamodom, ti hatalmas és rettenetes szellemek! segítsetek rajtam és tegyétek fogamatossá igyekezetemet. Látjátok, ennek 's ennek a' leánya miként megveti hódolásomat; varázsoljátok hajlandóvá szerelmem eránt!“

A' szellemek ezt felelék nekem:

„Tedd meg, a' mire tanítottál: tedd a' palaczkot izzó tűzre, 's mondjad felette e' következő szavakat:

„Ha azon leány, ennek 's ennek a' leánya, K a s a n b a n, I s p a h a n b a n, vagy a' varázslók és bűvölők' valamellyik tartományában vagyon, semmi sem képes nőt vissza tartani, hogy ide ne jönné, és magát önként nékem átadván, ezt ne mondaná hozzám: „P a r a n c s o l j v e l e m s z o l g á l ó d d a l.“ —

Az orvos háromszor ismételte e' szavakat, azután, az ifju emberhez fordulván, mondá:

„Öltözzél legszebb ruháidba, 's áraszszad el magadat jó illatokkal: e' pillanatban látni fogod szeretett nődet.“

Egyszersmint izzó tűzre tette a' palaczkot.

Az ifju ember tüstént elment, és csinosan felöltözött a' nélkül azomban, hogy az orvos' szavainak igen nagy hitelt adna. Alig lépett ismét bé, tüstént egy ágyot látott megjelenni, mellyen a' herczegnő feküdt és szendergett, szebb lévén álmában a' kelő napnál.

„Mit látok! minő csuda!“ felkiálta egészen elbámulva.

„Nem ígértem ö meg,“ mondá az orvos, hogy szerelmed tárgyához segítlek? im itt látod ígéretem telyesítését.“

„Valóban,“ felelé az ifju ember, „te igazán csudafi vagy, 's az ég soha sem engedett halandónak olly hatalmat, hogy illy csudát tehetne.“

Ezután megcsókolá kezét az orvosnak, 's buzgó hálával köszöné a' tőle nyert szolgálatot.

„Én elfogok távozni,“ mondá az orvos, öt köszönő beszédében félben szakasztván, „kit szeretsz, kezed között vagyon, 's már most a' te dolgod, szerelmedet nála kellemetessé tenned.“

Miután az orvos eltávozott, az ifju szerelmes közelített a' herczeg-kisasszonyhoz. Nő felveté szemeit, 's a' mint mellette egy fiatal embert megpillanta, kérdé tőle, ki légyen.

„Gyönyörű szemeidnek rabszolgája,“ felele ő, „azon szerencsétlen, ki éretted, eped, és a' ki kivüled soha senkit sem fog szeretni.“

E' beszédttől kedveltetvén, szemre vé a' fiatal embert, megillettetett arczvo-

násai' szépségétől, és eránta szeretetre lobbanva érze magát.

„Halandó vagy-é, vagy szellem?“ szóla hozzá sohajtva; „ki igézett engem ide?“

„Én,“ felele ő, „legboldogabb halandó vagyok, 's állapotomat nem cserélném azon szellemekével, mellyek téged kérésre ide szállítottak.“

„Jól vagyon,“ folytató a' nő, „esküdj meg tehát nékem, kedvesem, hogy nékiek megfogod parancsolni minden éjjel ide hoztásomat!“

„Szerelmesem,“ felelé amaz, „szerencsém tartósságának biztosítása megkoronázza kívánatimat.“

A' két egymásért szerelemre gyúlt ifjusoká beszélgettek egymással kalandjaik 's viszontagságaik felől, 's egymással legkellemesebb pillanatokot éltek el.

A' mint a' hajnal' pirja feltűnt, az orvos a' szobába lépett, csedesen szólítá az ifjut, 's kérdé tőle mosolyogva, miként töltötte légyen az éjszakát.

„A' gyöyörőség' paraditsomában,“ felelé amaz „és a' Hurik között.“

Miután az orvos őt a' fürdőbe hívta, ez kérdé amazt; mi tévő legyen a' herczegnővel, és miként térendene nő vissza a' palotába.

„Semmit se aggódjál,“ felele neki az orvos; „szinte ugy fog vissza térni, mint ide jött, és senki sem fogja tudni, a' mi történt volt.“

Valóban elaludt a' herczegnő, és felébredtekor ismét a' palotában lelta magát.

Jól őrizkedett kalandjáról valakinek említést tenni, 's nyugtalan várta az éjszakát. Ismét az ifju emberhez vitetett, mint előbbi éjtszakán, és ugyan ezen csuda a' következett éjjeken is előfordult.

Egy hónap mulva a' herczeg-kisasszony egy reggel a' palota' sik fedelén volt annyával, 's egy ideig háát a' napnak fordítva álldogál. A' nap hevétől felhevűlvén, akaratján kívül kitalálta földni habzó keblét a' herczegnő: anyjának szemébe tünt, ki őt figyelmesebben szemre vevé, kezeivel megtapogatótá hasát, 's észre vette, hogy terhes vala. Ez azonnal hangos sikoltásra fakadott, arczul veré magát, és kérdé a' herczegnőt, miként jutott ezen állapotra. A' palota' asszonyai hallván a' szultánné lár-máját, oda siettek, kiknek parantsolá, hívának oda a' Chalyfot.

Mihelyt a' Chalyf megérté a' szultánné aggodalmának okát, tüstént nagy haragra gerjedt, kivoná pallosát, 's szóla leányához:

„Te boldogtalan! én az igazhitűek' uralkodója vagyok; a' földnek minden királyai könyörögtek kézedért; én megvetettem a' velek teendő szövetkezést: és te im így szégyenítesz meg engemet? Atyám és minden elődeim sírjaira esküszöm, hogy, ha megvallod az igazat, megajándékozlak életeddel; de ha tüstént meg nem vallod, mi történt veled, ki volt e' vétség szerzője, és miként juthatott annak elkövetéséhez: tehát önmagam dűföm szivedbe a' pallost.“

A' megrettent herczegnő már most elbeszélé atyjának, hogy minden éjjel ágyában fekve ellopatt, és egy előtte esméretlen házba vitetett, 's olly ifjunál volt, ki szebb a' napnál; hogy azután hajnalhasadtakor ismét vissza szállított szobájába; hogy azonban nem tudhatja, mind ez miként történhetett vele.

A' Chalyf felette elbámúlt leányának ezen vallástételén. Magához hivatá vezérét, ki lelkes, ügyes, értelmes ember volt, 's kiben ő nagyon bizott. Közlé vele a' csak imént hallott dolgot, kérdezvén tőle, mit tanácsolna neki ezen környületekben tennie.

A' vezér, egy ideig gondolkodván, ezt mondá a' Chalyfnak:

„Fejedelmem, csak ármány által fődözhetni fel azon helyet. a' hová leányod így hordoztatik. Én egysaerü de bizonyos foganatu módot gondoltam ki. Egy zatskó kölest kell kötni leányod ágya' fejéhez úgy, hogy abból egy kis lyukon a' köles midőn az ágy felvétetik, oda 's meg ide hordoztatik, menet is, jövet is hulladozzék, 's így kimutassa az utat, melly palotádból az általad keresendő házhoz vezet.“

A' Chalyf igen dicséré a' vezér mély bélátását, igen jónak találta e' módot, 's nem is kételkedett foganatáról. A' dolog kivitelét egy okos emberre bizta, ki azt úgy elintézte, hogy az ifju herczegnő semmit sem vehetett észre felőle.

A' mint az éj békőszönlött, az ágyat szokás szerint elorozták. Másnap reggel hajnalban az orvos az ifjuval, mint máskor

cselekedni szokott, fürdőbe ment, 's megmondá neki, hogy a' herczegnő viselős állapotát észre vették, és hogy már most őt kelepczébe 's bajba keríteni igyekeznek.

A' ifju ember, meg sem rettenvén, köszönését jelenté az orvosnak, hogy ohajtott szerencsében részesült, és kész volt a' halálra. Ujra megköszöné jótéiteit, minden lehető jót 's boldogságot kivana neki, tanácsolván, távoznék el, 's ne tenné ki magát önként veszedelemnek. „Hadd bánják,“ így fejezé beszédét, „a' Chalyf életemmel tetszése szerint.“

„Ne aggódj életed miatt,“ mondá neki az orvos, „valamint nekem ugy neked sem leszen semmi bajod is. Majd uj csudákat és jeleneteket fogok veled láttatni.“

E' szavak megnyugtatók az ifju embert, 's végtelen örömet gerjesztettek benne. Mindketten elhagyák a' fürdőt és haza tértek.

Midőn a' Chalyf és vezére korán reggel a' herczegnő szobájába mentek, ismét ott lelték őt, látták, hogy a' köleszacskó ki volt ürülve.

„Már most,“ mondá a' vezér, „bizonyosan megleltük a' vétkezt.“

Tüstént lóra ültek, és számos katonacsapat' késéretében követték a' köles' nyomát.

A' mint a' házhoz közelítettek, észre vevé az ifju ember az emberek és lovak lár-máját 's zörejét, és figyelteté reája az orvost. Ez ekkor ezt mondá neki:

„Fogj egy öntözőt, töltsd meg vízzel, menj fel a' sikház fedélre, öntsd körül vízzel a' házat, 's azután szállj le ismét.“

Az ifju ember megcselekedte, a' mit néki az orvos parancsolt.

Midőn azután a' Chalyf és vezér katonáikkal oda értek, a' házat széles folyóval körülvéve találták, mellynek felzudult hullámai rettentő zugással törtek által egymáson.

„Mit jelent ez?“ mondá a' Chalyf vezéréhez, „'s mióta foly itt ezen folyó?“

„Én itt eddig soha sem láttam folyót,“ felele a' vezér, „'s én Bagdádban nem esmerek más folyót, mint a' Tigrist, melly a' város közepette foly el. Ennek itt bizonylyan valamelly bűvölés' munkájának kell lennie.“

Ezen gondolat' következésében a' Chalyf és vezér bitegeték a' katonákat, hogy a' víz, mellyet magok előtt láttanak, csak csaljáték és szemfény-vesztés legyen. 's parantsolák nékik, hogy irtózás nélkül előre nyomuljanak.

Erre a' seregnek egy része előre bátorkodott nyomulni, de tüstént elnyelettetett a' haboktól.

Ekkor megesmérte csalatkozását a' vezér, 's azt mondá a' Chalyfnak: hogy legbölcsebb mód volna jelen esetben a' ház' lakosit felszólítani, mondanák meg, kik legyenek, mivel semmi bántalmok sem leendene.

A' Chalyf helyben hagyá e' tanácsot, 's hangos szóval kikiáltatá, hogy a' ház'

lakosi csak jelencsék ki, kik légyenek, semmi bántások sem leend.

Az orvos sokáig kiáltoztatá a' Chalyf' embereit, 's azután mondá az ifju embernek:

„Menj fel a' földélre, 's ígérjed meg a' Chalyfnak, hogy, ha palotájába vissza tér, mi tüstént megfoguak előtte jelenni.“

Az ifju ember felment a' földélre, és hangos kiáltással hirdeté, a' mit neki az orvos imént mondott volt.

A' mint a' Chalyf ezen ajánlást megérté, szégyenlé, hogy nem bosszulhatá meg azonnal leánya elragadoztatását, és hogy már most türtetni kelle magát, miután seregének egy részét elvesztette. Ott akart maradni, 's valamelly módot lelni a' házba nyomulásra. A' vezér azonban figyelgeté, hogy a' házat bűvölők vagy gonorz szellemek lakják, kikkel hasztalan volna küszködni, de a' kiket, ha önként kezébe adandának magokat, megbüntethetne, ugy, a' mint érdemlették. A' Chalyf azomban mind ezen biztatás mellett is szomorun 's kedvetlen tért haza.

Alig volt egy óráig otthon palotájában, azonnal megjelent ajtajánál az orvos az ifju emberrel. A' Chalyf bebocsáttatá őket, és mihelyt előtte állottak, tüstént hivatá a' hóhért, parancsolván néki, hogy az ifju ember fejét vágja le.

A' hóhér leszabta az ifju' köntösének mellenzőjét, bekötötte vele szemeit, háromszor megkerülte őt, pallosát feje fölött csóválván és kérdevén, hozzá vágjon-é.

„Már régen megkellett volna lennie,“ felele végre a' Chalyf.

Azonnal felemelé karát a' bakó (hóhér), 's véghez vitte a' halálos csapást; de kara önkénytelen elcsavarodott, 's a' csapás késérőjét találta, ki mögötte állott, úgy hogy feje a' Chalyf lábaihoz gödült.

„Ügyetlen!“ felkiálta ez: hogyan lehetsz olyan vak, hogy az előtted álló vétkes helyett saját késérődöt találd! Nézzed meg őt jól, 's vigyázz, mit cselekszel.“

A' bakó újra csapott, 's a' mellette állott fija' fejét ütötte le. Minden jelenvotakat elfogta az irtózat és borzadás.

A' Chalyf nem győzött eléggé csudálkozni, 's képtelen lévén hámultából magához térni, kérdé vezéré, mit jelent e' dolog.

„Nagy fejedelem,“ felelé ez, „itt minden hatalmad haszontalan volna: ugyan mit lehetne cselekedni a' csudák és büvölések ellen? Az, a' ki leányodat agyostól elorozza, a' ki házából hirtelen vizörvényekkel környelt szigetet formál, az, mondom, nem foszthatna-é meg országodtól 's életedtől is? Én tehát azt tanácslom néked, menj az orvos elébe, fogadd őt feniisztelettel, könnyörögvén néki, hogy semmi bajt se okozzon nekünk.“

A' Chalyf jól átlátta, hogy semmi jobbat sem tehet, mint ha a' vezér tanácsát követendi. Parancsolá tehát, hogy az ifju ember tüstént feleresztessék, és szeméről a' kötő levéttessék. Azután leszállott fejedelmi székeről, az orvoshoz ment, és kezét csókolván, így szóla hozzája:

„Ó minden emberek legbölcsebbe! távúl sem sejdítém értékedet, 's nem tudtam, hogy fővárosomban illy kincset bírok. De, ha, mit szivesen hiszek, erkölcsidhez hasonló nemes lelked vagyon, miért bántál így leányommal, és miért vesztetted el se regemnek egy részét?“

„Hatalmas király, Isten előképe e' földön,“ felelé az orvos, „én idegen vagyok. E' városba jöttömkor megesmerkedtem ezen ifju emberrel, együtt ebédeltünk, beteges sovárgó állapotja, mellyben őt találtam, leányad iránti szerelme, mellyet nekem megvallott, szánakozásra gerjesztettek eránta, 's reá birtak, hogy rajta segítenék. Egyszersmint gyönyörűségemre szolgált, hogy veled megesmertethettem, ki legyek, és mily hatalmat ajándékozott nékem Istenem. De ezen ajándékokkal csak jó végre kívánok élni. Már most kegyességedhez folyamodom, és esedezem előtted, engedjed leányodat ezen ifju embernek: nő az ő számára vagyon alkotva, 's ő méltó a' nő birtokára.“

„Ez előttem is illőnek látszik,“ mondá a' Chalyf, „és ezen kívül is engedelmeskednünk kell néked.“

Tüstént felöltözteté az ifju embert megbecsülhetlen értékű köntösbe, maga mellé ülteté, az orvos' számára pedig illatfathronust vitetett bé.

A' mint ekkor egymással beszélgettek, az orvos, vissza tekintvén, megpillantott egy selyem kárpitot, mellyre két nagy oroszlán volt ábrázolva. Intett nekik kezé-

vel, 's azonnal egymásra rohantak olly ordítással, melly hasonlított az égdörgéshez. Azután egy pillanat múlva ujan intett nekik, 's ekkor két macskát lehet látni, mellyek egymással játszottak.

„Mit vélsz te e' felől?“ kérdé a' Chalyf vezérét.

„Uram,“ felelé ez, „én azt hiszem, hogy Isten e' bölcszet azért küldé hozzád, hogy veled csudadolgokat láttasson.“

„Jól vagyon,“ folytató a' Chalyf, „mondjad tehát neki, láttasson velem még több illy félet.“

Miután a' vezér tudára adta az orvosnak a' Chalyf' kívánságát, azt parancsolá az orvos, hogy egy medencze vizet vigyenek elébe, 's kéré a' vezért, vesse le ruháját, és burkózzék egy nagy lepelbe, azután szálljon a' medenczébe, majd ott, igére néki, csudás, és mulatságos dolgokat fog vele láttatni.

A' vezér szót fogadott; de alig ült a' medenczébe, tüstént egy mérhetlen 's rettenetesen zajgó tengerbe varázsolvá lelte magát: uszni kezdett, 's a' habokra bizta magát, mellyek őt ide 's tova hányták vetették. Végre elhagyta ereje, 's már elveszeve gondolá magát, a' mint hirtelen felemelkedett egy hullám, magával ragadá őt, és villám sebességgel egy esméretlen partra vetette.

Alig szállott ki a' vizből, azonnal sűrű hajnövést érzett a' hátán lelebegni, melly szinte bokáig ért. Elbámulván e' jeleneten, egy pillanatot vetett egész alkata.

ra, 's imé észre veszi, hogy egészen asszonyává változott.

„Átkozott legyen ezen tréfa!“ mondá magában: „egy asszonyává változott vezér valóban rendkívüli dolog: de mi szükségem volt nekem arra, hogy magamat illy csudának lássam és érezzem? Azonban e' világon minden az Isten akaratjából 's rendeléséből történik: néki köszönjük létünket, és valaha hozzája kell mindnyájunknak vissza térnünk.“

A' mint a' vezér kalandján így tündött, elébe lépett egy halász, ki kezét vállára tévén, így szólt hozzája:

„Szerencsés nap! nem reménylém, hogy illy fogásom leszen! milly szép hölgy! tengeri kisasszony, 's nyilván az ég küldi hozzám, hogy fiamnak felesége legyen: egy halász soha sem lelhetne magának illőbb feleséget.“

„Micsoda!“ mondá magában a' vezér, midőn e' szavakat hallotta, „miután vezér valék, egy halász' feleségévé leendjek-é? Álmodhattam volna-é magamnak illy sorsot? Ki adand már most tanácsot a' Chalysznak? Ki fogja országát kormányozni? De minden történetnek Isten a' szerzője; meg kell nyugodni akaratján.“

A' halász annyira megleglé e' fogását, hogy továbbá semmit sem aggódott szokott halászatával. Magával vivé a' tengeri kisasszonyt, 's közel a' tenger' partján volt kunyhójába vezeté őt.

„Szerentsés fogás!“ felkiálta beléptekor feleségéhez; „régóta üzöm a' halász-

mesterséget, de soha sem valék olly szerencsés, mint ma! Éppen most fogtam egy tengeri kisasszonyt. Hol vagyon a' fiunk? ezen hölgy neki való, 's én néki akarom adni feleségál."

„Elment a' tehenet legeltetni 's rajta szántani;“ felelé a' halászné; „egy pillanat mulva ismét itt fog teremni.“

Az ifju ember valóban nem sokára hazatért.

„Átkozott legyen a' kaland!“ dörmögé magában a' vezér, a' mint őt megpillantá: „hát még ezen éjjel felesége leendjek ezen silányfinak! Mi haszna mondanám ezen embereknek: mit míveltek? ti csalatkoztok, én a' Chalyf' vezére vagyok,“ mert még sem fognának hinni; mert asszony-al-kom vagyon. Ej! ej! milly bajba keveredtem! mi szükségem volt illy kedv töltésre?“

„Fiu,“ moda a' halász fiához, „szerencsés csillagzat alatt kellett születned. Az ég ime számodra ollyast küld, a' millyest előtted senkinek nem küldött, 's hihetön utánad sem küldend. Itt vagyon, nesze, egy tengeri kisasszony. Te fiatal és nőtelen vagy, tedd még ez éjtszaka feleségeddé.“

Az ifju ember annyira megörült ezen ajánlásnak, hogy nehezen hiheté szerencsés-jét álomnak nem lenni. Még azon estve elvette jegyesét, ki is tőle terhbe esett. Kilenecz hónap mulva egy erős izmos fiat szült, kit szoptatnia kellett. Azután nem sokára ismét terhbe esett, és lassanként hét férfi gyermeket szült a' világra.

A' vezér végre megunt a ezen életmódot, 's már most imígy gondolkodott magában:

„Ugyan még-meddig fog tartani ezen átkozott sajnós átváltozás? hát nem szabadulhatok ki ezen állapotból, mellybe felettébb kényelyésből és kíváncsiságból estem? Ismét el kell mennem azon partra, mellynél kiszállottam, és a' tengerbe rohannom. Inkább el akarok veszni, mintsem illy nyomoruságot tovább tűrni.“

Miután a' vezér e' szándékra tökéle magát, elment a' tenger' partjára, 's a' vízbe rohant. Azonnal felfogta őt egy hullám, 's a' habok közt tovább vitte. A' mint ezután fejét felemelte, a' medenczében ülte magát, és a' Chalyfot, orvost, meg az egész gyülekezetet maga körül látta, kik őt figyelmesen nézték.

Ekkor a' vezért kérdé a' Chalyf, mit látot légyen; ez pedig elnevetkezvén, felelé:

„Uram, az orvos bámulandó bűvölő. Én mennyei paradicsomokat, a' Hurikat, szép gyermekeket és olly csudadolgokat láttam, millyeket még semmi szem sem látott. Ha ezt magad megakarod próbálni, megfogod vallani, hogy nincs nála gyönyörűbb 's különösebb,“

E' kevés szavak felingerlék a' Chalyf' kíváncsiságát. Levetkőzött, körülövedzé magát egy lepellel, és a' medenczébe lépett. Az orvos parancsolá neki, merüljen beléje; és mihelyt a' Chalyf ezt megtevé, tüstént egy mérhetlen terjedetű tenger közepette lelé magát, uszni eredt, és a' hul-

lám által egy messze partra vitetett. Miután kiszállott, 's magát meztelen látta, mint-hogy csak egy lepellel volt övedzve, mondta magához:

„Jól látom, hová czéloz ezen ármány: vezérem és az orvos megegyeztek benne, hogy engem országotól megfosszanak. Leányomat az ifju embernek fogják adni, és az orvos helyettem Chalyfnak esmérteni magát. Boldogtalan kíváncsiság!”

Ezen töprenkedés közben a' Chalyf több leányt látta, kik a' tengerhez közel volt forráshoz vizet meríteni mentek. Egyikökhöz fordult, hajótörést szenvedett idegennék színlé magát, 's kérdé tőle, melly országban lelné magát. A' leány azt felelé neki, hogy közel légyen O m a n városához Arabiában; csak szállana át az előtte fekvő hegyen, azonnal meglátandaná a' várost, melly a' hegy tövében fekszik.

A' Chalyf ezen utnak indult, 's a' városba bément. A' lakosok hajótörésű kalmárnak gondolák, 's egyik közülök egy ruhát ajándékozott néki. Felöltvén azt, bement a' várost. Midőn a' vásáron 's piacon ment, az éhség megállította egy vendéglő boltja előtt. Ez is tüstént hajótörésű idegennék tartván őt, ajánlá, hogy szolgáltatávéendi naponkénti két drachma fizetéssel és tartással. A' Chalyf semmi jobbat sem tehetvén, elfogadá az ajánlást. Miután ételét végzé és szolgálatába beutasított, így tűnődött:

„Mily különös helyezet! milly változás! holott előbb Chalyf voltam, hatarta-

lan hatalommal éltem, az örömeiben és pompákban usztam, már most oda jutottam, hogy tányérokat nyalogassak! Rendkívüli dolgokat akartam látni: valóban nincs is semmi különösebb, mint az én kalandom vagy viszontagságom! Egy hatalmas Chalyfból egy asztalnok (vendéglő) szolgájává lettem! De magam vagyok oka. Mi szükségem volt azon bűvölőnek hatalmát magamon tapasztalni kívánnom?“

Néhány nap mulva a' Chalyf keresztül ment a' kincsárosok piaczn 's vásárán. Ezek nagy számmal voltak, 's e' városban nagy kereskedést űztek, mivel a' közel tengerben számos drága köveket (igaz gyöngyöket), gyémántokat és gyöngyházucsigákat hajhásztak és szedtek. A' mint így a' vásáron keresztül ballagott, kedve lön inkább hajhászszá lennie, mintsem tovább a' vendéglő szolgálatában maradnia.

Más nap tehát korán reggel ismét elment a' piacra, és hajhásznak adta ki magát. Itt egy ember mene hozzá egy gyémántot vivén kezében, mellynek fénye hatonlított a' nap' sugárhoz, és mellynek értéke Egyiptom és Szíria jövedelmét felülhaladta volna.

A' Chalyf csudálván e' gyémánt' szépségét, kérdé, ha eladó volna-é. Igenlő feleletre magához vevé azt, és több kalmárhoz elhordozta. Elején ötszáz zechinét ígérték érte, azután pedig száz ezer zechinére emelkedett az ajánlat. A' Chalyf visszatért a' gyémánt tulajdonosához, 's megkérde tőle, ha ezen áron oda engedi-é. Ez meg-

egyezett, a' Chalyfnak meghagyván. vegye fel számára e' sommát. A' Chalyf visszatért a' kalmárhoz, ki a' gyémántért százezer zechinét ígért, kérvén őt, adja kezébe a' sommát, mivel a' gyémánt tulajdonosa reája bízta, hogy a' pénzsommát számára felvegye.

A' kalmár azt felelé, hogy ez rendetlenség volna, és hogy ő csak a' tulajdonosnak, nem pedig a' hajhásznak, fizetendene. A' Chalyf erre ismét vissza tért a' tulajdonoshoz; de minthogy őt nem lelheté fel, vissza ment, magát a' gyémánt tulajdonosának vallván. A' kalmár szinte kiakará fizetni a' pénzt; de a' mint a' gyémántot újra megtekinté, látá, hogy nem volt valódi.

„Micsoda, gazember,“ azonnal felszólalt, „hát olly szemtelen vakmerő vagy, hogy a' nyilván piaczon csalni akarsz! Bizonyosan nem tudod, hogy itt a' csalfárok halállal büntettetnek?“

E' szavakra a' többi kalmárok tüstént öszvecsődültek, a' Chalyfra estek, megköztözték őt, és az Omani király eleibe vezették. Ezen fejedelem hallván a' vádot és annak tanuk általi bebizonyíttatását, a' vádoltat tüstént akasztófára ítélte.

Azonnal lánczot vetettek a' nyakába, fejét kifődték, a' városban körül vezették, egy poroszló előtte menvén és ezt kiáltozván:

„E' bántalom csak kezdete azok büntetésének, kik a' népet és kalmárokat a' köz piaczon és a' király' szemei előtt megcsalják!“

A' Chalyf töprenkedett sorsán, és monda magában:

„Nem akartam maradni a' vendéglő szolgálatában: hajhászszá lettem, 's már most fáradságomért felakasztandanak! De ezért nem szabad zugolódnom: mind ez csak sorsom' bételjesedése.“

A' mint azon helyre értek, hol az elvesztésnek történnie kellett volna, a' Chalyf nyakára kötötték a' kötelet, és felhúzni kezdék őt. Midőn felszállongott, felnyitá szemeit, és látá, mint készült kiszállani a' medenczéből az orvos, ifju ember és vezér' jelen létében, kik őt mindnyájan nézték.

A' vezér tüstént feléje ment, mosolyogva nyujtván néki kezét.

„Miért nevetsz?“ kérdé a' Chalyf.

„Kalandomat nevetem,“ felelé a' vezér: „mivel asszony valék, férjhez menék, 's hét gyermeket szültem.“

„Jól van,“ folytatá a' Chalyf, „te szeretted gyermekeidet és ők is viszon szerettek; te szenvedést és örömet tapasztaltál, de én most egyenesen az akasztófáról jövök ide.“

Ezután a' Chalyf és vezér elbeszélétek egymásnak kalandjaikat. Mind, kik jelen voltak, nevelték a' történetet, és csudáltak az orvos' hatalmát. A' Chalyf meghívá, hogy nála maradjon, disszel és javakkal tetézvén őt.

Ezután elhivatá a' Kadit leánya házassági szerződésnek elkészítésére.

A' lakodalmat vendégség és közönös vigalom innepité. Az orvos és ifju ember, kinek amaz olly nagy szolgálatokat tett, szüntelen hív barátságban éltek, 's létök minden napjait legteljesebb boldogságban töltötték.

NAAMA ÉS NAAM.

Rabia Kufahnak egyik leggazdagabb 's előkelőbb lakosa volt. Egy fiának születése is, melly mint még eddig hiányzott egyetlen java, megtörténvén, megkoronázta teljes boldogságát. Rabia fogá a' gyermeket, a' mint az a' világra született, karjai közé, szemeit az egekre emelvén, Naama Al-fah néven nevezé, melly annyit tesz, mint: Isten' kegyelme.

E' fiu első zsengéje óta atyja gondoskodásának és ügyeletének egyetlen tárgyalón, ki teljes szándékkal iparkodott gyermekének minden kívánatit kielégíteni, 's neki mindent megszerezni, a' mi kedvére és gyönyörüségére szolgálhatott.

Egy nap, midőn Rabia a' rabszolgák és szolgálók' vásárán járt, észre vett egy szép alkatu és még fiatal asszonyt, ki ölében a' világon legszebb alaku 's legkellembes leánykát tartott.

„Hogy a' rabnó gyermekével együtt?“ kérdé Rabia a' hajhászhoz fordulván.

„Ötven zechine,“ felelé neki a' rabáros hajhász.

„Itt van az ötven zechine,“ folytatá Rabia; „add által e' sommát a' rabnó tulajdonosának, és készítsd el tüstént a' vétel szerződést.“

A' mint az alku meglett, kifizeté Rabia a' hajbásznak az illető pénzt, és a' rabnót gyermekével együtt elvivé magával.

Midőn Rabia' felesége őt illy késéretben haza térni szemlélte, kérdezé tőle, ki légyen ezen asszony.

„Ő rabnó,“ felelé Rabia, „kit én csak imént vásárlottam. Kis leánykája olly kellemesnek tetszett előttem, hogy gondolám magamban, valaha Arabia' és Persia leggyönyörűbb hölgye leend: nő mintegy hasonkoru Naamánkkal, 's együtt játszadozhatnak.“

„Jól titted, hogy megvetted,“ felelé Rabia' felesége; „e' kised leányka nekem is tetszik.“

„Mi neved?“ kérdé azután az asszony a' rabnót.

„Urném,“ felele ez, „engem T a u f i k n a k hívnak.“

„Hát kised leánykádát?“

„Szaadnak, az az: Boldogságnak nevezik.“

Jól titted, hogy neki e' nevet adtad; mert szerencsés vagy, hogy illy szeretetre méltó kellemes leányod vagyon. De mi is részünkről egy általunk választandó nevet adunk neki.“

„Miként akarod,“ kérdé Rabia' felesége férjétől, „e' gyermeket nevezni?“

„Azt reád bizom,“ felele ő.

„Én szeretném,“ folytató nő, „a' leánykát Naamnak nevezni.“

„Jól vagy, légyen úgy;“ viszonzá Rabia: „e' név hasonlít a' mi Naamankéhoz; nem is választhatnál volna alkalmasb's nékem kedvesb nevet számára.“

Ezután Naama és Naam tíz évig együtt neveltettek, vetélkedve gyarapodtak szépségökben 's tökéletökben, 's egymást kölcsönösen e' kedves névvel nevezték: bátyám, 's hugom.

Ezután Rabia félre hívá fiát, 's mondta neki:

„Édes fiam, Naam nem hugod néked, hanem rabszolgád: én számodra vettem őt, midőn te még pólyádban hevertél; már ezután nem kell őt hugodnak nevezned.“

„Ila így van,“ felelé az ifju, „tehát férjhez vehetem őt.“

Naama tüstént anyjához futott, hogy neki ez ujságot és feltett szándékát tudtára adná.

„Fiam,“ mondá e' jó, és szinte mint férje, fiának minden kívánatit boldogítani óhajtó anya, „Naam a' te rabhölgyed, 's így vele kedvedként bánhatsz.“

Naamanak tetszett e' felelet, és már most sürgeté, hogy vele házasságként egyesíttessék. Ó halálban meg szerette a' szép nőt, 's vele több éveket élt legédesb és biztosb egyességben.

Naam valóban meg is érdemelte férje' szerelmét. Nő a' bájos alakkal és deli természetel szelíd és szeretetre méltó indulatot, 's a' leggondosabb nevelés által kiképzett

lelket egyesített. Gyönyörkellemmel olvasott, és minden nemű hangszeren gyönyörűn játszott. Bájoló szózata minden szívet megindít, midőn az a' lant vagy tamburin' hangját késéri, mellyeken nő olly tökéletesen játszott, hogy korának legjobb hangmívészeit felülhaladta. Szóval: Naamot valólag Kufah' legszebb 's legtökéletesebb asszonyának lehere és kelle tartani.

Egy nap, midőn férjével együtt üldögelt 's vele szorbetezett, előjáték után, mellyet lantján tett, e' következő szavakat kezdé énekelni:

„Mivel egy nemes lelkű ur engem jótételeivel 's kegyelmeivel tetéz, nincs mit félnem többé a' bajtól: Ó az én fegyverem és paizsom.“

„Ő egyedül az én boldogságom: mit gondolok én a' többi emberekkel?“

Naama kijelenté hölgyének legforróbb örömét, hogy énekét hallhatja 's kéré folytatná tamburin késérete mellett.

A' hölgy tehát folytatá énekét:

„Igen is, esküszöm annak életére, ki lelkemen uralkodik, hogy elenyészttem azoknak reményét, kik boldogságát irigylik: mindenkor teljesítendem legcsekélyebb kívánatit is.“

„Szüntelen örülni fogok azon boldogságnak, hogy őt bírhatom. és eránta lángoló szerelmem soha sem alhat ki szivemből.“

Naama folyvást inkább elragadtatván, nem talált elég hathatós szavakat, mellyekkel gyönyörűségét ábrázolhatná. Mindennap hallgatá nejét lantjának 's tamburinjának ké-

sérate mellett énekelni, és mindennap új gyönyörrel hallá őt.

De a' mint ezen ifju házasok illy boldogul éltek napjaikat, Hedzsadzse (híres Arab tábornok), Abdalmalek eben Mervan Chalyfnak Helytartója Kufahban dicsértetni hallá Naam' kecsseit és ügyességét elannyira, hogy feltette magában a' holgyet elcsábítani 's orozni, és a' Chalyf' kezeibe szolgáltatni. Gondolá, hogy néki annál kellemesb ajándékot tesz vele, mivel jól tudta, hogy a' Chalyf' háremében egy asszony sem találtatott, kinek szépsége Naaméhoz fogható volna, sem olyan, ki hozzá hasonló szépséggel énekelne.

Hogy szándékát végbe vihesse Hedzsadzse, magához hivatot egy vén asszonyt, kinek ügyességét már illy alkalmakban sokszor tapasztalta. Megparancsolá neki, hogy Rabia' házába bémenetet szerezzen, Naammal esmerkedést eszközöljen, és módot koholjon őt elorozni. Az aggnő megígérte a' Helytartónak, hogy parancsát teljesítendi.

Más nap reggel a' vén asszony durva gyapot-szövetbe burkódzott, nyakába öreg szemü olvasót akasztott, és egy támaszbotot vett kezébe, mellynek felső végéhez egy kobak-kulacs volt függesztve.

Ezen öltözetben 's készülletben Rabia' házához vándorlott, olly hangosan, hogy hallanák, néhány imádságot elmondván, és e' szavakat gyakran ismételvén:

„Tiszteltessék és dicsértessék az Isten! Nincs egyéb Isten kivüle, minden erő

és hatalom az uré, a' legfelségesebbé 's legnagyobbé!"

Déli imádságkor a' házhoz ért, és megkocogtatá az ajtót.

A' kapus megjelent az ajtót kinyitni, 's kérde a' vént, mit akarna.

„Én,“ felelé az öreg asszony, „Isten szegénye vagyok és szolgálója; a' déli imádság órája meglepett, és szeretnék e' szent 's tisztos házba menni, hogy imádságomat végezhetném.“

„Kedves jó asszonyom,“ felelé a' kapus, „e' ház sem nem mosea, sem nem imádság' háza; ez Naamának, Rabia' fijának háza.“

„Tudom,“ folytatá az öreg asszony, „'s hiréről igen jól esmerem e' házat lakosai-val együtt; mert én, mint kegyed látja, a' Chalyf' palotájához tartozom; csak nem rég jövék ki onnét ajtatosságot végezni, 's némü bucsujáratimat teljesíteni.“

„Az mind jól vagyon,“ viszonzá a' kapus; „de én kegyedet nem bocsáthatom be.“

Az aggnő megátolkodott kívánatán, és folyvást hangosabb szózáttal mondá:

„Micsoda! olly asszonyt mint én vagyok, ki minden órán bémehet a' fejedelmek és nagyok' palotájába, nem engednek Naama' házába bemenni!“

Naama, ki ezt hallotta, nevetésre fakadt. Kiment, a' nyitárnak intett, ereszsze be az öreget, 's a' felesége' szobájába vezeté őt.

Az öregnőt egészen meghatta Naam'

szépsége. Fentisztelettel köszönté őt, és szóla hozzája:

„Boldognak tartalak, nemes asszony-ság, hogy téged az ég olly sok kellemekkel és kecsékkel felruházott, meg olly férj-jel megáldott, kit magát is a' szépség elő-képének tarthatni.“

Ezután imádságaihoz fogott, és nem szünt meg térdhajtásával és fohászkodásával, míg az éj bé nem köszöntött.

Ezután az ifju rabnő így szólítá őt:

„Édes jó anyám, pihenjed ki magadat egy kevéssé.“

„Nagyságos asszonyom!“ felele néki az agnő, „ki a' más világon boldog akar lenni, ezen a' világon szenvednie kell.“

Naam enni vitétvén, mondá az öreg asszonynak:

„Végy egy keveset, jó anyám, ebből, a' mit néked szives örömet nyujtok: kérjed az Istent, indítsa meg szívemet, 's terjessze reám is irgalmát.“

„Nemes asszonyság,“ felelé az agnő, „kegyed még fiatal, 's kegyed korában használni kell örömelést; bizonyos vagyok benne, hogy Isten néhanapon megfogja indítani szívedet; mert a' szent korában irva vagyon, hogy Isten meg fog bocsátni azoknak, kik az igaz hitet felvették, mivel ő jó és irgalmas.“

Imigy beszélgetett Naam egy ideig az agnővel, azután mondá férjének:

„Igen szeretném, ha e' jó öreggel valami jót tennél; mert nő az ájtatosság' 's kegyesség' vonásit ábrázatán viseli.“

„Jól vagyon,“ felelé férje, „készíttess számára egy szobát, mellyben lakhassék és gondoskodjál róla, hogy senki se menjen oda ötet buzgó gyakorlatiban háborgatandó. Talán ránk terjeszti áldásit Isten érette, és nem engedi meg, hogy valaha egymástól elválosztassunk.“

Az aggnő az egész éjjel olvasásban 's imádságban tölté. Virradtkor Naam- és Naamához ment, nekik jó reggelt kívánván 's tőlök bucsut akarván venni.

„Hová akarsz menni kedves anyám?“ mondá neki Naam: „Férjem meghagyá, hogy számodra egy szobát készíttsek, mellyben egyedül lehessél, és kényelmed szerint imádkozhassál.“

„Isten hosszabbítsa napjaidat“ mondá az öregnő, „és tölteszen áldásaival!- Én megyek a' mecseteket, imádsághelyeket és az ájtatos emberek' sírjait látogatni, 's nem fogok elfelejtkezni, éretted imádkoznom. Engedd meg nékem csak azt az egyet, hogy néha meglátogathassalak, 's parancsold meg zárnokodnak hozzád bocsáttatásomat.“

Midőn az aggnő eltávozott, Naam, kinek bizodalját már annyira megtudta nyerni, és kinek hivatlen ravaszágát a' jó fiatalnő még távul sem gyanította, távoztán úgy elszomorodott, hogy nem türtetheté magát érette siránkozni.

Az aggnő tüstént Hedzsadzsehez ment, ki mihelyt megpillantá őt, tüstént azt kérde tőle, mennyire jutott légyen czélzatában. A' vénő elbeszélé néki a' történetet, megvallván, hogy még soha sem látott ha-

sonló szépséget. Amaz gazdag jutalommal biztató, ha felfogott ármányat kivien-
di. Az aggnő szerfelett nagyítá a' bájokat,
mellyek meggyőzendők volnának, 's erre
egy hónapi időszakot kívánt. A' Helytartó
engedett kívánságának.

Más nap reggel az öregnő ismét meg-
jelent Naamánál, és szorgalmason folytatá
látogatásit az ifju házásoknál, kik napon-
ként újabb jeleit adák eránta buzgó tiszte-
letöknek 's hajlandóságuknak. Szinte ugy
kedvelte őt a' házi cseléd is, és buzgott ki-
ki őt minél kedvesebben fogadni.

Egy nap, mikor az öreg asszony az if-
ju rabnővel egyedül volt, mondá néki:

„Ugyan, Nagyságos asszonyom, miért
nem jöhetzz velem a' mecsetek és szent he-
lyek' látogatására! ott tiszteletre méltó öre-
geket és ájtatos asszonyokat fognál látni,
kik az égtől mindent kikérnének számód-
ra, valamit csak kívánhatnál.

„Szívesörömet késérnélek,“ felelé a-
maz. Erre az ifju hölgy napához fordulván
mondá:

„Kérlek, nemes asszony, kérjed meg fér-
jemet, engedje meg, hogy veled és az ájta-
tos asszonnal kimehessek a' mecseteket
látogatni, 's a' szegényekkel és az Isten'
szolgáival egyesülni.“

Napa biztató, hogy önmagának kedve vol-
na ez ájtatoskodási gyakorlathoz, 's megigé-
ré, hogy e' felől fiával beszélni fog. A'mint
Naama ezen beszélgetés és egyeztetés közt
bélépett, közelite hozzá az aggnő megcsé-
kolá kezét, magasztalá kegyes nagy lelkü-

ségét, 's áldáskivánatokkal tetézvén őt, véle együtt kiment.

Más nap reggel ismét megjelent az öreg asszony; használta a' kedvező pillanatot, mivel Naama nem vala otthon, az ifju rabnőhöz ment, 's mondá néki:

„Tegnap az egész estét azzal tölténk, hogy éretted imádkoztunk. Menjünk ki már most, légy olly kegyes, együtt. Jersze egy pillanatig velem szent személyeinkhez: mig Naama vissza jövend, mi ismét itt vagyunk.“

Naam napához fordulván, esenkedék néki, csak egy pillanatra, mielőtt és mig férje haza jövendene, kimenniök.

„Még én Naamának e' dolgot meg sem említém,“ felele a' napa, „és tartok tőle, nem szeretné, ha megtudná, hogy kimenendél.“

„Nagyságos asszony,“ mondá az aggnő, „csak a' legközelebbi moseaba fogunk menni, és nem késvén majd szaporán ismét haza térni.“

Az aggnő azomban az ifju asszonyi rabnőt azonnal, a' mint a' házból kiléptek, egyenest Hedzsadzse' palotájába vezette, kinek tüstént bójelenteté megjöttét. Midőn Hedzsadzse azon szobába belépett, mellybe Naam az öreg asszonytól vezetett, felette meglepetett 's elragadtatott a' rabnő szépségétől: soha sem látott ő eddig illy tökéletes deli szépséget. Naam azonnal, a' mint őt megpillantá, leereszté arcz fedőét.

Hedzsadzse tüstént hivatá egyik tisztjét, parancsolván neki, hogy ötven lovaggal lóra üljen, az ifju rabnőt legjobb tevé-

jére ültesse, így Damaszkba vigye, és Abdalmalek eben Mervan Chalyfnak kezeibe szolgáltassa. Ezen kívül egy levelet is adott nekik e' fejedelemhez viendőt, meghagyván, hogy neki arra feleletet vigyenek vissza, és hogy legnagyobb gyorsasággal iparkodjanak ezen tisztöket teljesíteni.

A' Tiszt iparkodott e' parancsolatokat teljesíteni. Az ifju rabnőt felsegítvén egy tevére, vele együtt elutazott. Egész utazása alatt semmit sem tett egyebet Naam a' sírásnál és sohajtásnál, hogy férjétől imigy megfosztva látá magát. Midőn a' Tiszt Damaszk városába érkezett, engedelmet kért a' Chalyffal beszélnie, és által adá néki a' reá bizott levelet. A' mint e' fejedelem azt elolvasá, kérdé, hol légyen az ifju rabhölgy. Ekkor a' tiszt elébe vezeté's kezeibe által adá őt.

A' Chalyf egy különszobába vezeté a' rabnőt, tüstént feleségéhez menvén azon tudósítással, hogy néki Hedsadzse minap ezer Zechinen egy rabnőt vett légyen a' Kufahi fejedelmek' nemzetségéből: „ezen rabnő,“ hozzá tévén, „éppen most érkezék meg e' levéllel. “

Felesége nyilván kijelenté néki azon tudósítason való örömét, melly néki olly kedvesnek lázott lenni. Az alatt a' Chalyf' testvér huga azon szobába talált lépni, mellyben az ifju rabnő tartózkodott, és mihelyt megpillantá őt, azonnal felszólalt:

„Azon ur, kinek tulajdona vagy, még akkor sem vesztett volna, ha éretted száz-ezer darab aranyat adanda! “

Naam, a' nélkül, hogy e' szavakra vi-
gyázna, így szóla hozzá:

„Isten nevében kérlek, nemes Asszony-
ság, mondjad meg nekem, kié legyen e'
palota, és hogy nevezik e' várost, mellyben
most magamat találom?“

„Damaszk városában vagy,“ felelé a'
herczegnő, „ezen palota pedig az én bátyámé,
Abdalmalek eben Mervan Chalyf.
De ugy kérdezőskedel tőlem, mint ha mind
ez esméretlen volna előtted?“

„Valóban, fenséges asszony,“ felelé Na-
am, „mind ez teljesen esméretlen előttem.“

„Micsoda?“ folytató a' herczegnő; „hát
a' ki téged eladott, és szabadságod' árát fel-
vette, nem tudósítod felőle, hogy tégedet
a' Chalyf vásárlott meg?“

E' szavaknál könyzőpor borítáel az ifju
rabnő arczát; átkozá azon ravasz ármányt;
mellynek áldozata lön, 's mondá magában:
„Ha megmondom is az igazat, még sem fogja
senki is hinni; és talán nem sokára visz-
sza kívántatom attól, kinek egyedül magá-
nak vagyon hozzám jussa.“

Minthogy Naam az utazástól felette el
volt tikkadva, tehát a' Chalyf huga egész
hátra való nap kipihenést engedet uékie.
Más nap reggel fehér ruhát, felruhát,
gyöngynyakkötőt és karkötőket vitt néki,
kívánván tőle, hogy tüstént jelenlétében
ékeztse fel velek magát.

A' mint mindketten ezzel foglalatoskod-
tak, belépett a' Chalyf, és Naam mellé le-
ült, ki tüstént befödé orcát mindkét ke-
zeivel. Miután a' herczegnő bátyának el-

dicsérte új rabnője szépségét és tőkélyeit, kéré ez a hölgyet, ne vonná el előte illy sok kellemek tekintetét. De Naam nem hallgatott a' Chalyf' kérelmeire, és állhatatosan megmaradt előbbi önállásában 's helyezetésében: de karai, melyeket a' Chalyf' mézítlen láta, legforróbb indulatot gerjesztének benne. Mondá hugának, hogy harmad nap alatt ismét megjelenend, még ezt adván hozzá:

„Reményilem, ezen ifju szépség meg fog barátkozni veled; és fogékonyabb leend szerelmem eránt, melyet belém tudott csepegtetni.“ Miután a' Chalyf' eltávozott, Naam töprenkedni kezdett jelen állapotán, és sohajtozni urától való elválasztatásán. Este hideglelésbe esett; semmi némü eldelt sem akart magához venni; és nem sokára elenyésztek szép arczvonati 's kellemei.

A' Chalyf' megértvén állapotát, felette elszomorodott rajta, oda hivatá a' legügyesb orvosokat, az ifju rabnőhez vezetvén őket: de egy sem találtatott közöttök, ki a' nő nyavalyájának eredetét fel tudná fődözni, és orvosszert találna annak enyhítésére.

Naama állapota teljesen olljan volt, mint rabnejéé. Midőn haza ment, leült egy párnaágyra, és kiáltá kedves szeretett Naamját. Minthogy nő nem felelt néki, sebesen felkelt, és még hangosabban kiáltozott: de senki sem jelent meg; mert minden szolgálja elrejtődött, félvén ura haragjától.

Erre Naama anyja szobájába ment, kit fejét könyökére támasztva, leg mélyebb gondolkodási helyzetben talált.

„Anyám,“ felszóllala, „hol vagyon Naam?“ „Fiam,“ felelé ez néki, „olly jó helyen vagyon, mint ha itt nálom volna: a' jó öregasszonyal ment ki a' szegények látogatására, 's bizonynal tüstént itt kell lennie.

„De még sem szokott ő így kijárni,“ viszonzá élénken Naama; „és mi időn ment el?“ Reggeli órán, felelé az anyja. —

„Hogyan adhattál néki erre engedelmet, édes anyám?“

„Igen kért, kedves fiam.“

Naam egészen magán kívül ismét elhagyá a' házat, és elment az őrség parancsnokához.

„Tehát kegyed,“ szóla hozzá, feltalálván őt, „egy hivtelen ravaszság által elhagyta ragadtatni rabnőmet? de elmegyek panasza a' Chalyfhoz; őt tudósítani tenviselatedről.“

„Hát kiragadta el rabnődet?“ kérdé az őrség' parancsnoka.

„Egy ilyen 's amollyan formájú öreg asszony, durva gyapott köntösben öltözött, és szokásként kezében olvasót hordozott.“

A' parancsnok ezen ábrázolásban reá esmért az aggnőre, kit a' helytartó néha hasznára fordított, és gondolá, hogy nő annak parancsa szerint cselekedett; de tiltá néki az okosság, ne hogy azt Naamával legkevesebbé is észre vetesse.

„Vezess azon asszonyhoz,“ mondá az emennek, „és én azonnal vissza adatom rabnődet.“

„Nem tudom én, hol lakik,“ mondá Naama.

„Ha úgy vagyon,“ folytató a' parancsnok, „hogyan találhatná fel őt az ember? Isten tudja, hol légyen.“

„Valóban segíthetsz,“ viszonzá Naama, „rabnőmet felkeresni, 's én elmegyek a' helytartóhoz téged bévádolni.“

Naama csak ugyan el is ment Hedzsadzse' palotájába. Mintbogy az atyja Kufahnak egyik legelőkelőbb lakosa volt, azonnal bébocsáttatott.

„Mi kereseted vagyon Naama?“ kérdé őt Hedzsadzse, mihelyt megpillantotta.

Naama elbeszélé neki, a' mi csak imént történt vele. Hedzsadzse magához hivatá az őrség parancsnokát, és kérdé tőle, hol légyen Naamának, Rabia' fiának, rabneje.

A' parancsnok őrizkezdet, nehogy magát kinyilatkoztassa 's a' dolgot felfödözze; jól tudta ő, hogy az aggnő a' rabhölgyet elorozta, hanem még is csak azt felelte, hogy Isten tudja egyedül annak hollétét.

„Ülj lóra,“ parancsolá neki Hedzsadzse, „járdbe szorgosan az utakat, és keressed mindenütt az urától olly igen kedvelt rabnőt.“

Ezután Naamhoz fordulván, mondá neki: „Ha rabnőd nem fog feltaláltatni 's néked vissza szolgáltatni, tehát az enyimek közül tizet kiválogathatsz magadnak, és ugyan annyit az őrség' parancsnokéi közül is, hogy így veszteséged kipótoltassék.“

„Siess csak,“ kiáltá a' parancsnoknak, „és hajhászszad Naama' rabnejét!“

Az őrparancsnok kiment, és szinlé, mintha a' vett parancsot teljesítené.

Naama a' fájdalomtól leggyőzetvén és a' legkeservesb kétségbeesés martalékjává lévén, atyjához haza tért. Ambár még csak tizennégy esztendő's vala, 's arczát még alig lepte gyengéd pelyhetske, még is elviselhetlennek látzott előtte az élet: könyözönlött szemeiből, 's nem kívánta többé látni azon helyeket, mellyek benne a' drága emlékezeteket felújították. Anyja felette aggódott állapotán, és az egész éjszakát vele együtt sohajtozva és siránkozva töltötte el. Hasztalan iparkodott őt atyja vigasztalni azon előterjesztéssel, hogy igen hihetőleg az őrnagy maga oroztatta el kedvelt rabnejét, és hogy ezt nem sokára ismét vissza nyerendi. Az ifju minden eránt érzéketlen volt, és képtelen bár milly vigasztalásnak elfogadására. Kinja annyira nevedett, hogy elméje szinte megháborodott. Már azt sem tudta, mit beszél, és nem esmeré meg azokat, kik hozzá mentenek. Illy állapotban epekedett három hónapig. Hiában hivatá fijához Rabia a' legügyesb orvosokat; mindnyájan egyezőleg azt vallották, hogy őt egyedül az ifju rabnő jelenléte mentheti meg.

Egy nap, midőn Rabia fija állapotán folyvást nyugtalanabbul aggódott, és már szinte kétségbe esett élete felől, halla egy híres és a' csillagjövendelésben ügyes Persa orvosról, ki éppen ekkor érkezett Kufahba; kéré feleségét, hívna hozzája: „Talán,“

mondá néki, „tudni fog ezen orvos valamely szert és módot fiunknak megmenésére.“

Tüstént elküldöttek az orvosért. A' mint bélépett, leültette őt Rabia a' fja ágya mellé, és kérte, venné vizsgálóra fja nyavalyáját. A' Persa orvos fogá az ifju ember kezét, tagjait egymás után megtapogató, és miután arczvonásait szorosán megvizsgálta, mosolygott, és mondá az atyának:

„Fiad' nyavalyájának oka a' szívében rejtekezik.“

„Igazán mondod,“ mondá Rabia meglepetelve, és tüstént elbeszélé az orvosnak, a' mi Naamával történt.

„Azon fiatal rabnó, a' kit emlegetsz,“ mondá az orvos, „jelenleg vagy Balszorában vagyon vagy pedig Damaszkban; és nincs tehetségünkben fiadat egyéb módon megmentenünk, hanem ha őt vele egyesítjük.“

„Ha azt végbe viheted,“ mondá Rabia, „minden vagyonommal szabadon parancsolhatsz, és fogadom néked, hogy leg boldogabb emberré foglak tenni.“

„A' mi engem illet,“ mondá a' Persa orvos, „az legkevesebbé sem sürgetős dolog.“ Azután Naamához fordulván, szólla hozzá: „Légy jó kedvel, kedves gyermekem, nem sokára vége leend bajodnak.“

Ezután kérdé Rabiától, volna e' tehetségében négy ezer darab arany. Rabia tüstént elővevé és általadá néki a' mondott somma aranyat.

„Nékem az a' czélzatom,“ mondá erre az orvos, „fiadat Damaszkba vinni, és esküszöm néked, nem fogunk vissza térni,“

mi azon rabnőt, kit ő olly igen szeret, vissza nem kerítjük.“

Azután Naamához fordult, 's kérdé tőle, mi neve légyen. Hallván, hogy Naamának neveztetik, fenszólla hozzá:

„Jól vagyon! Naama viduljfel egy kisésg és bizzál a' gondviselésben, melly ismét mulhatlanul egyesíteni fog kedvelt rabnődde'. Ad lig is mérésekeld bubánatodat, egyél valamitskét, 's iparkodjál erőre kapni, hogy az utazás' terheit elviselhessed; mert egy hét alatt utnak kell erednünk.“

A' Persa orvos tüstént hozzájok fogott az uti készületekhez. Mindenféle drágaságokat kért magának adatni, még hat ezer zechinet kívánt, hogy a' tizezer zechine sommája teljesítessék, mellyet czélja' kivitelére szükségesnek tartott, és a' lovakat, tevéket 's minden szükséges rakványt elkészíttetett. Nyolcz nap mulva bucsút vett Naama szüleitől, és a' persa orvossal együtt elutazott.

Halepben megállapodtak, hogy az ifju rabnő felől tudósítást szerezzenek magoknak. A' mint azután Damaszkba érkeztek, harmadnapig ki pihenték magokat.

Ezután a' persa orvos egy boltot bérbe vett, mellyet legcsinosabban felkészített 's butorozott; körül vólt rakva almariomokkal, mellyek aranyzattal valának ékesítve és legfinomabb porczollán edényekkel megrakva. A' bolt' külső része kivólt rakva kristály üvegetskékkel, mellyekben minden féle drága illat olajok, 's minden nemü drága italok és nedvek foglaltattak.

Ezután a' persa orvos boltja' középen felállítá csillag vizsgáló csövét és azon asztalát, mellyen számolásait gyakorolta. Azután, mint orvos igen pompásan öltözködött; Naamát pedig legfinomabb gyolcs ingbe, selyemmel himezett atlasz köntösbe és legtündöklőbb színezetü övbe öltözteté.

„Ezután,“ mondá neki, „mindenkor csak atyádnak fogsz engem nevezni, én pedig viszont téged fiamnak nevezlek.“

Damaszknak egész népe özőnlött a' persa orvos boltjához, annak gazdagságát és csinos pompáját bámulni, mindenek felett pedig Naamát látni, ki az egész világot megbájlta arczvonásainak szépsége és egyenéránya által. A' persa csak törökül beszélt az iju emberrel, és ez is egyedül ezen nyelven felelt neki. Nem sokára ez egész városban csak a' persa orvos lön a' beszéd' tárgya. Mindenünen oda tódult a' népség, tőle mindenféle nyavalyáról tudakozódni, 's neki minden nemü nyavalya ellen vólt gyógyszer. A' betegek' vizelletének csupa látásából tüstént megesmeré azok nyavalyáit, gyógyszert adott nekik, és rendszabásokat, mellyekhez magokat tartandának. Rövid időn az egész világ jóslata (oraculum) lön; hire elterjedt az egész városban, 's eljutott, egészen a' nagyok' palotáiba. Egy nap, midőn gyógyszerei' készítésével foglalatzkodott, megállott boltja előtt egy asszony egy tevén ezüsthimezetü nyeregben ülve, és jelt adott neki, menne hozzá leszálni segíteni. A' persa orvos udvarian hozzá ment, kezét nyujtá neki, és bévezeté boltjába.

„Kedves ur,“ mondá néki, „kétség kívül té vagy azon persa orvos, a' ki nem rég Arabiából e' városba jött?”

Igenlő feletére kinyilatkoztatá neki az asszony, hogy egy leánya légyen, ki bizonyos veszedelmes nyavalyában sinlődik, egyszermind egy edénykét nyujtván néki a' fiatal betegnő vizelletével.

Miután a' vizellett figyelmesen megnézte, kérdé az öreg asszonyt, mi neve légyen leányának. „Mert,“ folytatá tovább, „csillagvizsgálatra kell vennem őt, hogy azon kedvező pillanatot kitudhassam, mellyben az italt be kell vennie, melly őt meggyógyítandó.“

„Na a m a' neve,“ felelé az öreg asszony. E' névnél gondolkodni kezdett az orvos, 's ujjain számlálgatni; azután pedig az öreg asszonyt mérő pillanatra 's tekintetre vévén, mondá néki:

„Nemes asszonyság, semmi gyógyszert sem rendelhetek leányodnak, mielőtt szülő helyének nevét tudnám; ez szükségképpen megkivántatik, hogy az éghajlat (égy) különbségét, és a' légkör befolyását számba vehessem. Kérlek tehát, mondjad meg nekem azon helyet, a' hol neveltetett, és hány esztendős légyen jelenleg.“ „Tizennégy esztendős,“ mondá az öregasszony, „és Kufah városában neveltetett fel.“

„Mióta vagyon már,“ folytatá az orvos „ezen országban?“

„Néhány hónapóta,“ felelé az öreg asszony.

Naama, ki e' beszélgetésnél jelen volt, minden szóra figyelt, és szerfeletti indulat-

ban vala. Az orvos és ő néha loppal egymásra tekintettek, 's kölesünös jelét adták egyetértésöknek.

„Nesze, fogd ezt és emezt,“ mondá ekkor az orvos az ifjunak, „és készíts belőle italt.“

Az öreg asszony tíz darab aranyot vett a' boltasztalra, és pontosabban szemlélgeté az ifju embert, ki az ital' készítésével foglalatoskodott.

„Édes kstenem,“ mondá az orvosnak, milly gyönyörű ifju! rabszolgád-é vagy fiad ő?“

„Nemes asszonyság, ő az én fiam,“ felelé ő.

Miután Naama munkáját elvégezé, egy kis czedulkát irt, mellyben Naamot tudósítá megérkezéséről e' következő versekkel:

„Minthogy feltaláltam tartózkodásod' helyét, szerelmemet és gyötrelmemet nevedve érzem.“

Igen ügyesen egy tokba vagy kátyulyába dugta a' czedulát az itallal együtt, mellynek számára a' tok rendeltetett: a' tokot bépeesételte, reá írta nevét, és így al adta az aggnőnek, ki elvevé azt, elbucszott és a' Chalyf' palotájába vissza tért.

Midőn az ifju rabnő' szobájába bélépett, általadá neki a' kátyulyát, azt mondván, hogy éppen most jön egy igen ügyes persa orvostól, ki csak minap érkezett Damaszk városába, és a' kitől ő kedves Naamja nyavalyájára nézve tanácsot kért.

„Ó tökéletesen kitalálta betegséged' nemét,“ folytató az öreg asszony, „és fiának

parancsolá, készítsen számodra gyógyitalt, melly ime ezen ká yulyában vagyon. — Egész Damaszkban sem találkozik szebb és delibb termetü 's miveltségü ifju, mint ezen orvosnak fia, sem pedig olly bolt, melly az övéhez fogható volna.“

Naam elvevé a' tokot az öreg asszony' kezéből. De alig veté szemeit annak fedelére, tüstént reá esmért kedvelt urának kéziratára és nevére. E' pillanatra színe elváltozott, és nem is kételkedett, hogy e' bolt' tulajdonosa Kufából azért jött légyen, hogy meg tudhassa, minő sorsra jutott ő, 's mi lett belőle.

Kérte az öreg asszonyt, ábrázolná le néki azon ifjut, kiről csak éppen most tudósítá őt. Ekkor az aggnő tökéletesen leábrázolta, azt is mondván, hogy Naamának neveztetik, egyik szempilláján, a' jobbikon jel vagyon, továbbá, hogy legcsinosabban öltözködik, 's termete legdelibb, milly csak lehet e' világen.

E' beszéd közben Naam bévevé az italt, és mosolygott azon vonásoknál, mellyekkel az öreg asszony ábrázolását ékesítette.

„Valóban,“ mondá a' fiatal rabnő, „ezen ital reám nézve felette jótékony; elevenséget 's vidámságot önt belém, ugy hogy már is felette jobban érzem magamat.“

„O boldog nap!“ felkiálta az öreg asszony; „milly helyesen cselekedtem, hogy ezen orvoshoz folyamodtam!“

Miután erre Naam az öreg asszonynak kinyilatkoztatá, hogy valamitskét enni kívánna, az öregnő tüstént elszaladt 's egy

rabnót szállított oda, kivel legkellemesebb étkeket rakatott Naam elébe.

E' pillanatban bélépett a' Chalyf az ifju rabnó' szobájába; és a' mint őt enni szemlélte, kijelenté neki örömét gyógyulásán.

„Nagyhatalmu uralkodója az igaz hitűeknek,“ mondá néki az öregnő, azon örömtől, mellyet néked rabnód felgyógyulása okoz, egy orvosnak köszönheted, ki minap jött e' városba. Senki sem esmeri jobban a' nyavalyáknak mindenféle nemeit, mint ő: egyetlen egy orvosszer elégséges a' nyavalyát megorvosolni.“

„Vigy,“ mondá a' Chalyf, „egy ezer darab arannyal töltött zatskót azon orvosnak az általa eszközölt gyógyítás' jutalmául.“

Azután a' Chalyf nem sokára ismét eltávozott, 's az öreg asszony sietett az ezer darab aranyt a' persa orvosnak megvinni. Midőn az erszényt általadá, mondá az orvosnak, hogy a' fiatal szép nő, kit ő meggyógyított, nem az ő leánya, hanem a' Chalyfnak kedvencz rabnej. Egyszersmind egy levelet is által adott néki, mellyet a' fiatal rabnő írt és küldött volt.

Az orvos Naamának adá e' levelet, ki azt le nem írható nyugtalansággal és indultal fogadta. A' levél tartalma ez volt:

„A rabnő, ki boldogságától megfosztatván, szerencséje fenpolczáról leesett, és felette szeretett kelvességől elváltatott, n' tőle küldött levelet kezéhez vette, 's néki e' versekkel felel:

„Leveled' vételével ujjaim önként jegyzék reá a' feleletet. Árasszad el magadat jó illatokkal, és bizzad magadat a' reményre!“

„Móses ismét vissza adatott anyjának, és József' ruhája ismét vissza vitetett atyjához.“

E' versek' olvasásánál könnyekbe usztak az ifju ember' szemei. Az öreg asszony észre vette azt, és kijelentette az orvosnak e' feletti csudálkozását.

„Miként lehetne,“ felelé az orvos, „hogy ne sirjon; e' fiatal szép az ő rabneje. kit ő forron szeret. Mert tisztas asszonyosság, meg kell néked vallanom az igazat, ezen ifju ember nem az én fiam, hanem R a b i a fia Kufah városából. Egyedül azon levél, mellyet ő Naamnak irt, lehetett képes meggyógyítani a' fiatal szépet, kinek nem volt egyéb nyavalyája, mint azon fájdalom, hogy urától elszakasztatott. Tartsd magadnak, édes asszonyom ezen ezer darab aranyat, 's tarts számot még gazdagabb jutalomra is, ha szíved szánakozásra indulhat ezen szerencsétlen szerelmesek eránt. Te vagy az a' személy egyedül, ki e' kelepczét feloldhatja, 's minden reményünket egyedül benned helyezük.“

Az öreg asszony nagyon elcsudálkozott, de még inkább kecsegtetett e' bizodalom átlal, és kérdé Naamától, ha valóban ura légyen-é a' szép rabnőnek. Midőn ez bizonygatá néki, hogy valólag ő a' szép rabnő' ura, megvallá az öreg asszony, hogy Naam szüntelen ő felőle beszélgetett. Miután az ifju ember minden kalandjait elbe-

szélé néki, az öreg asszony igen megindult, 's biztatá, hogy teljes szívvel rajta fog lenni, őket ismét egyesíteni. Nő tüstént felült tevéjére, és sietve vissza nyargalt a palotába.

A' mint az ifju rabnó' szobájába belépett, mosolygva pillanta reá, és mondá néki:

„Ilik hozzád, hogy így epekedjél és nyavalyogj Kufah' városából lévő Rabia' fiának, Naamának szerelméből?”

„Nagy Isten!” felkiálta Naam, „minden felfödöztetett 's elvagyok árulva!”

„Csendesedjél,” mondá az öreg asszony; „én nem fogok vissza élni a' reám bizott titokkal. Én mindkettőtök' boldogságát eszközölnöm, 's életemet koczkára fogom vetni, hogy ezt kivigyem.”

Az öregnő azután csak hamar ismét vissza ment Naamához és mondá néki:

Most jövök rabnódtól, 's beszéltem veled: szerelme irántad semmivel sem csekélyebb annál, mellyel te eránta lángolsz; és az ő érzeketlensége a' Chalyf' indulata iránt békibizonyítja azt, hogy semmi sem képes állhatatosságát megrendíteni. Én egy ajánlatot gondoltam ki, melly néked tetszeni fog; de annak kivitelére bator lélekkel kell fegyverkezned. Elmegyek, módot lelmi, hogy téged a' Chalyf palotájába vezesselek, és néked öszvejövetelt szerezzek rabnóddal; mert reája nézve a' kijövetel teljes lehetetlenség.”

„Isten áldja meg jó szándékodat” mondá Naama, „és jutalmazzon meg, a' mint érdemled!”

Az öreg elhagyá Naamát és vissza tért a' palotába; azt mondá az ifju rabnőnek, hogy az ura éppen most jelenté néki legforróbb kívánságát nejét látni, és kérdé tőle, hát maga milly véleményben volna e' felől.

„Én azt szinte olly forrón ohajtom, mint ő,“ viszonzá Naam sohajtva.

Ezután nem sokára ismét kiment az öreg asszony a' városba, egy rakványt vivén hóna alatt, mellybe nyakkötő gyöngyöt, drágaságokat és minden szükséges asszonyi ékeségeket gyöngyölt. Sietve elment vele Naamához, kérvén őt, menne véle a' bolt' hátulsó szobájába, hol egyedül lehetnének. Itt kifestette arczát és karait az ifjunak, haját is bémázolván. Felöltözteté asszonyruhába és selyem nadrágba, homlokkötőt vagy is pártát kötött homlokára, és ugy felcifrázta őt, hogy teljesen hasonlítana a' harem' valamellyik rabnejehez.

A' mint az öreg asszony készen volt, megtekintgette Naamát tetétől fogva talpig ezen új öltözetben, és felszólala:

„Valóban soha se láttam illy bájos alkatot: ez szebb még rabnejenél is. — Lépj fel 's alá előttem,“ monda ezután néki, „hajtsd előre bal oldaladat és hajtsd meg egy kisség a' jobbikat, helyezd magadat kényelmes szabad alakba, 's lebegtessed pongyolán felső ruhádat.“

Midőn már jól megtanította őt, 's képesnek látta felvett szerepét játszani, még ezt mondá néki:

„Majd holnap estve elfoglak magammal vinni 's a' palotába vezetni. Meg ne ijedj a' rabszolgák és parancsolójok látásától; légy bátor, süsd le a' fejedet, és senkinek ne szólj.”

Más nap este megjelent az öregnő Naamát magával vinni, és vele a' Chalyf palotájába ment.

Nő lépett bé először; de a' mint Naama, ki utánna ballagott, követni akará, megállíttatott a' kapus által. Az öreg asszony kancsal szemmel pillantott a' kapusra, mondván néki, hogy igen vakmerő légyen, bátorkodván Naamot, a' Chalyfnak kedvelt rabnejét megállítani, kinek felgyógyulásában ezen Fejedelem olly nagy részvételt lel. A' kapus elhalgatott, és béeresztette Naamát, ki már most az öreg asszonnal további fentartóztatás nélkül a' palotaudvarnak belsejébe lépett.

„Légy vidám bátorságban,” mondá már most néki az öreg asszony, „lépj bé bátran és tarts balra: számláld meg gondosan a' szobákat, és menj bé a' hatodikba, hol minden készen vagyon elfogadásodra. Mindenek előtt, meg ne rémülj, ha valaki megtalálna szólítani, és ha veled beszédbe akar na eredni valaki, vigyázz, ne hogy vele szóba állj.

Midőn a' hárem belső kapujához közeledtek, a' fekete heréltek parancsnoka megállítá őket, és kérdé az öreg asszonytól, ki légyen ezen rabnő.

„Egy fiatal rabnő,” felelé az öreg asszony, „kit urném meg akar venni.”

„Ide senki sem jöhet bé,“ felele a' parancsnok, „a' Chalyf engedelme nélkül. Térjetekek ismét vissza; azon parancsolatok, mellyek nekem adattak, meghatározottak 's bizonyosak, és semmi nemü kivételt sem szenvednek; én nőt nem fogom bébocsátani.“

„Tekíntsd meg jól mit mivelysz,“ visszonzá az öreg asszony: „vallyon nem látod-é, hogy csak tréfálok, midőn egy rabnóról enyelgek, kit asszonyom megakarna venni? ezen rabnő, láddsza, maga Naama, a' Chalyf kedvencz rabneje: nő gyógyulni kezd, és egészsége végett egy kisség ki vala sétálni. Istenre kérlek, ne gátoljad bejövétében: a' Chalyf leüttetné fejedet, ha meg találná tudni, hogy kedvelt rabnejét nem akartad bebocsátni a' hárembe.“

Ezután az öreg asszony ugy színlé magát, mintha Naamhoz szóllana, és mondá:

„Jersze bé, Naam, és ne vedd fel őt: de kérlek ne szóllj a' dologról a' herczegnőnek is.“

Erre Naama lehajtá fejét, és belépett a' hárembe, de a' helyet hogy balra tartana, jobbra talált térni, és őt helyett hatot olvasván, a' hetedikbe ment be.

Ez egy gazdagon felékesített szoba volt: falai bévoltak vonva selyem és aranyhimes szőnyegekkel: aloefa, ambra és pézma égtek illatozva arany füstölőkben, 's a' legfelségesb jó illatokat terjeszték el. E' szoba közepén a' thronushoz hasonló polcz állott aranyszőnyeggel béterítve: 's erre felült Naama.

Mialatt az ifju ember a' körüle volt tárgyak szemlélésével foglalatoskodott, és kalandjáról gondolkodott, a' Chalyf' huga belépett egyik rabnejével. A' mint Naamát a' throuson ülni látá, közelíte hozzá, és őt ifju rabnőnek tartván, kérdé tőle ki volna, 's ki által vezetetek e' szobaba. De semmi feleletet sem vehetett ki belőle.

„Ila talán bátyám rabnői közül való vagy,“ folytata a' herczegnő, „és talán ő reád megharagudott, ígérem néked, közbenjáród leendek előtte, és ismét visszaidézlek kegyeihe.“

Mint hogy a' Chalyf' huga látá, hogy Naama folyvást mély csendben 's hallgatásban marad, parancsolá rabnejének, al'jon a' szoba' ajtajához, és senkit se ereszszen be. Midőn erre még közelebb lépett az átöltözött ifju emberhez, elbámult szépségén, és újra megszólítá őt e' következő szavakkal:

„Ifju rabnő, mondjad meg csak nékem, ki vagy, mi neved, és ki hozott téged az én szobámba; mert én nem emlékezem reá, hogy valaha e' palotában láttalak volna.“

Mint hogy Naama még mind e' mellett is hallgatva maradott, a' herczegnő, hogy bizodalmit megnyerje és őt szólásra indítsa, némü nyájasságokat 's kedvezéseket kívánt eránta mutatni. Ekkor tüstént reá esmért, hogy nem nőszemély. 's le akarta róla rántani a' patyolatot, melly képét fődte, hogy lássa, ki légyen.

„Kegyelmes asszonyom!“ felszóla ekkor Naama, „én rabszolga vagyok: Is-

tenre kérlek, végy meg és fogalj o'talmad-
ba.“

„Semmit se félj,“ mondá a' herczegnő; „de mond meg, ki vagy, 's ki 's mi hozott téged ide az én szobámba?“

„Herczegnő,“ felelé ő, „engem Naamának neveznek, Kufah' városában születtem, 's életemet merészlettem, hogy rabnőmet, Naamot, ismét láthassam és feltálhassam, kit tőlem legrutább ravaszsgal elragadtak.“

A' herczegnő bátorítá 's megnyugtató őt, és miután rabszolgájút magához szólította, parantsolá néki, hívja oda Naamot.

Az öreg asszony Naam' szobájába ment, 's kérdé ezen ifju rabnőtől, ha ura még sem érkezett volna-é meg. Midőn Naam azt felelé, hogy nem látta őt, azonnal gyanítá az öreg asszony, hogy eltévedett, és más szobába ment, nem abba', mellyet neki kijelelt volt. Közlé aggodalmát Naammal, a' ki megrémülvén így szóllala fel:

„Oda vagyunk, elvagyunk veszve!“

Midőn még mind a' ketten bajos helyzeteken töprenkedtek, belépett hozzájuk a' herczegnő rabszolgájója, és mondá Naamnak, hogy a' herczegnő beszélni akar vele, 's hogy tehát tüstént hozzája a' szobájába menendene.

A' mint Naam felkelt, hogy engedelmeskedjék, az öreg asszony ezt sugá fülébe: „urad bizonyosan a' herczegnőnél vagy, 's egész szövevényünk-felfedeztetett.“

A' Chalyf' huga az ifju rabnő beléptekor ezt mondá néki nyájasan:

„Urad elvétette a' szobát, és az enyimbe talált jönni a' tiéd helyett; de semmit se félj, mindent úgy rendelek el, hogy a' dolognak szerencsés kimenetele legyen.“

E' szavaknál ismét szabadon kezdett lélekezni Naam', és köszöné a' herczegnőnek azon oltalmat, mellyet neki ajánlani méltóztatott.

Mihelyt Naama megpillantotta szeretett hölgyét, elébe repült, és szívéhez szorította őtet. Az öröm, melly mind a' kette-jöket elfoglalta, eszmeletlen egymás karai közé sülyeszté őket.

Miután ismét magokhoz ocsultak, maga mellé ülteté őket a' herczegnő, és már most velek együtt azon módról gondolkodott, mellyel őket bajos állapotjokból, mellybe bonyolódtak, kimenthetné.

„Parantsoló asszonyom,“ mondá Naam, „sorsunk jelenleg a' te kezeidben vagon.“

„Részemről semmi ől sem kell tartanotok,“ felelé kegyes részvétellel a' herczegnő, „sőt inkább mindent elkövetek, a' mi tőlem telhetik, azon veszedelemnek eltávoztatására, melly minden egyéb környületek közül benneteket fenyegethetne.“

Ezután rabszolgájához fordulván, parancsolá neki, hozzon enni, és rakjon fel frissítményeket.

Miután e' parancs teljesítettett, a' herczegnő maga személyesen kínálta őket különbfélékkel, és biztatá őket, minden aggodalom nélkül engednének viszonzlátások' örömeizelmeiknek. A' két jegyes az

estének egy részét azzal tölté el, hogy egy másnak kölcsönösen dicsekedtek ismétlátások és egyesülésök' boldogságával, 's azon boldog örömlésnek ünneplésével, melly lelkeket megrészegíté.

„Soha sem éltem még,“ monda Naama, „boldogabb pillanatokat; 's már most keveset aggodom felőle, bár mi történjék is velem.“

„Igy te ezen rabszolgálot igen szereted?“ kérdé őt a' Chalyf' huga.

„Jól látod azt, fenséges asszony,“ felelé Naama, „azon veszedelem, mellynek magamat itt kiteszem, eléggé bizonyítja mérhetlenségét szerelmemnek.“

„Hát te, Naam,“ a' Chalyf' huga az ifju rabnőhez fordulván, „ugy-é te is nagyon szereted uradat?“

„Fejedelem asszonyom,“ felelé Naam, „ezen szerelem volt oka azon sorvadásnak, mellybe sülyedtem.“

A' herczegnő azután felszólítá Naamot, lantozzon egyet, tüstént lantot vitetvén számára. Naam öszveilleté hurjait, egy elő játékot vert rajta, azután annak késérete mellett néhány verset énekelt, mellyekben a' herczegnőnek kijelenté azon hálát, mellyel az ő kegyelméért el vala telve. Naam ezután Naamának adá a' lantot, a' ki, miután néhány hasonló tartalmu verset énekelt, azt a' herczegnőnek nyujtá. Ez nem vonakodott a' hangműszert elfogadni, és maga is néhány verset énekelt az igaz szeretők boldogságáról.

Midőn itt ez történt, a' Chalyf Abdalmalek eben Mervan véletlen a' hercegnő' szobájába lépett. A' két szerető tüstént felkelt, és a' Chalyf' lábaihoz borult, ki őket nyájasan felkölté. Tetszve veszteglettek pillanatai Naamon, és a' mint egy lantot vön észre nála, örvendett egészségének helyre állásán. Midőn azután az átöltözött Naamára veté szemeit, kérdé hugától, ki legyen azon ifju rabnő, kit ő Naam mellett ülni lát.

„Nagy hatalmu uralkodója az igazhitűeknek,“ felelé neki a' hercegnő, egy fiatal leányka, a' ki zsenge korától fogva rabszolgálóddal együtt nevedett, és a' ki nélkül életét el nem viselheti.“

„Valóban,“ mondá a' Chalyf, „ezen rabnő bájos, és szinte olly szép, mint Naam: holnap mindjárt egy szobát' készíttetek számára játszótársnéja' szobája mellett, és neki mindenféle ékes öltözeteket és piperéket, mellyek gyönyörködtetésére szolgálhatnak, azon barátságért, mellyel Naam eránta buzog.“

A' hercegnő tüstént frissítményeket rakatott a' Chalyf elébe, a' ki le ült volt; egy keveset magához vett belőlek, és felszólítá Naamot a' lantolásra. Nő engedelmeskedett és zengzetéhez verseket danlott a' Chalyf dicsőítésére. Ezen fejedelem igen örült a' leány' hangmívét hallania; és mintán nő elvégzé, köszöné neki a' Chalyf azon gyönyörködtetést, mellyet neki szerzett, és nagyon megdicsérte hangzatának terjedelmét és szépségét.

Éjfél tájban inígy szólott a' herczegnő
bátyjához, a' Chalyfhoz:

„Nagy hatalmu uralkodója az igazhi-
tűeknek! Naam, ki csak alig lábbadozott
még fel, az éneklés és az egész este tar-
tott társasági mulatságban tett részvétel
által bizonyosan felette el'áradott 's eltik-
kadt. Ha megengedi felséged, tehát most
egy történetet fogok beszélni, melyet egy-
kor olvastam volt.“

Miután a' Chalyf kijelenté neki, hogy
nagy öröme fog szolgálni annak hallgatá-
sa, a' herczegnő inígy folytató:

„Uram, élt egykor Kufah' városában
egy ifjú ember, névszerént Naama, Rabia'
fija, kinek egy rabneje volt birásában, kit
ő halálra szeretett. Ezen rabnő, a' ki vele
együtt n'velterett fel, leggyengédebben vi-
szonozta szerelmét. Alig vette el nőt, azon-
nal legsúlyosabb csapást ejtett rajta a' szün-
telen változó sors: egy nap saját házából
elraboltatott rabneje. A' rabló eladá nőt tíz
ezer darab aranyon bizonyos nagy hatalmu
fejedelemnek, a' ki haszontalan követe el-
mindent, hogy szerelmét megnyerhetné.

Naama elkeseredvén 's kétségbe esvén
rabneje' vesztésén, oda hagyá nemzetsé-
gét, vagyonát és háát, hogy megtudhassa,
mi lett légyen belőle, és hogy minden le-
hető módot elkövessen vele ismét egyesül-
nie. Legnagyobb veszedelmeknek tevő ki
magát, és még életét is merész'ette e' szá-
rencse' elérése végett. Alig lelta fel nőt,
azonnal meglepte őket együttlétökben azon
fejedelem, ki nőt megvette volt, 's azonnal

elhatározta sorsokat, és tüstént elakarta őket vesztetni...

„Mit gondolsz, Uram,“ félben szakasztá történetbeszéde' folyamát a' herczegnő, „ezen fejedelem hirtelenkedése és illetlen cselekvése felől?“

A' Chalyf azt felelé, hogy a' fejedelem, noha teljes hatalma volt rájuk, tartozott volna nekik megbotsátani, még pedig e' három oknál fogva: először, minthogy a' két fiatal házastárs egymást olly buzgón szerette: másodsor, mivel palotájában, 's oltalma alatt találkoztak; és harmadszor, minthogy neki több módja volt, mint sem az ifju embernek, magának más rabnót szereznie; „ezen fejedelem,“ hozzá veté, „egy a' királyi méltóságot alacsonyító cselekedetet követettel.“

„Méltóztassál már most,“ mondá a' herczegnő bátyának, a' Chalyfnak, „egy pillanatig hallgatni, a' mit nekünk Naam énekelni fog.“

Erre elkezdé az ifju rabnő legérzékenyebb versekben ábrázolni azon gyötrelmeket, mellyeket két, egymással legédesebb érzéssel egyesített szeretőnek érezni kell, mellyeket a' végzés kéménysége elszakasztott egymástól. Naam szívemelő szózata annyira megbájolá a' Chalyfot, hogy neki a' leghizelékenyebb kifejezésekkel jelentené meglegedését és tetszését.

A' herczegnő kapott e' kedvező pillanaton, és azt mondá neki, hogy egy nagy királynak csak egy szava légyen, és a' már egyszer kimondott ítéletét vissza nem ve-

heti. És miután erre Naamot és Naamát feláltatá, így szóla bátyához:

„Nagy hatalmu fejedelme az igazhi-tűeknek! im itt magad előtt látod mind a' két szerencsétlent, kiknek sorsán éppen most szánakodtál 's panaszkodtál: Naam azon ifju rabnő, kit Hedszadzse eben Juszuf a' férjétől elrabolt, hogy néked küldené. Megcsalt ő téged levelében, ha azt jelenté, hogy nőt tizezer darab aranyon vette. Naama, kit itt fiatal rabnővé átöltözve szemlélsz, valóban ura és férje. Dicső őseid' nevében bátorkodom kérni felségedet, szánjad meg ifjuságukat, 's bocsásad meg nekik az általok elkövetett hibát. Saját szíved' belsejében fogod érezni azon jutalmat, melly a' reájok árasztandó nagy lelki részvétedért járandó. Gondold meg, hogy mind a' ketten hatalmadban vagynak, hogy szerencsájök volt aszталodnál enni, és, hogy a' te testvér hugod az, ki téged esdekelve kényszerít, hogy véreket ki ne ontsd.“

A' Chalyf felelé erre megindulva: „Igazságod vagyok, hugom; ezen esetről már kimondottam ítéletemet, és te jól tudod, hogy én soha sem huzom vissza már kimondott ítéletemet.“

Ezután a' Chalyf Naamhoz fordulván, így kérdé őt: „Ez tehát a' te urad?“

„Igen is, felséges fejedelem,“ felelé mély tisztelettel az ifju rabnő.

„Légy csendesen és semmit se félj,“ mondá a' Chalyf nyájasan, „én szívesörö-mest megbocsátok mind a' kettőtöknek. — De, Naama, miként tudtad meg, hogy rab-

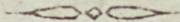
nőd itt legyen, és miként vihetted végbe, hogy ide bejöttél?”

„Uram,“ felelé az ifju ember, „méltóztassál történetemet meghalgatni, én dicső előd-ldre esküszöm, annak egy izromát sem fogom kihagyni vagy eltitkolni:“

Erre Naama elbeszálta a' Chalyfoknak mind azt, a' mi vele történt; azon halakötelességet, mellyel a' perzsa orvosnak és az öreg asszonynak tartozik: miként vezette legyen őt az öreg asszony a' palotába, és miként tévesz ette ő ott el a' szobát; mellybe menendő vala.

A' Chalyf eltelve hámulással e' történeten, magához hivatá a' perzsa orvost, díszköntösbe öltözteté, és jeles hivatalt adott neki udvarában. Öszve házastá őt egy kellemes rabnővel, és szívesen kijelenté neki, hogy szüntelen kívánna magánál megtartani illy férfit, ki illy nagy ügyességgel és értelemmel bír, és kinek talentomai ő neki magának is hasznára lehetnének. Naamot és Naamát is tetézte jótéteivel, szinte ugy az öreg asszonyt is. — Ezután a' palotában egész egy hétig csupán öröminnepek és vígasságok divatoztak.

Ezen idő elmulván, a' Chalyf Naamnak és Naamának engedelmet adott Kufahba vissza térniök. Rabia és felesége magokon kívül lettek örömlükben, a' mint fíjokat ismét látták, és sokáig karjaik közé szorítva tarták őt.

ABU MUHAMED ALKESZLAN TÖRTÉNETE.

Egy nap, midőn Harun Arresid thronusán ült, egész udvarnagynépetől környezve, egy rabszolga, kezében drága gyöökkel kitüzött és gyémántokkal kirakott homlokkötőt vivén, thronusának lépcsőjéhez ment, 's homlokával a' földet megilletven, így szólla:

„Legnagyobb hatalmu fejedeleme az igazhitűeknek, Szobeide, a' te felséges hölgyed, megparancsolá nékem, az ő hódolását felségednek bémutatnom. Tudja felséged, hogy régóta foglalatoskodik ezen homlokkötőnek elkészítésével; már most csak azon egy gyémánt hiányzik, melly közepére kívánta ik; minden kincseid között keresgélj egyet, melly elég nagy volna azon helyet bétölteni, he minden fürkészései fogatlan maradtak.“

A' Chalyf tüstént megparancsolá minden előkelőbb tisztjeinek, kik jelen voltak, hogy mindenütt kereséssel a' legszebb gyémántokat.

Engedelmeskedtek; de ők sem találhattak olyant, melly méltó leendhetne a' Szobeide által czélba vett homlokkötő' tökéletes bévégzésére 's koronázatára.

A' Chalyf boszorkodott rajta, hogy az általa rendeltetett keresgélésnek nem lett szerencsésebb fogantja, mint a' fejedelem-asszonyénak, és kedvetlenül mondá:

„A' földtekének fele hatalmam alá vagon vettelve, és nincs kincseim tárában olly gyémant, millyent hölgyem kér tőlem! Menjetek, és tudakozzátok meg Bagdád' minden kincsárosítól, ha vagoné olly gyémántjok, melly hölgyem' kívánságának meg fele.“

A' megkérdezett kincsárosok mindnyájan azt felelték, hogy illy gyémántot egyedül Balszorában találhatni, bizonyos Abu Muhamed Alkeszlan nevü embernél.

A' Chalyf tüstént megparancsolá egyik vezérének, hogy azonnal gyors postát küldjön Emir Muhamed Alszo-boidehez, Balszorai helytartóhoz, hogy ezen Abu Muhamed Alkeszlant tüstént Bagdadba vitesse.

Meszrur, a' heréltek' feje, kire a' dolog bízott, annyira szorgalta kötelességét, hogy rövid idő alatt Balszorában volt. Miután az Emirnek bemutatott, és küldetése tárgyát néki tudtára adta, emez iparkodott a' Chalyf' parancsát teljesíteni, és néhány tisztjeit Meszrurral Abu Muhamed Alkeszlan' házához küldötte.

A' mint Meszrur az utszajton koczogtatott, megjelent egy rabszolga, és kinyitá az ajtót.

„Eredj, mondmeg uradnak,“ mondá neki Meszrur, „hogy az igazhitűek leghatalmasabb uralkodója őtet magához parancsolja.

Mihelyt a' rabszolga urát erről tudósította, maga megjelent Abu Mubamed Alkeszlan, hogy Meszrurt késéretével együtt személyesen elfogadja.

Miután tőlök jöveletek okát még környületesebben megérté, kéré őket, közelebb

lépni hozzája; de azok vonakodtak, azt felelvén védségül, hogy a' Chalyf' parancsa legkevesebb hallasztást sem engedendő, és hogy e' fejededelem vissza érkezésüket nyugtalan várandaná.

„Legalább azt engedjétek meg nékem,“ felelé nekik Alkeszlan, „elkészülésemet, hogy ő felsége előtt megkivántató tisztes illendőséggel jelenhessem meg; az nem fog sokáig tartani, 's kérlek, jöjjetek be, 's pihenjétek ki egy kisség magatokat.“

Meszrur és késérői, kik hosszúságos vonakodás után a' meghívásnak engedtek, az előterembe lépven észre vettek jobbról és balról ajtókárpitokat zöld selyemből, melyek felülről egész aláig arannyal voltak hímezve. A bu Mu ha med Alkeszlan parancsolá egyik rabszolgájának, vezesse őket egy pompás fürdőbe a' háznak belsejében.

E' fürdőnek falai és padlázatja fődve volt arannyal és ezüsttel; egy pompás fehér márvány meder állott a' közepén, vízzel töltve, melly rózsajolajjal illatozott, és csinosan öltözött rabszolgák vetélkedve teljesítették minden intést.

Miután Meszrur és késérői megfürödtek, és illatokkal meggőzöltettek; aranyból és selyemből szövött és kötött ruhákba öltöztettek, 's azután a' házi ur' szobájába vezettettek. Ez őket egy pompás szófán ülve és olly vánkosokra dülleszkedve fogadá, melyek mindenféle arannyal sugárzottak.

Meszrur' feje fölött egy aranybrokat polczmennyezet állot, drága gyöngyökkel és gyémántokkal hímezve.

Abu Muhamed Alkeszlan Meszrur legjelessebben fogadta, és maga mellé ültette. Olly lakoma adatott, melly a' legkellemesebb 's legválogatottabb étkekből állott. Ezen étkek arany és Chinai porczolán edényekben adattakfel; és a' mindenütt uralkodott pompa és fényelgés olly nagy volt, hogy Meszrur nem türtethetvén magát, felszóllala, hogy soha életében nem látott illy pompához hasonlót, még pedig a' Chalyf' udvarában sem.

Miután így az estét igen kellenesen és vidáman töltötték, Meszrur és késérői Abu Muhamedtől egy erszényt kaptak ezer darab arannyal töltve. Más nap reggel mind-egyiköket fölököztették arany rojtokkal ékesített zöld selyem köntösbe, és ugyan azon fentisztelet adatott nekik, mellyben előbbi este gondosan részesítettek.

Midőn Meszrur Abu Muhamed Alkeszlan szobájába lépett, tudfára adta neki, hogy tovább nem késhetik Balszorában, Muhamed kérte őt, hogy még csak e' napon maradjon nála, megigévév néki, hogy jövő reggelre készen leend az elutazásra.

Valóban, mihelyt virradni kezdett, egy tevét vezettek elébe, mellynek nyerge gyöngyökkel és gyémántokkal hímezett arany-szőnyeggel volt ékesítve. Felült a' tevére, bucsut vett Muhamed Alsobeidy Emiről, és halasztás nélkül elhagyta Balszorát Meszrur' kíséretében, a' ki így gondolkodott magában: „A' Chalyf nagyon meg fog lepettetni 's bámulni, majd ha Abu Muhamednak illy gazdag és fényes jövetét 's megje-

lentét látandja, bizonyosan el nem fogja mulatni, tőle megtudakozni, honnét származott légyen illy fenséges gazdagsága.“

Mihelyt Bagdába érkeztek, Meszrur tüstént a' Chalyf elébe vezette Muhamed Alkeszlant. A' fejedelem nyájasan fogadá őtet, maga mellé ülteté, beszédet engedvén néki.

„Leghatalmasb uralkodója az igazhi'üeknek, „szóla Alkeszlan, „szabadságot vettem magamnak felséged eránt némü apróságok ajándékával bizonyítani hódolásomat, 's engedelemért esedezem azokat bémutathatnom.“

Harun Arresidnak azon kérdésére, mi-ből állanak ezen ajándékok, egy rabszolga előállott egy ládátskával, mellyet ura' lábai elébe tett. Alkeszlan felnyitá azt, 's belőle több remek mivezetü fátskát vön elő, mellyeknek derekai és ágai aranyból, levelei smaragdból, gyümölcsei meg rubintból, topázból és vakító fejer drága gyöngyből állottak. Azután még több más drága kincsét is szedett elő egymásután a' ládikából, melly hüvölés által mind azokat magában foglalhatta.

A' Chalyf elcsudálkozván e' csudalátványon, még inkább elbámult, midőn Alkeszlan egy másik ládátskát, mellyet magához vitetett, felnyitott, 's belőle egy rubintokkal és drága gyöngyökkel hímezett selyem sátorot huzott elő. Alapja aranyból volt, smaragdokkal 's topázokkal ékesítve, támasz oszlopai pedig drága Indiai fából mivezve. Ezen pompás sátor kivolt éke-

sítve sallangokkal, mellyekben smaragdok és szaffirok fénylettek. Számos madarak és mindenféle más állatok látszottak rajta élő nagyságban, mellyeknek tollai és szőrei igaz gyöngyökből, rubintökből, smaragdokból, szaffirokból, topázokból és mindenemű drága kövekből állottak, legremekebb mivészi módon öszve illegetve és színök szerint izletesen szerkezve.

A' Chalyf mind inkább elcsudálkozván és elvakítottván illy sok gazdag kincsek látásától, nem is tudta, mit gondoljon mind e' látványról, a' mint hozzá Abu Muhamed Alkeszlan imígy szólt:

„Leghatalmasb uralkodója az igazhitűeknek, nem félelem érzelme, hanem inkább az illendőség ösztöne az, melly engem arra birt, hogy felségednek illy ajándékokat nyujtanék bé. Meggondolám magamban, hogy illy drágaságok nem illenek olly csupa polgár férfiúhoz, mint én vagyok; hanem egyedül felségedhez illendők 's tartozandók. És annak megmutatására, hogy ezen hódolásomban a' félelem legcsekélyebb részt sem vett; tehát, ha megfogja felséged engedni, még más csudadolgokat is teendek, mellyek hatalmammat résznyire nyilvánítják felséged előtt.“

Miután a' Chalyf ezen ajánlást örömmel elfogadta, Abu Muhamed Alkeszlan egyik ablakhoz lépett, könnyeden meghajtá magát, ajkait mozzgatván és szemeit a' galleriára emelvén, melly a' palotát körülövedzé. A' galeria magától hajlongani látszott, mintha Alkeszlan előtt bókolni ki-

vánna. Muhamed Alkeszlannak egy szemintésére tüstént minden ajtók, mellyek erősen zárva voltak, nyillani látszottak; és a' mint ő még néhány értetlen szavat dörmögött, hirtelen számtalan madár csevegése halatszott, mellyek neki felelni látszottak.

Harun felette elcsudálkozván mindenem, a' mit látott és hallott, kérdé a' Balszorai polgártól, honnét légyen illy csudahatalma, és valljon nem ő légyen-é azon Abu Muhamed Alkeszlan (Lomhafi), a' ki annyira elvagon hirtelve lustaságáról, és kinek az atyja, mint a' nyilvános fürdők seb-orvosa legnagyobb nyomoruságban halt meg, feleségének és fijának egy fillért sem hagyhatván.

„Uram,“ felelé Alkeszlan, „születésem' homálya, hajdani szegénységem, és azon renyhesség, mellyben sokáig éltem volt, történetem csudás létét szaporítják és sokasítják. Telve vagon az rémletes esetekkel ugy, hogy méltó volna aranybetűkkel irattatnia, és mindazoktól szívre vétetnie, kik mások példáiból 's történeteiből tanulni akarnak. Ha felséged kegyes megengedni nékem annak elbeszélését, nem kétkedem felöle, hogy azt nevezetesnek találandja,“

Miután a' Chalyf kijelentette, hogy ezen elbeszélést nagy örömmel fogná hallgattni, Abu Muhamed Alkaszlan imigy kezdé:

„Az atyám valóban egy szegény seb-orvos vala, a' ki keresetét vagy mesterségét a' nyilván fürdőkben üzte, és mind az, a' mit fenségednek rendkívüli lomhaságom-

ról mondottak, teljes igazság; mert gyermekkoromban olly rest voltam, hogy, midőn álmomban, melly igen gyakran hatalmat vett rajtam, a' napfüggőleg az agyamra sütött, még akkor sem kelhettem fel árnyékba vonu'ni.

Tizenötödik évszakomba jutottam, midőn atyám meghalálázott, és engem anyámmal együtt legnagyobb sanyaruságban hagyott. E' szegény asszony kénytelenítetett a' szomszédságban szolgálóvá lenni, hogy magát eltarthatná, és szükölködése mellett is, mellyben sanyargott, kegyes volt naponként ennem 's innom hordani, holott én nem pirultam egész napon által henyélni.

Egy nap hozzám jött anyám öt ezüstpéuzel; ugymint takarékosága gyümölcsevel, 's így szolt hozzám:

„Fiam éppen most hallám, hogy A bul Moszaffer Sejk Chinába szándékozik utazni. E' férfit szeretettel teljes a' szegények eránt, és nagyon esméretes egyenes jólelküségről. Végy erőt magadon, fiam, és kelj fel, jersze velem, add neki ezen öt darab ezüstpénzt és könyörögj neki, hogy Chinában, azon országban, mellyről annyi csudadolgokat regélnek, számadra valamit vegyen, melly néked hasznodra lehetend. De ha fel nem kelsz 's velem jönni nem akarsz, tehát esküszöm néked, soha sem jövök többé hozzád, hanem éhhez és szomjhoz hagylak elveszni.“

E' beszédből igen jól átláttam, hogy anyám felháborodott lomhaságomon: tartottam fenyegetése' foganatától, és gondolám,

megkellene magomat erőltetnem, hogy azon sülyedésből, mellyben éltem, kiragaszkozhathatnám; mert alig hiszem, hogy akkor a földön hozzám hasonló tunya állat élt volna. Felelém tehát anyámnak:

„Jól vagyok, anyám, segíts tehát felgyenednem 's felkelnem.“

Midőn nekem a' szolgálatot megtette, nyögtem és könnyekre olvadtam azon erőszakon, mellyet magamon tennem kellett.

Ez után kértem anyámat, hozná helyembe saruimat; ő kegyes volt azokat lábaimra felhuzni, és hónam alatt megfogván, felállani segítni. Meg nem szünt engem mind addig előre nógatni 's hajtani és még kötösöm ujjánál fogva továbbá vontatni, míg a' tenger' partjára nem értünk, hol Abu Moszaffer Sejkot jelen találtuk.

En köszöntöttem a' Sejkot, és kérdém tőle olly dandón, mint csak tőlem felhetett, valljon ő légyen-é maga Abu Moszaffer: mert gyalazatomra meg kell vallanom, ezen derék embert nem esmertem személyében. Igenlő feleletére kértem őt, lenne olly kegyes, fogadná el az őt ezüstöt, mellyet neki nyújtottam, a' végre, hogy azon országból, mellybe utazand, rajta számomra valamit venne.

A' Sejk, elcsudálkozván kérésemen, uti társaihoz fordult, és kérdé tőlök, ha esmernek-é engemet.

„Igen is, uram,“ felelék azok: „ez Abu Muhamet Alkeszlan, ki olly nagyon elhiresedett restsége miatt, hogy bizonyosan ma vagyok azon nap, mellyen renyhe-

lyéből kimozdult; mert még eddig senki sem látta őt lakán kívül.“

Abul Moszaffer szívesen elfogadá őt darab ezüstömet, és mosolyogva ígéré, hogy reabizatomat teljesítendi. Megköszöntem néki jóságát, és ismét haza mentem anyám' karaira dűleszkedve.

Abul Moszaffer nagy számu kalmárság' késéretében a' tengernek eredett, és elég kedvező hajókázás után a' Chinai révekbe szállott. Miután kiki megszabadult áruitól 's másokat vásárlott, ismét Balszora felé vissza indítatott a' hajó.

Már három nap lebegett a' hajó a' tengeren, 's ekkor hirtelen parancsolá Moszaffer, hogy az ismét partra szállítassék. A' kalmárok illy fordulaton felette csudálkózván, okát kérdezik tőle.

„Bizonyosan emlékezni fogtok,“ felelé nekik Abul Moszaffer, „azon megbizásról, mellyet nekem ama' szegény Abu Muhamed Alkeszlan tett? Én meg, ni, egészen elfeledkeztem róla. Ennél fogva szükségképpen vissza kell fordulnunk, neki valamit venni, a' mi hasznára lehet, hogy néki tett ígéretemet telyesítve lássam.“

„Az Isten' szerelméért, uram,“ felelék néki a' kalmárok, „ne kénytess bennünket ismét vissza térni. A' tér, mellyet már befutottunk, sokkal tetemesb, mintsem hogy illy csekélység miatt magunkat a' viharnek kiteendők legyünk, mellyet már eddigelé meghaladtunk, és a' veszedelmekkel szemközt szálljunk, mellyektől eddig olly szerencsésen megmenekedtünk.“

De mivel Abul Moszaffer meg sem akarta őket hallgatni és feltételében rendületlen megmaradott; tehát azt ajánlották neki a' kalmárok, hogy mindegyikök megfogja duplázni azon summát, mellyet én Abul Moszaffernek adtam volt. Ez olly hasznosnak lelte reám nézve ezen ajánlást, hogy azt elfogadta.

E' szerént folytatták utazásukat a' kalmárok, és egy felette népes szigetbe szállottak, a' hol nagy kereskedést űztek a' lakosok drága gyöngyökkel, és gyémántokkal. Midőn egy igen kényelmes révben a' hajó vasmacsára szállíttatott, mindnyájan száraz földre mentek, áruszereiket adni-venni. A' mint Abul Moszaffer a' vásáron fel's alá járt, egy embert látott ülni számos majmoktól körül véve, mellyek közt egy egészen rühes is volt. Midőn megállott, hogy azt közelebből megtekintse, észre vette, hogy, mihelyt látták a' többi majmok, hogy urok szeméit elfordítá rólok, mindnyájan ezen szerencsétlen társokra estek és retentő rosszul bántogatták azt. Midőn ezt urok észre vette, felkelt, és közējök ütött, hogy elszéljesztené azokat; de semmit sem használt az is, hogy megfenyítette és az ármányosakat meglánczolta: mihelyt hátot fordított felējök, ujan kezdék csintalan játéukukat.

Abul Moszaffer könyörületre gerjedvén ezen szegény majmot illy kinban látnia, közelített annak urához, és kérdé tőle, valljon e' majmot elakarná-é néki adni. „Én néked érette,“ mondá ő, „öt piasztert adok,

mellyeket nekem egy szegény árva gyermek olly megbizással nyujtott at, hogy néki valamit vennék.“

„Én megelégszem az alkuval,“ felelé a' majom birtokosa, „és kívánom, hogy ezen vétel védenchedre nézve igen hasznos legyen.“

Miután Abul Moszaffer az alkupénzt megfizette, magával vivé az állatot, és parancsolá egyik rabszolgájának, vinné azt a' hajóra és annak fedelén kötné meg.

Miután a' kalmárok bévásároltak, ismét megereszték vitorláikat, és egy másik szigethe eveztek, a' hol alig érkezvén meg, tüstént körül vétetve látták magokat a' buvárok bárkáitól, a' kik szolgálataikat ajánlani oda csoportoztak. Midőn ekkor ezen emberek néhány darab pénzért a' tengerbe bukostak, látván őket a' majom, annyira megindult, hogy képes lön magát lánczáról elszabadítani, azután pedig szinte mint a' buvárok a' tengerben buvárkodni.

„Édes Istenem!“ felkiálta Abul Moszaffer, midőn a' majmot elillanni szemlélé, „mit fog majd mondani szegény Abu Muhamed Alkeszlan, ha azon állatott, mellyet pénzén számára vettem, még csak nem is láthatja?“

A' mint a' buvárok ismét felbuktak, a' majom is viszont megjelent velek, és szájában több gyöngyházucsigát tartott, mellyeket Abul Moszaffer' lábaihoz lerakott. Ez csudálkozván illy cselekedeten, nem türtelteté magát azt gondolni, hogy ezen majom

bizonyos rendkívüli valóság legyen, és a dologban valamely titoknak kell rejtőznie.

Miután a kalmárok ismét eleveztek, egy szélvész támadott reájok, melly kicsikarta őket utjokból, és egy sziget partjára vetette, melly Szingen szigetnek neveztetett, lakosi emberevő szerencsenyek lévén.

Midőn e vad emberek a hajót megpillanták, csónakaikkal mindenfelől megtámadák azt, s elfogták; a kalmárokat megköztözték, és királyok elébe vezették.

Ezen vad király e szerencsétlenek közül bizonyos számnyit megsüttetett, és alattvalóinak legelőkelőbbel együtt jól lakott a husokkal. A többi kalmárok, miután tanui voltak bajtársaik szerencsétlenségének, egy kalyibába zárattak, és jajgatva-siránkozva várták a hasonló végezetet.

Éjfélkor a majom, melly szabadon bocsáttatott, közelített Abul Mosaicz afferehez, és kiszabadítja őt bilincseiből. Ez már most tapogatva felkeresé szerencsétlensége társait a setétben, kik azt vélvén, hogy ő maga szabadította legyen meg magát felkiáltanak:

Az Isten megkönyörült rajtunk, mivel megengedé néked, hogy bilincsedet eltéphetéd, és szabadítónkká lehetél.

„Barátim,“ felelé ő nekik, „nem én magam törtem szét bilincsemet, hanem a majom, mellyet Muhamed Alkeszlan számára vettem. Én hogy ezen állat eránt bebizonyítsam háládatosságomat, ezennel in-

pélyesen fogadom, hogy neki egy ezer darab arannyal töltött erszényt adandok.“

„Mindegyikünk ugyan annyit fog neki adni,“ mondának egyszerre a' többiek is, ha erántunk is hasonló szolgálatot teend.“

Alig hallá meg a' majom a' kalmárok mondását, tüstént hozzá fogott őket is egymásután feloldozgatni.

Mihelyt szabadságba helyezve láták magokat, tüstént hajóikra mentek, melyről szerencsére, a' vad emberek semmit sem vittek el. Tüstént megereszték vitorlájokat, és szaporán eltávoztak azon helytől, melly őket olly nagy veszedelemmel borzasztotta.

A' mint a' kalmárok a' sik tengeren voltak, Abul Moszaffer emlékezteté őket azon ígéretre, mellyet a' majomnak fogadtak volt, és mindnyájankészek voltak annak teljesítésére. Ő maga vön elő ládjából ezer darab aranyat, és azokhoz vette, mellyeket neki a' kalmárok átadtak, a' mi öszvesen igen derek summát tett. A' szél, melly a' kalmárokat szerencsésen eltávoztatá a' Szingen szigettől, olyvást kedvökre szolgált, és néhány napi utazás mulva Balszorába érkeztek.

Csak hamar elterjedt a' kalmárok' megérkezésének hire a' városban. Anyám sietve hozzám jött, és mondá:

„Kelj fel szaporán, fiam, kelj fel: Abul Moszaffer megjött. Szaladj hozzája gyorsan, őt köszönteni 's tőle megkérdezni, mit hozt néked magával. Talán olly mi leend, a' mi hasznodra szolgálhat.“

„Ugyan segíts,“ mondám anyámnak, szemeimet dörgölvén, „segíts, Istenre kérek, lábra állanom. Messze vagyon ionét a' kikötő, 's jól tudod, hogy nem tudok szaporán járni.“

Anyám felemelt, míg szinte lábomon feszesen állanék. Ezután meggyőztem magamat, és utnak indultam a' tenger' partja felé, a' hová végre eljutottam, miután egyszerűen többször ruháimba burkózva takaróztam.

Mihelyt megpillantott engemet Abul Moszaffer, hozzám szaladt, azonnal úgy köszöntött, mint az ő maga, és bajtársai megmentőjét.

„Nesze, vidd el magadhoz e' majmot,“ mondá hozzám, „számodra vettem azt; eredj, és várjel anyádnál, tüstént oda fogok magam is érkezni.“

Elbámulván azon megszólításon és köszöntésen, mellyet éppen most hallottam, haza fordultam, mondván magamban:

„Ez valóban szép egy vétel, mellyet Abul Moszaffer számomra tett; ez nekem nagy hasznomra fog szolgálni!“

Haza érvén mondám anyámnak:

„Ez ugyan gyönyörű dolog a' kereskedéssel! ha aludni látandsz, türtesd magadat, hogy fel ne kelts 's a' révbe futtatni. Nézz ide, „folytatám tovább beszédemet, neki a' majmot mutatván,“ és lássad, minő portékát hoztak nékem Chinából!“

Alig ültem le, azonnal több rabszolgái léptek be Abul Moszaffernek, azt kérdvén tőlem, valljon én legyek-é Abu Muhamed

Alkeszlan. Alig feleltem igennel, a' mint magát Moszaffert megpillantottam, ki amazokat követte. Tüstént felkeltem, 's hozzája mentem kezét megcsókolni: de ő erre nem engedett nékem időt, hanem nyakamba borult, és meghívott őt házához kísérem.

Noha kedvetlen valék, még is engedtem meghívásának; minthogy lehetetlen volt olly embernek kívánságát megszegnem, ki engem annyira halmozott kedvelgésivel.

A' mint Abul Moszaffer házába értünk, parancsolá rabszolgái kettejének azon sommát elő hozniok, melly nékem volt rendelve. Tüstént engedelmeskedtek, és nem sok idő múlva ismét vissza tértek a' szobába két jökora ládával terhelve.

„Ime, lásd, fiam,“ mondá nékem Moszaffer, a' kulcsokat által adván, miként megáldá Isten azon öt darab ezüstöt, mellyet reám bízta. Azon somma, melly e' két ládában vagyon, téged illet: térj haza; e' két rabszolgának meg vagyon parancsolva téged követniük.“

Kimondhátatlan megörülvén annak, a' mit most hallék, kijelentém legforróbb köszönetemet Abul Moszaffernek, 's vissza tértem haza anyámhoz, a' ki a' két láda által legnagyobb örömmel meglepetett.

„Látod, fiam,“ mondá nékem, „hogy az isteni gondviselés nem hagyott el bennünket. Már most tedd méltóvá magadat jótéteményeire, minden erődöt reá szánván magadat ezen érzéktelenségből és lustaságból, mellyben eddig éltél, kiragadnod.“

Megigértem anyámnak, hogy követendem tanácsát; és a' szerencsés változás, melly helyezetemmel történt, még annál inkább ösztönzött fogadásom' megtartására.

Az alatt a' majmom napról napra jobban kedvelni látszott engemet: a' szófán mellettem üldögelt, 's velem evet-ivott. De megfoghatlan volt előttem azon maga visellete, hogy minden nap virradtkor eltűnt, és soha sem jött vissza dél előtt: akkor egy erszényt hozott kacsójában ezer darab arannyal töltve szobámba, lábaimhoz tette azt és azután mellém ült.

E' dolgot olly soká folytatá, hogy felette gazdaggá lettem általa. Mezei jószágokat és házakat vettem; több palotákat építettem messze terjedő kertekkel és környeztem magamat nagy számú rabszolgákkal és szolgálókkal.

Egy nap, a' mint majmom mellettem üldögelt, mint szokott vala, látám kíváncsin jobbra 's balra körül tekinteni, mint ha bizonyosan akarná tudni, ha csak magunk vagyunk-é. „Mit jelenthet ez?“ gondolám magamban. De gondoljad csak rémülésemet, hatalmas uralkodója az igazhitűeknek, midőn ajkait mozgatva nevemet általa értelmes hangon kimondatni hallottam.

Megdöbbenvén e' csudán, kiakartam rugaszkodni szobámból, mellyre az ezt mondá:

„Semmit se félj, Abu Muhamed, 's ne bámulj rajta, hogy engem beszélni hallasz: én nem vagyok ám közönséges majom.“

„Ugyan ki vagy tehát?“ felszólék én.

„Én,“ felelé nékem, „a' pártos szellemek' egyike vagyok. Azon nyomorúság, mellyben sinlődtél, könyörületre indított, 's azért jöttem, hogy belőle kiszabadítsalak. Elgondolhatod hatalmamát már azon gazdagságokból, mellyeket néked eddigelé szereztem, és mellyek olly mérhetetlenek, hogy te még nem is tudod azoknak teljes értékét; de szándékom, veled még több jót is tennem: egy hölgygel kívánlak össze házasítani, kinek szépsége mindent felül halad, a' mit a' képzelő tehetség bájólót csak ábrándani is tudhat.“

„Miként nyerhetem meg e' szépnek kezét?“ kérdezém élenken.

„Hallgassad meg figyelmesen,“ folytató ő, „a' mit néked mondok: holnap leggazdagabban 's pompásabban öltözködöl, felülsz öszvéredre drága gyöngyökkel és gyémántokkal himezett 's kirakott nyeregbe, és a' vásárhelyre mégy, hol a' takarmányt árulják. Ott megtudakozod, hol légyen a' Serif' árurakhelye; be fogsz menni hozzá, azt mondván neki, hogy leányát kérni jövendél. Ha azt találja felelni, hogy nem vagy elég gazdag leányára számot tarthatnod, nints születési és személyes tekinteted 's rangod, adj neki egy ezer arannyal töltött erszényt. Hogy ha többet találna kérni, igérj meg neki bár milly summát is, mellyet tőled kívánni fog, semmit sem tartván tőle, hogy ha többet igérnél is vagyodnál: én mindent meg fogok tenni 's téged olly állapotba helyezni, hogy köteleztetésednek eleget tehess.“

Megbájoltatván illy ajánlástól, megérttem, hogy betűrül betüre teljesítendem majmomnak utmutatását. Ennek következtében már virradtkor felöltöztem legpompásb ruháimba, 's felültem aranynyerges öszvéremre, tüstént azon vásárhelyre menvén, hol takarmány árultatott. Csak hamar feltaláltam a' Serif' áru-rakhelyét, leszállottam nála, és köszöntöttem őtet. Tekintetem és a' rabszolgák, kik körültem udvarlottak, tiszteletet öntöttek belé erántam; nyájasan 's tisztesen viszonzta köszöntésemet, és kérdé, ha lehetne-é valamivel szolgálatomra.

„Uram,“ felelém a' Serifnek, „szerencsém és nyugalmam kezeidben vagyon. Leányodat legdicsőbb magasztalással hallám dicsértetni, 's azért jövök, hogy tőled kérjem el őtet.“

„Megengedj nékem,“ felelé a' Serif, „hogy tudakozni merészlem szármozásodat, rangodat, de főképpen vagyonodat. Nincs szerencsém téged esmerni, és nem adhatja férjhez az ember leányát, mielőtt mind e' dolgok felől tudósíttatnék.“

Erre kivontam keblemből egy erszényt, ezer arannyal rakvát, 's a' Serifnek nyujtottam e' szavakkal:

„Itt vagyon szármozásom és rangom! a' gazdagnak semmi egyéb ajánlásra sincs szüksége; a' pénz minden kérdést és ellenvetést megfejt. Tudva előtted a' proféta mondása: „a' legjobb segedelem forrás a' pénz.“ Legjobb költőink' egyike igen he-

lyesen és szerentsésen kifejezé a' gazdag-
ság' hasznait e' következő négy versben:

Midőn valamelly gazdag beszél, min-
denki így szóllal fel: „Igazságod vagyon!”
ha bár nem tudja is mit beszél.

Midőn a' szegény szól, ezt felelik ne-
ki: „Ez nem igaz!” bár milly tökéletes
igazak legyenek is szavai.

A' pénz minden birodalomban 's tar-
tományban csodálatást és fentiszteletet szé-
rez urának.

„A' pénz nyelv arra nézve, a' ki be-
szélni kíván, és nyil annak számára, a' ki
öldökleni akar.“

E' szavaknál lesüté szemeit a' Serif,
és gondolkodásba merült. Azután nem so-
kára ezt mondá nékem:

„Ha így vagyon a' dolog, uram, le-
gyen tetszésedre, hogy tőled még két ezer
darab aranyat kívánok.“

„Ki foglak elégíteni,“ felelém én, 's
tüstént haza utasítottam egyet rabszolgáim
közül, ki rövid idő mulva több olly er-
szénnyel, millyent a' Serifnek már benyuj-
tottam, vissza tért.

Az arany látására, mellyel én szemét
kápráztattam, megelégedni látszott a' Se-
rif. Felkelvén, parantsolá egyik rabszolgá-
jának, zárja be az árutárt.

Ez után, rokonait és barátit öszve
gyűjtvén, megkészíttette a' házassági szer-
ződést, és megigérte nekem, hogy a' la-
kodalmat tíz nap mulva saját házában ün-
nepleg fogja tartani, és engem leánya bir-
tokossává tenni.

Legnagyobb örömmel haza tértem, és miután egyedül a' majmommal bezárkoztam, közlém vele leánykéresem' foganatját. Szerencsét kívánt a' reám várakozó örömhöz, és azon módot, melly szerent magamat a' dolog' kivitelében viseltem, legnagyobb dicséretre méltatta.

A' Serif által meghatározott lakodalmi nap elő estvélyén hozzám jöve a' majmom, midőn egyedül talált, csendes és nyugalmas valót mutatva, mellyet nehezen tudott elszínelni 's titkolni.

„Holnap,“ mondá nékem, „minden kívánságaid teljesítetnek: Szabad-éreménylenem, hogy kezdetén szerencsédnek, mellyet néked én készítgettem, erántam is egy szolgálatot teendesz? Ha te nékem ezt megselekszed, mindent báran kívánhatsz tőlem, a' mi csak tetszésedre lehet.“

„Miben áll az?“ kérdém tőle elbámulva: „mert tőled semmit sem vagyok képes megtagadni.“

„Azon szobában, mellyben te menyaszonyoddal hálni fogsz,“ felelé ő fojlongató szózáttal. „egy hajlékocska vagyon, mellynek ajtaján egy réz karika vagy gyűrű függ: ez alatt a' gyűrű alatt egy kis csomó kulcsot találansz, mellyek' segedelmével kinyithatod az ajtót. E' szobába a' mint bélepsz, egy vas almáriumot fogsz látni, mellynek négy szögein négy varázs zászólótskák állanak. Ezen almáriomban egy réz medencze vagyon, telve arannyal, és drága kövekkel. A' medencze mellett fekszik tizenegy kigyó, mellyeknek közepette egy

vakító fejérségü kakas vagyon megerősítve. Az almáriom mellett egy kardot fogsz találni; ragadd meg azt, öljed meg vele a' kakast, vagdald szétt a' négy zászlótskát, fordítsd fel az almáriomot, 's azután menj ki ismét vissza menyasszonyodhoz. Ebben áll mind az, a' mit tőled kívánok azon szolgálatokért, mellyeket neked tettem, és mellyeket még néked tenni szándékozom."

Megigértem, hogy a' majom kívánságait teljesíteni fogom a' nélkül, hogy indító okait nyomozni 's kitudni akarnám.

Következett reggel elmentem a' Serif házához, és a' lakodalmi ünneplés után a' menyasszonyom szobájába vezettek engemet. Észre vettem itt csak hamar az ajtót és gyűrűt, mellyről a' majom értekezett velem.

Midőn menyasszonyommal együtt voltam, és ő letette leplét, némán állottam bámultomban illy sok egyesült szépségek és tökélyetességek' látásán. Soha sem szült a' természet bájolóbb teremtest. Arczvonásainak rendes őszveillése, az ő termete, önviselete, viruló színe, mosolygása, mind ez olly béhatással ötlött reám, hogy majd szinte feledném a' majmot és utasításit.

Azomban a' haladás' szózata még is meghatott, és nem akartam elalunni, mielőtt jótévőm kérését teljesítném.

Ejféltájban, a' mint hölgyemet mélyen elalva látám, vigyázva felkelék, elővevém a' rézkarika alól a' kulcsokat, és miután a' szobátskát felnyitottam, megragadám a' kardot, mellyet lábom előtt láttam, meg-

öltem a' kakast, széttvagdaltam a' négy varázs zászlót, és felfordítottam az almáriomot.

E' pillanatban felébredt hölgyem, felgyenedett, és a' mint az ajtót nyitva, a' megöletett kakast pedig lábomhoz nyújtóva látá, imigy kiálta fel:

„Nagy Isten, ekként hát még is véráldozatja vagyok ezen hitetlen szellemnek!”

Alig mondá ki e' szavakat, azonnal hirtelen a' szobában termett a' gonosz szellem, mellytől a' nő félni látszott, 's szemem láttára elragadá őt.

Az én és hölgyem' sikoltása felverte a' Serifet, bélépett és azonnal fellelte rettenésem' okát, a' mint leányát eltünve és a' szobátska ajtaját kitarva látta volt.

„Boldogtalan Abu Muhamed,“ felkiálta ő haját tépvén; „Jaj! mit cselekedtél? Ezzel jutalmazod-ē meg leányomnak és nékem, hogy téged olly szíves nyájossággal elfogadtunk? Én magam szerkeztettem össze e' talizmánt, 's azért tettem ezen kamrába, hogy amaz átkozott szellemet gátoljam leányom eránti gyalázatos szándékának kivitelében. Hat esztendő óta hijában erőlködött a' nőt hatalmába keríteni. De ime, már most oda vagyon, nékem nincs többé leányom és semmi vigasztalást sem lelek többé e' világon! mert már többé tekintetedet sem türhetem el, 's reád sem nézhetek. Ugyan azért tüstént távozzál el tőlem!”

Haza mentem saját házamhoz mélyen elkeseredve, hogy egy hölgy' vesztének, ki előttem olly kedves és drága volt, noba

csak néhány pillanatig voltam is szerencsés szemlélete' gyönyörülésére, eszközévé kellett lennem. Mindenütt kerestem 's kuitattam majmomat, hogy neki kalandomat elmondanám; de minden fürkészeteim hasztalanok maradtak. Már ekkor bizonyos voltam benne, hogy az maga rabolta el hölgyemet, miután ravasz sugallatival engemet reá csábított, hogy azon talizmánt elrontanám, melly által vétkes igyekezete gátolva volt. Fölbőszülve, hogy e' pártos szellem által így megcsalattattam, megszagattam ruháimat, öszve roncsoltam ábrázatomat, 's eltökéllém magamban, nem maradnom tovább hazámban, hol azt vesztendém el, a' mi e' világon előttem legkedvesebb 's legdrágább volt vala.

Elhagytam tehát a' várost, egy pusztában bujdostam, és még tova kalandoztam, a' mint az éjjel meglepett. Azt sem tudván, hol vagyok, azt sem, hová akarok vándorolni, botorul kerestem egy helyet, a' hová vonulnék 's magamat nyugalomra meghuznám, 's im ekkor a' holdvilágnál megpillantok két iszonyu kigyót, egy vereset, meg egy fejezet, egymással viaskodva. Könyörülettől indulva, nem is tudván mi végből, a' fejez kigyó eránt, fogtam egy nagy darab nehéz követ, teljes erőmből ellövellém azt, 's olly pontosan találtam dobásomat, hogy a' másik kigyónak a' fejét öszve zuztam.

A' fejez kigyó azonnal elillant sziszegve, 's eltűnt szemeim elől; de egy pillanat mulva ismét vissza tért más magához

hasonló tíz fejr kigyó' késéretében. Oda mentek a' rettenetes szörn'hez, mellyet én élet nélkül a' homokra terítettem, és miután azt darabokra tépdelték, és csak a' fejét hagyták hátra, futni eredtek, és nyilsebességgel elsikamlottak.

A' mint még én e' különös kalandon töprenkedtem, egészen közel hozzám, a' nélkül, hogy valakit látnék, egy szózatot hallottam, melly e' következő verset érthetön hangoztatá:

„Semmit se félj a' szerencsétlenségtől és annak keménységétől: az ég néked boldogságot és örömet ígér!“

E en szózat, melly a' föld kebléből látszott jönni, megdermesztett rémítésével a' helyett, hogy bátorított 's vigasztalt volna. Egyedül lévén e' pusztában, nem tudtam, szaladjak-é vagy ott maradjak, a' mint egyszerre más uj szózatot hallottam, melly a' következő két verssel szölli-ta meg:

„Muszelmán, ki olly boldog vagy, hogy a' Koran' nyelvén beszélsz, tágítsd ijedségedet, és semmit se félj, a' sátántól 's incselményitől!“

„Oltalma alatt vagy a' hív szellemeknek, kiknek a' tiédhez hasonló vallások vagyon.“

„Az Isten nevében, kit ti imádtok,“ felkiálték, „ugyan adjátok nyilván tudtomra, kik legyetek.“

Alig mondám ki e' szavakat, azonnal egy rémet láttam megjelenni hosszú fejr öltözetben, hozzám így szólva:

„Jótékonyságodat és nagylelkűségedet megtudtuk. Mind azon szellemek, kik hívek Istenhez, és a' Prófétához, részt vesznek hálaérzésünkben. Ha szükséged van ránk, csak szólj, mindenkor készen állunk segítségedre, 's mindent megteszünk érted, a' mi tsak hatalmunkban vagyon.“

„Ah!“ felszóllalék; „kinek van szüksége több segédre, mint nékem, 's kit ért valaha olly kemény csapása a' mostoha sorsnak, mint engem? Valljon lehet-é a' földön olly szerencsétlen, a' ki szánakozásra méltóbb volna nálamnál?“

„Nem vagy-é te Abu Muhamed Alkeszlan?“ kérdé tőlem a' szellem.

„Igen is az vagyok!“ felelém néki, egy mély sohajtást nyögván.

„No tehát,“ folytatá a' szellem, „vigasztald magadat, mert oltalmazót leltél. Tudjad, hogy én testvér bátyja vagyok azon fejér kigyónak, mellynek csak imént tevél nagy szolgálatot, vérengző ellenségétől megmentvén azt. Mi négyen vagyunk férfi testvérek ugyan egy atyától és anyától, 's mind a' négyen szándékozunk erántad bébizonyítani hálánkat. Azon szellem, kivel te majom alak alatt olly seká együtt éltél, egy az Istentől elpártolt szellemek közül. Elkövetett ármányos ravaszsága nélkül soha sem keríthette volna birtokába hölgyedet, kiért a' hitszegő már olly régen féktelen indulattal lángolt. Több ízben igyekezett a' nőt elragadni; de a' talizmán, melyet a' hölgy atyja öszveállított, szüntelen gátolta gonosz incselkedésü szándékát azon

pillanatig, midőn te azt öszve zuztad. Azonban, noha jelenleg azon szép hölgy sorsa a' gonosz szellem' hatalmában vagon is, mi reményljük, hogy téged vele egyesítendünk, rablóját pedig elrontjuk. Azon szolgálát, mellyet nekünk tettél, kötelez bennünket minden hatalmunkat megfeszítenünk, néked ez alkalommal viszonzszolgálatodra lennünk.“

Ezen utolsó szavaknál olly rettentő zsbajt tett a' szellem, hogy tőle a' föld megrendült, 's én alig voltam képes lábaimon megállani. Tüstént megjelent egy fegyverzett sereg, 's ő kérdé tőlök, tudnák-é hová illant a' majom.

„Lakását a' rézvárba vette, azon városba, mellyet soha sem sütnek a' nap' sugárai.“

„Abu Muhamed,“ mondá erre nékem a' szellem, rabszolgáim közül egyet melléd rendelek vezető késérőül. Majd ő megtanít azon módokra 's eszközökre, mellyeket használnod kell, hogy ifju hölgyedet, kit férjhez vettél, ismét vissza szerezhessed. De jól vigyázz magadra, nehogy az Isten nevét ki találnád reppenteni ajkaidon, midőn vele a' levegőben repülsz; mert e' rabszolga is a' pártos szellemek közé tartozik, kik hatalmunk alá vagnak vettelve, és, ha eltalálad feledni általom adott tanácsom követését, ő tüstént eltűnik; te pedig életed' veszélyével le fogsz a' magasról zuhanni.“

Ennél fogva felültem egy pártos szellem hátára, erősen feltévém magamban, leg-

pontosabban megtartanom, a' mi óvakodásonira reám volt bizva. A' szellem a' levegőbe szállott fel velem elannyira, hogy csak hamar eltűnt előlem a' föld' látköre. Már most egy elláthatlan 's mérhetlen térben látám magamat, mellyben a' csillagzatok magas hegyekhez hasonlóva körültem lengtek 's forogtak; végre olly magasra felemelkedtem, hogy egészen tisztán hallottam az angyalok' karenekit, kik dicsőítést énekelnek a' Mindenható' thronusa körül. Vezetőm megmagyarázta nékem azon tárgyak' minőségét és tulajdonságát, mellyek mindenünnen szemeimbe ötlöttek: folyvást a' teremtett lények' számtalan sokaságáru tanakodott velem, hogy lelkemből a' teremtő eránt való gondolatot elnyomná, és iparkodott hiu beszédei 's előterjesztései által reá venni, hogy csudákozásomat mind azok felett, a' miket láttam volt, az Isten' nevének kimondásával kifejezném.

Hirtelen megjelent előttem egy égiszellem azurkék öltözetbe ruházkodva, mellyen szőke haja hosszú fürtökben hullámzott le vállain. Arcza tündöklött mint a' napfény, 's kezében egy lándsát tartott, mellyből mindenféle tűszikrak serkenedeztek.

„Abu Muhamed,“ monda nékem, „tüstént szóljad ki e' szavakat: „Nincs más Isten, mint a' minden teremtmények' mindenható alkotója! különben tüstént keresztil döflek e' lándsával.“

Megrettenvén fenyegetésétől, minden feltételeimet 's fogadásimat elfeledtem, és kimondám azon szavakat, mellyek vesztémre szolgáltak. Tüstént által döfte a' világgosság' angyala a' pártos szellemet lándságával, és hammuvá változtatta őtet. Én meg azonnal a' földre zuhantam, 's a' habok közzé süllyedtem.

Esésemről elkábulva, egy ideig a' víz alatt maradtam. A' mint ismét feleszméltem, minden erőmből uszni indultam: de bizonyosan elvesztendém életemet, ha néhány hajós meg nem találna látni, kik történetből egy hajóban voltak, nem messze azon helytől, a' hová leestem. Azonnal segítségomre jöttek, és ruhámat megragadván, annál fogva a' partra szállítottak.

Ezen jó emberek olly nyelven beszéltek, melly előttem egészen esméretlen volt: több ízben megmeg szólítottak, de én jelekkel tudokra adtam, hogy nem értem beszédjeket.

Estefelé kihányták hálóikat, és sok hatat fogván, megsütötték, mellyből én is igen jó izüen lakoztam. Más nap reggel száraz földre eveztek, 's miután a' hajóból kiszállottunk, engemet egy igen népes városba vezetvén, királyoknak bemutatnak, a' ki által legnyájasabban és nagy becsülettel fogadtattam. Kérdezősködésemre, miként nevezik a' várost, mellyben ekkor valék, tudtomra adák, hogy azt Henadnak hívják, 's egy légyen Chinának legjelesebb révvárosai közül.

A' király nyilván megparancsolá két vezérei egyikének, hogy legnagyobb ügyet 's gondot viseljen reám, és hogy az országnak mindenféle nevezetességeit megmutogassa nékem. Regélék, hogy hajdanta ezen ország' lakosi mindennemű babonákban süllyedeztek, 's azért Isten' büntetéséből kővé változtattak. A' mi nékem itt leginkább szemembe tünt, az a' gyümölcsfák szépsége volt, mellyek a' környék vidékén olly nagy bővségben teremtek, hogy én nem emlékezem reá, ha valaha valahol olly sokat láttam volna.

Illy multságban és elszóródásban mintegy egy holnapot töltöttem el ezen városban. Egy nap, midőn azon folyónak, melly a' város' falait mossa, partján kedvtöltésből sétáltam, egyszerre szemembe ötlött egy lovag, megeresztett kantárral felém igetve.

„Nemde te Abu Muhamed Alkeszlan vagy?“ kérdé tőlem, midőn hozzám érkezett.

Igenlő feleletemre bátorított, hogy semmit se féljek, minthogy ő jóakaroim egyike volna, és háládatosságát akarná teljesíteni bizonyos szolgálatért, mellyet néki tettem vala.

„Ugyan hát ki vagy te?“ kérdém tőle bámulva.

„Én,“ felele ő a' testvér bátyja vagyok a' fejér kigyónak, és azért jövök, hogy tudósítsalak feleséged felől, ki már tőled nem messze lévő helyen zárva tartatik.“

Egyszersmind köpönyegébe burkolt, és háta megé felületetett. Azután villám sebességgel elszáguldott, és egy nagy rengeteg erdő mélyjébe nyargaltunk.

Miután messzébe így vágatánk, hirtelen megállott, engem a' lóról leszállítván.

„Látod-é a' két hegyet?„ szóla hozzám, „menj oda, folytassad rajtok utadat, mig meglátandod a' réz várost; de őrizkedjél abba bémenni, mig vissza nem jövök hozzád, olly eszközt hozván magammal számodra, mellyel veszedelem nélkül ama' városba léphetsz.“

E' szavakkal eltűnt, engem egy rémítő pusztában egyedül hagyván.

Fáradozva tévelyegtem egy nagy száraz sikon, mellyre előttem kétség kívül még senki sem tette lábát, és végre eljutottam a' szellemmondotta városhoz. Falai ércből voltak, olly magasok, hogy tetejökkel a' felhőkbe enyésztek. Közelítettem hozzája, megkerültem azt a' czélből, hogy valamelly helyet keressek, mellyen bémehetnék: de minden fürkészeteim foganatlan maradtak.

E' pillanatban ismét ujra megjelent a' fejér kigyó' bátyja, és nékem egy varázskardot nyujtott, mellyel, a' mint ő mondotta, a' városba mehetnék a' nélkül, hogy valaki észre venne. Én elvevém a' kardot; a' szellem pedig, szinte mint előbb, egyszerre eltűnt időt sem engedvén, hogy néki felelhetnék.

Zavaros zsibaja a' szózatoknak hangzott azután nem nagy idő mulva füleimbe: hátra fordultam, és egy sereg ember ötlött

szemembe, kiknek szemei a' melyök közepén voltak. Mihelyt megpillantottak, azonnal hozzám közeledtek, kérdezvén tőlem, ki légyek, és ki 's mi hozott légyen e' helyre.

Feleltem kérdéseikre, 's elbeszéltem nekik kalandomat. Ezután azt mondták nekem, hogy azon ifju hölgy, kiről nekik beszéltem, valóban be vagyon zárva a' partos szellemmel a' rézvárosban; de azt nem tudják, miként bánt a' nővel. „Részünkről,“ hozzá veték, „semmit sem kell félned; mert mi a' fejér kigyó bátyjának engedelmes alattvalói vagyunk. Ha e' várfalak közé be akarsz hatni, eregy azon forrás felé, melyből e' folyó fakad, 's ha a' folyamot nyomozva követed, bé fog vezetni a' városba: egyedül csak ezen uton mehetsz a' rézvárosba.“

Követtem a' szellemek' tanátsát, és egy vizesatornát pillanték meg; belé léptem, 's addig mentem benne, míg hossza' végét nem értem. Azután alig léptem néhányat kifelé, a' mint egyszerre megpillantottam egy messze terjedő réten hölgyemet, aranyszőnyeg vánkoston ülve, és selyem lepellel fődve, mellynek körszegélye pompás kertet ábrázolt, arany és drága gyöngy gyümölcsű fákkal rakva.

Mihelyt megpillantott a' hölgyem, tüstént felkelt, és szaporán kérdé tőlem, ki vitt légyen engem azon minden halandó előtt elzárt helyre. Min:án első öröm gerjedelmeim lecsilapodtak, elbeszéltem neki mindent, a' mi elválásunk óta velem tör-

tént, minden legkisebb körülményekkel együtt, kérvén, hogy ő is engedne kíváncsiságomnak, viszont elmondandván saját történetét, és adná tudtomra azon módokat 'a eszközöket, mellyeket megszabadítására használnom kellene.

„Azon dühös indulat, mellyre az átkozott szellem erántam gerjedett,“ beszéle nékem hölgyem, „meg nem engedé néki, hogy tőlem valamit eltitkolhatna, a' mi néki hasznára vagy kárára lehet. Minden titkai felfödözte előttem, és saját szájából hallottam, hogy itt közel egy talizmán vagyon, melly mindent, a' mit e' város falai zárnak, hatalma alá vet. E' talizmánnál fogva semmi sem állhat ellent parancsolatinak. Ez egy oszlopba vagyon zárva rejtve. . . .“

„Hol vagyon ezen oszlop?“ felszóllaltam én, a' hölgy' beszédét élénken félbe szakasztván.

„Ott vagyon,“ felele nő, ujjával az oszlopra mutatván: „abba vagyon zárva elenségünk' hatalma.“

Felette megörülvén, hogy olly titkot kitudtam, melly nékem annyira hasznos leendene, pontosan kitudakoztam, miben állana a' mondott talizmán.

„Egy sas,“ mondá hölgyem, „mellyen olly iratvonalok vagynak, mellyeket én nem esmerék. Ha azt kezébe kerítheted, tüstént menj egy izzó medenczéhez, hincs beléje néhány csipett pézsmát, és tartsd az abból felgombolgó lüstre a' sast: azonnal minden szellemék megfognak jelenni előtted.

teljes készséggel mindent megcselekedni, a' mit nekik parancsolni fogsz."

Ekkor én tüstént az oszlopnak mentem, semmit sem félvén, hogy megtalálnának látni, mivel varázskardom által láthatlanná tetettem; és miután a' sást hatalmamba kerítettem, azonnal próbára kívántam venni erejét. A' szellemek megjelentek előttem, és én azt parancsoltam nekik, hogy e' pillanatra előbbi helyökre vissza térjenek, készen lévén szüntelen parancsolatim' teljesítésére, valahányszor szolgálatjokra szükségem leszen, 's azt tőlök kívánandom.

Ezután vissza tértem hölgyemhez, és kérdém tőle, ha volna-é kedve engem kísérnie. Szívesen megegyezet kívánságomban. Ugyan azon uton mentünk ki, mellyen én a' várba bésurrantam, és újra össze találoztunk azon csudálatos emberekkel, kik nekem azon utat megmutatták. Kértem őket, mutátnák meg már most azt az utat is, mellyen hazámba vissza menendének. Ezt legnagyobb szívességgel, mellyet a' világon tapasztalhatni, megtették, sőt még annyira tágíták kedvelgetésüket, hogy egész a' tenger' partjáig kísérték, a' hol számomra hajót és élelmet szereztek.

Bészállottunk a' már készen állott hajóba; a' szél szüntelen kedvünkre szolgált, és igen szerencsésen megérkeztünk Balszorába. A' Serif felette megörülvén szeretett leányának ismét-látásán nyílt karokkal fogadott bennünket, és kedveskedő nyájassággal tetézett.

Miután egy ideig kipihentem magamat szenvedett fáradságos bajaimból, egy nap egyedül szobámba zárkoztam. Elővettem a' sást, mellyet legszorgosb gonddal őriztem, megtévén a' szükséges füstöléseket. Tüstént oda siettek a' szellemek mindenünnen, leborulván előttem. Parancsolám nekik, hogy minden kincseket, drága köveket és gyémántokat, mellyek a' rézvárosban találhatóak, Balszorába szállítsanak, a' mit minden gondolható sebességgel teljesítettek.

Hogy már most azon pártos³ szellemek boszut álljak, melly, hogy engem olly kegyetlenül megcsaljon, majom alakot vett magára, parancsolam a' hiv szellemeknek, tüstént állítsak előmbé ezen gonosz szellemet.

Alázatos és esdeklő alakban jelent meg előttem; de én meg nem indultam könyörgésére. Miután érdemeként szemére hánytam csalárd ármányát, egy réz edénybe záraitam, ezt ónnal bépecsételtettem 's így a' tengerbe vetettem.

Ez idő óta tökéletes békeségben élünk feleségemmel együtt, és boldogságunknak semmi hiba sincsen. Minden kívánságim, mellyeket csak gondolhatok, tüstént teljesíttetnek, és minden kincsek, mellyeket csak kívánhatok, tüstént meghozattatnak számomra a' parancsolatim alá rendeltetett szellemek által.

Ezek azon különös kedvezések, nagyhatalmu fejedelme az igazhitűeknek, mellyeket az Isteni kegyelemtől nyertem, 's

mellyekért meg nem szünök neki hálát adni.

Harun Arresid Chalyf igen gyönyörködött Abu Muhamed Alkeszlan elbeszélésében, és annál szivesebben elfogadá a' néki nyújtott ajándékokat, mivel közöttök több gyémántokat is talált, mellyek nagyságuk és szépségük által Szobeide' kivanságit jóval is feljűl multak. Ő viszonzlag Abu Muhamednek leglényesebb bizonyítványát adá nagylelkűségének és kegyelmes jóakarásának, és miután disszel és jótétekekkel felmagasztalta, haza bocsátá Balszorába.

NYOLCZSZÁZ NYOLCZVAN ÖTÖ- DIK ÉJSZAKA.

SACH BACHT KIRÁLYNAK ÉS AZ Ő VEZÉR ÉNEK, ARRACHUANNAK TÖRTÉNETE.

Régenten élt, mint regélik, egy nagy király, név szerént Sach Bacht, a' ki vezérének, Arrachuannak, bölcséggel, belátással és Isteni félelemmel megajándékozott férfinak, átadá országának és alattvalóinak minden dolát, ügyét és kormányát. Soká vezette már az ország dolgait, a' nélkül, hogy a' király valaha csak egy hajszálnyiban tenne is kifogást ellene, a' mint egyszerre a' vezér ellenségei, kik nagy számmal voltak, felette irigyelvén

azon fentekintetet, mellyben a' király előtt volt, miután fogamat nélkül inceskedtek és leskelődtek utánna, hogy valamely igazságtalansága által megronthatnák, mihón kaptak e' következendő alkalmatosságon megbuktatására:

Meg volt tudniillik határozva a' mindenható Isten végzése által, hogy a' király álmában vezérét neki egy gyümölcsöt nyujtani lassa, mellyet ő megevett 's tőle meghalt. A' király ijedve felrémült álmából. Reggel a' vezér megjelent előtte: de ez eltávozván a' többi meghitteivel egyedül maradt, ekkor elbeszélte nekik történetét. Ezek azt tanácsolták neki, hivatna igazmondókat 's álomfejtőket, és különösen ajánlottak neki e' czélra egy embert, kit bölcsességéről rendkívül dicsértek előtte. A' király elhivatá őt, és szerencsére méltan személyéhez bocsátania. Azonban a' vezér' ellenségei már titkon elmentek ezen emberhez, kérvén őt, szereznék meg a' vezérnek a' halálos esapást az által, hogy a' királynak azt tanácsolja, öltesse meg őt; miért is neki sok pénzt ígértek. A' jósló ezt valóban meg is ígérte nekik, 's ennél fogva azt jelenté a' királynak, hogy a' vezér ő felségét egy hónap alatt kifogná végezni, és ha ő nem sietne őt megöletni, akkor a' királynak magának áldozatul kellene vesznie. Ezután nem sokára a' király szobájába lépett a' vezér. A' király parancsolá neki, távoztassa el a' jelenlévőket. Miután azok az adott jelre eltávoztak, kérdé tőle a' király, mit szólna az ő álmához,

mellyet neki egyszersmind elbeszél, hozzá tévén, hogy neki azt az alomhüvelyező már megmagyarázta, 's bizonyossá tette, hogy ha a' vezért egy hónap alatt elnem vesztené, ő maga bizonyosan meg fogna ölettetni. „Én,“ hozzá tévé a' király, „egészen kétségbe vagyok süllyedve a' felett, hogy egy olly férjfiut, mint te vagy, megölessek; de még is félek téged életben hagynom. Mit tanácsolsz nékem? Erre meghajtá fejét a' vezér, és rövid varakozat után mondá: „Isten boldogítsa a' királyt! Mit ér olly ember' élete, kiról a' király azt véli, hogy tőle félnie kell? Siettesd tehát haláloamat.“ A' mint a' király ezt hallá, jól fogadta ugyan beszédét, de még is azt nyilatkoztatá, hogy bár milly fájdalomra esik is, e' lépést meg kell tennie, minthogy tanácsnokai az álommagyarázat' igazságát esküvéssel bizonygatták. E' feleletre fohászzkodott a' vezér, jól látván, hogy a' király valóban fél tőle. De még is bátran tartá magát. „Én azt gondolom,“ mondá ő, „hogy a' királynak teljesíteni kell szándékát; mert a' haláltól senki sem menekedhetik meg, és én örömeosebbs akárok igazságtalanul megölettetni, mint sem igaztalan meghalni. Ha mindazonáltal a' király haláloamat holnapig halasztani kegyes leendene, és engem mostanra hazaeresztene, még ma jókor meg fognék nálad jelenni, és holnap teheted velem azt, a' mi tetszésedre leend.“ Ezután keserves könnyekre szakadt a' vezér, mellyek ősz szakállán peregtek le. Ez fájdalmat ger-

jeszte a' királyban, 's megengedé néki a' kívánt halladékszakot. Midőn a' király egyedül volt, és már estvélyedni kezdett, magához hivatá a' vezért, a' ki tüstént megjelenvén, lábaihoz borult. Egyszersmind engedelmet esdeklett tőle, hogy elmondhatná néki a' Chorasszani embernek, a' fiának, és eme' tanítójának történetét. Seheraszade következett este imigy folytatá beszédét:

A' király engedett kérésének, 's a' vezér ekként beszélt:

NYOLCZSZÁZ NYOLCZVANHA- TODIK ÉJSZAKA.

A' CHORASSZANI EMBERNEK, A' FIÁ- NAK ÉS EME' TANÍTÓJÁNAK TÖRTÉNETE.

Ezen embernek egy fia volt, kinek boldogságát ő buzgón ohajtotta. A' fia azonban elvonta magát atyja szemei elől, hogy mindennemű örömlésekben részt veendőne. Egykor könyörgött a' fiu atyjának, engedje meg néki a' szarándok-utazást az Isten' házába, és a' Proféta' látogatására, kire idvesség és áldás szálljon. Ez ötszáz paraszáng távulra esett. Atyja nem állhatott ellent kívánságának, annál is inkább, minthogy ugy is a' törvény kívánta azt, és mivel azt fia boldogságára 's épülésér

foganatosnak tartotta. Ennél fogva tanítót keresett néki, a' kire őtet bizhatni gondola. Ennek sok pénzt adván, utnak ereszté őket.

A' mint a' fiu Mekkába érkezett, sok meggondolatlan költségek tételére vetemedett. Szomszédságában lakott egy szegény ember, kinek rendkívül szép rabnője volt, kit az ifju ember olly forrón megszeretett, hogy e' miatt legmélyebb aggodalomba esett. De a' leány is szerette őt, pedig hevesebben, mint az ifju őtet; mellyre nézve a' nő egy öreg asszonyhoz folyamodott, a' ki igen barátságos érzéssel vielte ett eránta, úgy hogy bátorkodott neki szive állapotját felfedőzni. Ennek mindent felfedezett a' leány, beszédét azon bizonygatással végezvén, hogy azon ifju birása nélkül meg kell hainia. Az öreg asszony megígéré részéről a' leánynak, hogy őtet az ifjunak birására segített. Az öregnő tüstént béleplezé magát, 's elmene az ifju emberhez. Leábrázolá előtte a' leány' állapotját, és tudtára adá, hogy a' leány birtokosa igen fukar pénzbohó légyen. „Ingereljed fel tehát benne a' pénzkivánást, 's kínáljad meg őt pénzzel a' leányért, bizonyosan meg veheted a' nőt tőle.“

Ennél fogva egy lakomát rendelt az ifju, elment egy bizonyos helyre, a' hol szomszédjával találkoznia kellett, kit is a' vendégségre meghívott. Minthogy ez elfogadta meghívását, azonnal magához hazavezette őt, a' hol ettek-ittak, és mulatoztak. „Hallom,“ mondá ezután az ifju ember, „hogy egy eladandó rabnőd vagyon.“ —

„Istenemre mondom,“ felele a' másik,
 „eszem ágában sincs rabnómet eladnom.“—
 „Nekem azt mondanak, hogy ezer aranyat
 kívánsz érte. Én meg még azon felyül hat-
 százat adandok.“—, Igen is, annyiért már ti-
 éd lehet,“ monda a' szomszéd. Az ifju tüstént
 lefizeté néki az alkuárnak felét, kérvén őt,
 tartaná magánál addig a' leáuyt, míg egész
 árát le fogná fizetni. A' leány tehát urá-
 nál maradt váltság zálogul, a' ki irással
 kötelezte magát, hogy a' nőt tüstént által
 adja az ifju embernek, mihelyt a' sommá-
 nak hátra lévő felét meg fogja fizetni.
 Már most az ifju ember ezer drachmát a-
 dott tanítómesterének, és atyjához küldé
 őt, tőle a' szükséges pénzt kérelemmel
 megszerezni, melly járathban néki legua-
 gyobb serénységet ajánlott. A' tanítómester
 azomban így gondolkodott magában: „Ho-
 gyan mehetnék én az ő atyjához, néki
 megmondanom, hogy a' pénze már elköl-
 tetett 's tékozoltatott, és hogy a' fia sze-
 relembé esett? Mikéant jelenhetnék meg
 előtte jó lelkiismerettel, holott fiáért ke-
 zeskedtem? Nem, ezt nem fogom csele-
 kedni, hanem szarándokutamat tovább foly-
 tatom balgatag fia' akarátjának ellenére,
 és ha majd látni fogja, hogy nem érkezik
 számára pénz, akkor vissza térend atyjá-
 hoz, és én a' kedvetlenségektől 's bajoktól
 meg leszek menekedve.“

Ezt valóban meg is cselekedte a' taní-
 tó. Az ifju ember pedig, midőn hijában
 várta tanítómesterének vissza térését, leg-
 nagyobb kétáóghen csüggedett. Majd csak

nem elveendő saját életét, ha a' leány hozzája nem küldött volna, tőle mindent kitudakozni. Az ő tudósítására így felelt a' leány: „Hihetőleg elveszett a' küldötted, vagy atyád első haragja' dühében meg ölte őtet. Hanem én minden ékességeimet 's drága kincseimet néked fogom adni; add el mind, és az árával fizessed ki váltságdíjomat; azután együtt elfogunk menni atyádhoz.“ Ezután a' leány mindent neki adott, a' mije csak volt, 's ez eladogatván azt, kifizette váltságdíját. Még csak száz drachmája maradt, mellyet a' szegényeknek osztott alamizsnaként.

Már most nagy örömmel magához vette a' leányt; de még is már más nap reggel könnyekre olvadt. Midőn a' leány kérdező keservének okát, ezt felelé néki: „Nem tudom, miként vagyon a' dolog atyámmal; talám már meg is holt? Csak egyedül magam vagyok örököse, és nem tudom hová 's merre kelljen utaznom, minthogy már egy fillérem sincsen.“ Ekkor így szóla hozzá a' leány: „Vagyon nekem egy szép karkötőm, mellyet eladhatsz. Végy helyette apró gyöngyöket, zuzzad őszve azokat, 's csinálj belőlök nagyobb gyöngyöket. Ez által sok pénzt szerezhetsz, 's azután nem fog nehezedre esni, hazádba jutnunk.“

Az ifju ember elment az aranyműveshez, és monda néki: Törjed szét e karkötőt, és vedd meg tőlem. „Ez felelé: „A' király épen most kér illy valódi karkötőt

mint ez itt; tüstént elviszem hozzá, és meghozom néked az árát.“

A' király nagyon dicséré azt, és csudálta a' szép mivet. Egyszersmint magához hivata egy öreg asszonyt, a' ki az ő palotájában tartózkodott, megparancsolván néki, hogy azon karkötő birtokosnéját szeresse meg. Az öreg asszony megígéré néki. Hogy szándékát célra vihesse, átöltözött nőszerzetessé, elment az aranyműveshez, 's megkérde tőle, ki legyen azon karkötő tulajdonosa, melly a' királynál nagyon. Felelé néki az aranyműves, hogy az egy idegen emberé, ki egy ide való leányt vett, ezen és ezen a' helyen lakik.

Az öreg asszony tüstént elment az ifju ember házába, és koczogató az ajtót. A' leány kinyitá azt, köszönté az öreget, és minthogy szerzetes ruhában látá' kérdé tőle, mit tetszenék parancsolnia. „O,“ felele az öreg asszony, „engedj nékem egy magányos szobát, mivel igen távol lakom innét, és most imádságomat, 's a' törvény által meghagyott mosódásimat kell végeznem. — „Lépj bé,“ mondá néki a' leány, és az öreg asszony azonnal vallásos foglalatosságaihoz fogott. Azután elővette olvasóját, és imádkozott. Miután elvégezte imádságát, kérdé tőle a' leány, honnan jöve? „A' távol lévők bálványától jövök ezen és ezen templomból.“ Egy asszonyszemély sem mehet e' bálvány elébe, hogy tudósítást ne nyerne tőle valamelly távollévő esmerőse felől.“ Erre felszóla a' leány: „Nekünk is nagyon egy távollévőnk,

és az uram teljes szivéből vonzódik hozzá. Igen szeretnék elmenni azon bálványhoz, tőle távollévők felől tudakozódni.“ Erre így szóla az asszony: „Várákossal holnap reggelig, 's kérj engedelmet férjedtől. Majd eljövök éretted, oda vezetni.“ Miu-
tán már most az asszony eltávozott, a' hölgy' férje pedig haza érkezett, engedel-
met nyert tőle az öreggel elmennie. E' vén
asszony valóban megjelent a' mondott idő-
re, elvezette magával a' királyi palota' ka-
puihoz, a' mit az ifju hölgy nem tudott.
A' mint már most beléptek, és a' leány a'
palota' belsejének szépségét meglátta, és
a' gyönyörűn elkészített szobákat megpil-
lantotta, mellyek semmiképpen sem lát-
szottak bálványok' számára készítve lenni,
aggodalomra gerjedett. De már most meg-
jelent a' király, a' ki a' hölgy' szépségé-
től megbájoltatván, azonnal közelített hoz-
zá, hogy a' nőt megcsókolná. Erre a' hölgy
réműltében elájult és kezével lábával vo-
nakodott.

NYOLCZSZÁZ NYOLCZVANHE- TEDIK ÉJSZAKA.

Midőn ezt látá a' király, felhagyott a'
hölgyel, könyörületre indult, és elment
onnan. A' nő pedig ez időtől fogva nagy szo-
morusága miatt sem ételt, sem italt nem

akart magához venni, és valahányszor közelített hozzá követkekezett napokon a' király, futott előle. Erre megesküdü a' király, hogy csak a' hölgy akaratjával fog ezen tul szobájába lépni. Ez idő óta jóételekkel tetézte a' leányt, és legdrágább asszonyi ékességgel megajándékozta őtet; de a' hölgy folyvást még inkább idegenkedett tőle.

A' mi az alatt az ő ifju férjét és urát illeti, ez hasztalan várta visszaérkezését, és szívében az elválásnak legnagyobb gyötrelmeit érezte. Eszméletlen járt 's kelt, a' nélkül; hogy tudná, hol járna, 's hová menendene; port hintett saját fejére, és hasonló volt valamelly tébo'yodotthoz ugy, hogy a' gyermekek az utszán csoportoson tolongtak utánna, kövekkel dobálták, kiáltozván: bolond! bolond!

Ezen állapotjában öszve találkozott vele a' király ajtónállója, a' ki igen becsületes, 's jó ember volt. Ez megindult sajnos állapotján, elúzta tőle a' gyermekeket, és kérdé tőle, mi baja légyen. A' férj elbeszélé néki történetét, az ajtónálló pedig vigasztalá őt, megigérvén néki, hogy a' leányt számára megfogja menteni. Valóban nem is szünt meg vele barátságosan bänni, mig végre letudta csilapítani keservét, 's az ifju ember uj lelki erőt 's vidulást nyorvén, vele haza ment. Itt levetteté vele ruháját az ajtónálló, és másba öltözteté; azután pedig oda hivatott egy jó öreg asszonyt, a' ki nála gyermekdajkaként szolgált, és mondá az aggnőnek: Fogjad ezen

ifju embert, vessed nyakába e' vaslánczot, s vezessed körül az egész városban. Miután ezt elvégezted, menj fel vele még a' király palotájába is, és szilárdul hagyd meg az ifju férjnek, hogy azon helyen, a' hol hölgyét megtalálja, egy szót se merjen szólani, hanem csak néki, az öregnek, titkon jegyezze meg a' helyet, hol a' nőt látta.“ Szívesen köszöné jó akaratját az ifju ember, és az öreg asszonnyal azon öltözetben és módon, mint az ajtónálló rendelte, kiment a' városba. Miután a' várost hiában békóborlották, a' király' kastélyába is elmentek. Minden helyen, a' hová az öreg asszony ment, ezt kiáltozá: Lássátok ti, kik jó szívvel birtok, lássátok ezen ifju embert, kit a' gonosz lelkek minden nap kétszer gyötörnek, 's imádkozzatok megszabadulásáért.“ Az öreg asszony minden szobát beszélangált, mig végre a' palota' keleti részére jutott, hol a' leányok és rabnők eleibe futotak, az ifju embert láthatni. A' mint őt megpillánták, egészen megbájtattak szépségétől, és megsiratták őtet. Végre hölgyét is kivezették hozzája, a' ki szinte látta őtet, de meg nem esmerte. Férje azomban első pillanattal mindjárt reá esmért, fejét csóválta és siránkozott. Hölgye megindult esmeretlen férje' szerencsétlenségén, alamizsnát nyujtott neki, azután ismét vissza tért az öreg asszonnyal a' király ajtóöréhez, és egyszersmind hirül vivé néki, hogy keresett hölgye a' királynál legyen. Az ajtóör, ezen igen elszomrodván, mondá: „Ah Istenem! én még is

ki fogok gondolni valamelly ármányt a' nő' kiszabadulására.“ Háladásból megcsókolá neki ezért kezét az ifju ember, és az öreg asszonynak tüstént megparancsoltatott, hogy más ruhába öltözzék.

Ezen öreg asszony meg volt áldva igen kellemes szólással.

Az ajtóór rózsajajt és más drága illatokat adott neki így szólván hozzá: „Eredj a' király rabnóihez, és áruljad nekik e' szereket. Majd ha pedig a' tudva lévő hölgyhöz kerülsz, kérdezzed meg tőle, kívánja-e férjét, vagy nem.“

Az öreg asszony úgy cselekedett, a' mint neki meg volt parancsolva. Közelített a' keresett hölgyhez, és beszélt véle e' következő verseket mondván előtte:

„Miként megáldotta Isten a' két szív' öszveköttetésének napjait! Mi édesebb, mint az élet egyesületben töltve? Vajha soha se zavarja napjainkat az elválás' keservét nyögő fohászak árja! oh! már hány-nak életét háboríták és rövidíték azok! Én is büntelen árasztom véretem és könnyeimet; mert meg vagyok fosztva attól, a' kit szeretek; és még is hasztalan epeszt ohajtásom.“

Midőn a' leány e' verseket hallá, legforróbb keserű könnyeket hullatott, és közeledett az öreg asszonyhoz. Ez így szóla hozzá: „Nem esmered te ezt és ezt?“ — „Igen is,“ felelé amaz, siránkozva felszólalván; hiszen ő az én férjem 's uram. . . Ugyan honnét esméred őtet?“ —

„Tehát nem láttad,“ viszonzá az öreg asszony, „azon tébolyodottat, ki tegnap egy öreg asszonnyal nálatok volt? Az a te urad volt ám. „Azonban,“ folytató az öreg asszony, „most nincs időnk a' beszélgetésre; hanem majd, ha az éj békőszönt, menj fel a' palota' telejére, és várakozzál ott, míg férjed eljövend; majd ő néki gondja lesz elintézni megszabadításodat.“

Ez után adott az aggnő a' szép hölgynek a' jó illatszerből azt, a' mit kívánt, 's vissza tért az ajtóórhez, mindenről tudósítván, a' mi történt. Ez elbeszélte azt az ifju embernek, és a' mint béestvélyedett, két lovat szerzett az ajtónálló fegyverekkel és sok élelemszerrel együtt, és még egy embert, a' ki nagyon jól tudta az utat, 's kinek a' váraszon kívül kellett várakoznia. Ő maga pedig a' fiatal emberrel egygyütt egy hosszú kötéllel ellátva, azon utszába ment, mellyen a' palota állott, és a' hol a' szeretett hölgy már reája várakozott. Itt felveté a' hölgynek a' kötelet, a' nő megköté azt fent; leereszkedett rajta, és csak hamar kedvesénél lelte magát. Azután szaporán kivezették a' városból; mind a' ketten felültek lovaikra, és a' kalauz elvezeté őket egészen anyavárosába az ifju embernek, szinte míg atyja' házába jutottak.

Ez nagy örömmel lángolt fiának ismét látásán, a' ki mindent elmondott, a' mi rajta történendő vala, és a' miben az atyja legbuzgóbban részt vett volt. De a' mi a' tanító mestert illeti, ő minden pénzét elköltötte, és ismét vissza ment. A' mint

ekkor ismét meglátta hajdani tanítványát, és minden szerencsétlen történeteit megértette, lehető legjobb módon mentegette magát, és nem sok idő múlva ismét megújult közöttök az előbbi barátság; csak hogy az ifju ember jobban tartózkodott tőle, és nem volt eránta olly bőkezű, mint hajdan. Látván már most a' tanító, hogy nem lelheti fel többé előbbi hasznait e' háznál, eltávozott, és elment a' királyhoz, ki a' leányt magánál tartotta, és mindent elárult nála, a' mit az ajtónálló cselekedett, 's egyszersmind azt tanácsolta neki, hogy őtet megöletné. Azonnal fellobbantá benne a' leány ujonta birtokának gerjedelmét, egyszersmind azt mondván néki, hogy majd ő a' hölgy' urának mérget fog adni 's a' nővel ő hozzá vissza térni.

Azután ismét eltávozott. A' király hivata az ajtónállót, és szemére hánytá cselekedetét. Ez tüstént a' királyra rohant, és megölte őtet. A' király' sikoltására az ő szolgálói a' szobába tódultak, megragadták az ajtónállót, és megölték őtet.

A' tanító pedig urától kérdeztetvén, hol volt légyen, azt vallotta meg, hogy azon országból jön, mellynek királya a' fia' hölgyét magának akarta fogni. Ezt senki sem gondolta, 's mindnyájan nagyon csudálkoztak rajta. Gyanakodni kezdettek és nagyon vigyázván magokra, senki sem hitt néki többé. A' tanító pedig azzal foglalatoskodott, gyümölsöt rakott el, és más egyéb edességeket készített, mellyekbe

erős mérget kevert, azokat így volt neven-
dékének átadván.

A' mint ez látta az édességet, tüstént
így gondolkodott magában: „Ez csudálatos-
nak tetszik előttem a' tanítómtól, és bizo-
nyosan valami ártalmas vegyítéknek kell
lenni ezen ajándékban. Előbb önmagán meg-
fogom próbálni miségét.“

Tüstént csináltatott egy ételnemet,
mellybe ezen édességből egy keveset ve-
gyített, és arra meghivatta tanítóját.

A' mint ezen ételt elébe tette, 's a-
maz evett belőle, tüstént mutatkoztak a'
megmérgezés foganatai, és a' tanító elhalt.

Ebből látta, hogy a' ravaszság reá
volt erányozva, 's így szóla: „A' sorsot és
végzetet nem lehet elhárítani; mert az em-
ber önként beléjek rohan.“

NYOLCZSZÁZ NYOLCZVAN- NYOLCZADIK ÉJSZAKA.

O, király, folytatá tovább Arrachu-
an vezér, e' történet korán sem olly gyö-
nyörű, mint a' dallos és fűszeráros
és ez utóbbi felesége' története.
Sach Bacht király erre megengedé a' ve-
zérnek, hogy haza mehetne, a' hol addig
maradott, míg más nap este őt a' király
hivatá, mivel igen kívánta a' fűszeráros és
dallos' történetét hallani. A' vezér már most
így kezdé regéjét:

A' DALLOS ÉS FÜSZERES' TÖRTÉNETE.

Ha ma dan városában élt egy különös szépségű ember. Ő fiatal volt, jól járszott a' kobzon, és mindenütt örömet láttak őtet. Egykor elindult, hogy távulra utazzék, és így végre kobzával egy szép városba érkezett. Midőn itt magát körültekintgeté, egy fűszeráros előtt ment el, a' ki megpillantván őt tüstént magához szóllítá.

Ez belépett hozzá, egymás mellé ültek, és a' fűszeráros kérdé tőle környülál-lásit. Miután ez néki azokat elbeszélte, boltjába hívá őt, és megvendégelte étellel-itallal. Ezután ezt mondá néki: „Ha te itt szerencsés akarsz lenni, vedd lantodat menj a' város utszáira, és ha valahol jó ételek-itatok' szagát fogod érezni, menj bé az ott lakozókhoz, 's jelentsd be nekik magadat, mint dallost.“ —

NYOLCZSZÁZ NYOLCZVANKI- LENCZEDIK ÉJSZAKA.

„Majd ők örülni fognak, 's néked ezt mondják: Jöjj bé hozzánk. Ha már egyszer valamit énekelsz nekik, és mivészségedet megesmérendik, 's te e' szerint a' városban magadnak esméretséget szerzendesz, akkor sorsod csak szaporán jól megalapodik.“ A'

dallos megköszöné ezen jó tanácsot, elment, 's úgy cselekedett, mint néki a' fűszeráros tanácsolta, szinte délig, de még is a' nélkül, hogy valakit találna, ki az ételital' kellemes gyakorlásával foglalatoskodnék. Ezután végre egy szük utzába ment, hogy magát kipihenné. Abban észre vett egy szép magas házat, mellynek árnyékába vonult, a' nap heve ellen őrizkedni. A' mint a' háznak szép építményét vi'sgálgatá, egyszerre kinyilt egy ablak, és annál megpillantott egy ábrázatot, melly olly szép volt, mint a' hold. Egyszersmind ezt kiáltá neki e' szép asszony: „Mit állasz te ott lent? Kivánsz valamit?“ Ő ezt felelé: „Én idegen férfiú vagyok, dallos, és t. e.“ — „Ugyan mit mondanál arra,“ viszonzá a' szép asszony, „ha jó étellel-itallal kínálnának, még pedig egy csinos asszony'társaságában, és egy neked igen hasznos ajándék is járulna mindezekhez?“ — „O, asszonyom, éppen ez, a' mi után sovárgok; ugyan ezért kóborlok a' városban, és ezt hajbászom.“

Ezután felnyitá neki az asszony az ajtót, a' ház' legszebb szobájában maga mellé ülteté, és ételt ada néki. Jó izlettel evett, az ivásról sem feledkezvén el, és az asszonyt kényelmeivel 's nyájosságával halmozván. Étél után szerelmes nyájaskodással mulatoztak szinte délutánig, midőn a' férj haza tért. Hamarjában nem lelhetett jobb helyet a' dallos' elrejtésére, mint a' szőnyeget, mellybe őt pólyálta, 's melly a' szobának egyik szegletében szugolt.

A' mint a' férj belépett, azonnal észre vett némelly rendetlenséget a' szobában, és borszagot is érzett. Midőn feleségétől kérdé, mi dolog volna az, neje így felelt; „egy barátném volt nálom, kit reá vettem, hogy nálom egy keveset lakoznék. Vele együtt megittam egy korsó borotskát. Éppen e' pillanatban távozott el.“ A' férj azt gondola, hogy felesége igazat beszélt, és azután nem sokára vissza ment a' boltjába: F. zen asszonynak a' férje azomban nem más volt, hanem a' dallosnak tanácsadó barátja, a' már említett füszeráros. A' dallos ezután előbujt a' szőnyeg alul, és estve-feléig nyájaskodott az asszonnyal. Ekkor a' nő egy darab pénzt adott néki, így szólván hozzá: „Holnap csak jöjj el ismét hozzám.“ A' dallos megigéré, 's eltávozott.

Már most ez a' fürdőbe ment, és más nap reggel ismét meglátogatta boltjában barátját a' füszerarost. A' mint ez látta őt, igen barátságosan fogadá, és kérdé tőle, miként töltötte légyen el a' tegnapot? — „Ah, szíves köszönet, kedves barátom,“ felele ez neki, „te nékem ugyan felséges tanácsot adtál. Erre mindent elbeszélt néki, 's továbbá imigy folytatá: „Éppen ekkor jött haza az asszony' férje, a' tőkfejü, és koczogatott az ajtón. A' nő szaporán egy szőnyegbe burkolt engem. Miután a' férj ismét eltávozott, előmáasztam, és újra elkezdettünk játszani, enyelegni és nyájaskodni.“ E' szavakon megütközött a' füszeráros és gondolkodni kezdett. Már most bánta, hogy a' dallosnak olly tanácsot adott, és gyanako-

dott feleségére. Azomban még sem árulta el magát legkevésbé is, hanem továbbá kérdezősködött: „És mit mondott, midőn tőle eltávoztál?” — „Meghívott, hogy holnap is elmennék hozzája. Eppen most vagyok utban, hozzá menendeni, és csak egy pillanatra jövék be, téged tudósítani, hogy rólam ne aggságoskodjál.“ Ez után magát ajánlván eltávozott.

A' fűszeráros, mihelyt gondolhatá, hogy a' dallos már házába érkezett, sebessen becsukta boltját, és gyanuval telve felesége eránt, haza ment, és alig ért bé a' dallos a' házába, koczogatott az ajtón.

A' Fűszeresné gyorsan mondá a' dallosnak: „Jöjj ide, bujj ebbe az almáriomban.“ Ez megcselekedé, és az asszony szaporán reá bocsátá a' födelet. Már ekkor kinyitá az ajtót férjének, a' ki szaporán és egészen magán kívül lépet bé. Kifürkészte a' házat; de senkit sem talál; mert történetből mindég elkerülte a' szekrényt, mellyben a' dallos rejtezett. Ekkor így szólt magában a' férj: „Az is lehetséges, hogy a' ház, mellyet nekem ábrázolt, hasonlít az enyimhez, 's így lehet a' dolog feleségemre nézve is.“ Így vissza tért lecsendesedve boltjába, a' dallos pedig kilépett szekrényéből. Már most ugyan azon vigalmaknak ereszkedtek, mellyekkel előbbi nap éltek egész estig, 's ekkor az asszony ismét egy darab pénzt adott néki, azután elbocsátá, más napra ismét meghíván őtet.

NYOLCZSZÁZ KILENCZVENEDIK ÉJSZAKA.

Más nap reggel ismét elment a' fűszerároshoz, a' kit barátságos elfogadtatása után újra tudósított az előtte való napi történetekről. Midőn elbeszéléseben oda, a' hol ezt mondá: „Ekkor ismét megjött a' férje, a' bohó, és az asszony engemet egy szekrénybe bujtatott, mellyet befődött; a' férje pedig tetétől fogva talpig felforgatá a' házat, és a' mint a' szegény bohó ismét eltávozott, kibujtam a' szekrényből, és újra szerelmeskedéseinkhez fogtunk;“ ekkor egész nyilvánással látta a' fűszeráros, hogy ez az ő háza volt, 's az asszony az ő felesége. „Hát ma mit fogsz cselekedni?“ kérdé; a' fűszeráros a' dallost. — E' pillanatban ismét hozzája fogok menni, csak azért jöttem, hogy jó tanácsodat megköszönjem.“ Ezzel elhagyá őt.

De a' fűszeráros szívében már most egy láng lobbant fel. Bezárta boltját hazament, és koczogatott az ajtón. Ekkor azt mondá a' dallos az asszonynak: „Engedj ismét a' szekrénybe bujnom; mert tegnap nem lelt meg ott.“ — „Nem,“ monda az asszony, „hanem burkózzál a' szőnyegbe.“ Ezt meg is cselekedte, hanem egy mellék szobában. Ez után bélépett a' fűszeráros, úgy látszott, hogy hevében semmi más tárgyat sem [vön észre a' szekrényen kívül, mellyet is tüstént felnyitott. De minthogy

abban semmit sem lelt, átkutattá az egész házat; de szinte foganatlanul. Már most kételkedni kezdett, valljon nem hibázik-e gyanujában, és ha valóban feleségénél legyen-e a' dallos, és tépelődött rajta, hogy felesége eránt gyanakodott, sőt inkább olly tisztának látszott előtte hölgyének ártatlansága, mint a' derült napfény, 's teljes örömmel tért vissza boltjába. A' dallos ismét elő mászott rejthelyéből, és egész estig az asszonynál mulatott. Ekkor az asszony egy inget adott neki férje ingei közül, mellyel ő eltávozott.

Más nap reggel szokás szerint meg'átogatta a' fűszerarost, ki őt barátságosan köszöntötte, igen jó izűt nevetvén elbeszélésén mindaddig, míg ő a' férj' hazajöttéről szólt, 's elmondotta, mint hátralta legyen az asszony az almáriomba bujnia, és mint kényszerítette volt a' szőnyegbe burkozni. „A' mint a' férj ekkor belépett, és semmit sem mivel nagyobb szorgalommal, mint a' szekrény megkuttatását; a' házat tövöstül átfürkészte mint valamelly bősűlt, én pedig azután feleségével együtt töltöttem az estét, mint másszor. Tegnap ugyanakkor im ezen inget adá nékem, 's most ismét hozzája megyek. A' mint ezt hallá a' fűszeráros, bizonyossá lön a' dolog mivoltáról, és meg volt győződve, hogy a' boldogtalanság teljes mértékben meglepte házat.

A' mint pedig meg látta az inget, minden kétség eltűnt előle, és még csak egyedül ezt kérdé a' dallostól: „Tehát most ismét oda fogsz menni?“ — „Igen is ked-

ves barátom,“ felele néki a' dallos, és eltávozott.

Ekkor bezárta boltját a' fűszeráros, és míg ő ezzel foglalatoskodott, már házába lépett a' dallos. Csak hamar megérkezett a' fűszeráros is, és koczogatott az ajtón. A' dallos ismét a' szőnyegbe akart rejtelkedni, de az asszony nem hagyta azt tenni, 's ezt mondá néki: „Menj le a' ház' aljába és bujj a' sütő kemenczébe, bezárván azt magad után.“ Ezt megeselekedte a' dallos; azután pedig lement az asszony férjét bebocsátani. Ez tüstént kifürkészte a' házat; hanem a' sütő kementzét vizagalatlan hagyta. Ekkor megállott, és töprenkedett, feltévén magában, hogy addig ki nem megy a' házból, míg más nap meg nem virrad.

A' mint az alatt a' dallos megunta a' hosszú várakozást, kibujt a' kementzéből, azt gondolván, hogy az asszony' férje már eltávozott. De szerencséjére előbb egy hasadékon kikukucsált, és nagy bámultára reá esmért barátjára, a' fűszerárosra. Ezen igen bánkodott, és monda magában: „Ez csak ugyan még is rettenetes; e' jó barátomat, a' ki velem olly sok jót tett, hálátlansággal jutalmaztam.“ Már most félt magát előtte láttatni, és észre-vételten kiakart surranni a' házból; de az ajtót zárva találta, és azon kellett mesterkednie, hogy a' háztetőn által a' szomszéd házába menjen.

De a' házban észre vették zörejét a' lakosok, 's tolvajnak gondolták őtet. Megfogván tehát, a' ház' urához hurczolták, a' ki persa volt. Ez jól megrakta őtet, és zsi-

ványnak nevezte. „Én nem vagyok tolvaj,“ felelé a' dallos, „hanem egy idegen; ki magát dalolással táplálja; hallottam beszédet, és azért jöttem, hogy valamely éneklettel mulassalak.“ Ekkor a' cselédek meghallgattak szavát, és igyekeztek megmenteni; hanem a' persa azt mondotta: „Ne engedjétek magatokat elbódíttatni beszéde által. Ő nem egyebb, hanem tolvaj, a' ki egy keveset dalolni tud, és midőn olyan emberek közé kerül, kik, mint mi, őrizkedni tudnak, akkor dallos; midőn pedig másokhoz kerül, akkor tolvaj.“ A' mint most erre még tovább akarta zuhálni, szerencsére tartoztattak cselédei, a' dallost egyik szobájokba hurczolván, a' hol nekik énekelnie kellett. Nagyon örültek éneklésén, kivált a' persának egy rabnője, a' ki megkedvelte őtet, és tőle is viszongkedveltetett. „Majd ha uram,“ mondá neki a' rabnő, „lefog nyugodni, és a' cselédek eltávoznak, akkor kiszabadítlak 's elvezetlek.“ — Ezután folytatá dalolását a' dallos a' cselédeknél egész késő estig; midőn a' persa rabnőjével eltávozott.

Ezután úgy esett, hogy a' persa nem sokára kilépett szobájából, melly alkalommal gyertyája eltalált alunni, úgy hogy a' miatt léptét elhibáztván, a' setétségben elesett. E' zörejre azt gondolta a' dallos, hogy ez a' rabnő lenne, és a' mint oda sietett segítségére és felemelésére, csokolta és szorongatta szívéhez a' persát, kigondolható legnagyobb nyajassággal. Ez pedig, nem lévén szokva illy kedveskedő nyajas-

sághoz, megragadá szorosán az ölekezőt, míg az oda vitt világ mellett látta, hogy a' dallost ragadta légyen meg. Minthogy már most semmi jót sem várhatott tőle; az udvarba hurczolá, és ott egy fához kötözé.

Egy dallosnő, a' ki ugyan azon házban lakott, könyörölni kívánt a' megkötözött dalloson, és szándékozott őt megoldani 's elszabadítani. Minhogy azomban ez tőle sok időt kívánt, hosszas vesződségét észre vette egy kecske, mellyet a' Persa reá szoktatott a' vele való pajzán játékra. A' kecske azt gondolván, hogy a' persa incselkedik vele, a' dallosnőre rohant, és szokásaként játszani akart vele; de olly szerencsétlen megtalálta az asszonyt lökni szarvaival, hogy fejét szétzuzta, 's a' nő nagy sikoltással tüstént halva oda rogyott. A' mint a' perzsa ez által álmából felriadt, sietve felkelt, 's látá a' dallost még mind eddig ugyan a' fához kötözve; hanem előtte a' dallosnőt halva fekve.

NYOLCZSZÁZ KILENCZVEN- EGYEDIK ÉJSZAKA.

Ekkor ezt mondá neki a' Persa: „Hát még sem nyughatól meg? még sem elégszel meg vele, hogy rablásoddal eddig illy menten haladtál?” és ekkor újra reá esett őt feszesen verdegelni, végre ajtaján kitaszítván.

Már most a' dallos kénytelenített az éjnek hátra volt idejét egy rom alatt tölteni. Reggel gondolkodott történetén, és így szólla: „E' dolog ellen valóban senkinek sem lehet kifogása. Én csupán csak javamat kerestem, és kiki tudja, hogy nem balgatagság az embernek saját javát keresnie. Bizonyosan a' fűszerárosné is saját javát hajhászta; de a' végzet minden emberi igyekezetet 's előrelátást semmivé tész. Nekem ezen országban továbbá semmi keresetem sincs, és így eltávozom belőle.“ A' mit végre valóban meg is tett.

Azomban, bár milly csinos is a' történet, még is alig hasonlítható a' király és fija' történetéhez.

A' KIRÁLY' ÉS FIA' TÖRTÉNETE.

Egy király egykor legkésőbb korában egy fiúnak atyja lön, a' ki idővel szépségére és eszére nézve minden hozzá hasonló gyermeket messze feljül mult. A' mint ifjúkorra jutott, jelenté néki atyja, hogy az országot néki általadni szándékozik, hogy azt ő helyette kormányozza. „Én tudniillik,“ folytatá, „visszavonulni vágyok, hogy így az Istennek szenteljem magamat, szörköntösbe öltözvén, és egészen vallásos életet élvén.“ — „Én sem érzem magamat alkalmasnak az uralkodásra,“ felelé a' fija, „hanem ellenleg színtem, mint te, kedvellem a' magányéletet.“ — „Jól vagyon tehát,“ mondá az atya, „jersze, kerüljük az embereket, menjünk

a' hegyekbe, a' hol Istennek szolgáljunk.“ Tüstént szörköntöst szereztek magoknak, felöltötték azt, és így a' pusztába indultak.

A' mint az alatt néhány nap elmúlt, és már szükségét szenvedtek az élelemben, majd ellankadtak a' gyengélkedésben és éhségben, 's megbánták tetteket, de, fájdalom, már elég későn, midőn tudniillik bánkodások hasztalan volt. A' fiu panaszkodott éhségéről és fáradságáról; az atyja pedig ezt mondá neki:

„Én, édes fiam, teljesítettem erántadi kötelességemet, midőn az országgal megkináltalak. Mért nem fogadtál nékem szót? Már most lehetetlen vissza térned előbbi állapotodba; mert az országot már más elfoglalta, a' ki már mindenkit, a' ki azt keresné, vissza verend. Mindazonáltal én néked valamit tanácsolni fogok; de a' mi-ben nékem szót kell fogadnod.“ — „Mi lehet az?“ mondá a' fiu. — „Vigy el engem a' legközelebbi városba, ott vezess a' vásárra, és adj el. Azon pénzel, mellyet értem kapsz, azt mivelhetsz, a' mi néked tetszeni fog; én pedig legalább olly valakihez jutandok, a' ki gondomat fogja viselni.“ — „Ugyan ki fog téged megvenni,“ mondá a' fiu, „minthogy már nagyon öreg vagy, inkább adjál el engem, mert engem ragadva megfognak venni.“ A' király felelé: „Ha téged megvesznek, megfognak terhelni munkával; de másként vagyon a' dolog reám nézve. Egyébiránt parancsolom néked, cselekedj, a' mint mondom.“

Erre engedelmeskedett a' fiu, és atyját ama' híres rabszolgakalmárhoz, Annachaszhoz vezette, és így szólítá őtet: „Addel, kérlek, ezen öreget.“ — „De ugyan ki fogja őt megvenni tőlem?“ felelé a' rabáros, „hiszen ő már nyolczvanon túl korácsol. Mit tudsz ugyan no?“ kérdé erre a' királyt. — „Én tudok,“ felelé ez, „a' drágaságok, lovak és emberek' értékéről, sőt mindenről, a' minek csak beöse és értéke vagyon, isélni.“ Ezután a' rabáros árulta őt néhány embernek, de a' kik nem akarták őt megvenni. Erre oda érkezett Aarifis, egy fejedelem' szakácsa, és kérdé: „Micsoda ember ez?“ — „Rabszolga, 's eladandó,“ Ezen bámult a' szakács, és ritkaságul megvevé őtet, miután tudományiról tudósíttatott, tízezer drachmán. Kifizeté árát, és magával haza késérte őtet.

Otthon nem szenvedte, hogy dologgal saányartassék, hanem bizonyos meghatározott foglalatosságot szabott neki, mellyel beérheté. Azomban nem sokára megbánta vásárlását; mert nem tudta, mitévő legyen ezen emberrel.

Az alatt történt, hogy a' fejedelemnek kedve kerekedett magát kertjébe mulatnia. Ennélfogva parancsolá szakácsának, hogy vele menjen; de valakit otthon hagyjon a' városban, a' ki számára étkeket készíttsen, midőn ő haza fog érkezni. A' szakács éppen arról aggódott, valljon kit hagyjon otthon a' kívánt czélra, a' mint az öreg őt e' gondolatba merülve imigy

szóltá: „Ugyan bizzad reám aggságodat; talán elfogom azt látándani.“ Ekkor elmondá néki a' szakács az egész dolog' eredetét. „Légy teljes nyugodtan,“ felelé az öreg, „csak rendelj mellém néhány szolgát, 's eredj Isten' hírével; mindent elfogok végezni kedved szerént.“

Ezután elutazott a' szakács a' fejedellemmel, miután az öregnek a' szükséges készületeket átaladta, és melléje egy szolgáló embert rendelt. Ennek tüstént meghagyta az öreg, hogy a' konyhakészületeket, edényeket és más eszközöket tisztán megmossa, 's azután egy egészen derek ételt készített.

Midőn a' fejedelem haza érkezett, feltétetett elébe az éték, és annyira tetszett néki, hogy vele teljesen megelégedett, és még soha sem lelte kedvét annyira ételben, mint ebben. Tudakozá, ki légyen annak készítője. Megnevezék néki az öregget, a' kit tüstént magához hívatott, és az éték felől tőle kérdezősködött. Miután ez kérdéseire megfelelt, évtartást rendelt néki, kötelességévé tévén, hogy számára a' szakácsal együtt főzzön. E' parancsnak engedelmeskedett is az öreg.

Bizonyos idő mulva két kalmár érkezett a' fejedelemhez, mindenik egy drága kincscsel, tudniillik egy egy drága gyöngygyel. Az egyik ezer aranyat kívánt gyöngyéért. A' fejedelem megakartá azt becsültetni; de senki sem volt képes arra. Ekkor a' szakács elment a' fejedelemhez, és megjelenté néki, hogy az öreg azt bi-

zonygatá néki, hogy ő ért a' legnemesb kincsek megbecsüléséhez is. „Már bémagyőztotta,” folytatá ő, hogy jól tud főzni, és erről meggyőzött bennünket. Nem volna-e jó őtet előhivatni és a' kincsek eránt is kérdőre venni? Talán itt is megbizonyodnék állítása.

Az öreg azonnal a' fejedelem elébe vezetett, és a' két gyöngy' becséről, melly neki előmutattatott, megkérdezte. Ő tüstént azt felelte: „A' mi ezen gyöngyöt illeti ez meg ér ezer aranyat.“ — „Annyit kér érte birtokosa is,” felelé a' fejedelem. — „De eme' gyöngy csak ötszáz aranyat ér.“ — Erre ki nevettek, és bámultak feleletén, a' tulajdonos kalmár pedig boszorkodva monda néki: „Hogyan lehetne az? Hiszen az enyim sokkal nagyobb, tisztább és gömbölyebb; és még is kevesebbet érjen-e?“ Az öreg felelé: „Megmondottam, a' mit mondanom illett, és kellett.“ — „De lám külső tekintetre,” mondá a' fejedelem, „mind a' két gyöngy tökéletesen hasonló egymáshoz. Tehát mért érne ez csak fél annyit, mint a' másik?“ — „Teljes igazod vagyon,” felelé az öreg, „hanem ennek a' belsejében egy féreg vagyon.“

NYOLCZSZÁZ KILENCZVENKET- TÓDIK ÉJSZAKA.

Ekkor félben szakasztá beszédét a' kalmár, mondván néki: „Hát te a' gyöngyök-

nél külsőt és belsőt akarsz felvenni becsülélednél?“ „Igen is,“ felelé az öreg; „belsejében egy féreg vagyok, melly azt advalja; de amaz ott hibátlan, és soha sem törhetik el.“ — Fejtsd meg ezt nekünk világosabban,“ mondá a' kalmár, „és egyáltalán miről tudhatjuk meg, hogy igazat mondasz?“ — „Törjük szét,“ viszonzá az öreg, „és ha nincs igazam, itt a' fejem De ha igazam vagyok, akkor a' gyöngyödet elvesztetted.“ — „Erra reá állok,“ mondá a' kalmár. Ezután szétzuzatott a' gyöngy, és a' mint az öreg mondotta belsejében egy advaló féreg volt. Ezen elcsodálkozott a' fejedelem, és kérdé tőle azon mesterséget, mellyel ezt meg tudhatni. „Tudd meg, o, fejedelem! hogy az illy gyöngyök bizonyos állat belsejében származnak, melly Almutabattal néven neveztetik. Eredete a' gyöngynek egy csep eső. Ha már e' gyöngyöt kezünkben tartjuk, sokáig tartó hideg által jeleskednek. De a' mint én ezt a' kezemben tartám, és szapora melegedését észre vettem, azonnal azt itélém, hogy advas, és belsejében valamelly állatnak kell rejtőznie; mert az állatokkal szaporán közösül a' meleg.“ A' király, megörvülvén ezen magyarázatnak, gyarapította évbérét.

Azután nem sokára két kereskedő érkezett két lóval. Az egyik ezer aranyat kért lováért, a' másik pedig ötezeret. A' szakács ekkor ismét elment a' fejedelemhez, és mondá néki: „Az öregtől már néhány jó tanácsot nyertünk. Akarod-é, hogy

ide hívjuk?“ Miután a' fejedelem erre parancsot adott néki, és az öreg a' két lovat meg nézte, imigy szólt: „Ez itt ezer aranyat ér; amaz pedig két ezeret.“ — „Micsoda?“ mondák a' kereskedők, „amaz ott nyilván jó futó ugyan: de ez itt fiatal, még gyorsab, tömöttebb tagjaiban, és finomabb ábrázata; tisztább színe és simább bőre vagyon. Ugyan hogy becsülheted olly kevésre?“ — „Minden a' mit mondatok, igaz; csak hogy amannak az atya vén ló volt, emez pedig fiatal atyától származott. Ha az elsőbbik szoros ügetés után megáll, nem juthat, szaporán lélekezethez, és a' lovaglót könnyen elérhetné rajta az üldöző ellenség. De ez, egy fiatal atyától saármozott, 's ha pályát futtatsz vele, azután leszállasz róla, 's ismét reá ülsz, ismét lélekezethez jut, és fáradatlan tovább nyargal.“ Erre igy szólt a' kereskedő: „Valóban igy vagyon a' dolog. Ezen öreg jeles ló esmerő.“ A' fejedelem parancsolá, hogy évtartalma újra szaporíttassék. Minthogy pedig az öreg nem távozott el, hanem ott állva maradott, kérdé tőle a' fejedelem: „Miért nem mégy dolgozhoz látni?“ — „Engem a' fejedelemnél tartóztat dolgom.“ — „Hát mit akarsz?“ — „Kivánom, hogy az emberek valójáról is megkérdezz, mint a' gyöngyökről és lovokról megkérdeztél volt.“ — „E' kérdést hozzád teennem, nincs szükségem,“ felelé a' fejedelem. — „Nekem pedig,“ felelé az öreg, „szükségem vagyon téged arra megtanítanom.“ — „Jól vagyon, tehát

szólj.“ Ekkor így szólt az öreg: „Tudtoddra adom, hogy te egy kenyérsütő fija vagy.“ — „Honnan látod te azt?“ — „A csillagzatokból és a' hóldjártából láttam én azt ki.“ Erre a' fejedelem tüstént elment az anyához, a' ki néki tudtára adta, hogy első férje ugyan király volt, de annak halála után titkon egy kenyérsütőhöz ment férjhez, 's a' fejedelem annak a' fija legyen; 's azt is hozzá tévé az anya, hogy mind e' mellett is hercegi módon nevelteté, tartván tőle, nehogy különben az ország a' familiától elszakaszkodjék. Ezután elment a' fejedelem az öreghez, és mondá néki: „Neked teljes igazad vagy, hogy én pékfi vagyok; de mondjad meg nekem, miből tudhatod te azt?“ — „Jól láttam én azt,“ viszonzá az öreg, „hogy, ha királyfi volnál, nekem drágaságokat és kincseket ajándékozandál. Ha meg valamelly Kádi (bíró) fija volnál, drachmáknént jutalmaznál: ha pedig valamelly nagy kalmár fija volnál; akkor sok pénzzel ajándékozandál meg. De láttam, hogy jótéteidet e rántam kenyérszaporítással gyarapítottad, 's ebből tüstént észrevettem, hogy pékfi légy.“ A' fejedelem erre ezt mondá: „Igazán itéltél;“ sok birtokot adott néki, és felruházta méltóságokkal.

E' történet igen tetszett Sach Bacht királynak; de még is azt bizonygatá neki a' vezér, hogy az semmi a' gazdag ember és az ő szép leánya' történetéhez képest, kit egy szegény öreg emberhez adott feleségül. A'

király vágyott e' történetet hallani, és parancsolá a' vezérnek, hogy más nap ismét jelennék meg előtte.

A' GAZDAG EMBER ÉS LEÁNYA' TÖRTÉNETE, KIT EZ EGY SZEGÉNY ÖREGHEZ ADOTT FÉRJHEZ.

Egy gazdag kalmárnak volt egy leánya, olly szép, mint a' teli hold. Midőn a' leány tizennyolcz esztendő s korra jutott, atyja egy szegény öreg embert vett magához, a' kit igen jól fogadott 's teljes bizodalomára méltatott, és ivó társává is tett.

Bizonyos idő múlva kinyilatkoztatá a' kalmár az öregnek, hogy szándéka legyen leányát hozzá adni férjhez. De az öreg nem akarta elfogadni ajánlását szegényléte miatt. „Igen szegény vagyok,“ mondá, „a' leányhoz képest; reád nézve pedig nagyon csekély.“ A' gazdag azonban sürgeté őt, de fogamatlan; mert nem kaphatott tőle más feleletet. Végre még is szót fogadott neki azon feltétel alatt, ha meg fogja neki mondani azon okot, mellynél fogva őt vejévé kívánja választani. „Ha helyesnek találom szándékod' okát,“ hozzá tévé, „akkor elfogadom ajánlásodat: külföldben pedig soha sem fog az megtörténni.“ Erre így felelt neki a' gazdag: „Tudd meg, hogy én Chinából szármoztam, és ifju koromban szép ember voltam. Sok vagyonom volt, de az asszonyokat egy-általján nem szenvedhettem. Ifju korra jutván azt álmodtam egyszer, hogy egy gyülekezetben valék, mellyben minden kinek szerencse része osztogattatott: Ez

ennek a' része, eme' pedig amazé. Végre a' magam nevét is hallám szállíttatni 's egyszersmind egy utálatos rút asszonyt vezettek hozzám. Felijedtem almamból, 's megesküdtem, hogy soha sem fogok megházasodni, félvén, nehogy olly utálatos feleséget kapjak. Ezután ide utaztam áru-szerekkel ezen országba, mellyeket itt jó nyereséggel adogattam el. Egész ekkorig itt maradtam, melly alatt jó barátokat szereztem magamnak, és sok foglalatosságim miatt kalmarcseledéket kellett tartanom.

NYOLCZSZÁZ KILENCZVENHARMADIK ÉJSZAKA.

Egy nap ruhámat elváltoztatván, sok pénzt vettem magamhoz, és a' városba sétálni mentem, a' hol is egyszerre egy gyönyörű ház ötlött szemembe. A' mint még bámulva nézegettem azt, megjelent az ablaknál egy bájoló leányka. A' mint megpillantott, tüstént elsietett onnét, engem egészen varázsolva hagyván. Ezután bementem egy szabó' házába, melly ott közel volt, megtudakozni tőle ama' ház' birtokosát. „Ama' ház,“ felelé a' szabó, „N... ügyvédé; vigye el a' manó!“ En tovább folytatám kérdezősködésemet. „Valjon az az emberé a' szép hölgy' atyja?“ Igenlésére sietve elmentem egy emberhez, a' ki velem sok kalmár-foglalatosságot üzött, és

mondám néki, hogy N.... ügyész leányát elakarom venni, s ezért hozzá kívánnék menni. Barátom tüstént öszve gyűjtött néhány jó barátot, kikkel elmentünk a' prokátorhoz. Szokott tisztelkedés után, megkértem tőle leányát. Ő azonban ezt felelé: „Nincs nekem olly leányom, a' ki hozzád illenék.”

Minthogy folyvást vonakozott kéréseimre, ezt monda néki baráti: „Ez egy tekintetre méltó ember, a' ki leányodat szerencsésé teheti. Ennélfogva illetlen volna tőle e' szerencsét elmellőzned.“ — „De leányom semmire való,“ felelé ő; „mert szerfelett rut, és minden kelletlen tulajdonokkal rakva vagyon.“ —

„De ha én ugy is elfogadandom, ha ollyan is, mint a' millyennek rajzold ötet?“ — Erre azt szólá köz egyezet az egész gyülekezet; hogy ugyan már teljesítse e' dolgot. „Légyen tehát akaratod szerint!“ felszóla erre. „De én leányomért négyezer aranyot kívánok.“ — „Meg lesz,“ felkiálték, és iparkodtam a' házassági szerződést elkészíttetni. Tüstént lakodalmi innepet rendeltem, és a' mint annak végével feleségemet megsze méltam, benne legrutabbat láttam, a' mit az Isten teremtett. Minthogy azonban arról ábrándoztam, hogy a' familiája ezt csak tréfából tette rajtam, csak könnyeden 's' nevetelve tettem a' dolgot, és reménylém, hogy társnóm elfog távozni tőlem. De, nagy bámulásomra, nem távozott el. A' mint ez unalmamra igen sokáig tartott, és kivüle senki m^us hölgy

sem jelent meg, majd szinte meg kellett pukkannom haragomban 's boszúságomban.

Már most inádkozva fohászkodtam, hogy e' rut hölgytől menekedhetnék, és a' mint reggelni kezdett, eljött hozzám a' szoba leány, kérdezni, tetszenék-ē fürdőt vennem. Minthogy nem mel feleltem, azt kérdé tőlem, hát holnap kívánnék-ē fürödni? Én ismét nemmel feleltem, és három egész nap így maradtam feleségemmel együtt, a' nélkül, hogy csak legkeveseb ételt- italt veendenék is magamhoz. Midőn feleségem illy állapotban látott engem, így szólta meg: „Édes férjem, micsoda aggodalom szorongat tégedet? mondjad el, min busulsz, és ha tőlem telhetik, Istenemre mondom, segítek rajtad.“ Szót fogadtam néki azon reménytől kecsegtetvén, hogy igazat beszél, 's elmondottam történetemet a' leányról, kit láttam, tőle megvarázsoltatván. Hölgységem erre így felelt: „Ha azon leányzó birtokomban vagy, tehát tudjad meg, hogy ő szinte mint mindenem, a' mivel bírok, kész szolgálatodra. Ha pedig atyám' birtokában vagy, elfogom tőle kérni és néked ajándékozni.“ Erre elkezdé a' leányokat egymás után előhivatni és nekem bemutatni, míg végre szerelmesem megjelent. Ekkor felkiálték: „Ez ő!“ — „Légy békével,“ felszóla feleségem, „ez enyim, még pedig atyám' ajándéka. Már most pedig a' tiéd. Légy tehát csendesesen és jó kedvel.“ Estefelé feleségem elment a' leányhoz. Miután felékesíté és elárasztá őt jó illatokkal, mondá néki: „Ne légy en-

gedellen urad eránt, bár mit kívánand is
tőled.“

Ezután hozzám jöve a' leány, és a'
mint leákartam nyugodni, így gondolkod-
tam magamban: „Feleséged bizonyval ne-
mesb érzésü magadnál.“ Egyáltalán annyi-
ra megindultam e' jeles vonásán, hogy nem
nyultam a' leányhoz, hanem elküldöttem
magamtól, tüstént feleségemhez mentem 's
nálá háltam.

Ez óta folyvást igen boldogul éltünk
egymással, és egy év mulva szerencsélte-
tett egy leánykával, mellynek szépségén
teljes örömbuzdultam Idővel kifejtődött
benne teljesen anyjának értelme, valamint
atyjának szépsége is. Sok legelőkelőbb fér-
fiak kérték, de nem akartam őt nekik férjhez
adni. Egyszer újra azt álmodtam, hogy is-
mét azon gyülekezetben volnék, mellyben
álomban valék házasságom előtt. Ekkor
ismét sorsok osztogattattak minden jelenek-
nek. Az asszonyoknak férjek, a' férjeknek
pedig asszonyok osztogattattak. Erre téged
is láttalak, és nekem az mondatott, ez a'
te leányodnak vagyon férjül szánva. Ebből
következtetém, hogy a' leányt az Isten sen-
kinek sem szánta másnak, hanem egyedül
néked, és jobban szeretném, ha még él-
temben elvennéd, wintsem holtam után. Az
öreg ember hallván ezt, a' leány eránt vá-
gya gerjedett. Elvette őt, és a' hölgy
leggyengédebb szerelemmel boldogítja férjét.
De még is e' története! hasonlítani sem
lehet a' bölcshember' és három fiainak tör-
ténéhez.

F o g l a l a t.

	<i>Lap.</i>
Az orvos és a' fiatal vendéglő	
Bagdádban	3
Naama és Naam	26
Abu Muhamed Alkeszlán története	63
885dik Éjszaka.	
Sach Bacht királynak és az ő vezérének,	
Arrachuannak története	98
886dik Éjszaka:	—
A' Chorasszani embernek, az ő fiá-	
nak és eme' tanítójának története	101
887dik és 888dik Éjszaka:	106. — 112.
Az előbbi történet folytatása	
A' dallos és fűszeráros' története	113
889dik Éjszaka)	—
890dik Éjszaka)	117
891dik Éjszaka)	121
Az előbbi történet folytatása.	
A' király, és fia' története	122
892dik Éjszaka, folytatás	126
A' gazdag embernek és leányának	
története, kit amaz egy sze-	
gény öreghez adott feleségül	130
893dik Éjszaka: folytatás	131

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR
Lelt. 15368-1960

17es 18^{es}

720265

720265

720265

1848

